De dichtwerken van Bilderdijk. Deel 11

Willem Bilderdijk

bron
Willem Bilderdijk, *De dichtwerken van Bilderdijk. Deel 11*. A.C. Kruseman, Haarlem 1858

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/bild002dich12_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

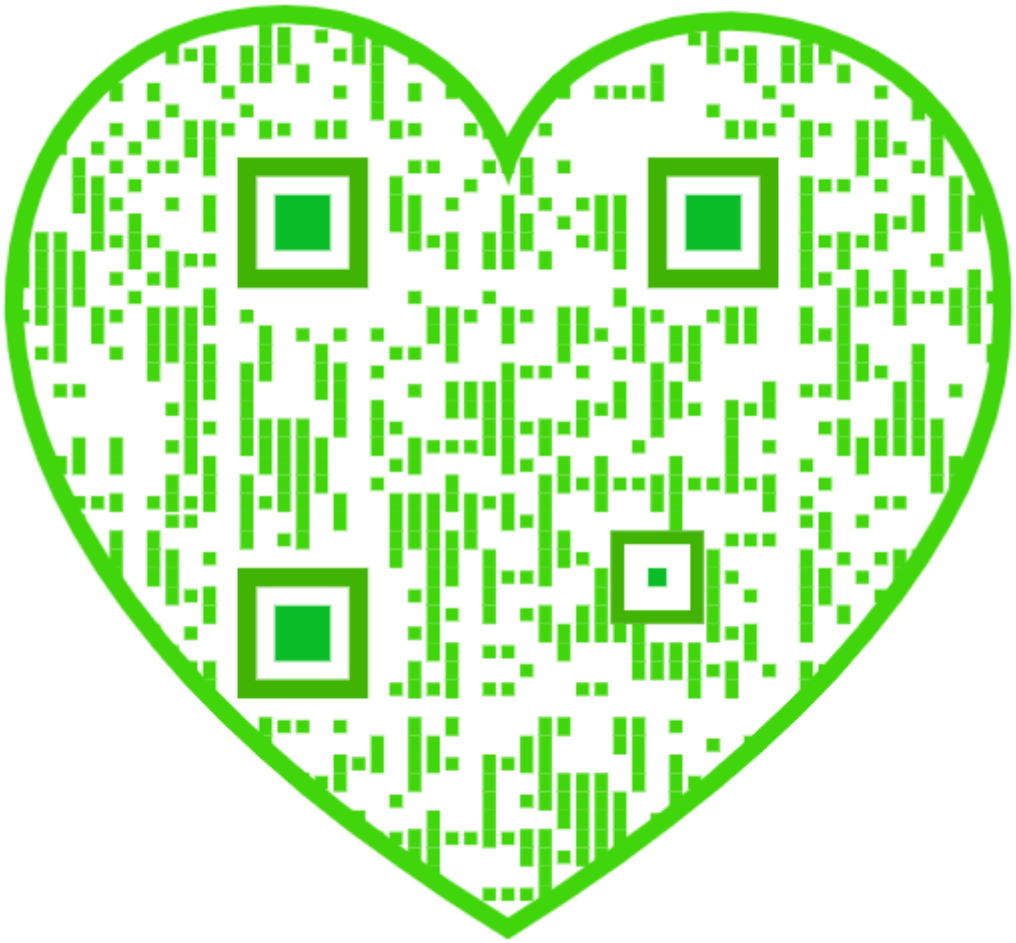

Gelegenheidsverzen.
(Vervolg.)

Aan mijne egade, by haar herstel uit haar kraam- en ziektbed, op haren verjaardag, 1807.*

Zijt ge my weêrom gegeven,
Eenige adem van mijn leven?
Zijt ge 't my, of is het waan,
En wil God mijn laatste snikken
Door dit droombeeld nog verkwikken,
Dat ik u weêr op zag staan?

Neen, gy kondt het niet verduren,
Wat het lot ons deed bezuren.
Gy vermocht het niet, ô neen!
Neen, uw' boezem, noch den mijnen,
Bleef geen kracht voor zoo veel pijnen:
't Graf is toevlucht, dit alleen.

Ach! wat had dees schuddende aarde
Nog voor u of my van waarde,
Dan een eenzaam plekjen grond,
Waar wy leefden voor ons beiden,
Van een warcld afgescheiden,
Die voor ons niet meer bestond?

Waar wy storm en leed vergaten,
't Schamel brood der onschuld aten
Met het dankbaar oog op God?
Lieve telgjens zagen groeien,
En den zegen nedervloeien
Zonder kommer voor ons lot?

* Mengelingen IV, 203.

Waar ons de arbeid onzer handen,
't Lachjen onzer liefdepanden,
   's Harten rust by eenzaamheid,
's Levens nooddruft mocht doen smaken,
En het traantjen dierbaar maken,
   Dat gevoel van weldaad schreit?

Ach! dit had ons 't ijdel harte,
Als het eind van zoo veel smarte,
   In een' zoeten droom verbeeld!
Leyden, 't stil en vredig Leyden,
Zou ons zachte rozen spreiden;
   Alle jammer was geheeld.

Wy herademden (ô hemel!)
Van het wareldlijk gewemel,
   In der Zanggodinnen schoot.
Ach! de voorboô allen lijdens
Stoort den schemer diens verblijdens,
   Lieve Alexis, door uw dood.

'k Zwijm van weedom. - In uw armen
Voelt mijn boezem Gods erbarmen:
   'k Heb uw troost, ik lij en leef.
Lieve! ja, mijn ziel wil hopen:
Maar één vonk moet Leyden slopen;
   En neemt alles wat my bleef.

Waar nu, ach! waar heen gevloden?-
Die geen schuilplaats by uw dooden,
   Dierbaar Leyden, beuren mocht!
Die uw bloedig puin doorzweven,
En niet danken kon voor 't leven,
   ô Waar vindt die ademtocht!

Hoe! het middelpunt der plagen,
Waar ik 't bloeien van mijn dagen
Vijftien jaar verwelken zag:
(Afgrond van herinneringen,
Die my hart en keel verwringen!)
Dit mijn toevlucht, hemel ach!

Doch ook daar leert God betrouwen
't Christlijk harte, moed te houên:
Geef slechts rust, genadig God! -
Rust? - ach, rust in 't helsche woelen
Der afgrijsbre duivelpoelen!
Rust, in 't gruwzaamst roovrenrot! -

Zalig, die in holle rotsen,
By des afgronds dompig klotsen,
't Hoofd mag duiken in haar kloof!
Die en wind en schorre meeuwen
Om zijn peuluw heen hoort schreeuwen,
Voor den Haagschen straatkreet doof!

Zalig, die met kraai en wolven,
Van de winden, van de golven,
Voedsel vraagt of honger lijdt:
Geenen vijand dan de gieren
Om zijn' stranddisch heen ziet zwieren,
En het vloekbaar menschdom mijdt!

Die zich in zijn strooien wallen
's Hemels gift niet ziet vergallen,
Noch de weldaad van zijn' Vorst!
Die in vreê den Ongezienen
Met een stil gemoed mag dienen,
Zonder wrevel in de borst!

ô Mijn waarde! dat wy 't mochten!
God ons leven wou verknochten
  Aan dat eenig, eenig goed!
Maar ô neen, wy moeten treuren,
En ons eigen hart verscheuren!
  Drinken tranen! schreien bloed!

't Luttel van dat geestvermogen
Dat my 's hemels mededogen,
  Ons ter redding, overliet;
Daar ik 't vreedzaam brood van wachtte -!
(Zieldoorvlijmende gedachte!)
  Ach! dat alles is te niet!

'k Voel my, nutloos pak der aarde,
(Horzel in Gods honinggaarde!)
  Ieder beet op 't harte gloên.
'k Moet, voor nooddruft, steenen zwelgen;
'k Moet en u en onze telgen
  Ach! met blote giften voên.

Zoo, zoo jaagt men - uit meêdogen?
Neen, verachting voor zijn pogen -
  't Nutloos ploegpaard in de wei:
Laat hem, voor een dienstrijk zweeten,
Zich de dood in 't klaver eten,
  'k Voel die weldaad, ja, en schrei.

Ach! daar wring ik dan de handen,
Knars en sla verwoede tanden
  In de sponde van mijn bed:
Roep tot God met angstig kermen:
Maar geen uitkomst, geen ontfermen!
  Maar geen Almacht meer die redt!

Dan, met mijne ramp beladen,
Zie ik u in tranen baden,
   En die tranen...! ô Mijn hart!
Ja, die koken my en branden
In het holst der ingewanden,
   En verdubbelen mijn smart. -

Doch! ik zie uw kaak besterven;
'k Zie uw' frisschen mond ontverven?
   Ach! daar rijpt uw zwangre schoot!
Van de last des leeds bezweken,
Zie ik u de kracht ontbreken,
   En uw oogblik spelt de dood.

Dierbare! - en te kunnen leven!
Voor uw kraambed niet te sneven!
   Waar dit menschlijk? dit, voor my? -
God, Gy zaagt, zoo Godlijke oogen
Menschlijk jammer aanzien mogen,
   Ja, Gy zaagt mijn razerny. -

Maar gy leeft, mijns levens leven!
Ja, gy zijt my weêrgegeven!
   Neen, het is geen bloote waan.
'k Sluit u, na 't wanhopigst kermen,
Met uw lieve vrucht in de armen,
   Uit het graf weêr opgestaan.

Dank! ô Hemel! - ach, het danken
Werd my, uitgeputten kranken,
   't Altijdlijdend hart reeds vreemd.
'k Weet geen beê meer uit te spreken,
Dan om 't sterfuur af te smeeken
   Dat my aan mijn leed ontneemt.

Dank nochtans! ô God des levens!
Stort en dank en zegen tevens
In mijn afgepijnd gemoed!
Dank! voor 't leven van een Gade!
Met haar lijden, is genade;
Voor haar lijden, hemelzoet.

Ja, het uitzicht zij verloren,
Dat mijn grijsheid scheen beschoren
Op een troostvol avonduur:
In een nietig, werkloos kwijnen
Moet mijn levensdag verdwijnen,
Altijd somber, altijd guur.

Ja, hy mag geen rijpende airen
Van zijn' zonneschijn zien gaâren
Door een dierbaar Vaderland;
Treurig zinkt hy in de kimmen,
En de hoop van zijn ontglimmen
Ligt verstrooid in 't barre zand.

Doch, aan hare borst te sterven!
ô Dit mag mijn hart verwerven!
Van haar tranen overspat!
Stervend, aan haar lieve lippen
d' Adem uit te laten glippen!
Geef, ja Hemel, geef my dat!

En, Gy dag van haar herrijzen.
Laat mijn zang u eer bewijzen,
Dubbel heilig is die plicht!
Liet Gy de eerste morgenstralen
Op haar kinderaanschijn dalen,
Thands hergeeft gy haar aan 't licht.

Keer, ô keer aan 's Hemels transen
Altijd met de schoonste glansen
  Voor wat oog u immer ziet!
Schoonst voor haar en voor die spruiten,
Die haar schoot my mocht ontsluiten,
  En Gods goedheid gaf en liet!

Moge uw aanbraak uit het Oosten
Haar nog eens van 't wee vertroosten
  Dat zy torscht met zoo veel moed!
Geve een kroost, niet minder teder,
Haar het zoet des levens weder,
  Dat zy afstond voor mijn' gloed!

Strooi zy op mijne asch de rozen,
Die mijn oog vergeefs zag blozen,
  Door mijn handen nooit geplukt!
Mogen die, na mijn verscheiên,
Haar een zachter leger spreiên,
  Dan zy met my heeft gedrukt!

Moog haar 't Nakroost zalig roemen!
Naar heur' naam die vrouw benoemen,
  Die heur' hoogsten kring vervull'!
Wie haar eert, gelukkig wezen!
En de dag haar roem doen lezen,
  Waar hy zich met licht omhull'!

Dierbre, ja, gy mocht herleven!
Ja, gy zijt my weêrgegeven!
  Vieren wy dit denkbeeld bot!
ô Vergeten wy 't voorleden!
Juichen wy in 't zalig HEDEN!
  Morgen -? Ach, ook dan leeft God.

En, gy lief onnoozel wichtjen,
Op wier donzig aangezichtjen
  Ik Gods zegen kussen mag!
Ach, het traantjen, lieve kleene,
't Weemoedtraantjen dat ik weene,
  Dit vertroost uw eerste lach.

Mag uw Vader zich niet streelen,
Dat gy aan zijn kniën spelen,
  Om zijn hals uw armtjens slaan;
Hy, uw jonkheid zal bewaken;
Gy, zijn vaderzorgen smaken; -
  God, mijn spruitjen, neemt u aan.

Zoo, ten top van tegenspoeden,
Moeders borst u niet mag voeden,
  In het ziekbed dor geschroeid;
Schrei niet, wichtjen, wees te vreden:
't Is de bron van zaligheden,
  Die uit God u tegenvloeit.

Ja, die Wel van zegeningen
Zal voor u, mijn wichtjen, springen,
  Eeuwig springen van genâ.
Wat zijn Ouders? wat 's hun pogen!
Moederborst en Vaderoogen
  Zijn ons-allen even na.

1807.

Ter uitvaart van mijn jongste kind, drie maanden oud.*

Ontwikkeld deeltjen van my-zelven,
Beminlijk, dierbaar kind - vaarwel!
Dus wil 't onwraakbre Godsbestel,
Ook u moest ik den grafkuil delven.
Welaan, ontfang mijn' laatsten plicht!
Vaarwel, vaarwel! hy zij verricht!

Ik heb u met betraande wangen,
ô Jongst, ô tederst liefdepand,
Uit moeders scheurend ingewand
Op sidderenden arm ontfangen:
Mijn' eersten plicht, by al mijn smart,
Betaalde 't dankend Vaderhart.

Ik heb u 't zoenbad opgedragen,
Dat kinders wascht van oudrenschuld.
Zie daar mijn' tweeden plicht vervuld.
Wat bleef den Grijzaart meer te vragen,
Ten zij hy u aan 't vroege graf
Met tranen wiesch en overgaf!

Maar ach! waar berg ik u in de aarde?
Helaas, geen ouderlijk gebeent'
Ontfangt u in het grafgesteent',
Waar eeuw aan eeuw hun asch vergaârde;
Maar, vreemdling in uw Vaderland,
Bedekt u vreemd, gebedeld zand.

* Mengelingen IV, 213.

't Waar weinig, uit bezit gestoten
Van erf, en haaf, en eigen zweet,
Te sterven aan onheelbaar leed,
Van huis en haardsteê uitgesloten:
Maar neen, de moedwil rooft op 't sn oodst,
Het stof der ouders aan hun kroost.

Doch rust! Met wien uw asch zich mengen,
By wie uw lijkjen moog vergaan;
Een nieuwe dageraad breekt aan;
En de ochtend zal ons wederbrengen,
Waar 't Godgetrouwe Voorgeslacht
Zijn Nakroost in zijne armen wacht.

Ligt de aarde met mijne ingewanden
Van Oost tot Westen overspreid?
Wy vreezen geen vergetelheid:
Gods Engel kent u, dierbre panden!
Zijn oogen slaan uw rustkoets gâ,
In alle hoeken even na.

Ja rust, mijn telgjen! Wees vrij balling
Van 't Oudvoorvaderlijke graf!
Uw rust hangt van geen slaapsteê af.
Geen lastdiers kreb, geen beestenstalling
Heeft Jezus kindschheid-zelv veracht,
Daar 't knielend Oost hem wierook bracht.

Dan ô, wat lachend aangezichtjen,
Wat roosjen op uw bleeke koon,
Wat trekkend, wat aandoenlijk schoon
Belonkt me in 't afscheid dus, mijn wichtjen;
Als lachtet gy, der wareld moê,
De u toebereide grafplaats toe!

Ach! zou uw zieltjen reeds gevoelen
Hoe veel het by dit sterven wint?
Gewis, gy doet het, ja mijn kind!
Gy hebt genoeg van 't aardsche woelen.
Gy zaagt uwe Ouders - hoeft er meer,
Op dat men de aard vervloeken leer'!

Ook gy. wat hebt gy, dan geleden,
Daar alles, alles om u heen,
Versmolt in rusteloos geween,
Verpletterd lag door tegenheden;
En zelfs geen lach u 't welkom bood
Uit de opgereten moederschoot.

Ja, dierbaar wichtjen, dit is leven!
Dit heet, op de aard, en mensch te zijn!
Vergaan in ziels- en lichaamspijn!
Dit had een Vader u gegeven.
Maar dierbre - tot geen' andren prijs
Verkrijgt men 't eeuwig Paradijs.

ô God, wat moet uw hemel wezen,
Indien hy zoo veel smart vergoedt.
Als hier de oprechte lijden moet -
Maar neen (uw Goedheid zij geprezen!) -
Als schepslenwaan, uit hoogmoed blind,
Zich hier in 't aardsche lijden vindt.

Ja, onbegrijpbre bron van goedheid,
Miskennen we uwe weldaân niet!
Ach! aardsche wellust heeft verdriet;
En 't aardsche lijden heeft ook zoetheid.
Die U in 't goed en 't kwaad erkent,
Zij dankbaar, wat uw wijsheid zendt.

Die echter beiden af mocht smeeken...!
ô God, wat voorrecht zoo men 't mocht! -
Een rasvolbrachte hemeltocht!
ô Zaligheid, niet uit te spreken! -
Ga, spruitjen, ga ter zielrust in!
Mijn rouw is enkel wrevelzin.

Ja, ga, en neem van Vaders lippen
Dit laatste kusjen! neen, nog dit!
Hy leeft, die voor uw onschuld bidt.
Duikt neder, smart en wanbegrippen!
Duikt, ouderzucht en menschlijkheid;
Of - schreit van vreugde, zoo gy schreit!

Vaarwel tot de aanbraak van dien morgen,
Die zaad en oorsprong weêr vereent!
Vaarwel, voor 't jongst! Genoeg geweend!
Het lijk in 's aardrijks schoot geborgen,
En Gode dank gebracht en lof,
Die Englen wekt uit nietig stof!

Vaarwel, nog eens! mijne Adelheide!
Vaarwel Irene! rust in vreê!
In u hervond ik deze twee,
En andermaal begraaf ik beide!
Ga, telgjen, neem voor alle twee
Dees vaderlijken kus nog meê!

Neen, breekt niet op, ô tiental wonden,
By 't treffen van dees nieuwen slag!
Wy naadren aan den blijden dag,
Dat alle weedom wordt verbonden.
Ga, dierbaar spruitjen, ga ter rust:
Thands heb ik u voor 't laatst gekust.

Gy, Almacht, die by 't hardst beproeven
Den traan tot lichtnis schonkt der smart,
Ontfang dit offer van ons hart!
Wy brengen 't U bedrukte droeven.
Ach! eenmaal schenkt Ge 't ons weêrom:
Wy zwijgen, overdwelmd en stom.

1807.

Aanspraak, By de voorlezing van Homerus ‘Ulysses Hellevaart’, in de Maatschappy ‘Felix Meritis’.*

Wat vergt men hier, den hooggestemden toon
Van Amstelzwaan en IJstroomlied gewoon,
De heesche keel des roerdomps, moê van schreien,
Een feestmuzyk het geen uw oor mocht vleien?
Neen, Amstelaars! uit verre woesteny,
Den breeden Rhijn, de kronklende Eems voorby,
Klonk mooglijk wel, van de Echo opgenomen,
Een toontjen zoet door 't labbren van uw stroomen,
Door d' afstand-zelv' gelenigd in de lucht
Met Zefirs aâm en Prognes gorgelzucht: -
De Weisselbeer, die, op een' tronk geklommen,
De Filomeel verwaand meent na te brommen;
De Schakal, die, in 't woest Hercynisch woud,
Zijn hol geblaf voor Hemelzangkunst houdt;
Het nachtgespuis van Kazans sneeuwbergkuilen,
Schiep mooglijk lust in mijn eentonig huilen; -
Maar op uw boord, bekoorlijke Amstelvliet,

* Najaarsbladen I, 5.

Voegt beter zang dan mijn verwaarloosd lied.
Gy wilt nogthands, ik zal uw oor onthalen
Op lekkerny als van uw Nachtegalen!
Waar neme ik dan de zoete fluit te baat
Dier Toovrares, die zoo verrukkend slaat,
Zoo teder zucht, zoo zuiver tonen mengelt,
En om ons hart als met een' lijmstok hengelt,
Of heel de ziel met wellust overstort?
Mijn vrienden, neen! hier schiet mijn kunst te kort.

Neen, 't belge u niet, indien, voor eigen zangen,
Ik thands mijn' toon door beter doe vervangen,
En voor een stem die hart noch ooren terg',
Een luttel gunst, een luttel aandaeht, verg'. -
Eens ballings zang, die zijn verlamde snaren
Met tranen stijft, zijn scheemrend oog ontvaren,
Dat lang verdronk van d' onuitputbren well'
Van lichaamspijn en foltrend zielsgekwel: -
Eens ballings zang, die slechts uw hart bedroefde: -
Zie daar, waarop uw luistrende aandacht toefde!
Eens ballings zang betaal de schuld voor my
Door hooger vuur, door echter melody,
En roepe uw ziel, op Morgenlandsche wieken
Ter Hemelvlucht, langs 't schittrend pad der Grieken!
Homeer vervull' wat my ontbreken zou!
Hy was mijn vriend, my, van der jeugd, getrouw!
Hy, steeds mijn troost in nijpende ongelukken!
Hy zal, voor my, Bataafsche snaren drukken!
ô Neemt zijn' zang voor mijn geneurie aan;
En moog zijn goud voor mijn biljoen volstaan!

Waant echter niet, dat wy den krijgstoon zetten,
Op hoefgeklak, geklater van trompetten,
Of rammeling van 't blinkend oorlogsstaal
Op beukelaar en klinkend helmmetaal. -
Wy voeren u geen' Peleus zoon voor oogen,
In grimmig woên zijn' vriend in 't schild gevlogen;
Met Goôn, en mensch, en hoofdstof, in gevecht;
Gelijk hy moordt of burcht en steden slecht,

Of Hectors lijk aan zijn bestoven wielen
Om Troje sleept met koorden door de hielen,
En wijd en zijd door bloed en tranen spoelt. -
Neen, zachter toon, waar in zich 't hart gevoelt,
En, min geschikt om boezems op te scheuren; -
Neen, rijker schets, schoon minder sterk van kleuren,
Stelt u zijn Dicht in dien Ulysses voor,
Die vijf paar jaar langs 't golvend waterspoor
Door 't gram gestarnt' het aardrijk omgedreven,
Meê balling was, en jamm'ren door moest streven.
Die schrandre Vorst, Minerves gunsteling,
Meer groot door geest dan door den Heldenkling,
Koomt, moê gesold door 's noodlots woeste vlagen,
Het schimmenrijk naar 't eind zijns lijdens vragen.
Van Circes kust, en door heur' raad geleid,
Begeeft hy zich naar 's afgronds duisterheid.
Een later dag voert, na voleindigd dolen,
Hem 't eiland toe, in 't hart der zee verscholen,
(De schildery van Gysbrechts wareldstad!)
Waar zeevaardy ten hoogen zetel zat,
De menschlijkheid den gouden scepter voerde,
Het ongeluk oprechte harten roerde,
De nooddruft brood, de vreemde, schuilplaats vond,
En Godvrucht zich aan overvloed verbond!
't Is daar, dat hy, van uit de kolk der baren,
Van uit zijn koets van afgestormde blaâren,
Aan honger, dood, en nood, en angst ontschaakt,
(Herbergzaamheid!) uw' zoeten beker smaakt,
Zijn tranen droogt, en, als met welbehagen,
Uit d' arm der rust terug ziet op zijn plagen,
Daar, aan den disch met tederheid onthaald,
Hy 't lotgeval van zijne Helreis maalt.

Maar, welk bestaan! Homerus op te dagen!
Homerus zang aan onze Lier te wagen!
Hoe! roept ge straks, is dit die Godentoon,
Die eeuw aan eeuw verrukte door zijn schoon?
Is dit de Bard, om wien de zeven steden
Eeuw in, eeuw uit, met zoo veel yver streden?

Is dit de taal, die Godenzielen streelt,
Wanneer zijn hand de Grieksche Luit bespeelt? -
De Grieksche Luit! - Helaas! aan zachter luchten
Paart vlugger geest, en meerdoorrijpte vruchten. -
Verfijnd gevoel en teêrder zenuwdraad,
Gekuischter oor, een hart dat weeker slaat,
Een juister smaak, een effen, zorgloos leven,
(Als dat der bloem, waarom de Zefirs zweven)
Door 't geurig Oost wellustig toegewenkt;
Zie daar wat Taal, wat Dicht, volmaaktheid schenkt!
Zie daar de bron der schoonste spraaktuigvormen! -
Geen Noorder as, geen dolle Westerstormen,
Geen ijsgebergt' van 't ongenaakbre Noord,
Waar dag in nacht, de lucht in nevel smoort,
De zenuw krimpt, de vochten samenrinnen,
Was ooit de wieg van Hellaas Zanggodinnen.
Op grover snaar, op min volkomen Luit,
Drukt ons gemoed, drukt onze taal zich uit.
Wat wonder dan, indien Homerus vingeren,
Hoe juist van greep, hier dove bliksems slingeren?
Zoo onze Lier, weêrstrevig aan zijn hand,
Zich minder hoog, zich minder zuiver spant? -
De plant ontaart in ruwer Hemelstreken:
De Leeuw verhairt aan onze waterkreken,
En schudt de maan, met vlammend goud gehuld,
Zoo fier niet meer, wanneer zijn adem brult.
Het noodlot gaf, by 't vurigst bloed in de aderen,
Die Landstreek meer dan myrth en lauwerbladeren,
Het edelst schoon by 't tederst schoongevoel;
Een kalme borst, maar voor geen voorwerp koel;
Een zachte taal met buigzaamheid van gorgel;
En schuddingkracht aan 't by ons piepende orgel:
Welsprekendheid, die zielen weet te kneên,
En fijn vernuft by lippen, wel besneên.
Daar kwist Natuur met onbekrompen weelde,
Het geen zy ons met schaarsche handen deelde,
En draagt, te teêr voor 't zoo begunstigd Oost,
Een stiefmoêrshart voor al heur ander kroost.

Het klink' dan vreemd, zoo ook Homerus zangen
Toegevendheid van 't kunstgraâg oor verlangen,
Verschooning-zelv', voor zijn vervalschte stem;
My hoort de feilbre Luit, de onfeilbre Kunst aan hem.

1807.

Op eene afbeelding van den vervolgden Mr. R.M. van Goens.*

Dus ademt nog, nog voor 't waarachtig schoon,
De dood in 't oog, haar bleekheid op de koon,
Maar 't hart gerust, Geleerdheids hoogste wonder,
En haalt het hoofd in zwarte nevels onder.
Treed toe, Bataaf, en bied uw' dankbren traan
Verstoten Deugd, miskende Grootheid aan!

1807.

* Najaarsbladen II, 80.

Aan den heer Daniel Francois, met mijn afbeeldsel.*

Hem, die in 's levens bloei mijn' winter niet versmaadt;
Wiens borst voor waarheid, deugd, gelijk de mijne slaat;
Wien God, mijn ramp ten loon, mijn kindren doe gelijken!
Dien moge, draagt dees schets een' zweem van mijn gelaat,
De vriendschap van mijn hart in 't zielloos koper blijken!

1807.

Eens vaders uitboezeming op de bruiloft zijner dochter.

(Voor een vriend opgesteld.)*

Zou by de Echt van lieve spruiten
't Vaderhart zich niet ontsluiten
Voor den invloed van de vreugd?
Zou het niet blijmoedig deelen
In het vrolijkjuichend kwelen
Van de huppelende jeugd?

* Najaarsbladen II, 81.
* Affodillen II, 107.

Ja, het opent zich 't genoegen!
In uw handen saam te voegen
   Smaakt het wellust, dierbaar paar,
Voelt het zich van lust verrukken,
Die geen tongval uit kan drukken,
   Geen ten rei gestelde snaar.

Doch, mijn boezem gaat niet zwanger
Van de blijdschap van een' zanger
   Die den toon des feestdans stemt:
Neen, mijn vreugde streelt het harte
Met een mengeling van smarte,
   Die den ademtocht beklemt.

Wat op aarde heeft een Vader,
Wat zijn weeke boezem, nader,
   Dan het welzijn van zijn kind?
Wat verschilt het, of het leven,
Of een dochter weg te geven,
   Daar hy al zijn heil in vindt?

En een oogenblik zoo teder,
(Nimmer, nimmer keert het weder!)
   Zou dat niet weemoedig zijn?
Zich een deel van 't hart te scheuren,
Moge een Vader zonder treuren;
   Maar het is niet zonder pijn!

Doch, Gelieven, thands verenigd!
Alles wat die wonde lenigt
   Vind ik in uw Trouwverbond.
Ja, gy zult gelukkig wezen:
'k Mag het in uw oogen lezen;
   'k Peil uw harten tot den grond.

Ja, gy zult elkaâr beminnen,
En eens Vaders gloed verwinnen
  Door uw' wederzijdschen gloed.
Zalig wordt mijn hartewonde
Door den zegen van uw sponde,
  Die oneindig stroomen moet!

Wel dan! Dat op 't heuchlijk heden,
In mijn Vaderlijke beden
  Heel mijn boezem zich ontlast'!
Wat de toekomst houdt verholen,
Blijv' der Godheid aanbevolen,
  Als het kortziend menschdom past!

Vloeie u slechts, by mijnen zegen,
De eindloos rijker eindloos tegen
  Uit de bron van alles goeds!
Welvaart! achting aller braven!
En, de onschatbaarste aller gaven,
  Ware vrede des gemoeds!

Moogt gy u in 's Huwlijks keten
Daaglijks meer gelukkig heeten,
  Hoe de wareld loop' getroost!
En den oorsprong van uw leven
Een vernieuwd bestaan hergeven
  In een lief en minzaam kroost!

Dan, genoeg! De God des levens
Stort' wat weldaad zijn moog, tevens
  Op uw beider dierbaar hoofd!
Zoo uw zielen samenvlieten,
Zult gy in elkaâr genieten
  Wat het hoogst geluk verdooft.

Nu, mijn hart, gy zijt ontledigd!
Al uw wenschen zijn bevredigd,
Zoo de Hemel dit verhoor'.
Geef u thands der feestvreugd over!
Vlecht den beker rond met lover!
Ik, ik ga den dischrei voor.

1807.

Aan den heer Theodorus van Kooten, in zijn vriendenrol.*

- Extremum hoe munns morientis habeto.

Wat laat mijn zwakke hand by 's levens laatste snikken
Een' Vriend, een' Dichter na ten jongsten afscheidszang?
Ach! heilig zijn der ziel haar uiterste oogenblikken,
En de aanblik van den dood ontheft aan allen dwang.
Plooie onbestemde jeugd in ijdel roembehagen
Den sluier van de Kunst, de trekken van 't gelaat!
Oprechtheid woont by 't graf, en 't zinken onzer dagen
Roept elke drift in 't licht waar van de boezem slaat.
Verwacht dus by 't vaarwel van 't onherroepbaar scheiden
Geen Dichterlijk gebloemt' of vaerzenmelody!
VAN KOOTEN, moge U 't lot een baan van rozen spreiden!
Mijn loopperk droeg er geen, en ging in ramp voorby.
Neen, 'k biede u konst noch zwier, uw' smaak, uw kieschheid waardig.
Beklaag der pen u vrij die deze Rol bemorst!
De Dichter is geweest, de Vriend ten afreis vaardig;

* Affodillen II, 112.

Niets bleef my dan 't gevoel in de altijd vrije borst.
Dit juicht uw braafheid toe, uw' geest, uw' lauwerbladeren:
(Nooit groenden ze om een kruin, meer glansrijk, meer verdiend!)
En, waar het wuft geval mijn beenders doe vergaderen,
't Herroepe u in dit schrift niet anders dan den Vriend!

1807.

's G r a v e n h a g e , in zware krankte.

Geboortegroet aan het zoontjen van den heere Jeronimo de Vries.*

Welkom, welkom op deze aarde!
Welkom, ja, aanminnig wicht!
Ja, het leven is van waarde,
Als van onder 't hart ontbonden, dat nooit dwaasheid heeft geroerd,
Moeders borst ons, van haar driften
Geen vergiften
In het voedsel medevoert!

Als in 't erfbloed onzer Vaderen,
Nooit van lage lust besmet,
Niet dan deugd zich spreidt door de aderen,
Voortgeplant op 't kuische bed!
Als de Godsvrucht met de Liefde 't hart bewatert in dien vloed!
Ja, voorzeker! ja, het leven,
Dus gegeven,
Is een onwaardeerbaar goed.

* Mengelingen IV, 219.

Welkom dan, gelukkig spruitjen,
Welkom op dit dobbrend rond!
Groei en groen als 't Lentekruidtjen
In den pas ontsloten' grond!
Wesp en rups ontzie uw bladeren, wind noch onweêr schudde uw' steel!
En uw zoet en geurig bloeien
Vall' geen schroeien
Van te heet een zon ten deel!

Moogt gy eens in rijper tijden,
Van uw' oorsprong niet ontaart,
't Minnend ouderhart verblijden
Door een ooft, den wortel waard!
Moge uw schaduw, vrucht, en sappen, moeden harten laving biên!
En voor alles, moge een spader
Dag uw' Vader
In uw deugden wederzien!

1808.

Aan mijns broeders jonggeboren zoontjen.*

By uw' aankomst in dit leven
U geen' welkomgroet te geven,
Ware ongâlijk, kleine bloed!
't Waar, in weinige oogenblikken
U van 't leven af te schrikken,
Dat gy toch wel ingaan moet.

* Mengelingen IV, 221.

Ja, mijn goêlijk, aartig knaapjen,
Zie eens uit uw kalverslaapjen,
  Zie eens in de wareld op!
Ja, wy m o e t e n , zonder vragen. -
't Moge ons lusten of mishagen,
  Pof, daar zijn wy, kleine pop!

Dan aan 't schreeuwen, dan aan 't huilen!
Maar helaas! daar baat geen pruilen.
  Och, er vaart geen schuit weêrom.
Blijven moet ge, teder lammetjen,
En uw troost bestaat in 't prammetjen;
  Dat is al uw eigendom.

Nu, dat schijnt u wel te smaken;
En het moog u recht vermaken!
  'k Wensch het u, mijn beste maat!
En wat verder mag gebeuren,
Spelen, dartlen, lachen, treuren,
  Dat zal loopen zoo het gaat.

Wees dan welkom! leef te vreden,
En stap eens met mannentreden
  Door dat ruw en hobblig pad,
Dat wy menschen l e v e n noemen,
Rijk aan dorens, schaarsch aan bloemen,
  't Geen ik reeds ten einde trad.

Mooglijk, en ik wil het hopen,
Vindt ge 't zoeter door te loopen
  Dan het my gevallen is.
'k Moest het onder zware buien,
Bukkend, kreupel, overkruien;
  Gy, doorspring het, blij en frisch!

Moogt gy al die hagelvlagen
Van des aardrijks Winterdagen
   Weêr in Lent' verwisseld zien,
En een streelend zonneschijnen
't Reetjen van uw wieggordijnen
   Reeds een schemerlachjen biên!

Moogt gy rozen zien ontluiken,
Waar ik niet dan distelstruiken,
   Vruchten, waar ik eikels vond!
Frissche bron, waar ik moerassen!
En de last niet zwaarder wassen,
   Dan gy vrolijk dragen kondt!

Drukt zy nogtans op uw schouders;
Denk dan, knaapjen, aan die ouders,
   Welker bloed u oorsprong gaf:
Voel dat bloed uw hart doorzweven:
Wacht het onheil zonder beven;
   Wend het door geen laagheên af!

'k Wensch u goud noch viezevazen
Die een oogwenk weg kan blazen;
   'k Wensch u toeverzicht op God!
Schatten, die de ziel verrijken,
In geen sterfuur van ons wijken,
   Onontroofbaar zijn door 't lot!

Nimmer zie ik, minlijk wichtjen,
't Blosjen op uw aangezichtjen
   Andwoord geven op mijn' groet:
Maar zoo ooit in rijper jaren
's Warelds leed u mocht bezwaren,
   Schep dan uit mijn voorbeeld moed!

Dan, wat stelle ik my ten voorbeeld?
Nimmer hebb' u 't lot veroordeeld
Tot het geen het my beschoor!
Echter zoo van de oude jammeren
Weêr een schemer op mocht dammeren,
Stel uw afkomst niet te loor!

Zie dan in uws Vaders Wapen
d' Afgrond schuimen, buldren, gapen,
Maar de Rots onwrikbaar staan.
Zeg dan: ‘Liever van de golven,
Zoo het zijn moet, overdolven,
Dan onedel om te slaan!’

Sprokkelmaand, 1808.
In een zwaar toeval van ziekte.

Aan Ds. J.W. Bussingh, op zijne Uitnoodiging ter Zilveren Bruiloft.*

Die Poëzy
Verwacht van my,
Wacht graan van dorre klippen,
Vraagt rozen van den Winterdag,
En zoekt den lieven Maagdenlach
Op Grijsheids stramme lippen.

* Mengelingen IV, 226.

Mijn vrienden, neen;
Geschrei alleen
En biggeling der wangen,
Met zuchten uit een bange borst,
Die naar de kalme doodcel dorst;
Zie daar des kranken zangen!

Indien mijn jeugd
Uw Bruiloftvreugd
Met schelle Luit mocht vieren,
En 't hooggestemd en zwellend lied
De Nymfen trok uit Maas en Vliet
Om 't juichend feest te sieren:

Indien ik toen,
In 't myrthengroen
Wellustig neêrgebogen,
De boezems trof, de harten dwong,
De rozen op de kaken zong,
De minnevlam in de oogen:

Het is niet meer,
Dat blij weleer!
Dat opgaan van den morgen!
De middag kwam, in rouw gehuld,
Den schoot met rampen opgevuld;
Met angsten, pijnen, zorgen.

De nevel valt,
De donder knalt,
En knakt abeel en ceder.
De stormwind rukt, met eenen vaart,
Het steile mastbosch weg van de aard,
't Ontworteld struikjen neder.

Verslenst, verslapt,
In 't slijk getrapt,
In zilten vloed verdronken;
Wat trekt ge u 't stervend plantjen aan,
Verplet, om nooit weêr op te staan,
By uitgedolven stronken.

Geen kweken baat
In zulk een' staat,
Geen minnelijk begieten.
Verdord, en van 't gewormt' verknaagd,
Wat wil men dat het bloemen draagt;
Hoe zou het wortel schieten!

Vier, Bussingh, vier
Met eigen Lier,
Met blijde hartetoonen,
Het Jubel van uw' huwlijksband;
Doch eisch niet dat mijn stramme hand
Uw' feestdisch meê zal kronen.

Leef wel! vergeet
Al 't oude leed,
Waarin gy met my deelde!
En overstroome 't zaligst lot
Geheel uws levens overschot
Met onvermengde weelde!

Zij ieder zucht,
Uw borst ontvlucht, -
Elk dropjen van uw kaken,
Geplengd voor plicht, en eed, en deugd, -
Uw hart een wel van zielsgeneugt'!
Een balsem by 't ontwaken!

Heeft Gade en kroost
Uw leed getroost
In 't prangen der verdrukking;
Thands voeren ze uw geluk in top,
En dubblen, elken harteklop,
Het zoet van uw verrukking!

Maar, dierbaar paar,
Geen stroeve snaar
Moet op dees Hoogtijd knersen!
Geen raafgekras noch uilgeknal
Verderve 't hartlijk vreugd geschal
Met zuchten af te persen!

Men plukt op 't graf
Geen rozen af
Voor huppelende reien:
Van d' omgeworpen' eikenstam,
Gespleten door de bliksemvlam,
Geen frissche lovermeien.

Voor my, vermast
Van 's levens last:
Ik kan geen leed meer dragen,
En vreugde scheurt my 't hart van een.
Het stil en vredig graf alleen
Is al wat my van 't lot nog over bleef te v ragen.

1808. E x t e m p o r e .

Aan Mr. Jan Valckenaer, met mijnen ‘Kallimachus.’*

't Gegier der wervelwinden
Die eik en ceder knakken,
Rukt broederlijke takken,
Rukt teêre hartevrinden
  In 't stormgewoel van een.
Wy moesten 't ondervinden,
Wy, eens zoo eensgezinden!
  Wy, eens zoo lotgemeen!

Elkaâr van 't hart gereten,
In 't barnen van de vloeden;
In Landverdelgend woeden;
En wijd van één gesmeten
  Op 's warelds Oceaan;
Wat wierd de Vriendschapsketen
By Staats- en Oorlogsveten? -
  Gewis! zy moest vergaan.

Zou zy in woeste vlagen,
Die de allerhechtste banden,
De aandoenlijkste aller panden,
By broeders, echtknoop, magen,
  Verwaaien deên als kaf;
Zou zy die felle slagen,
Die wreede schokken, dragen,
  En breken nimmer af? -

* Opdracht van ‘Kallimachus Lofzangen’.

Zoo spreke de onbekende
Met innig hartgevoelen!
Wiens vriendschap (zelfbedoelen!)
Zich naar den weêrhaan wende
    Van 't onbestendig Lot!
Zoo, 's aardrijks stofklompbende,
Laaghartig in ellende,
    En dartel in genot!

Neen. Krimpen, kruipen, beven
Verachtbre, lage wormen! -
Door 's Noodlots dolle stormen
Langs golf en zand gedreven,
    Maar ziel noch hart verwrikt;
Was 't beurtlings ons gegeven,
Als balling om te zweven,
    Maar kalm en onverschrikt.

Vereend door 't Kunstbeminnen;
Door de echte Dichtrenader;
Door d' eerbied voor een' Vader,
Den Vriend der Zanggodinnen,
    En Leidsman naar heur Choor;
Kon niets den gloed verwinnen;
Die onzer beider zinnen
    Gelijkelijk doorgloor.

Ik strooi u hier geen bloemen,
Ik stort u hier geen zangen,
Voor weldaân, ruim ontfangen,
Die 't Nageslacht zal roemen,
    Indien het me ooit herdenkt:
Maar my uw' Vriend te noemen,
Dit kan geen kieschheid doemen,
    Wie dankbetooning krenkt.

Wat dan, wat ooit kan breken,
ô Houden deze banden,
Die wat hen aan mocht randen,
Voor tijd noch lot bezweken,
Ons eeuwig vastgeboeid!
En laat dit Vriendschapsteeken
Van 't heilig Dichtvuur spreken,
Dat harten samengloeit!

L e y d e n ,
Z o m e r m a a n d 1808.

Den heere Jeronimo de Bosch, Ridder van de Koninklijke Orde van Holland, Curator van de Koninklijke Universiteit, enz. enz.*

Hier zij my 't rustbed mijner grijsheid,
De kalme voorhof van het graf!
Hier, aan den drempelsteen der Wijsheid,
Breek 's levens taaie draad my af!
Genoeg gesold op 's warelds vloeden,
Genoeg gekneusd door tegenspoeden,
Genoeg voor recht, voor eer gesloofd!
Schenk, Hemel! hier mijn borst veraâming,
Mijn' graauwen hairen geen beschaming,
Maar rust aan 't uitgeputte hoofd!

Hier, waar in Hollands heerlijkste oorden
De lieve Lente zoeter lacht,
Het schroeiend Zuid, het grijnzend Noorden,
Zijn' gloed en strenge kou verzacht:
Waar nijverheid en blij genoegen,

* Opdracht van ‘Leydens ramp’.

Waar stilte en vlijt zich samenvoegen,
   En balsem daauwen in het hart;
De driften sussen, wonden streelen,
Bevrediging en zanglust telen;
   En de angel afbreekt van de smart!

Dus sprak ik, en, volzalig Leyden,
   Gy boodt my schuilplaats in uw' schoot!
Nu zou my 't noodlot rozen spreiden,
   Nu zag ik d' eindpaal van mijn' nood.
Helaas! Ik zag uw' luister vallen;
Dat noodlot riep my uit uw wallen;
   Mijn lust, mijn rust, mijn heil had uit:
Daar lig ik nu, door de onweêrvlagen
Geknakt, ontworteld, neêrgeslagen,
   Als 't uit zijn' grond gerukte kruid!

Veracht het thands, ô wandelaren,
   Dit welkend veldkruid, platgetreên!
De hagel schond de rijpende airen,
   De druif werd saploos afgesneên.
Helaas! ook dan nog zal ze u nutten;
De stroohalm, voor den wind beschutten,
   Of 't leger spreiden over de aard;
De druif, heur heilzaam zuur doen proeven;
Maar wat, wat is (ô zielsbedroeven!)
   Mijn uitgeroeide bladstronk waard?

DE BOSCH! gy hadt haar doen herbloeien,
   Die plant, die thands in 't stof vergaat.
Gy hebt haar stengel op zien groeien;
   Gy, eerst ontschieten aan het zaad:
Gy knop en bladers uit zien spruiten,
En 't bloessemkroontjen zich ontsluiten,
   Maar 't vruchtjen afgestormd in 't zand:
Doch, had het aan uw' wensch gehangen
(Ik dank u met betraande wangen,)
   Nog droeg zy voor het Vaderland!

Dan, was uw poging ook verloren,
Zy is het niet voor God en my.
Geen grimmig noodlot wordt bezworen,
Maar lot en leven gaan voorby;
De weldaad niet. - Rechtschapen grijze,
ô Zoo mijn toon u dank bewijze,
Die dank verwaait niet met de lucht;
Neen, heeft de Dichtlier prijs of waarde,
Alschoon ze uw kunst niet evenaarde,
De mijne tuigt mijns harten zucht.

Wie ooit den balling zich herinner,
Wie, zijn door 't leed verschorde stem,
Die schenkt, rechtaarde Kunstbeminner,
Een' zucht aan u, een' traan aan hem!
Die zal, by Maroos en Homeeren,
De Bosch niet slechts als Dichter eeren,
Maar huldigen als menschenvrind,
Geleerdheidkoestraar, kunstroemkweker,
Verdrukte braafheids schild en wreker,
Recht-, vrij-, en vaderlandsch gezind.

ô Laat uw ziel die hulde smaken,
ô Vriend! ô Zanger! ô Meceen!
Uw kieschheid mag mijn offer wraken,
Ik zing hier voor mijn hart-alleen.
Dees boezem zal geen' adem halen,
Geen daglicht in deze oogen stralen,
Dat ik uw weldaad niet erkenn';
En, moge u ook de toon mishagen,
Dat hart u dankbaar op te dragen,
Zie daar wat ik u schuldig hen!

Katwijk,
In Sprokkelmaand, 1808.

[Vóór het vignet der najaarsbladen.*]

De ontwortelde en verdorde tronk,
Steeds prooi van wind en vlagen,
Voor wien nooit heldre hemel blonk,
Wat zou die vruchten dragen?
Zijn voet houdt aan geene aard meer vast,
Zijn schedel bukt van eigen last,
Zijn saplooze armen knakken;
En de adem van 't verwoestend Noord
Jaagt de overschot der bladers voort,
Met de afgestorven takken.
[1808.]

Vaderlijke bruiloftsvermaning.*

Is er by de Trouwkoets zegen, als een ongeregeld bloed
Schuimend kookt in dierlijke aadren, zonder teugel bruischt en woedt?
Als men, doof voor plicht en reden, tot voldoening van zijn' tocht,
Banden scheurt en knopen losrijt, die Natuur ons hart omvlocht?
Is dit zoo; is zoo een Echtknoop in den hemel-zelv' gelegd;
Wel! geluk dan, gy Gelieven, op uw Bruiloft! in uw Echt!

Zoo, zoo zou een Vader spreken, die zijn dierst, zijn tederst pand
Van zijn lillend hart voelt rukken; scheuren van zijn ingewand.
Wien de hoon, de spijt, de droefheid om ondankbaar, roekloos kroost
Op den rand des grafs ter neêr werpt, zonder overschot van troost.
Kroost, den Hemel afgebeden in den bloessem van zijn jeugd,
Dat zijn grijsheid steun moest geven, en zijn droefheid zijn tot vreugd.
Kroost, het geen zijn hart zou zeegnen, wierd die zegen ook zijn dood;
Maar zijn mond niet kon vervloeken, schoon een God het hem gebood!

* Najaarsbladen I.
* Najaarsbladen I, 123.

Doeh, ô neen! ik ben die Vader, die Gods zegen wantrouwt, niet.
'k Heb die Oppermacht voor oogen, die het groot Heelal gebiedt.
Hem, die, Vader boven Vader, beter Vader is dan ik;
Alles doorziet, alles regelt met één onweêrstaanbren blik;
Die de spot drijft met ontwerpen, daar zich 't menschlijk brein in vleit,
En ons toeroept: ‘Stof der aarde, ken uw eigen nietigheid!
Ik, die Volken, die Geslachten, als een nevel op doe staan;
Ik, die Volken, die Geslachten, als een nevel doe vergaan;
Die in Boäs Echtverzaming 't zaad van mijn belofte lei;
Ik, ik weet, wat Ik vergader', wat ik voege, wat ik schei.
Prijs my: zie mijn donkre wegen dan en daar met eerbied aan,
Waar zy, in uw menschlijke oogen, zelfs mijn' weg te buiten gaan!
Prijs my, en gedoog te vreden, wat ik dulde, wat ik doe;
En in 't jongst van 's warelds dagen brengt gy my uw danklied toe’!

Ja, bevredigd met Gods schikking, voedtgeen Christen wrok of leed.
Hy vergeeft ook 't onvergeefbre; neen, vergeeft niet, maar vergeet.
Ja, die God die de Echte sponde over de aard heeft uitgespreid,
Heeft ook u (mijn hart getuigt het) in elkanders arm geleid.
Ja, die God zal zegen schenken, vruchten aan uw huwlijkskoets,
En verhoort in 't hart des Vaders ook de stille zucht des bloeds.
Zegen, overmaat diens zegens, dien geen schuur of zolder vat;
Kostbrer, rijker, dierbrer zegen dan geheel des aardrijks schat;
Nooddruft, welvaart, blij genoegen van eene onverdeelde min;
En de stille zaligheden van eens Christens huisgezin:
Neemt dien zegen van uw' Vader, ('t is een Vaderlijke beê),
Neemt dien by uwe Echtverbinding als zijn' jongsten zegen meê!
Bloeit in telgen, in wier deugden 't bloed van Teisterbant zich toont,
Op mijn' dorren tronk geworteld, en met eeuwig loof gekroond!

En, mijn Dochter! Gy, het waardste, dat ik onlangs nog bezat,
Thands den Vader niet meer eigen, korts op uwen bloei zoo prat!
Thands het eigendom des Bruigoms dien uw eigen hart verkoor!
Ken uw plichten thands als Gade, stel dien plicht u immer voor.
Wend uwe oogen thands, mijn Dochter, en vergeet uws Vaders huis:
Gade zijt gy, niets dan Gade: wees dit, eerbaar, teder, kuisch!
Afkomst, stand, en wat betrekking uit geboorte spruiten mocht,
Zijn verdwenen voor een Gade, haren Echtgenoot verknocht;
Zijn verdwenen met het bloemtjen dat in zijne omhelzing brak;

Ja, verstierven op de lippen, daar zy 't plechtig J a meê sprak.
Breng dan nu, ik durf het eischen, en ik sta ze willig af,
Al uw liefde en teêrheid over aan den man dien God u gaf!
Leer hem achten, eer bewijzen, onderwerping, hulde, trouw!
Al uw eerzucht zij verslonden in den eernaam van zijn vrouw!
Hang het hart aan zijne wenken, aan zijn wenschen, zijnen zin!
Schat u zalig in zijn liefde: beider heil berust hier in.
Heilig in uw hart dees lessen van het stervend Vaderhart:
Haar vervulling zal vertroosten in een onverdiende smart;
Zal in somberheid verkwikken; smaak verleenen aan de vreugd;
Zonder dit, mijn waarde Dochter, is voor 't Vrouwlijk hart geen deugd;
Zonder dit, geen heil op aarde, zelfs in 't allerstreelendst lot;
Zonder dit, in 't prangend lijden zelfs geen toevlucht meer by God.
Hy, dien God u heeft geschonken tot beschermer, heul, en hoofd,
Moet u 't beeld zijn van die Godheid, die der Echtkoets heil belooft.
Vader, was ik om mijn kindren; Ega, zijt gy om dien man:
Wees het geen gy zijt, volkomen, en verwacht Gods zegen dan!
Laat geen wareld u verleiden, dat gy in den Echtknoop zoekt
Wat de Hemel heeft veroordeeld, wat zijn recht en wijsheid vloekt!
Voor een Vrouw bestaat geen wareld dan in slaap- en kinderzaal;
Geen genoegen, geen voldoening, dan in 't oog van haar Gemaal:
Maar dat heil, mijn waarde Dochter, treedt de hemelvreugd op zij';
Is het naast aan dat der Englen; en geen wareld haalt er by.
Smaak dat in zijn hoogste weelde, en, verdubbeld door het zoet
Van een blijde en teedre Moeder, die een lachend wichtjen voedt,
In dat wicht haar Ega liefkoost, in dat wicht haar Ega mint!
In die hoop verlaat ik 't leven. - In die hoop, vaarwel, mijn kind!

En gy, Bruîgom, wien beschaafdheid, wien vereeniging van hart
Met Uw Bruid (ik durf het hopen, en het denkbeeld zalft mijn smart)
My met d' achtbren naam doet noemen, die Natuur den Vader geeft!
Voelt gy 't, wat een Vader wegschenkt, die eens Vaders boezem heeft?
Wat hy wegschenkt in het telgjen, waar zijns levens lust aan hing;
Al het heil zich aan verknochtte, dat hem ooit ter harte ging;
Al de hoop zich in vereende die hy stervend achterliet?
Voelt gy 't, daar zy in uw armen uit haars Vaders armen vliedt,
Wat ge u oplegt? wat de Hemel van u vordert? van u wacht?
Wat zijn schim u nog zal vergen uit des grafkuils donkren nacht?
Zult gy haar vergoeding schenken voor de Vaderlijke pijn?

Zal ze als Vrouw u alles wezen, en zult gy haar alles zijn?
Meer dan Vader? meer dan alles wat een Vader wezen kan?
Al wat in den naam bevat is, d' ondoorgrondbren naam van MAN?
(Grootscher, eedler naam op aarde dan van Aardbeheerschend Vorst!)
En doorgloeit u die bestemming? is zy heilig aan uw borst?

Dan, ô Bruîgom, kan mijn boezem zich vertroosten, dan alleen!
Dan de natte wang my droogen; dan voorspel ik zaligheên!
Dan, dan dank ik d' Allerhoogste, die voor Echt en Echtkoets waakt.
Voor het spruitjen van mijn lenden, dat uw hand gelukkig maakt!
Dan, dan, dank ik Hem volkomen, en ik zeg met vol gemoed:
Thands geloof ik niet, ik zie het, wat gy doet, mijn God, is goed.

1808.

In den vriendenrol van den heere Jeronimo de Bosch.*

Se quoque principibus permixtum vidit Achivis

Geleerden onzer Eeuw, in 't Rijk der Letterkennis
De keurnoots van De Bosch en wettige evenkniên!
Vergeeft een stoute hand dees dartle heiligschennis,
Zoo in zijn eedlen rol mijn naam zich aan durft biên.
Mijn schedel draagt geen' roem op Roomsche lauwerbladeren:
Geen Grieksche Hippokreen versloeg mijn heete dorst;
Nooit mocht ik tot haar stroom dan op een' afstand naderen,
En 'k voel de spijt daar van nog brandende in mijn borst.
Maar 't Noodlot had beslist om alles my te ontscheuren,
Wat voor mijn oog op de aard aantreklijkheên bezat;
En zalig, dat mijn voet, dat voorrecht mocht gebeuren,
Dat hy den voorhof nog der Grieksche kunst betrad!
Het achtbre Tempelchoor zij Priestren slechts ontsloten;
Onheilge, buige ik neêr by uw' gewijden drom?
De Bosch ontfangt mijn' naam by zoo veel Lettergrooten.
Als Getische Offergaaf in Delos heiligdom.

1808.

* Najaarsbladen II, 76.

In den vriendenrol van den heere en mr. M. Tydeman.*

Is Vriendschap zelfgevoel in wien wy hoogst waardeeren,
Mijn lofspraak zij, de vriend der ware Deugd te zijn!
Dat andren kunst, of geest, of ijdle glans vereeren;
Geen hart, voor Jezus koud, verwantschapt zich aan 't mijn.
Wees groot, geleerde Vriend! wees wijd en zijd bewonderd!
U volgen mag ik niet; ik stare u kruipend na.
Maar welke ontzachbre kloof ons ook houdt afgezonderd,
Eén punt vereenigt ons: het kruis op Golgotha.

1808.

Aan den heere Jeronimo de Vries in zijnen vriendenrol.*

Geen blaadtjen, geef me een boek! een boek van duizend bladen!
Dat mijn gevoelvol hart zich uitstort' door de pen,
Verwondring, Vriendenzucht zich in uw lof verzaden,
En warme Dankbaarheid genoten deugd erkenn'!
'Neen, (zegt ge), uw' naam alleen!' Ach, kan ik minder geven?
Maar 't teeknen van dien naam drukt zelf uw weldaân uit.
Uw teedre hartlijkheid riep my te rug in 't leven,
En langer duurt heur roem dan mijn versleten Luit.

1808.

* Najaarsbladen II, 77.
* Najaarsbladen II, 78.

In den vriendenrol van den hoogleeraar mr. H.W. Tydeman.*

Vaar voort, mijn schrandre Vriend, met waarheid na te sporen!
Geen nevel van den tijd verberg' haar aan uw oog.
Ja, scherp het, om die mist, dat duister, door te boren,
En wapen 't voor dien schijn, die eeuw aan eeuw bedroog.
't Is nacht! een wolk van damp, verbijstrend lampgewemel
Vermomt ons 't aardsch tooneel met sier- en flikkerlicht:
We erkennen 't Elis niet in dees gebootsten hemel,
En tuimlen tastend om met zuizelblind gezicht.
Ga, doof die vlammen uit, die blinden, die verwarren!
Geef toegang in 't gebouw aan d' uitgesloten' dag!
Zoo zinke 't Rijk der Waan met zijn gemaalde starren,
Wanneer de oprechte zon den grond bestralen mag.

1808.

Aan mijne ega.
In den band van het eerste deel onzer ‘Treurspelen’, houdende mijnen ‘Willem van Holland,’ en hare ‘Elfriede’.*

Geliefde, wier boezem den mijnen verstaat,
Wier zang op mijn Luitsnaar als wederklank slaat;
Wier hart, met het mijne weêrkeerig ontgloeit,
En over en weder, in d' adem hervloeit!
Beschouw hier uw kunstkind, aan 't mijne gepaard.
Het een houdt uw zachtheid, uw teêrheid van aart,

* Najaarsbladen II, 79.
* Najaarsbladen II, 186.

Het ander, mijn bruischen en somberheid in;
Maar beiden, ons beider vereenigden zin.
ô Smolt ieder spruitjen, de vrucht onzer koets,
Ons-beiden zoo samen in 't mengsel zijns bloeds!
ô Toonde 't uw zachtheid, vermengd met mijn kracht,
Mijn' blik als ik fronsel, uw' mond als gy lacht!
En spreidde 't voor waarheid, voor deugd, en voor schoon,
De vlam van ons beiden op 't voorhoofd ten toon!

1808.

Ter nagedachtenis van mr. J. Hinlópen, Voorzitter der Tweede Klasse van het Koninklijk-Nederlandsche Instituut van wetenschappen, letterkunde en schoone kunsten. Overleden den 21 December 1808.*

Gij dankt dan 't lot, hetgeen ons wederbragt
Voor Vaderland, voor Volk, en Nageslacht,
En wekt mij, om met waggelende schreên
Het pad der eer, ons open, op te treên?
Wat prikkel, ô wat spoorslag, dierbre vrind,
Voor 't blakend hart, dat zich in u hervindt!

*

HINLÓPEN! ja, dat lot heeft ons hereend,
Dat al te vroeg (te menschlijk licht) beweend,
Den overgang tot meer verhelderde eeuw
Door tranen baant en jamm'rend volksgeschreeuw.
Die Wijsheid, die den dag uit nacht verwekt,
Haar hoogsten roem uit onze dwaasheên trekt,
Daar zigtbaarst straalt waar zij zich meest verhult,
Heeft mooglijk meer dan onzen wensch vervuld.
Dan onzen wensch! den wensch en u en mij;
Die verder ziet dan wislend stroomgetij,
Dat met den schijf van 't zilvrenhoornig licht
Nu zwelt, dan slinkt, maar steeds in evenwigt;
Het zij het dam en forsche dijken stuikt,
Of in zijn' kil bezadigd nederduikt; -
Die in 't geval die Hooge hand erkent,
Die tijd en eeuw met vaste teugels ment,
Niet holt, niet spoedt, geen toomen strekt of viert,
Maar 's werelds kar met effen' voortgang stiert.
ô Ja, mijn kunst- mijn hart-vriend, die gevoelt
Waarop mijn oog, waar heel mijn ziel op doelt!
Die met mij zweeft, waar de Arend in zijn vlugt
De wieken druipt, en naar den adem zucht; -
Den Hemel peilt, den afgrond van 't Heelal;
En smelten kunt in Englen jubelschal!
Ja, slaan wij fier, van 't eigen vuur doorgloeid,
De handen saam, en, aan geene aard' geboeid,
Verheffen we ons, om, niet in hooger trans
Het zonnenwiel te plondren van zijn glans;
Den Adelaar op zijn verheven baan
Den bliksem uit d' ontzagtbren klaanw te slaan;
Of, toegejuicht van 't lichtbegocheld volk,
Het waanziek hoofd te omslui'ren met de wolk! -
Neen, zij ons wit, dat echt, dat eenig s c h o o n ,
Dat vormloos zweeft om d' ongeschapen troon,
En, vloeiende uit der w a a r h e i d s eigen bron,
De borst doorstraalt met meer dan hemelzon; -
Dat Englen schept uit kleiaard; - daar ons hart
Een' zweem van voelt, maar nog vermengd met smart
Der onmagt, als, verzwolgen in genot,

De ziel zich mist en weêrgevoelt in God,
Met Jezus deelt, en wegvliet in zijn min,
En 't s c h o o n verdwijnt in regts- en waarheids-zin!
Mijn vriend! ô ja, vereenen we op die baan
Die harten steeds, die zoo éénstemmig slaan,
En stroom' nog eens op Rijk en Nageslacht
De zegen af, die zulk een poging wacht!

* * *

Dus zong mijn hart; dus stortte 't in uw ziel
Zich bruischend uit. Één nacht van onheil viel;
Één droeve dag; daar ligt gij uitgestrekt,
Met klamme waas van doodzweet overdekt:
De vezel trilt; de ontstoken bloedstroom zwelt
En dringt zich op met onbestemd geweld,
Verhit, en blaakt, en drukt op 't ingewand,
En zet het brein onzigtbaar in den brand.
Daar vlot die geest, verwant aan 't Englendom,
Die, op en af, van God tot stofgrein klom,
En, met dit leem omhangen, niet bevracht,
Den Hemel in zijn' aanblik met zich bragt!
Daar waalt, daar dwaalt, daar dwarrelt, en versuft,
Dat helderziend, dat fijn gescherpt vernuft,
Herkent geen hand, die hem de zijne vat,
Maar zwijmt en zinkt, vermast en afgemat!
Bezwijmt en zinkt? Neen, spant zijn krachten in,
En rukt zich los van aard en aardschen zin,
En laat ons niet dan 't uitgeschudde kleed
Tot voorwerp na en voedsel van ons leed.
Zoo glipt de slang van Epidaurus vloed,
Het lijf omglansd met diamantengloed,
Wanneer de zon met nieuw ontstoken vuur
Den schoot bevrucht der kwijnende natuur;
Zoo glipt de slang heur taai bekleedsel uit
In nieuwe jeugd, en laat den leegen huid:

Zoo wringt en slipt, van schakels digt omzet,
De stroomäal door, van uit het klemmend net:
Dan ach! die slang ontglipt zijn vrienden niet,
Die stroomäal niet, als hij dat net ontschiet.
Maar gij, gij scheurt dien vrienden U van 't hart
Wier ziel gij waart, en, met onheelbre smart! -
Schreit, oogen schreit! - maar neen, daar is geen traan
Voor zielensmart als Englen ondergaan,
Wanneer hun 't licht, dat uit een' hooger kring
Hun toeblonk, bleekte, en zwijmende onderging.
Onze aardsche smart heeft tranen tot haar baat,
Waarin heur vlijm, heur angel zich ontlaat,
Verstompt, vervloeit, en, hoe de breuk ook bloed,
Voorbijgaat met der tijden wisselvloed.
Neen; gij, mijn hart, gij, dat zijn hart verstondt,
Gij voelt hier meer bij 't scheuren dezer wond!
Druk, druk hier vrij, vermag dit taal of luit;
Uw snerpend wee, uw schrijnend nawee uit!
Mijn vriend! ô Vriend van waarheid, schoon en deugd!
Gij, Adelaar, die, van uw vroegste jeugd,
Het vurig oog op zaliger gewest,
Op 't oog der Zon, de bron der klaarheid, vest!
Die 't edel wit eens Konings (veel te hoog
Voor dit geslacht, maar trefbaar voor uw oog)
Aanschouwende, en verliefd op 't grootsche doel,
Zijn' stouten geest verzwolgt in uw gevoel!
Die, niet gevormd voor die bekrompenheên,
Dat kruipende te rug zien naar 't voorleên,
Dat, kluistervast aan 't eens geopend spoor,
Den Os gelijkt die strompelt in de voor,
U-zelv' verhief, met eigen kracht omgord,
En storm liept op de toekomst eer zij wordt!
Mijn Vriend! wat laat, wat laat ge uw' teêrsten Vriend,
Die aan uw zij, geen aardschen damp ontziend,
Bemoedigd was dat lichtspoor in te slaan,
Dat gij mij weest naar de echte starrenbaan?
Door U gesteund, ja, streefde ik aan uw zij'
Die trage vlijt, dien lastdiersdraf voorbij,
Die zich eene Eeuw, in logge rust vereelt,

Als Pegazus- en Arends-vlugt verbeeldt.
Wat stelt ge uw droef, uw schreiend Vaderland, -
Wat stelt ge een hart dat als het uwe brandt, -
Een' wakkren Vorst, die door den roem genoopt,
Van uwen geest zijn hoogsten luister hoopt, -
Wat stelt ge en kunst, en wetenschap, en smaak,
Zoo wreed te loor, gij vraag- en haven-baak!
Wat dooft ge uw licht, dat helderschijnend licht,
Dat in de nacht van Staats- en volks-geschicht,
Op 't aaklig veld, zoo ongebaand en woest,
Dien zonneschijn der waarheid spreiden moest,
Waar naar de ziel als met de hauden tast,
Maar 't oog voor sluit, wanneer hij haar verrascht!
Wat dooft ge 't licht, dat, in uw borst ontgloeid,
Het ware s c h o o n , ten Hemel afgevloeid,
Of d' echten klank waar door zich geest met geest
In 't stof verbindt, en mêedeelt, en doorleest,
Verklaren moest, en louter goud doen zien,
Waar kostbare erts slechts schuim scheen aan te biên!
Wat dooft ge uw toorts, in d' afgrond niet van 't graf,
(Neen!) maar in 't licht dat haar heur schijnsel gaf,
En 't weêr verzwelgt en opneemt in zijn bron,
Bij d' eersten tred, die onzen loop begon!
ô Keer terug! zie hier den vriendenstoet,
Die (keert gij slechts) zieh blakert in uw' gloed!
Maar neen: vergeefs, vergeefs, u nagezucht!
U nagetuurd! gij zijt ons oog ontvlugt.
Ach! Holland zinkt, en dompelt in de smart!
De zwarte rouw omsluiert oog en hart,
Uw Vaderland, Uws Konings kroongesteent;
En dezen kring, die meer dan tranen weent,
Die 't hartebloed, het geen zijn' gorgel stikt,
Zijn' boezem prangt, voor zilte tranen slikt,
En 't willig gaf, ja vrolijk zoo hij 't mogt,
Wierd voor ons bloed uw leven weêrgekocht!
Neen, zaalge ziel, neen! blijve in beter oord
Uw waarheidslust door geenen schijn gestoord!
Baad, baad in 't licht waarin de Seraf baadt;
Dat God omkleedt gelijk een praalgewaad;

En smelt daar weg in d' oeverlozen vloed
Van zaligheid, bezieling, liefdegloed,
Die waarheid aan 't onwrikbaar goed verbindt,
En 't schoone teelt en in zich-zelf verslindt.
Maar wie met mij, door d' eigen geest bestierd,
Zijn grootheid eert, opregte droefheid viert,
En Vaderland, en Vorst, en Nageslacht
Gelijke trouw, gelijken pligt betracht!
ô Zij zijn zucht ook de onze! voeg zij toe
Aan 't edel vuur waar aan ik hulde doe,
Dat u vervult, en door uw aders vlamt,
En kroost getuigt, dat uit Bataven stamt!
ô Dat op ons geen laffe volgzucht kleef,
Maar echte drift, die altijd hooger streef;
Die in geen' boei van slaafsch gezag zich prang',
Geens Nagebuurs noch Voorzaats wet ontvang',
Maar waarheid zoek', der waarheid nooit bezwijk',
Noch uit het spoor der reine wijsheid wijk';
Niet inslape op het vadzig dons der rust;
Niet nederligg', door vleitaal ingesust;
Geen' lauwer telt die om den schedel bloeit,
Zoo lang er meer op 't veld der glorie groeit,
Doch daar-alleen den pligt bevredigd acht,
Waar de eindpaal ons aan 's levens perk verwacht!

Voor mij, gewiegd in d' arbeid en vergrijsd,
Wiens hart voor niets dan 't woord van l e d i g ijst.
En alle ramp die 't nijdig noodlot geeft,
Dan dit alleen, met moed verzwolgen heeft: -
ô Staat aan mij, staat aan mijn sleepend lied,
Het voorregt toe, dat hier geen traan bij vliet',
Het hart niet smelt', maar opbruise, en ontbrand'
Tot waren roem voor Vorst en Vaderland!
Mijn kracht heeft uit; en, aan mij-zelv' ontrukt;
Wat kan ik meer, de hals naar 't graf gebukt?
Maar ziet die star daar blaken in 't verschiet!
Te steil voor mij; voor u, mijn Broeders, niet!
Die wenkt u toe, die straalt van de ochtendtrans
Op onzen rei met nieuwgeschapen glans.

Die blinkt, die lonkt, die lokt, en lacht, en licht
Ons schittrend toe, en roept ons tot dien pligt!
ô Volgen wij die flikkring, volgen wij
Dien broeder na, zoo lang er adem zij!
Zij, met zijn zucht, zijn deugd, en kundigheên,
Zijn beeld, bij ons, de harten ingesneên;
En blijve steeds, wie ooit ons Choor geleid',
Hinlópens naam de leus der werkzaamheid!

Rau. Lijkgedachtenis.*

Dit is dat leven dan, zoo hooggeschat in waarde,
Waar voor men ploegt, en zwoegt, en doorstaat, en verduurt:
Het Algeweld des Doods tyran te zien van de aarde,
En 't eeuwigzwelgend graf verzaad noch toegemuurd!
Moet eindloos, eindloos dan de toon des weedoms klinken?
Mijn heeschgeschreide keel steeds hikken by de baar?
Geen oogwenk - of ik zie, wat om my is, verzinken!
Geen dag, die rust vergunt aan de altijdnatte snaar.
Daar wordt me eens broeders hart van 't lillend hart gereten:
Daar sleept me een wreede plicht naar de uitvaart van een' Vrind: -
En, raadloos op gebeente en zandhoop neêrgesmeten,
Bestelpt my de asch, ô God, de lijkasch van mijn' kind!
Ach, hemel! sints den vloek op 't aardrijk uitgesproken,
Zeeg daaglijks een van ons, ja, ieder uur, in 't graf;
En naauwlijks heeft een bloem zijn morgenknop ontloken,
Of de eerste stormwind blaast en werpt heur bladers af.
Wy wandlen ze over 't hoofd, wy zeetlen op de dooden,
Wy worden uit hun stof met daaglijksch brood gevoed:
Der schoonheid eêlste glans, de praal der Wareldgoden,
Wat is ze? aan 't graf geborgd, en prooi van wormgebroed.
De vreesselijke zeis, op 's Hoogsten wenk bewogen,

* Lofrede en Lijkzang op S.F.J. Rau.

Maait alles, alles weg - en ik? wat doe ik hier?
Ik -? treuren dat ik ben, en, hooploos neêrgebogen,
Verhongren naar een dood, steeds voorwerp van mijn lier!
Niets smeeke ik dan de dood - ô Vrijheer onzer dagen,
Gy laast my van de wieg deze eene bede in 't hart;
Gy ziet my 't leven nog met enklen afschrik dragen;
En ach! erbarmt ge u nooit mijn nimmereindbre smart!
Helaas! het sterflot vliedt, en heeft noch hart noch ooren
Waar 't onheil, waar de pijn het aanroept. - 't Kent zijn' plicht:
't Was d'eensgevloekten mensch, maar tot zijn straf, beschoren,
En niet tot zalvend kruid, tot heulsap, ingericht.
Van daar dat bloedig, dat verslindend om zich woeden
Waar jeugd, waar bloei, waar lust het leven dierbaar zij!
Waar weldoen, wijheid, nut, des levens leed vergoeden,
En elke slag zich voelt in 't hart der Maatschappy!
Ja, RAU, gy moest (zoo is 't!) in 's levens luister vallen!
Ik, leven, in een' staat waar van mijn boezem beeft!
Uw leven was tot heil, tot weldaad voor ons allen:
Het mijne - last voor my en al wat met my leeft.
Ik moest, na zoo veel leeds, ook u (ik u!) beschreien!
Het onverbidlijk lot...zijn onomzetbre wet... -
Welaan, ontfang uw recht! ik zal u tranen spreien,
Maar bloemen -? wachtze niet op 't morgenlooze bed!
Ik bloemen -! Hemel, ik! ik roos of lovers telen!
Ik, uitgedorde grond, van tranen overplascht! -
Maar, wien uit 's hemels zaal Gods Englen tegenkwelen,
Wat acht hy 't, hoe mijn luit by de aaklige uitvaart krast!
Wat zijn u, lauwren? wat, zoo aardsche stervelingen
Die aanbiên, de ijdle walm van wierook? kindsche lof?
Ons snikken, dierbre Rau! (wat anders is ons zingen?)
Verheft zich niet tot u, maar smoort in 't dompig stof.
En ook, waar toe mijn zang! Zoo de ongenaakbre choren
Een oog op 't wriemlend niet van 's aardrijks wormen slaan,
Gy mocht in zuivrer taal ons leed, uw lofspraak, hooren,
En naamt uit 's Reednaars mond ons aller bulden aan.
Of, L'ANGE! of zou mijn lied uw Redekracht vervangen?
Mijn schorre lier uw stem, zoo zacht, zoo roerend schoon!
Betooverd blijft elks hart aan uwen adem hangen;
En ik, zal ik die lust verstoren door mijn' toon?

Zoude ik, vermocht ik 't zelfs, verfleste bloemen strengelen
   By 't keurig looffestoen van uw zoo kiesche hand?
Ach neen, dit waar de taak van Godgelijkende Engelen,
   Van Englen, aan een' geest als die van Rau verwant.
Neen, schaamrood, (kan ik meer?) met de oogen neêrgeslagen,
   Kome ik, met tragen tred en waggelende kniên,
By dees uw outervlam een' handvol wierook dragen:
   Maar wierook zonder gloed, en, zonder geur misschien.
Vergeeft het, die my hoort! vergeeft het, Landgenooten!
   En gy, verheven schim, het store uw asschen niet,
Indien na zoo veel kunst, by stroomen uitgegoten,
   Mijn kunstelooze luit geen kunst meer overschiet!
Vergeeft, indien zy hier die aandacht niet bevredigt
   Die me uw genegen hart in drijvende oogen maalt!
Ach, zoo mijn snerpend lied u meer dan ooit beleedigt,
   Wat schonke ik aan een oor, op Godenval onthaald?
Laat, laat hier 't barstend hart zijn' laatsten plicht betalen,
   (Het noodlot eischte 't zoo) op 't my zoo heilig graf.
Waar ooit eene ijdle zucht naar Dichtlauwrier mocht talen,
   Dees langverplette borst stond nietige eerzucht af.
Neen, Rau, ik heb uwe asch geen' kunstpalm toe te wijden;
   Geen zangen, uwer waard: maar 'k biê dit hart u aan,
Een hart, gevormd als gy om voor den plicht te lijden,
   En, waar die 't eischt, de lof, als 't leven, af te staan.
Ontfang geen lijkgebloemt' als andren mochten plukken,
   Maar weegalm, enklen zucht, die 't lijdend hart beknelt!
Laat elders 't weeldrig lied en slingren en verrukken;
   Ik wete 't, hoe zy stokt. waar de ader hevigst zwelt.
Ja, droefheid is een bron, die uit heur' wel ontsprongen
   En klacht en tranen golft van uit het bruischend hart:
Maar hart en gorgel zwijgt, verstikt en toegewrongen,
   Waar de al te felle drang den weg ten adem spart.
Wat zou mijn boezem dan -? ô Zoo die bron kon vlieten,
   Lang overstelpt, verkracht, en overmast van 't wee;
In stroomen vloot zy uit, om meeren vol te gieten,
   En de ocver zelfs ontbrak aan hare onmeetbre zee.
Uw gaven, eedle Rau...Maar ach, beschrcit men gaven,
   Waar 't hart het hart gevoelde en nu voelt afgescheurd?
Wat Vader heeft zijn kind, wat Gâ zijn Gâ begraven,

Die iets in Gade of kroost dan Gade of kroost betreurt?
Een ander moog 't gemis van Reednaar of Geleerde
Beweenen op uw' zerk; ik, ik beween den Vrind.
Wie d' ongelijkbren Rau om kunde of smaak vereerde,
Heeft d'ongelijkbren Rau, maar niet als ik, bemind!
Een ander moog na hem om de eigen lauwren jagen,
Door 't zeldzaamst heil belonkt in 't blij geboortenuur!
Uit duizend moge er een die zeldzame eerkroon dragen!
Maar 't edel hart van Rau was 't proefstuk der Natuur.
Zy wrocht het, toegejuicht van God en de Englenscharen!
Maar de afgrond grimde 't aan, en trad de vorm in tweên:
Daar lag haar noeste vlijt van zesmaal duizend jaren,
En Rau, de onschatbre Rau, bleef eenling en alleen!
Wat zegge ik -? Neen, Natuur, vergeefsch was al uw pogen,
Geen zuiver Christenhart, dat uit uw hand ontsproot!
Neen, Godsdiensts reine borst had groote Rau gezogen,
Hem, 't ware Heilgeloof gevoedsterd op haar schoot.
Ja, Christen waart ge, ô Rau! ja, onbetwistbaar, Christen.
Geen wijs-, geen goedheid, neen, dan 't ware Christenschap:
Den neevlen verr' ontgroeid van pralende Sofisten,
Verstomde één blik van u hunn' ijdlen exterklap.
Ja, Christen, met het bloed zijns Heilands overgoten,
Hongt gy 't gezegend kruis met klemmende armen aan.
Zijn liefde gloeide in u, was in uw ziel besloten,
En zoet was 't u, zijn baan, zijn voorbeeld, in te slaan.
Zijn baan? zijn voorbeeld? - Ja - Gezant des Ongezienen!
Gy, priester van dien God, dien Heiland, en zijn woord!
Gy, deelgenoot in 't vleesch, van 't heil der Cherubienen,
Gy voelde u, ziel en zin van heel zijn vlam gegloord.
Van daar die minlijke aart, die lenigheid van zeden;
Die zachtheid van gemoed, gezel der heiligheid,
Die wraak noch bliksems bidt by wederwaardigheden,
Maar lijdzaam, maar gedwee, zich-zelve minst beschreit.
Van daar dat schittrend vuur, dat Dichtvuur, niet ontstoken
Aan 't weeldrig fakkellicht van Griek of Morgenland,
Dat of verbeelding zengt, of driften brengt aan 't koken,
Maar, dat in 't Englenhart als om Gods zetel brandt!
Van daar, begaafdc Rau, dat treffend kunstvermogen,
Die teedre aandoenlijkheid, dat fijn gevoel voor 't schoon,

Die, Sions harpsnaar waard, de Leydsche tempelbogen
   Doen daavren in uw' zang, van d' echten Hymnentoon!
Van daar die grootsche zwier, die adel van gevoelens,
   Die 't gloeiend hart verhief, een slaafsche kunst te groot!
Die, Godlijk als zijn bron, als 't voorwerp zijns bedoelens,
   Zich nimmer vlijdde in 't juk, zich nooit in ketens sloot!
Van daar - Ach, 't belge u niet, ô thands van 't stof ontslagen,
   Verheerlijkt aanverwant der Wachters van Gods throon! -
Indien we, in van uw' mond de Godspraak raad te vragen,
   Een (licht afgodische) eer aan 't stoflijk schepsel boôn.
Wie, wie weêrstond de kracht waar meê gy harten kneedde?
   Wie 't Godlijk pinkstervuur, waar van gy waart bezield?
Wie de onuitdrukbre stem, die meer dan overreedde,
   De ziel beheerschte en dwong, den wil gekluisterd hield?
Het zacht beslopen hart bleef, siddrend, opgetogen,
   Verloren in den stroom die van uw lippen vloot,
En zocht in schrandren Rau, met vlamuitschietende oogen
   Den vriend van Jezus hart, die aanlag in zijn' schoot.
Zoo stroomden Siloaas, zoo Kizons zilvren plasschen
   Rampzaligen ten heil, of bruischende Jordaan;
En, dorstigen, gy dronkt, gy mocht uw smetten wasschen;
   Gy, in dit heelend bad, hoe krank, te water gaan!
Neen, gy bedroogt u niet; met zulk een' klem van woorden,
   Van zulk een' gloed vervuld en aan zich-zelv' ontrukt,
Stond Zebedéus kroost op Patmos dorre boorden,
   Met de eigen zachte ziel op 't voorhoofd uitgedrukt:
Zoo vloeide Jezus troost, zijn troostleer, uit dat harte
   Door Jezus-zelv' gevormd voor zuiverheid en deugd;
Zoo zalfde ze uit dat hart, zoo heelde ze, alle smarte;
   Zoo drupte ze in de ziel den voorsmaak van zijn vreugd!
Wy smaakten ze, en, ô God! hoe konden wy 't vergeten,
   Dat de Engel dien ge ons zondt, geen deel was van onzeaard,
Maar, boven 't wolkverdek aan uwen voet gezeten,
   Slechts neêrdaalde op uw' wenk, ter nieuwe hemelvaart! -
Vergeten? - ô mijn God! Aan d' aardschen klomp geklonken,
   Verheft ons log gemoed zich nimmer uit dit slijk:
Doch, Heiland, werd uw bloed de schuldige aard geschonken,
   Wy immers zijn uw volk, uw wettig Koninkrijk.
ô Ruk geen stijlen dan, die hier uw' tempel schragen,

Om verr'! vergruis zijn' muur, noch breek zijn' grondvest af!
Zie op uw kudde neêr in Godlijk welbehagen,
En roep uw herders niet van d' aanvertrouwden staf!
Wie zal de Heilfontein haar oopnen? wie haar weiden?
Wie hoeden voor den wolf, vermomd in lamm'rentooi?
Wie in den zomerbrand een koelend dek bereiden? -
Daal, Opperherder, daal! zy valt de dood ten prooi! -
Dan, neen! Gy waakt voor haar, die voor het eind der tijden
Als Stichter van uw kerk, haar byblijft en behoedt.
Gy hebt, hoe aarde en hel uw Heerschappy bestrijden,
Apostels toegezegd, herboren uit uw bloed.
We erkennen 't feilloos woord van uw beloftenissen:
In mannen, Rau gelijk, bevestigt Gy dat woord;
En, moeten we in dees nacht zijn heldre fakkel missen,
Het licht waar van hy vlamde, is in geene asch gesmoord.
Neen, Heiland, neen, het bleef! wy mogen 't woord herhalen:
'Geen Legermacht der Hel die ooit uw' burch verwinn'!'
En eerder zal de Nacht met middagluister stralen,
Dan Gy uw kroost vergeet, uw vrijgekocht gezin.
Wat dan, wat schreit ons hart? wat vraagt het d' uitverkoren'
Ten starren ingestapt, zijn' God en Goël weêr?
Neen, Rau! bekleed uw plaats by zijn verloste choren!
De Hemel juicht van vreugd; de Christen buigt zich neêr.

Beschrei den zaadkorn, dien, voor 't kiemen
Een onbedachte voet vertreedt!
Beween de dorre hagelstriemen
Op 't nog zich vormend akkerkleed!
Maar als, by 't buigen van de halmen,
De zeiss' door 't rijpe koren weidt,
Dan voegt er vreugd en jubelpsalmen;
En dwaas! die by de garven schreit.

En wy, ô Rau, wy zouden treuren,
Wy treuren, daar de zicht uw' rijpen halm doorsneed!
Wy, oogen naar den hemel beuren,
Verdronken in den traan van 't leed! -

Wy, krekels, hupplend onder de airen,
Wat is ons de oogst van 't Englenchoor?
Wat is ons 't heil der hemelscharen,
Zoo onze menschheid iets verloor?

Neen, Rau, dit voege aan andre harten
Dan de onzen, door uw leer met hemeldaauw besproeid,
En wien, by 't vlijmendste aller smarten,
Uw zielverkwikbre troost zoo rijk is toegevloeid!
Wie, hangende aan uw' mond, aan d' adem van uw lippen,
Geen aard gekluisterd hield, geen nietig stof, verpand!
Ons mag, daar ge ons ontvalt, een vlotte zucht ontglippen,
Maar 't moet verbijstring zijn, geen morrend onverstand!

Met vlammend goud en licht omflonkerd,
Doorliept ge uw gloriebaan, ô onvermoeibre Zon,
Door nevelen noch glans verdonkerd:
Zink vredig, 't is uw deel, in 's aardrijks pekelbron!
Ja, zink! ontzink in 't hart der baren
Onze oogen! Blind van uwe glans,
Maar nooit vermoeid van ze aan te staren,
Vervolgen ze u ook nog beneên de purpren trans.
Gy hebt voor ons uw' kring gesloten,
Dees wareld door uw licht verheerlijkt en getroost,
In 's aardrijks laauwen schoot den wasdom uitgegoten,
En bloem en rijpend ooft gebloosd.
Voor ons de nevels weggeschoven,
De stormen door uw kracht gestild;
En, beemd' en akkers, wei' en hoven
Uw vruchtbaar Hemelvuur gespild.
Ga, zweef nu vrij naar andere oorden
Van de onzen door de zee, de onmeetbre zee gekloofd,
Waar langs we u nazien van de boorden,
Zoo lang door uwen gloed gestoofd!
Uw licht verdwijnt van onze kusten;
Maar wy, wy ook, wy liggen neêr,
En, kort of langer zij dit rusten,
Eens zien wy u verrezen weêr.
1808.

Aan mijne egâ, met den tweeden druk van den ‘Ibn Doreid.’*

De arme Reiske bracht zijne Egâ op haar Jaardag, raad eens wat?
Oude Arabische overblijfsels. Dit was alles wat hy had.
Weinig wist het goede wijfjen van de waarde van zijn gift;
Maar zy zag op 't hart des gevers, vol van warme liefdedrift.
Gy, mijn Gade, weet iets meerder van de gift die ik u bied'.
Is ook de oude lust verstreken, zoo geheel verdwijnt zy niet!
Gy, gy kent nog Motanabbi, Hafez nog, van vroeger dag,
Toen ons oog zoo vol genoegen naar het zalig Oosten zag;
Toen we in 't blijdste voorgevoelen, aan Eufraat en Tigerzoom,
Ons de zaligheden maalden van den zoetsten levensdroom;
Toen ge uw vingers leerde buigen naar den vreemden penuentrek,
Dien de Koran heeft gcheiligd by het kroost van Amalek;
Toen ge uw' mond den tongslag wende van den Morgenlandschen groet,
En den sluier leerde plooien voor Sabéaas zonnegloed;
Toen ge, ontvlamd van Oostersch Dichtvuur, de open, zuivre, maagdenborst
Aan den palmwijn der Gedrozen met verrukking laven dorst;
Toen uw zacht, aandoenlijk harte nog niet wist voor wien het sloeg,
Maar de lessen van een' Vader aan eens minnaars lippen vroeg!
Toen....Maar waarom deze tijden, deze weelde thands herhaald?
Ach, met hoe veel jaren lijdens is haar zoet door my betaald!
Lijdens! ja, maar in uw armen; maar, vergolden door uw min!
Ach, dat lijden ook is hemel, lieve, teedre Zielsvriendin.
De Almacht blies op deze ontwerpen. In de zalvende Oosterlucht
't Wee van 't Westen te vergeten, was verwaaien van een' zucht.
Neen, die geessel moest ons klemmen, die Europa teistren moest:
't Oosten week van uit onze oogen; heel het aardrijk werd ons woest.
Doch, wy leefden, God gaf zegen, bloei en vrucht aan onze koets,
En wy smaakten zijne volheid in den vrede des gemoeds.

* Ibn Doreid, 1.

Dierbre! van den rand des grafkuils, aangeschonnen van den dood,
Biede ik u dit wilde vruchtjen van een Nabatheesche loot!
Wrang van sap, van schorsvlies bitter, smaakt het vruchtjen naar de smart:
Echter aâmt zijn geur verkwikking, echter zoetheid voor het hart.
Ach, wat heeft men op dees wareld aan het valsch uitwendig zoet!
't Bitter steunt de matte vezel, 't zuur verfrischt het loome bloed.
't Bitter, ja, bevat Gods zegen: treurtoon streelt en sterkt den geest;
En te treuren met den droeve, dierbare, is er zoeter feest?
't Was het uwe steeds als 't mijne; 't is het feest der menschlijkheid;
't Blijft het, tot het laatste traantjen op deze aard is uitgeschreid.

1808.

Aan den hooggeleerden heer Herman Bosscha, in andwoord op zijn Latijnsch Dichtstukjen, aan my gericht.*

Neen, BOSSCHA, 't is geen Lier, die op Bataafsche snaren
Een' flaauwen nagalm aâmt van Griekens Hemeltoon,
Die Holland van 't gekrijsch der nieuwe kunstbarbaren
Te rug brengt tot zich-zelf en 't eens verlochend schoon.
De rietvink piept vergeefs aan d' oever der moerassen,
Daar 't workend Vorschgezang zich opheft door de lucht.
De Nachtuil knapt door 't bosch, de schorre Raven krassen,
En 't zangrig Woudorchest toog siddrend op de vlucht.
Neen, 't is geen doffe lamp, die zulk een nacht verjagen,
En 't licht herstellen kan dat onherroepbaar zonk!
Een blijder Morgenstond doe nieuwe Vondels dagen!
Ik schenk mijn stroeve luit den dorren wilgentronk.
Ja, blijder Morgenstond wekk' in uw strandabeelen,
Mijn Vaderland, een' zang, mijn' adem veel te stout!
Genoeg, indien mijn borst een' zwakken toon mocht kwelen,
Waarin een heldrer eeuw haar schemerlicht aanschonwt!

1809.

* Najaarsbladen II, 128.

By het lijk van mijnen vriend Uylenbroek.*

Utcunque praecedes, supremum
Carpere iter comites, parati.
HORATIUS

Ik moest u dan naar 't graf geleien,
Mijn oudste Lettervriend!
Mijn oog moest nog uw asch beschreien!
Thands heeft het uitgediend.

Ik vloog uit afgelegen oorden,
En zag mijn haardgoôn weêr;
Maar vond aan Y of Amstelboorden
Geen Y of Amstel meer.

Mijn grijze vader was verscheiden,
En boog het hoofd ter rust,
Als moê mijn wederkomst te beiden,
Door rouw in slaap gesust.

Mijn Maagschap was van de aard verdwenen,
Als weggestoven kaf:
Mijn naam, gesleten uit de steenen
Van 't ouderlijke graf.

De dichte stoet van vroeger vrinden
Stond treurig, dun, en iil,
Gelijk een heg van voorjaarslinden.
Gedund door spâ en bijl.

* Najaarsbladen II, 172.

Ach! niemand meer van vriend of magen,
Hoe angstig 't hart ook zocht!
Niet een, die van mijn kindsche dagen
My iets herroepen mocht!

Niet een, die 't plekjen my mocht toonen,
Waarop ik, argloos wicht,
Mijn knipsels koos voor Koningskronen,
Mijn rijm voor Maroos dicht!

Niet een, die met my wist te spreken
Van, wat mijn Kats my gold,
Wanneer ik, in een' hoek versteken,
Rozettes broeder schold!

Gy echter, waart my bygebleven,
Gy, kunstvriend van mijn jeugd;
Gy aan een hart terug gegeven,
Dat beider vorming heugt!

Gy, ijlde my vooruit in jaren;
In oordeel, kundigheên:
Gy zaagt my, op uw' voorgang staren,
Mijn eigen' weg betreên.

Gy streefde op 't spoor van Nomsz en Pater,
Naar Hollands Helikon: -
My streelde een teug gestolen water
Uit Griekens Hengstenbron.

Gy zocht by Frank en Nederlander,
De lof der schelle Faam:
Ik nam de Grieksche kunst tot stander,
En dacht om roem noch naam.

Ach! riep ik, laat uw verzen vlieten!
De roem behoort uw' zang.
Voor my, mijn eigen hart genieten,
Is al wat ik verlang.

Maar 't Lot verried mijn zingend fluisteren:
Mijn stoute toon brak uit;
En Neêrland liet zijne ooren kluisteren
Door mijne uitheemsche luit.

Nu sloten wy om hart en handen
Dien stalen vriendschapsband.
Nu blakerden onze ingewanden
Voor Kunst en Vaderland.

Die band wist nimmer van bezwijken:
Die gloed werd nooit verkoeld.
Al zag men Thronen, Volken, Rijken,
Als zeewier heengespoeld.

Het onweêr gaderde uit het Zuien,
En dreigde Volk en Staat.
Reeds ratelden de donderbuien!
Waar heen, mijn God, wat raad!

‘Ik volg de roeping van 't Geweten:
Gy (sprak ik), schuil in 't riet.
Mijn plicht is, 't zelfbehoud vergeten:
Maar de uwe vraagt dit niet.’

De donder trof; sloeg hartevrinden
Als splinters wijd uit een.
De Staatshulk werd ten spel der winden,
En alle licht verdween.

Nu zoek ik op Germanjes rotsen
   Velledaas heiligdom;
Of zeil, door klip en ijs en schotsen,
   Den wieg van Fingal om.

Nu tuimel ik op steile golven
   Door Belt en breede Zond,
Of zie, in mist en sneeuw bedolven,
   Waar Heemskerks ijshut stond.

Nu leer ik Brit en woeste Noren,
   Wat vader Vondel zong,
En wenn' de ruwstverbasterde ooren
   Aan Hollands gladde tong.

In 't eind, mijn krachten zijn bezweken,
   Het broze lijf zinkt neêr.
God ziet het aan, de nevels breken,
   En Holland heeft my weêr.

Ik keer: gy stort u in deze armen,
   Ik adem aan uw hart.
Dank, Hemel, dank voor dit erbarmen!
   Hier eindigt alle smart!

Nu zijn we elkander weêrgegeven;
   Nu scheidt ons dwang noch nood!
Nu zullen wy dien tijd herleven,
   Die eens zoo streelend vloot!

Zoo fluisterde het tooverrietjen
   Der al te zoete hoop.
En ach! ik gaf geloof aan 't liedtjen
   Waar meê zy 't hart besloop.

Helaas! het heil is vreemd aan de aarde,
De hoop is zelfbedrog;
En, wat de toekomst ons bespaarde,
Ook dit vergalt zy nog.

Ach! al dat uitzicht is verzwolgen
In nokkend rouwmisbaar.
Ik keer; maar om uw lijk te volgen:
Te kruipen by uw baar.

Gy streefde my op Englenpennen
Vooruit. - Gy my, helaas!
My, die u meende voor te rennen!
Gy vliegt en neemt mijn plaats.

Ja, rijper waart gy voor die kriugen,
Waar Dichtkunst waarheid is,
En ik -? O, zij mijn laatste zingen
De klacht om uw gemis!

Neen, 'k kan uw' grafsteen niet besproeien:
Reeds had ik uitgeweend,
Reeds weigert my het bloed te vloeien,
In 't lijdend hart verstcend.

Mijn adem stokt; wanhopig nokken,
Zie daar mijn' toon alleen!
Het hart is van zijn leed doortrokken;
Het oog van geen geween.

Wat schreide 't -? Om uw droef verscheien?
Ach 't is voor u niet droef.
Treê in by zangeriger reien!
Hier klinkt de snaar te stroef.

Ga, draag uw kroost den besten Vader
In Zijn nabyheid op!
By Hem bewaakt uw oog het nader,
Van 's hemels steilen top.

Van daar beschouwt gy 't, zonder zwoegen,
En dankend, wat gebeur':
In aardsch geluk of ongenoegen
Te vreên met 's Hemels keur.

Daar ziet gy 't, Hem ter eere, groeien,
Wien gy, ter eere, waart;
Om eens u weêr in d' arm te spoeien,
Als Hy zijn Rijk vergaârt.

Neen, 'k treur, mijn Vriend, maar in dit treuren
Betreur ik my, my-zelv'.
My, die mijn hart u af voel scheuren;
My, die uw' graf kuil delf.

Uw' grafkuil! met verstramde handen!
Met waggelende kniên!
Met oogen, die van weedom branden,
Maar die geen' traan doen zien! -

Ja, my beschrei ik in uw sneven,
Wien gy op 't koud gebeent',
En wie dan gy, den traan moest geven,
Dien ware vriendschap weent.

Wie thands, wie zal na mijn verscheien
Beweenen, 't geen ik was?
Wie tranen op mijn doodkist spreien
Die voegen aan mijne asch?

Ach, mooglijk zullen weitsche Dichten
(Aan dooden is men mild)
My meê een sierlijk Lijkfeest stichten,
In enklen klank verspild.

Maar gy, gy zoudt geen Cyther prijzen
Om welklank van de snaar:
Gy nietigheên geene eer bewijzen
By 't staatlijk grafaltaar:

Gy zoudt, gy die mijn borst doorlezen,
Mijn hart doorschouwen mocht,
En rechter en getuige wezen
Van haar geheimsten tocht.

Gy zoudt aan 't Vaderland ontdekken,
Wat deze borst besloot;
En tolk der heete drift verstrekken,
Die in dat hart gebood:

Gy tuigen, of er staat of weelde,
Of eer- of hebzucht lag?
Of 't immer zich met lofspraak streelde?
Of 't ooit op toekomst zag?

Of plicht, wat loon die plicht mocht wachten,
Het koud vond, waar hy sprak?
Of 't eer en leven kon verachten,
Waar rechtheid by ontbrak?

Of 't ooit, geroepen om te lijden,
(En wanneer leed het niet!)
Zich troostte van den loop der tijden
Met vleiender verschiet?

Of 't ooit zich ander lot beloofde.
Dan 't geen het heeft ontmoet?
En of dit uitzicht iets verdoofde
Van zijn' oprechten gloed?

Gy wist dit: gy, gy hadt zijn plooien,
Van kindsbeen af, doorzien.
Gy zoudt my bloem noch lovers strooien,
Maar Waarheid hulde biên.

En als dan 't Vaderland u hoorde:
'Hier ligt, op dezen baar,
Een borst, waar nooit een zucht in gloorde,
Dan die U heilig waar:'

Dan zoude ik door uw lokken wemelen,
En blozen u 't gelaat,
Met d' adem van de lucht der hemelen
Waar de Englenborst van slaat:

Dan klepte ik de uitgeschoten vlerken,
Voor eeuwig los van de aard;
Dan vlogen wy uit de aardsche perken,
Vereenigd, hemelwaart.

Maar neen, ik heb uw plaats vervangen.
Ik offer op uw lijk,
Geen' ijdlen praal van treurgezangen
Maar Vriendschaps laatste blijk.

ô Daal dan, zuivre ziel, daal neder!
Omzweef, omzweef thands my,
En keer met uwen hartvriend weder,
God wacht ons zij' aan zij'!

1809.

Aan de weduwe des kunstschilders Scheffer, in hare droefheid.

Wat vult gy, diepbedroefde Weêuw,
De lucht met nokkend rouwgeschreeuw,
Of stikt in afgebroken zuchten,
In 't midden van uw schreiend kroost?
Ai, laat de zijden hand der troost
Uw nijpend boezemwee verzachten!

Ja, billijk is zoo diep een smart
Van 't aan zich-zelf ontwrongen hart:
Wat monster zou haar wraken konnen!
Uw steun, uw Ega, zeeg in 't graf;
En wie, wie droogt die tranen af,
Die stroomend langs uw kaken ronnen!

Daar ligt hy, die in 's levens leed
U 't leed des levens minnen deed,
Sints dat gy 't aan zijn borst mocht dragen!
Daar, al wat wellust was of troost!
Daar, daar de vader van uw kroost!
En ik, verbied ik u te klagen?

Neen, klaag, bedrukte! klaag en ween.
Ik ook, ik schrei op dezen steen,
En zucht om zoo veel eedle gaven:
Dat rijk, dat kunstgewijd verstand;
Dat helziend oog, die juiste hand,
Met hem in 't dompig stof begraven.

Ik ween om 't gadeloos penceel,
Zoo stout, zoo fix, zoo malsch, zoo eêl,
Dat Rembrand met Van Dijk vereende!
Dat, door zijn' hoogen geest geleid,
Geen ziel noch leven meer verspreidt,
Maar in de koude hand versteende!

En zou mijn hart gevoelloos zijn
Voor uw zoo diepe boezempijn?
Zijn weêuw, zijn weezen niet betreuren?
Of, gants van menschlijkheid ontbloot,
Aan hulploos kroost en echtgenoot
Den man, den vader, zien ontscheuren?

Ontscheuren aan hun aller hoop!
Aan d' allerteêrsten huwlijksknoop
Die ooit getrouwe harten paarde! -
Ja, schrei, maar schep, al schreiend, moed!
GOD leeft, die weêuw en weezen hoedt,
En LODEWIJK, Zijn beeld op aarde.

Hy leeft, de Vorst, die kunsten mint;
In wien de wees een' vader vindt;
Die Holland uit den afgrond rukte;
Die, nooit in weldaân uitgeput,
Zijn Rijk met zegen overschudt,
Hy, heul en toevlucht van bedrukte.

Die Vorst, omstuwd van de Englenwacht
Die d' onschuld lonkend tegenlacht,
Die God voor 't Weesjen gaf te waken;
Die Koning duldt de tranen niet,
Die gy, die Scheffers bloed, vergiet;
Wat kan hy, dan gelukkig maken!

Zijn gunst vliegt zelfs den wensch vooruit,
Die 't onheillijdend hart ontsluit;
Door eigen' prikkel aangedreven.
Reeds hangt zy u, van hooger trans,
Op Englenwiek, met Serafsglans,
Om 't neêrgebogen hoofd te zweven.

Daar daalt, daar daauwt, en drupt zy troost,
Daar richt zy 't Vaderlooze kroost
Reeds juichende op in 's moeders armen.
Daar dankt gy op geplooide kniên,
Den God, die alles wou voorzien,
En 's Konings vaderlijk erbarmen.

Neen, geen verdienste smoort in 't zand,
Waar LODEWIJK de Rijkskroon spant,
Geen geest, geen kunstdrift gaat verloren.
Reeds blinkt uw' Zoon de morgen aan,
Die hem op 's Vaders gloriebaan
Denzelfden luister heeft beschoren.

Streef, jongling, streef die heirbaan op;
De glorie wenkt u van den top;
Uw Vader moet in u herleven!
En Gy, wier hart hem laven mocht
Met kunst- zoo wel als levensvocht,
Uw Ega is u weêrgegeven.

Zie, zie hem door zijns Konings gunst,
Ter hoogste steilte van de kunst,
Zijn' Vorst, en Hollands naam vereeren,
En, moedig aan der Schildren hoofd
Op lauwren die zijn jeugd belooft,
En Po en Tyberstroom verneêren!

Ja, uw en Scheffers kunstalent,
Op Zuiderlandschen tronk geënt,
(Wil LODEWIJK den wortel drenken,)
Zal eens aan de opgetogen aard,
Die stomp op Romes wondren staart,
Een' nieuwen Kunstherschepper schenken.

Aanschouw dit, en geniet dit heil!
En GY, wiens goedheên zonder peil
Dees ijzren eeuw tot goud hertelen,
Leef, Koning! zie uw werk volbracht,
En durf aan 't jongste Nageslacht
Uw' dank, uw lof, uw' roem bevelen.

Voor my, ik zing uw weldaân niet
Op lammen snaar, of knakkend riet;
Ik smelt in dank, grootmoedig Koning!
Doch, kan geen stameling volstaan,
ô Neem mijn bloed, mijn leven aan:
Reeds gaaft gy 't duizendvoud beloning.

H o o i m a a n d 1809.

Aan mijnen vriend, den heer Jeronimo de Vries.*

Donarem pateras -

HORATIUS.

'k Gaf zilvren schalen en lampetten,
En gouden koppen, rijk bewrocht,
En wat de Roomsche dischbufetten
Of Grieksche tafels sieren mocht;
Ik gaf...maar wat ik aan mijn vrinden
Voortreflijks om te deelen had,
Wie hunner zich misdeeld mocht vinden,
Geloof niet dat ik u vergat'!
Dan, 'k heb een ziel om 't schoon te smaken,
Maar juist geen' kunstschat in bezit;
En, door geschenken naam te maken,
Het nijdig Lot onthield my dit.
Doch gy, gy hebt een hart ontfangen,
Niet slechts gevoelig voor dat schoon:
Het stelt ook prijs op heusche zangen
Al draven ze in geen' Maroos toon.
Welaan! die kan mijne armoê geven,
Die strekken u voor 't puikmetaal,
Dat door Vianens hand gedreven
Den rijkaart in zijn kunstkas praal!
Ach, puntstaal, bijtel, noch penceelen,
Die adem geven na de dood,
En Helden uit hun asch hertelen,
Zijn lot en sterflijkheid te groot.
Geen Fredrik-Henriks staatsiewagen,
Door Vrêe en Oorlogsroem gekroond,
Geen steden, in den band geslagen,

* Winterbloemen I, 99.

Die 't Haagsche bosch den vreemde toont:
Geen Vader-Willems grafpijlaren
En bronzen eerbeeld leeft zoo lang,
Als 't Geuzen-loflied van Van Haren,
Of Vondels Grol- en Wezelzang.
Wat wierd van Alvaas zegeteeken!
Wat, groote Henrik, van uw beeld
Dat Frankrijk siddrend zag verbreken,
Als offer op zijn puin gekeeld!
Vergeefs den marmerklomp met leven
Vervuld, en d' onverbrijsbren steen
Een bliksemend gelaat gegeven,
De Tijd snelt met uw' zuilpronk heen.
Vergeefs het erts aan d' aard ontdolven,
En 't koper door geweld van vuur
Met ziedend ijzer saam doen golven,
Op dat uw naam zijn' loop verduur!
Neen, Vorsten, 't zijn oprechte tranen,
Geen' oogen, maar het hart ontvloeid,
't Is dankbaarheid der onderdanen,
Waar door eens konings naroem bloeit.
Maar ach! ook weldaân gaan verloren,
Ten zij de Zangster haar verbreid';
Zy laat geen deugd in 't stof versmooren,
Maar voert haar in de onsterflijkheid.
Zy sluit de poort des hemels open,
En plaatst hen aan der Goden disch,
Die de eerbaan van de deugden loopen:
Wier leven louter weldaad is.
Dan - u, ô vriend der Piërieden,
Is u de Dichtercyther waard;
De mijne moog u hulde bieden,
Zoo slap, zoo zwak zy is gesnaard!
Ik kan u niet ten wolken heffen,
Niet plaatsen aan Apolloos zij';
Maar, weet zy slechts uw hart te treffen,
En kan ze u 't mijne doen beseffen,
Dit weinige is genoeg voor my.

1809.

Aan den heere en Mr. P.A. Brugmans, op het Overlijden van zijn Dochtertjen.*

Gy ook, gy moest in 't waardigst pand
Den klaauw van 's aardrijks Dwingeland
Een deel van 't Vaderhart betalen!
Gy ook gevoelt de zielskwetsuur,
Die kunst noch heelende Natuur
Met zachte wondroof toe zal halen!

Ja, eindloos vloeit en schrijnt die wond,
Geliefde Brugmans! Ieder stond
Herroept u aan 't bekoorlijk wichtjen.
In 't teêrgevoelig Vaderhart
Graveert de stalen punt der smart
U elken trek van 't lief gezichtjen.

Daar woelt het, wemelt, zweeft, en speelt
In 't onverjaagbre schaduwbeeld
Van wakende, onverstoorbre droomen:
Daar biedt het u zijn lachjens aan;
Daar elken kinderlijken traan,
Dien ge ooit haar kaakjens langs zaagt stroomen.

ô Lachjens, eens zoo hemelschoon!
ô Traantjens, op de donzen koon
Des Engels eens zoo hartebrekend!
Thands blinkt, thands drupt gy, vroeg en spâ.
Het hart des vaders telt u na;
't Heeft zelfs uw' minsten opgeteekend.

* Winterbloemen II, 35.

Nu, vader! ziet gy ieder kind
Met oogen, van ontroering blind,
Met bloedend hart, en bleeke kaken:
En al wat tokkelt aan dat hart
Doet de aan zich-zelv ontveinsde smart
Met nieuwe hevigheid ontwaken.

Nu toont u ieder Maagdelijn
Uws dierbren spruitjens wederschijn
In ieder putjen op de wangen,
In ieder roosjen dat daar pronkt,
In ieder oogjen dat er vonkt;
Om 't lijdend hart op nieuw te prangen.

Ach, Brugmans, weet gy, wat het heet,
Te groeven in zijn eigen leed,
In 't kwijnend hart zijn graf te delven?
Ach, 't is de Vader die dit doet!
De Vader, schreiende om zijn bloed,
En rustloos moorder van zich-zelven!

Hier baat, hier baat geen vriendentroost:
Geen stroken van 't behouden kroost.
Ook dit verdubbelt slechts het knagen.
Ga, zink gevoelloos weg in 't wee,
En sleep het naar den grafkuil meê;
Maar wacht u, de aarde heul te vragen.

Neen, Brugmans, de angel die u smart,
Doornagelde mijn krimpend hart
Met vijfpaar ongeneesbre wonden:
Die wonden bloeden tot de dood,
En hand van kroost of Echtgenoot
Heeft geen van dezen ooit verbonden!

Neen, ô mijn Gade, gy noch ik
Verduurden, sints, één oogenblik,
Of 't was door tranen onderscheiden.
Door tranen, die geen ooglid sprengt,
Maar daar zich 't leven in verplengt;
Die nooit dan radeloozen schreiden!

Die tranen, dierbre, strekken ons
Voor slaap op 't slapelooze dons!
Voor Hoogtijdwijn, en dischgerechten!
Voor morgenvreugd, en avondlust!
En, vindt de loop dier tranen rust,
Dat uur zal beider lot beslechten!

Dan hoe! Dit wordt dan, teedre Vriend,
Uw ziel voor troosttaal toegediend? -
Ik, Brugmans! ik - zou troost verleenen? -
God leeft, gy weet het; roep tot Hem!
Maar ik heb adem, hart, noch stem,
Dan om tot 's levens eind te weenen.

1809.

Aan de vierde klasse van 't koninklijk instituut, met mijn ‘Système de Perspective’.*

De Zeeman, afgetobt in 't hobblen op de baren,
Hangt de uitgediende riem in god Neptunus Choor;
Hy dankt haar 't schamel brood der doorgehotste jaren,
En zegt, met één, VAARWEL aan 't golvend waterspoor.
Ik meê. Zie hier mijn rust. Gesold van strand tot stranden,
Was Wis- en Teekenkunst mijn roeispaan door de zee;
Gy, Tempel van de kunst, ontfang mijne offeranden.
Mijn wenschen zijn verhoord, mijn vaartuig vond de reê.

1809.

Heu vatum ignarae mentes!

* Winterbloemen II, 85.

Aan den heere en Mr. Meinardus Tydeman, by zijn acht en zestigste Verjaring.*

Gy wraakt het, dat mijn hart naar 't uiterst uur verlange?
Voorzeker houdt die wensch aan aardschen wrevel vast.
God weet het, hoe dat hart aan dwaze zelfzucht hange!
Ge ontmomt het; 't kent zijn schuld en buigt zich voor de last.
Ja 't leven viel my hard, van wieg en kinderkrebbe:
't Was wrang van d' aanvang aan, en ging in rampen om:
En, eindloos meêgesold door wareldvloed en ebbe,
Bereikte ik nog te traag den vroegen ouderdom.
Gy meê, gy hadt een proef der hobbelende baren
Van d' eigen oceaan, voor my zoo ongestuim:
Maar Hy, die stormen wekt en onweêr doet bedaren,
Was elk van ons naby in 't overspattend schuim.
En schonk Hy d' een een troost die de ander moest ontberen,
't Was mooglijk ook genâ. Wat zegge ik? ja! gewis!
Hy leerde ons, door het kruis, met Jezus triomfeeren,
En gaf in hitte en zweet, den moede, lafenis.
Erkennen wy zijn gunst! aanbidden wy zijn wegen!
Hy rekke U op dit pad den welbesteden dag,
Verdubbele in uw kroost den U bewezen' zegen,
En make 't U gelijk in inborst en gedrag!
Ontfang mijn hartegroet en ongeveinsde beden
Op 't thands vernieuwend uur dat U in 't leven bracht!
Wees door uw voorbeeld, vlijt, en grijze kundigheden,
De vraagbaak, gids, en roem van meer dan één geslacht.
Ex tempore.

Leyden den 20 van Lentemaand 1809.

* Winterbloemen II, 88.

Huwlijksmin.* [Aan mijne egade.]

Benij geen' sterflijk mensch om macht:
Benij geen' wareldvorst,
Om dat hy scepters torscht,
Terwijl in de on-te-vreden borst
Het hart om meerder smacht.
Hy kieze uit al den parelschat,
Waar 's warelds dageraad
Aan Indus oevers zwaâr van gaat,
Het kostbaarst dat heur schoot bevat;
En de eêlste diamant
Schiet' vlammen aan zijn hand!
Robijn en onyx sier' zijn schaal,
En schitter' by den dronk
Met hellen vonk aan vonk
Op 't vrolijk dartlend vreugdemaal,
Waar overdaad gebiedt,
En wijn by stroomen vliet!
Een purpren hemel eer' zijn kruin;
Een purpren kleed zijn' voet!
Hy stappe en plasch' in 's vijands bloed
Op omgeworpen stedenpuin!
De schittring van 't gevelde staal
Omhein' met louter zonnestraal
En bliksemflits by flits
Zijn hof, zijn' throon, zijn' disch!
Natuur putte in zijn dienst zich uit,
En op, en onder de aard;
En de afgrond lever' tot zijn buit,
Wat zee en mijngang baart!

* Winterbloemen I, 80.

De zijworm spinn' een' schooner draad,
Die hem de leden klee'
Met oogverblindend pronkgewaad;
En op de legersteê
Vull' de uitgezochte zwanenschacht
Zijn peuluw eens zoo zacht!
   De wierook van 't verheerd Heelal
Omwolk' zijn' stoel met lust;
En, zoeter dan het beekkristal
Dat murmlend ruischt door 't eenzaam dal,
Zing' hartbedwelmend lofgeschal
De matte ziel ter rust'!
Daar is een heil, een schat, een goed,
Dat macht noch hoogheid hulde doet;
Dat zwaard noch gouden staf
Aan wareldheerschers gaf.
   Gy heil, gy schat, gy dierbaar goed,
Gy, hoogste zaligheid!
Wien zijt gy weggeleid?
Gy, zielvervullend huwlijkszoet
Van 't trouwbeminnend paar,
Versmolten in elkaâr!
   Gy, keurbloem, door geen hand geplukt,
Die neemt, die grijpt, die rooft,
En kronen stapelt op een hoofd,
Dat van heur zwaarte bukt!
Gy, wellustbloem aan 's levens struik,
Gekweekt in hemellucht:
Gelukkig, wien uw knop ontluik',
Met levensaâm bevrucht!
   By u verliest het goud zijn glans;
Verbleekt de chrysoliet:
En, parelkroon of rozenkrans...?
By u bestaan zy niet.
Uw geur vervult een woesteny
Met hemel en genot;
En, derv' men roem of heerschappy,
In u gevoelt men God!
   Geliefde die ik veertig jaar

Door 's warelds stormen zocht;
Wier blanke hand mijn grijzend hair
Met groene myrth omvlocht!
Wier boezem aan mijn hol geraamt',
Van leed en oudte stram,
Het nieuwbezielend leven aâmt
Der reinste huwlijksvlam!
  Mijne Ega! zoete leedgenoot,
Maar uit wier englenhart
De balsem aller smart
My troostrijk, zeegnend, tegenvloot!
Geliefde! 's levens ongeneucht'
Werd me in uw' arm tot vreugd.
  Gy, parel, dreeft ge op 't maatloos ruim
Van 's warelds woesten vloed
Door 't midden van zijn bobblend schuim
Den zwerver in 't gemoet?
Of wachtet ge op een blinde klip,
Na 't brijzlen van zijn redloos schip,
Hem by zijn stranding af,
Als uit der golven graf?
  Gy, bloemtjen, schoot ge in 't needrig kruid
Van 't dichtbewassen bosch
Uw' nog verholen' tros
Met stille zielsverbeiding uit,
Om hem die tot u vloog
Te stralen in het oog?
  Ach! weinig wist uw morgenrood,
Voor wie zijn glans ontlook,
Wanneer het in der kunsten schoot
Het zoekend oog ontdook.
Of fluisterde u een Engel in,
Met 's Hoogsten plan vertrouwd:
Wien ge eenmaal door uw huwlijksmin
Gelukkig maken zoudt?
  Gewis, eene onbekende hand,
My over 't hoofd gestrekt,
Geleidde my, voor 't oog bedekt,
Door baar en berg en zand,

Naar 't duister plekjen grond
Waar gy te groeien stond.
  Ja: Hy die 's levens goed en kwaad
Ons toeweegt in de maat,
Lei overvloed en eer en praal
Met 's warelds zoetheên in een schaal,
En tegen haar, de trouw
Der minnelijkste vrouw.
  Hy koos niet, neen: Hy zag mijn hart,
Doorlas, verhoorde, gaf.
Mijn lot werd gruwzaam straf;
Maar gy, gy schiept my heil uit smart,
Geliefde! Leed ik? Neen,
Ik smaakte zaligheên!
  Laat rijken dan hunn' overvloed!
Laat machtigen hun recht!
Met u, ô hemelaartige Echt,
Met u is alles zoet.
Geen goud, geen aanzien, roem, of macht,
Of wat de wareld vreest of acht,
Verschaft een trouwe Gâ:
Maar, God die harten samenbindt!
Gy schenkt haar wien gy tederst mint,
Ten waarborg van genâ!
  Maar, Lieve, nooit verkoel' ons vuur
Door haatlijke achterdocht!
Was, was u ooit mijn zielsrust duur,
Zy is aan u verknocht.
Geen sporelooze minnenijd
Schiet' wortel in 't gemoed,
Of de Echt is al heur rozen kwijt,
En de enkle doren van de spijt
Die hart en boezem open rijt,
Blijft over, rood van bloed.

1809

Aan mijne egade by hare verjaring. 1809.*

Maakt een duurzaam tranenplengen
Heel het menschlijk deel op aard,
Onze tranen saam te mengen
Was een leeftijd lijdens waard.
Ja, geen avond, lieve Gade,
Of, hoe vruchtbaar ook in rouw,
Ze is weldadig, is genade,
By de ware Huwlijkstrouw.

Twee en vijftig lange weken,
Vol van allen tegenspoed,
Zijn er weêr op nieuw verstreken
Sints mijn zang u heeft begroet.
Deze reeks van bange dagen
(Dank zij Gode) liep weêr af!
Zooveel van de last gedragen!
Zooveel nader aan het graf!

Liefde mocht haar ons verzachten,
(Zy, die zuur in zoet verkeert!)
En dat leed ons doen verachten,
Dat en hart en ziel verteert.
Ja, wy waren, hoe wy leden,
Niemand nijdig om zijn lot. -
Ja! wy smaakten zaligheden:
Ook ons lijden was genot. -

* Nalezingen I, 128.

Maar, wat wonnen wy, mijn waarde,
   By dien afgeloopen tijd?
Bracht hy eenig heil op aarde,
   Alles waardig wat men lijdt?
Heeft hy haar dien vloek ontheven,
   Dien wat God behoort, gevoelt?
En verzoette hy een leven,
   Steeds met tranen overspoeld?

'k Zie uw voorhoofd overtogen
   Met een mist van somberheid;
'k Lees uw andwoord in die oogen,
   Waar het edelst hart in schreit.
Doch, wat is ons aard of wareld,
   Hoe zy wentel', hoe zy roll'!
Hoe bemodderd of bepareld,
   Ze is voor ons een kindertol.

Doch dat Holland, dat wy minden!
   'k Zeg niet meer, dat Vaderland,
Waar ons hart en plicht aan binden
   Met een nooit verbroken band!
Ach, die eens zoo lieve droomen
   Zijn geweest voor u en my,
En de waan is weggenomen
   Van de zoetste mijmery.

Maar dat Holland, zelfs nog heden,
   Daar wy 't, van zich-zelf ontaard,
Deugd en kennis zien vertreden,
   Ons, ons ondanks, echter waard;
Dat ik, uitgeschud, verraden,
   En mishandeld, God ten hoon,
Daar wy in de tranen baden,
   Vloek, maar nog in 't hart verschoon.

Maar dat Holland -! Deed het stappen
Rugwaarts naar d' aalouden roem?
Naar het pit der wetenschappen?
Naar der fraaie kunsten bloem?
Ja, verzaakt het wanbegrippen,
Valsche gronden, onverstand?
Rukt het hart, en ziel en lippen,
Uit den Duitschen gruwelband?

Ach! uw hart wenscht my te troosten:
't Wijst my op een schoon verschiet!
Maar, dat flaauw ontluikend Oosten,
Ach! bereikt zijn' middag niet.
Neen, vergeefsch zijn al de zorgen
Van een' Koning die ons mint.
In den aanbraak van dien morgen
Ligt de nacht die hem verslindt.

Neen, mijne Egâ, neen, wy sneuvelen
Zonder Holland weêr te zien.
Nieuw versneden Monnikskeuvelen
Moeten de aarde weêr gebiên.
Duitschlands haan moet boven kraaien;
't Is der wareld dus gezet:
Duitschland moet den standaart zwaaien,
Duitschlands domheid geeft de wet. -

'k Heb dat heir van dol geboefte
Moedig voet voor voet betwist;
Domheid, blindheid werd behoefte:
't Lot des menschdoms is beslist.
Taal en uitspraak zijn verloren,
Niets van Holland bleef er meer.
Wee, die in deze eeuw geboren,
WAARHEID, RECHT gevoelt, of EER!

Neen, gy zoudt my vruchtloos wijzen
   Op den throon van LODEWIJK.
Laat Hem 't nakroost dankbaar prijzen!
   Zij hy Redder van zijn Rijk!
'k Wensch het, ja! maar durft gy 't hopen,
   Gy, die al dien weêrstand ziet?
Neen, Gods wraak moet Neêrland slopen,
   't Ga dan, ('t moet zoo zijn) te niet!

Melde ons kroost in andere oorden,
   Aan het ander halverond,
Of tot nog verholen boorden,
   Dat dit Holland eens bestond.
Melde 't, dat het eeuw aan eeuwen,
   De Almacht daagde tot zijn straf,
Door dat vloekbaar vrijheidschreeuwen
   Dat de Hel zijn' oorsprong gaf!

Door dat kruipen onder slaven,
   Tot verdrukking saamgerot:
't Brijzelen van Vorstenstaven:
   't Oorlogvoeren tegen God:
Jezus zoendood snood te honen
   Met een toegeschroeid gemoed:
Heidnenschijndeugd eer te toonen,
   HEM verschuldigd en Zijn bloed.

Ons, wat zal ons dit ontrusten?
   Neen, dit Holland wierd ons vreemd.
Zoeken wy aan wilde kusten,
   Wat men hier den mensch ontneemt!
Vrijheid, waardig aan een' Kristen;
   Jezus heel ons hart te biên,
('t Geen die snoodaarts hier betwisten.)
   Zonder Hem gesmaad te zien!

Ja, mijn dierbre, laat ons vluchten
   Uit dit Sodom, Godgehaat,
Naar bevrozen landgehuchten,
   Waar geen winter ooit ontlaadt!
Waar de Wolga zijn hijeenen
   Aan het dorre sneeuwgebergt',
By den nacht om roof hoort stenen,
   Maar geen' God met laster tergt!

Waar aan woeste Tartarbenden
   Goed en leven bloot moog staan,
Maar geen God- en Heilandschenden
   't Kristenhart met schrik zal slaan!
Ja, voleinden wy ons zwerven
   Verre van dit gruweloord,
Om elkaâr aan 't hart te sterven,
   Door geen duivels meer gestoord.

Leven hier die onverlaten,
   Wier gemoed hun God verzaakt!
Epikuren, Demokraten,
   Door den afgrond uitgebraakt!
Die hun Barnevelden, Witten,
   Cimbers, Scevolaas, vergoôn,
Om wie ooit ten throon mag zitten
   Af te bonzen van zijn' throon!

Drie te trage Zonnebanen
   Draaiden hier ons boven 't hoofd;
En wie telt de zilte tranen
   Die de tijd ons heeft ontroofd!
Ja, wy leden, lieve Gade,
   Aan des Okers dorren rand;
Maar dat lijden was genade
   By ons lijden in dit land.

God! zijn dit dan die Bataven,
   Zoo oprecht, zoo braaf voorheen!
Neen, het is een land van slaven,
   Voor den boei gemaakt alleen.
Volk, dat diep in 't slijk verzonken,
   Zich met modder wil verzaân,
En in vadzigheid blijft ronken,
   Door geen zweepen op te slaan.

Lasteraars van God en Koning;
   Veinzaarts, zwanger van bedrog;
Is verraad hun dankbetooning,
   En hun vriendschap, adderspog.
God! bevrij op Hollands zetel
   't Hollandsch hart in 's Konings borst,
Van trouwloozen, zoo vermetel!
   ô Bewaak den besten Vorst! -

Is het dan tot enkel treuren
   Dat dees dag ons weêr verlicht?
Of, by al dit hartverscheuren,
   Is het danken echter plicht? -
Ach! bedrup die bleeke wangen,
   Bleek van wat gy met my draagt,
Bleek van zielvermoordend prangen,
   Dat het ingewand doorknaagt -;

Neen, bedrup ze niet, die kaken,
   Waar mijn adem over zweeft,
Die mijn lippen voelen blaken;
   Eenmaal heeft men uitgeleefd.
Immers is en blijft het zegen,
   Als ik aan uw boezem ween;
En het tijdstip lacht my tegen,
   Dat ik zeg: ik heb geleên.

Ach, mijn ziel! hetgeen wy wonnen,
   't Geen ons dees uw feestdag biedt,
Is een nieuwe kring van Zonnen,
   Vol van doorgestaan verdriet.
Ja, die rampen zijn vervlogen,
   En onkeerbaar zijn zy heen!
Droog dan, lieve, droog uw oogen!
   Blijdschap eischt dit, geen geween.

Zoo de wrangste levensstonden
   In dees poel van ongeneugt,
Ziels- en lichaamskracht verslonden,
   Ja, de vatbaarheid voor vreugd;
Alles roofden wat het leven
   Draagbaar maken kon op aard;
Laat ons God er dank voor geven!
   Ook het leed is dankenswaard.

'k Voel het troostend tijdstip naderen,
   Dat my weêrgeeft aan het stof:
'k Voel de dood reeds in mijne aderen.
   God zij eeuwig, eeuwig lof!
Ja, Hy heeft ons niet doen worden,
   Om te wroeten in dit slijk,
Maar bestemd tot hooger orden
   In het zalig Geestenrijk. -

Lieve! klem my met die handen
   Niet zoo angstig om den hals:
God verscheurt dees aardsche banden;
   Niet de dwangvoogd des heelals.
Niet die wreede zielverschrikker,
   Die zijn pijl onzichtbaar schiet;
Maar der droeven hartverkwikker,
   Die ons 't hart eens vaders biedt.

Lieve, ja! een luttel dagen,
   En zijn hand heeft ons hereend,
Waar geen leed het hart zal knagen,
   Waar geen deugd haar' stand beweent!
Lieve, ja! en mijn verscheiden
   Maakt u straks die rampen kwijt,
Die wy om elkaâr beschreiden,
   Die gy met en om my lijdt.

Wat toch kan de haat u wijten?
   Gy weêrstondt de woede niet,
Die den Staatsband los wou rijten,
   In den omkeer van 't gebied.
Gy, Gy hebt voor Dwingelanden
   Geen onnoozelheid beschut.
En voor Neêrlands waardste panden
   Ziel noch lichaam uitgeput.

Gy, gy hebt met mond en degen
   't Heilig recht niet voorgestaan,
Als gezag en wetten zwegen;
   Noch geschrikt voor eedverraân. -
Of is 't misdaad, zoo uw liefde
   My in 't bloeden van de wond
Daar me een helsche hand meê griefde,
   Met de teêrste trouw verbond?

Vindt het mooglijk geen vers chooning
   By den geest die nog regeert,
Dat ge een' aangebeden' Koning
   Met uw' Echtgenoot vereert?
Dat gy deugd en gunstbewijzen
   Van den braafsten, besten Vorst
Even onbepaald durft prijzen,
   Als erkennen in uw borst?

Wel dan! lijd ook nog, mijn waarde,
Wat de boosheid u beraamt!
Schoon het gantsch Heelal ontaarde,
Nooit wordt uwe deugd beschaamd.
Wacht dan ook met kalm verlangen
(Naar het voorbeeld dat ik gaf,)
Op des Hemels Jubelzangen,
Na den doorgang van het graf!

't Zal my licht niet weêr gelukken,
U mijn feestzang aan te biên;
U dit uur aan 't hart te drukken,
Is mijn laatste vreugd misschien.
Maar ook boven maan en starren
Ben en blijve ik u naby.
Stortte ook de aardspil uit zijn harren,
'k Sta onzichtbaar aan uw zij.

Lieve Gade, wees dus moedig!
Draag, en duld, zoo 't God gelust!
Lijden maakt de vaart voorspoedig
Naar de haven van de rust.
Stoor dan met geen ijdel kermen
't Slaapjen van mijn rustend stof.
'k Draag u haast op minnende armen
Naar het juichend geestenhof.

Leer de vrucht van onze sponde
Waardig worden aan zijn bloed!
Ridderspruit der tafelronde,
Zij zijn zinspreuk: GOD EN MOED!
Leer hem voor zijn' Koning strijden,
't Zij met mond, of pen, of zwaard;
God en de eer zijn leven wijden,
Blind voor 't schittrend zand der aard.

Mag hem 't loof der kunsten sieren,
Nooit onteer hy 's hemels gift!
Zucht voor Jezus kruisbanieren
Zij zijn hoogste, heetste drift!
Moog die door zijne aders vlieten
Met zijn stambooms Heldenvuur!
In zijn kroost zich overgieten,
Tot des aardrijks uiterste uur!

Leid dan, Dierbre, leid zijn schreden!
Vorm zijn inborst en verstand!
Tracht hem 't hart voor deugd te kneden,
En, voor beter Vaderland!
Leer hem Jezus komst verwachten,
Jezus leven, Kristen zijn;
En, wat om hem is, verachten
Als een' wezenloozen schijn!

Den 3^{den} van Hooimaand 1809.

Op 't borduursel van het kleed der leden des koninklijken instituts.*

Weinig zegt het, Lauwerblâren
Op te gâren;
Echte kunst ziet verder uit.
't Is de knop die vrucht moet baren,
Waar de ware roem uit spruit.
Schiet de star haar zilvren stralen;
't Is geen pralen
Op het onbeduidend blad:
Bloesem eischt het aan de twijgen,
Om ter glorie op te stijgen
Die het hart zich waardig schat.

1809.
In 's Konings gehoorzaal.

Julius Cezar Scaliger, op een geschrift van Boetius Gemalinne.*

Scripta Severinus dum spectat conjugis, inquit:
Non memini; verum est hoc, puto, nostra manus.
Sin alia: unde, aliis incognita, pondera mentis?
Hic meus est animns, mens (tamen) ista mea est.
Dum loquitur, loquitur stupidus, nec fallitur usquam;
Quippe eadem fert mens corpora, sola, duo.

Terwijl Boëtius zijn Egaas werk beschouwde,
‘Ja (riep hy) dit 's mijn hand, de stempel van mijn' geest.

* Nalezingen I, 142.
* De Overstrooming, door Vrouwe K.W.B., 11.

't Geheugen twijfle vrij, dat met mijn brein veroudde;
Mijn ziel herkent zich-zelv in alles wat zy leest.
Zy-zelv heeft in dees taal zich bruischende uitgegoten:
Wie schilderde op die wijs wat zy-alleen gevoelt!'
't Was recht: zijn Egaas zang is uit zijn ziel gevloten;
Eén ziel is 't, één gevoel, dat beider borst doorwoelt.

1809.

Aan den neef en naamgenoot des grooten valckenaers, den heere Lodewyk Kasper Luzac, by zijne verheffing tot Meester in de beide Rechten.*

De naam van VALKENAAR, die van LUZAC blijft edel,
Waar ooit Geleerdheid bloeie of Wijsheid harten winn':
Gy voert hun-beider naam; de glorie zoekt uw' schedel,
En sluit in één' Lauwrier hunn' dubblen luister in.
Mijn Vriend, zy blozen niet by deze uw eerste schreden:
Stap onbezweken voort op Recht- en Letterbaan!
Maar, had uw jeugd den moed, hun voetspoor in te treden,
Volhard, en neem by 't bloed geheel hun wezen aan!

1810.

* L.C. Luzac, Specimen, 168.

Aan den heere en Mr. J. Valckenaer, by de bevordering van zijnen neef tot Doctor in de Rechten.*

Onthield u 't lot de zoete troost
Van op te leven in een kroost,
Dat uit uw heup geteeld, dat van uw ziel doordrongen,
Aan 't glorieschenkend nageslacht
En naam, en deugden overbracht,
Met d' oorsprong van uw bloed uit éénen wel ontsprongen:

Heil echter, brave Valckenaer!
Die naam is boven graf en baar
Zoo wel als wolkgespan en neveldamp verheven.
Dat bloed verdroogt niet in zijn bron,
Maar zal, tot 's aardrijks laatste zon,
Uw Vaderlijken roem, uw edel hart, doen leven.

Ja, zie uw dierbren bloedverwant
(Niet vruchtloos door uw eigen hand
Ten drempel opgeleid,) in Pallas tempel pralen:
Zie Themis onverwelkbre kroon
Om 't hoofd van dees uw' Voedsterzoon
Met onverdoofbre glans, uw teêrheid tegenstralen!

* Affodillen I, 121.

ô Smaak die wellust, dierbre Vrind!
Ik weet, hoe 't Vaderhart bemint:
Ik weet, hoe veel het kost, wanneer men 't moet verzaken!
Maar 't mijne deelt in deze uw vreugd.
Wat kan het, dan, na God en deugd,
Voor Vaderlandschen roem en u w e Vriendschap blaken?

1810.

In het stamboek van een vriend.*

't Is schoon, geliefde vriend, naar d' eerlauwrier te streven.
Dien Febus myterberg den stouten zanger toont;
Maar wacht u! 't geldt misschien uw welvaart en uw leven,
En 't geen die lauwer kost, wordt nooit door hem beloond.
Neen, blijf in lager lucht met kraai en roerdomp schreeuwen:
Voor hun is 't dat Natuur het aas der nooddruft biedt.
Men koopt geen eerezuil van later, beter, eeuwen,
Of 't is voor nood en dood en 't knagendst zielsverdriet.

1810.

* Wit en Rood I, 200.

aant. Opvoeding. Aan mijnen vriend, den Heer jeronimo de vries.*

't Heidebloemtjen zet zijn knopjen,
Spreidt zijn kroontjen, stort zijn zaad,
Maar het eischt het levend dropjen
Van den blijden dageraad:
't Eischt het koestrend zonnestralen;
d' Adem van het zoele West:
Zonder die, slechts naakte dalen!
Zonder die, de bloem verflescht!

Maar vergeefsch is daauwbesprengen,
Zefirадem, zonnevuur.
Geen der wildgewassen stengen
Toont de schatten der Natuur.
't Bloemtjen groeit voor woeste stormen,
Of het kruipt bedeesd ter aard;
De appel zwelt tot aas der wormen,
Zoo de wind zijn' bloesem spaart.

Schrale busseleglantieren
Teelt de ruwe woesteny:
Noeste vlijt en kunstbestieren
Zet de tuinroos luister by.
Dit verdubbelt glans en geuren,
Vult het ijl der bladerkrans,
En schakeert ze met de kleuren
Van een zachter hemeltrans.

* Winterbloemen I, 105.

't Blozend ooft der wilde hagen
Trekk' het oog en lokk' de hand!
Wat de woeste stam moog dragen,
Kwetst en tong en ingewand.
Dorre, slechtbereide sappen,
Die geen zon tot rijpheid stooft,
Mensch, zie daar uw eigenschappen,
In het ongenietbaar ooft!

Hand en snoeimes, zorg en kweken,
Zuivren, voên de jonge loot:
Waar die weldaân haar ontbreken,
Is zy voor de menschheid dood.
Ook de Hemelplant der Reden
Eischt die kweekkunst in den mensch,
Dat zy, spruit van 't bloeiend Eden,
Op dit aardrijk niet verslens'.

Gure lncht doorzweeft dees dalen;
't Mistig zonneblaken schroeit;
En die uchtenddroppels falen,
Waar de hemelplant in bloeit.
Mag het knopjen ook ontluiken,
Ach! wat worden bloem of vrucht?
Zy verdroogen aan heur struiken,
Of verwaaien in de lucht.

Schiet dan toe, gy Hovenieren!
Kweekt het rijsjen daar het groeit:
Wilt zijn' wasdom recht bestieren;
Drenkt en buigt het, ent en snoeit!
Hoedt het voor ontijdig knakken;
Geeft het voedsel, schuts, en stut!
Zoo verheft het rijke takken,
't Dierbaar Vaderland ten nutt'!

Ja, ik zie u nijver zwoegen
In die boom- en bloemengaard.
Handen, die zich samenvoegen,
Telen hier het heil der aard.
Neen, geen keentjen gaat verloren,
Neen, geen zaadtjen kiemt om niet,
Wat uw toezicht is beschoren,
Wat uw oogwenk overziet.

Groeit, ô plantjens; wast, gy loten;
Scheutjens, rijst; en, botjens, zwelt;
Uit de bron der deugd begoten,
Die in reine harten welt!
Ziet de vlijt uw rankjens rechten;
't Steeltjen binden, waar het hing;
Met een winterhaag omvlechten,
Die geen windgeblaas doordring'!

Neen, u zal geen rups verknagen;
Mossig ruigt verstikt u nooit:
Rijpe vruchten zult gy dragen,
In den bloessem niet verstrooid.
Wat de bladers ook verslensen,
Wat de takken schudden doe,
Gy, gy waassemt God en menschen
De aangenaamste geuren toe.

Voelt de sappen u doorvloeien,
Waar geen aard den stam meê drenkt,
Maar die koesterend besproeien
Aan den gaven wortel schenkt.
Ziet de ranken uitgeschoten,
Op uw' wilden tronk geënt,
En een ooft daar uit ontsproten,
Dat uw eigen hart niet kent!

Niet alleen Palmyres palmen
Heffen 't moedig hoofd omhoog:
Ook door 't Lot gebogen halmen
Hoedt het Albeschouwend oog.
Ook de nederige rieten
Zijn Hem waardig die ze schiep;
Ook het drijvend kroos der vlieten,
En de zeekraal van het diep.

De Almacht riep u, jonge telgen,
Meê tot siersel van heur' hof;
Niet, het onweêr tot verdelgen;
Niet, tot kruipen in het stof.
Dank Haar in uw voedsterheeren,
Die by u Haar plaats bekleên!
Dankbaar zijn, is God vereeren,
Deugd en Wijsheids eerste keen.

En, gy roem der Redenaren,
Wien mijn doffe zang begroet!
Hou den wanklank van zijn snaren
Aan den grijzen Bard te goed'.
Slechts de weêrklank langs de velden
Bracht uw stem aan 's kranken oor;
Maar uw lof te hooren melden,
Zet zijn koude borst in gloor.

In het midden van zijn kwijnen
Is uw naam hem levenslust,
En de folter van zijn pijnen
Wordt door dien muzyk gesust.
Die bezweert den neep der smarte,
Als uw Vriendschap my doordringt;
't Huppelt blijdschap in mijn harte,
En de stramme toon ontspringt.

1810.

Aan mijne egade, op haar verjaardag, 1810, op den 3den van Hooimaand.*

Kan het zijn, dat Echtgenooten,
Eens elkaâr aan 't hart gesloten,
  Eens gemengeld bloed in bloed,
Ooit in tederheid verkoelen,
Ooit verdeeld zijn in gevoelen,
  Ooit een eind zien aan hunn' gloed?

Neen, Melieve, die dit meenen,
Wisten nimmer van vereenen,
  Kenden nooit het Huwlijksbed,
Maar een sponde zonder weelde,
Sponde waar geen ziel in deelde,
  Slechts door dartelheid besmet.

Neen, waar zielen samenmengen
En der Godheid offer brengen
  In de tinteling der lust,
Daar is echte Liefde heilig,
Voor der dagen sloping veilig,
  Onverkoelbaar, nooit gebluscht!

Daar wordt ieder zielverrukking,
Ieder kus en lippendrukking,
  Offerhulde, bedezucht,
Waar de harten onder 't zwellen
't Englendom in tegensnellen
  Met een serafijnenvlucht.

* Nalezingen I, 144.

Daar, daar daalt het Hemelsch Eeden
Rozensneeuwend naar beneden
   Op de vlekkelooze koets;
Daar, mijn dierbare, is beminnen
Geen begoocheling van zinnen,
   Maar versmelting des gemoeds.

Lochen' dit een heillooze aarde!
Wy gevoelen 't, ô mijn Waarde,
   Wat die hemel heil bevat.
Wy die in elkander leven!
Wy aan al datgeen ontheven,
   Wat het aardrijk wenschbaar schat.

Wy die leed en kommer droegen
En van God niet anders vroegen
   Dan te lijden met elkaâr;
Wien in 't onuitspreekbaarst lijden,
Die ons kenden nog benijdden
   Als op aard het zaligst paar!

Ach! wat zie ik op uw wangen
't Parelende traantjen hangen
   Dat mijn zangen andwoord geeft!
Ja, ontspring' het! laat het vloeien!
't Vonkelt van weêrkeerig gloeien
   Waar ons beider ziel in leeft.

Of zou licht een zweem van smarte
Uit het afgefolterd harte
   Meê verrijzen in dien traan?
Neen, mijn dierbare, alle pijnen
Moeten voor het licht verdwijnen,
   Heden voor ons opgegaan.

Laat ons al wat is vergeten!
Moorderpriemen, lasterbeten,
   Roovrenklaauwen, nijdgekrijsch,
Hongernepen, klem van zorgen!
Zegenrijk is deze morgen,
   En Gods goedheid tot bewijs.

Mogen elders weidsche zalen
Dartelen van vreugdemalen
   By verdovend dischgedruisch!
Huppel' om in feestvermaken,
Die geen Hemel weet te smaken
   In de rust van 't vreedzaam huis!

Laat daar wijn by stroomen vloeien!
Laat hy in den beker gloeien,
   En verlokken door zijn glans!
Verr' van ons die Bachanalen!
Verr' van ons dat ijdel pralen!
   Verr' de zedenlooze dans!

Ach! elkâar aan 't hart te kleven,
Is het eenigst zoet van 't leven,
   't Eenigst heil in 's levens smart.
Wy, wy vieren dezen uchtend,
Tot den God des hemels zuchtend
   Met een dankbaar biddend hart.

Ja, wy danken, lieve Gade!
(God vergunt ons die genade,
   Dat ons hart hem danken mag!)
Ja, wy danken voor het leven,
U tot mijn geluk gegeven
   Op dees zegenvollen dag.

Lieve, ja, die dag was zegen!
Schoon ook aardsche dichters zwegen,
In uw lotbedeeling blind,
Serafs, wapprende op hun wieken,
Vlogen met zijn eerste krieken
Om het wiegjen van het kind.

'k Zie hen nog de vleugels reppen,
'k Hoor hen om uw peuluw kleppen
En u 't welkom biên op de aard;
'k Vang den toon dier hemelingen
Die het edel noodlot zingen
U, en u-alleen bewaard.

Gy! verstondt gy 't, lieve Gade,
Wat hun wiegzang u beraadde?
Drong hy door in 't kinderhart?
Voelde 't wat Gods welbehagen
En met wien Hy 't gaf te dragen,
Dat uw jeugd beschoren werd?

Stond die Egâ voor uw oogen,
Met den neveldamp omtogen
Van het wordende verschiet?
Wekte 't in uw ziel genoegen,
Eenmaal aan zijn zij' te zwoegen,
En onttrok uw hart zich niet?

Ja, gy voelde 't, en een lonkjen
Schoot van toen een teder vonkjen
Op die lotbestemming uit.
Ja, gy wist het: Gods erbarmen
Bracht my, balling, in uw armen,
En wy paarden hart en luit.

Ja, voor my was 't, lieve Gade!
Dat gy schat en eer versmaadde,
   En mijn smaad en armoê koost.
Ja, in 't zuiverst aller harten
Was vergoeding voor mijn smarten:
   De Almacht schonk het my tot troost.

'k Weet, ik weet het, roem der vrouwen!
Nooit zal u die keus berouwen,
   Voerde ze ook de dood te moet':
Ach, om mijn geluk te maken,
Zag ik u nog wreeder smaken,
   Meerder plengen dan uw bloed.

'k Weet het, zooveel bange jaren
Zijn ons over 't hoofd gevaren;
   Gy bezweekt niet in de pijn.
Wat Gods Almacht moog gehengen,
Troostend is het tranenplengen,
   Mag het hart slechts dankbaar zijn.

Doch -! wat hield dees blijde morgen
Jammers in zijn schoot verborgen!
   Wat verwoede donderslag
Barst en klatert ons in de ooren
Om de zachte vreugd te storen
   Van den hoogstgewenschten dag!

Ach! mijn ziel! het is verdwenen
Alles wat ons troost verleenen,
   Wat ons 't leed verzachten kon.
Zalig, ja, de tegenspoeden
Toen het brood ons nog mogt voeden,
   Dat de vlijt met blijdschap won.

Toen gaf God uw' Egâ krachten,
Daar hy alles meê verachten,
   Doorstaan, en verwinnen mocht!
Toen gerustheid, zielsbetrouwen,
Dat de nevels door mocht schouwen,
   En zijn ziel vond ademtocht!

Maar die tijden zijn vervlogen:
Machtloos, met het hoofd gebogen,
   Uitgeteerd en wild van smart,
Zinkt hy onherstelbaar neder,
En geen koestering, hoe teder,
   Stort weêr veerkracht in zijn hart.

Neen, hy was, geliefde Gade!
Ga met dat gevoel te rade
   Dat steeds weêrklank was voor 't mijn.
Ja, daar liggen vrucht en lover,
En de dorre tronk bleef over
   Om in 't stof vertrapt te zijn.

Ja, vertrapt van onverlaten,
Die zijn frissche vruchten haten
   En de lommer van zijn blad,
Waar zy by benaauwde stonden
Lafenis en rust in vonden,
   Toen geen woud meer schaduw had!

Ja, wy proefden 't zoo veel jaren
Wat en deugd en weldaân baren
   In eene eeuw vol godloosheên.
Ja, vergeefs zag de Almacht neder,
Riep ons door de vriendschap weder,
   Maar verdubbelde ons geween.

Ja, vergeefs riep 't mededogen
Van de Godheid uit den hoogen
   Koning LODEWIJK ten throon!
Vruchtloos dacht hy my het leven
Door zijn weldaân weêr te geven,
   Zijner waardig en zijn kroon.

'k Putte heel mijn zielsvermogen
In het laatst trouwhartig pogen
   Met een dankbren ijver uit.
En misleid door huichelaren,
Die Oranjes beulen waren,
   Valt hy 't laf verraad ten buit.

Ach! hy viel en, schreiend zuchtend
Zag dees ons zoo heilige uchtend
   Zijn dus radelooze vlucht!
Ach, hy viel, en wy, mijn waarde,
Wat, wat rest ons nu op aarde,
   Dan een bange stervenszucht?

Waar nu redding, waar erbarming?
Waar een schuilplaats, waar bescherming
   Voor dat vloekbaar helgebroed,
Dat hem aanspoog op zijn' zetel,
En, thands eindloos meer vermetel,
   In uw' Egâ op hem woedt?

Juichen thands gewetenloozen,
Kleurverandrend zonder bloozen,
   Steeds verraders van hunn' heer,
Steeds vijandig aan den brave
Die geen leven, bloed, of have
   Duurder houdt dan trouw en eer:

Ons, geliefde, sloeg de noodklok,
Ons de nooit herroepbre doodklok,
   Om in 't jammer te vergaan.
Ja, bereiden we ons tot lijden!
Ja, om rampen door te strijden,
   Nooit een' stervling opgelaân!

Geen verwachting ooit stond vaster.
Honger, smaad, en nijd, en laster
   Steigren krijschend naar omhoog:
Roofzucht zwelgt in dolle woede
't Laatste brood nog dat ons voedde,
   Met de tranen uit ons oog.

Zie te rug, grootmoedig Koning!
Zie op deze schrikvertooning!
   Zie den balling, u verknocht!
Wat uw hand, tot weldoen open,
Hem zijns ondanks drong te hopen,
   En hetgeen gy hebt gewrocht!

Zie zijn zwangre Gâ verbleeken,
Hongrend aan zijn zij' bezweken,
   Met zijn teêr en hoopvol kind!
Zie ze hem om voedsel vragen!
Hem zijn eigen vleesch verknagen!
   Hem, den vriend dien gy bemint.

Maar ô neen, van die ellenden
Moge een God uw oogen wenden!
   U verwijt mijn hart ze niet.
Hadt ge de adder slechts vertreden
Die zich kronkelde om uw leden,
   Zegen waar my uw gebied.

Neen, geloof (en smake uw harte
Deze zoetheid by zijn smarte!)
   Dat gy in mijn lot voorzaagt!
Dat ik, dankbaar, u betreure,
Maar geen leed mijn ziel verscheure
   Dan om 't onheil dat gy draagt!

Doch, Melieve! heet dit zingen,
U de borst dus op te wringen?
   Dus te schokken? ja, ô ja.
't Hart elkander uit te gieten
Is in wanhoop nog genieten;
   Is ons waardig, dierbre Gâ.

Laat de hand daar bloemen strooien,
Waar het hart zich leerde plooien!
   Daar zy zingen, kunst of spel!
Waar de zielen samenvloten,
Houdt geen borst zich toegesloten,
   Dat zy niet naar boven well';

Ja, mijn dierbre, laat ons weenen!
Ons in jammerklacht vereenen!
   Maar elkaâr aan 't hart geklemd!
Van elkanders arm omvangen,
Strekk' ons dit voor feestgezangen,
   Daar uw schoot in tranen zwemt!

Kon ik met dees machtlooze armen
U nog voeden, nog beschermen,
   Ach! wat waar my alle nood!
Ach! hoe zoude ik in de rampen
Met het grimmigst noodlot kampen!
   Waar ontbrak het ons aan brood!

Maar helaas! wat zoude ons pogen?
Geest en spierkracht zijn vervlogen.
   Niets schiet over dan vergaan!
U en 't pand waarin wy leven,
Wat verbeidt u -! welk een leven!
   Welk een toekomst grijnst my aan!

God! wat wierd er van die klanken
Daar mijn boezem u meê danken,
   Zijn geluk erkennen ging!
Hoor, ô God! ô hoor my klagen,
En ô leer my dit te dragen
   Zonder zielsvertwijfeling!

Gy, ô zult Gy ons begeven!
Aan Uw hand doortoog ik 't leven
   Op Uw toezicht steeds gerust:
Laat me aan d' eindpaal niet bezwijken!
Laat die hoop my weêr verrijken,
   Die nooit leed had uitgebluscht:

Gy toch heerscht, ô God der Goden!
Geen verraad van vuige snoden,
   Geen geweld verwrikt uw' throon.
Gy, geeft uitkomst in dit duister!
Spreie uw Almacht haren luister
   Uit dees diepe nacht ten toon!

Ja, Gy zult het. - Lieve Gade,
Hy die nooit de beê versmaadde
   Van des Christens hopend hart,
Hy, hy zal het noodlot wenden:
Hy ziet neder op de ellenden.
   Ja, verwinnen wy de smart.

Ja, nog eens! zy zijn vergeten!
Hongernepen, lasterbeten,
  Roovrenklaauwen, nijdgekrijsch!
God behooren onze zorgen,
Zegenrijk is deze morgen,
  En zijn goedheid tot bewijs.

Kom dan, vlechten we onze handen!
Zeegnen wy de teedre banden
  Waar zijn gunst ons meê omsloot!
Maak' ze u weêr een' blijde moeder!
En, genadig Albehoeder,
  Hecht uw' zegen aan haar schoot!

Op de vijftigste verjaring van mijnen vriend Ds. J.W. Bussingh.*

'k Had vijftig jaar des levens last gedragen,
  Als my uw hart verwelkomde aan uw' disch!
Die dag was vreugd en scheen het eind der plagen,
  En ieder traan werd dankerkentenis.
Mijn BUSSINGH, ach! naauw was dat feest verdwenen,
  Of 'k moest (ô ramp, ô ougeneesbre pijn!)
Het liefste wicht, het tederst pand beweenen,
  En duur stond my die oogwenk zonneschijn. -
Gy zaagt my steeds, door duizend tegenspoeden,
  In kalme rust en onverwrikbaar staan;
Gy zaagt dat uur mijn hart onstelpbaar bloeden,
  En van dat uur mijn' geest en moed vergaan.
'k Herhaal u niet, wat later dagen brachten,
  En hoe dit hart, aan LODEWIJK verknocht,
Zoo kort een stond verademd van zijn klachten,
  Zijn tederheid op 't wreedst bezuren mocht.
Gy ook, mijn Vriend, gy hebt sints dertig jaren,
  Met my die trouw, met my die deugd geboet;

* Nalezingen II, 6.

Die, lang voor ons van 't aardrijk opgevaren,
Tot misdaad wierd waar hel en heerschzucht woedt.
Gy ook, gy leedt, gy bracht een dierbre Gade
Naar 't aaklig graf dat om mijn kinders sloot;
En zoo het Lot met tranen zich verzaadde,
Ook gy, gy zaagt den eindpaal van uw' nood.
Ach, zij die na! dage eens de blijde morgen
U op, die al dien rouw in vreugd verslindt!
Ja de Almacht leeft, Zy kent ons-beider zorgen,
Zy slaat geen' zucht die opklimt, in den wind.
Volhard, en vier in d' arm van blijde magen,
Daar vriendschap juicht, natuur haar dank betaalt,
Uw' jubeldisch in 't strelendst welbehagen,
Van beter zon, dan 't aardrijk kent, bestraald!
Ach, zoo uw zang voor my den feesttoon stemde,
Uw cyther klonk, de mijne ligt ontsnaard.
Van heil, van vreugd, van lustgevoel vervremde,
Hoe bracht ik uit, wat met dit tijdfeest paart?
Voor my groeit boom noch veldscheut in valleien,
My rijpt geen ooft, geen zoete muskadel:
My daauwt geen vocht, dan wat mijne oogen schreien,
My vloeit geen beek, geen frissche waterwel.
Voor my geen brood in goudgelijke halmen,
Voor my geen dak, voor my geen leger meer!
Ik hef vergeefs mijn leêge handenpalmen,
Maar ruk geen brood van uit den hemel neêr.
Mijn hand verdort in mat en werkloos kwijnen,
Mijn geest, verstand, mijn oordeel suft en dweept:
En gy, mijn kroost, gy Deelster in mijn pijnen,
Wat wordt van u, in mijn verderf gesleept! -
En ik, ik zou den jubeltoon doen hooren,
Of, dierbre Vriend, in 't afgedwongen lied
De reine vreugd door elken kreet verstoren,
Waarin het hart, zijns ondanks, zich verried?
Neen, 't waar te veel. - Dat blijde dagen lichten!
Mijn hart bidt ze u van 's Hemels goedheid af!
En 't wacht van u de laatste vriendenplichten,
Maar geen gebloemt', één' traan slechts, op mijn graf.

Den 31 van Wijnmaand 1810.

Aan mijne egade op haar verjaardag, 1811.*

Geliefde! neen, verwacht geen klanken
Op deez' uw jaardag, toef geen lied:
Met u Gods Oppermacht te danken
Vereischt de taal der Dichtkunst niet.
Uw hart toch, dierbre, leest in 't mijne;
En gy, gy weet, (wat dag er schijne)
Mijn keel versmoorde van 't verdriet.

Ja, kon ik (want mijn foltrend lijden,
Wat is dit, daar gy 't met my deelt?)
My anders in uw feest verblijden,
Mijn borst heeft eindlijk uitgekweeld.
Doch brengt dit h e d e n zelf die smarte
Niet dubbel weder voor ons harte,
Die nooit op 't aardrijk wordt geheeld?

Geliefde, weet ik 't uit te brengen,
Dat woord dat wegkrimpt in mijn borst?
Dien naam, dien we altijd tranen plengen!
Den nooit genoeg herwenschten Vorst!
Ach, zagen we op den dag van heden
Zijn hand den scepter niet ontgleden,
(Helaas!) te vaderlijk getorscht?

Wat uchtend heeft hy niet geteekend
Door weldaân, op ons uitgestort?

* Nalezingen II, 15.

Wat daglicht zag de kim verbleekend,
Dat ooit haar loop was opgeschort?
En ô! dat gruwzaam uur moest rijzen,
Voor ons niet meldbaar zonder ijzen,
Dat heden weêr herboren wordt!

Neen, 'k zwijg van 't brood (met smart gege ten,
Maar dierbaar als de hand die 't gaf)
Ons wreed ten tanden uitgereten,
By 't luchtdoorjuichend Helgeblaf:
Doch kan ons hart van hem zich scheuren,
Zijn noodlot en het ons betreuren,
En ooit getroost zijn dan in 't graf?

Hy nam de balsems mijner wonden
(Die diepe boezemwonden) meê:
Thands vloeien ze open, onverbonden,
Met dubbel, nooit geleden wee;
En 't laatste snikjen van een leven,
Dat op mijn lippen lag te zweven,
Vervliegt in deze jammerzee.

Neen, lieve, wacht geen zang of snaren,
Maar, volst gevoel van liefde en trouw!
Dit kon u 't schokkend hart bewaren
In 't midden van zoo fel een rouw.
Dit hart, onvatbaar voor verkoelen,
Kan nog het heil eens dags gevoelen,
Die me eens gelukkig maken zou.

Gelukkig -? Aan uw hart te sterven,
Geliefde, ja, is zaligheid.
Dit immers mag mijn hart verwerven:
Dit heeft dees dag my toebereid.
Ja, heilig is my zijn verschijnen;
Zijn aanblik, ja, verzacht de pijnen
My eens by 't noodlot opgeleid.

ô Mocht hy haast aan andre kimmen
   (Hier, immers, was voor ons geen brood)
Voor u, voor onzen echtspruit klimmen,
   En - (mag hy 't) voor uw' Echtgenoot!
Dan neen, wat zoude ik de Almacht tergen
Met meerder nog voor my te vergen
   Dan wat Haar hoogste gunst my bood?

Geliefde! ja ik durf dit roemen,
   (Doorklinke 't aard en waterplasch!)
Ik mag my 't hoogst bevoorrecht noemen:
   'k Werd de uwe, - leed met u - en was!
Gy Koningen der aardsche Rijken,
Uw noodlot moet voor 't mijne wijken,
   Wat wareld op uw wenken pass'.

Geen aardrijk door uw' voet vertrappeld,
   Sust zorgen die het leed verwekt:
Geen kroon, met diamant geäppeld,
   Met parelkronkels overdekt.
Neen, wie in lust of weelde bade,
God schonk my 't hart der beste Gade;
   Niets is er dat het mijne trekt.

Mijn dierbre, 'k voel het tijdstip naderen
   Dat 's levens kwijnend vonkjen bluscht:
Haast stolt my 't kruipend vocht in de aderen
   En buigt my 't moede hoofd ter rust;
ô Zij het van uw' arm omvangen,
In 't luistren naar uw toverzangen,
   En van uw' mond in slaap gekust.

Brief aan Dr. J. le Francq van Berkhey.*

Neen, hy heeft U niet vergeten,
Hoe hem 't hart is opgereten,
De oude vriend en leedgenoot,
Die U lief heeft tot den dood.
Maar gedompeld in ellende,
Als hy nooit te voren kende,
Zit hy naast zijn kranke Vrouw,
Stom en ademloos van rouw,
Zonder brood, en zonder krachten,
Naar den laatsten snik te smachten,
Woedend helgespnis ten roof,
En hy vindt den Hemel doof.
Ach! geen teêrgeliefde Koning
Stort meer weldaân in zijn woning,
Stort meer balsem in zijn hart,
By zijn ziels- en lichaams smart.
Alles is my thands ontnomen,
En het ongeluk volkomen:
Ja, mijn ziel benijdt den staat
Van den bedelaar op straat.
'k Schrijf dit op den rand der sponde,
Bloedend aan mijn hartewonde,
Met het blindgeschreid gezicht,
Op mijn hoopvol kind gericht,
Dat, gezeten aan mijn voeten,
Voor zijns Vaders trouw moet boeten,
En geduldig honger lijdt
Daar ik op de tanden bijt.
Dan wat baat het, U te schetsen
't Geen uw hart te diep zou kwetsen:
Al de spijt, den hoon, den smaad,

* Letter- en Geschiedk. Mengelingen, 13.

Dien men my verduren laat:
Al de tranen, waar mijn Gade,
Waar mijn lieve spruit in baadde
Sints dien ijsselijken dag,
Die den Koning vluchten zag!
Neen, mijn Vriend, het was geen lijden,
Wat ik leed in vroeger tijden!
Thans beproef ik wat het zij,
In der wanhoop razernij.
Neen, hy heeft geen recht, te klagen,
Die in 't bloeien van zijn dagen,
Met het brein nog ongekrenkt,
Vrij en onbelemmerd denkt.
Hy, hy kan het lot trotseeren,
Hy het felst getij bezweren,
Wien en hand en wakker hoofd
Voor de zijnen brood belooft.
Ja, hy kan de felste plagen
Met gevoel van wellust dragen,
Als hy by de rust van 't hart
Deze troost heeft in de smart.
Maar, geknakt in zielsvermogen,
Hijgend over 't graf gebogen,
Uitgeput, en levend lijk....
Zie, zie daar uw' Bilderdijk!
En de weêrhelft van my-zelven,
Zy, wier hand mijn graf moest delven,
Zy, wier teêrheid voor haar man
God-alleen beloonen kan!
ô Hoe doet haar staat my beven!
Kan ik 't U te kennen geven?
Ach! het vruchtjen, in haar schoot,
T' elkenmaal door angst gedood,
Klaagt omhoog zijn moordenaren
Vruchtloos aan by d' Engelenscharen,
En ons vruchtbre huwlijksbed
Wordt met tranen steeds genet.
ô Mijn Vriend, vergun my 't zwijgen,
Laat mijn klacht niet hooger stijgen,

Ach! ik morde tegen God,
Trad ik dieper in mijn lot.
Hy, Hy heerscht; en Hy is Vader:
(Jezus Godsrijk koom slechts nader!)
En Hy droogt de tranen af,
Aan wat zij' dan ook van 't graf.
Deze troost in de ongelukken
Late ons hart zich niet ontrukken,
En gezegend zij Hy steeds
By den felsten prang des leeds!

Gy, wiens hooggeklommen jaren
God behoê voor meer bezwaren!
Blijf, blijf denken aan den Vrind,
Wien het harteleed verslindt!
Mocht om 't geen ik heb te lijden,
Aan uw oog een traan ontglijden
(Ja, ik zie het hoe zy vliet)
Wijt my die ontroering niet.
'k Mocht uw vriendschap niet verbergen
Wat zy recht had my te vergen;
En hoe heelde ik u het leed
Dat geheel de wareld weet:
Waarin duizend zich verblijden,
Die ik van den beul bevrijden,
Of den klaauw ontscheuren mocht
Van tijrannen achterdocht,
Laat het aan de rust niet knagen
Van uw kalme winterdagen,
Maar beveel my in de hand
Die den hemel overspant.
Zy kan redden, zy, behoeden,
Ondersteunen, troosten, voeden
En van haar, van haar-alleen,
Wacht ik uitkomst, anders geen.

A m s t e r d a m .
18 4/13 11.

Aan mijne egade, met het eerste deel mijner ‘Winterbloemen’.*

De trouwe wederhelft, en troost, en levenslust,
Wier zangstem in mijn hart den kreet der zorgen zust,
Wier kuische en teedre vlam mijn grijsheid weet te ontgloeien,
En nog 't verstramde bloed voor deugd en plicht leert vloeien,
Ontfang' dit dor gebloemt': haar invloed bracht het voort,
Wier warme zomerzon door dees mijn winter gloort.

18 11/11 11.

[Inleiding by de voorlezing van ‘de geestenwareld’ in de Amsterdamsche Afdeeling der Hollandsche Maatschappy van Kunsten en Wetenschappen in den Jare 1811.]*

Wat is leven? Wat is leven?
Zegt my dit, ô gy die 't weet:
Is het, met dit stof omkleed,
In den bonten kring te zweven
Van een onvolkomen aard,
Niemands hart of aandacht waard?

Is het hijgen, hopen, vreezen;
Zich verteeren in gewoel,
Dat noch uitzicht heeft noch doel,
En, onzeker van zijn wezen,
Dobbrend tusschen NIET en NIET,
In een luttel tijds vervliet? -

* Affodillen I, 120.
* Affodillen I, 3.

Wie zich met die schaduw paaien,
Met die schim genoegen laat,
Die geen wetensdorst verslaat,
Zie de starren om zich draaien,
Zonder dat zijn hart zich vraagt,
Wat die ruime hemel draagt!

Ach, hy kan het graan zien schieten
En zich heffen uit de voor;
Rijpen in den zonnegloor;
En - het voedzaam brood genieten;
Zonder dat zijn log gemoed
Met het lichaam wordt gevoed.

Vergt de droefheid des beweenders
Aan het alverslindend graf
Rekenschap des zwelgens af;
Hy zit neder op de beenders,
Ongevoelig, onverdacht
Dat de kuil hem meê verwacht.

Hem is al wat was, verloren;
Hem bestaat de toekomst niet;
Enkel schijn is 't, wat hy ziet;
Enkel klank vervult zijne ooren:
En met sluimerzieken zin
Droomt hy 't leven uit als in.

Hem, hem zing ik niet, mijn Vrinden!
Neen, mijn altijd sombre lier
Heeft, voor hem, gevoel noch zwier.
'k Schep geen kleuren voor de blinden;
'k Stort mijn tonen niet voor hem
Die zich weigert aan mijn stem.

Maar voor U, gewoon te denken;
U, die zucht tot wijsheid kent,
En het hart naar waarheid wendt;
U, die my gehoor wilt schenken,
't Is voor U, geliefde kring,
Zoo mijn zangaâr hier ontspring'.

Wacht gy slechts geen bruischend vlieten
Met een borrelenden vloed,
By het lang verstramde bloed! -
Die gevoel heeft uit te gieten,
Diens, ook stamelende, taal
Rekent op een heusch onthaal.

't Luste U, met my om te dolen
Door een vreemd en duister oord,
Waar geen licht de nacht doorboort.
Oord, in nevels diep verscholen,
En door niemand ooit bezocht,
Die er naricht t' huis van brocht!

'k Voer (en moge 't niet mishagen!)
U eene andre wareld in.
Gunt het aan een zanggodin,
Wars van deze door te klagen!
Heeft toch de aarde pijn of lust,
Elders wonen troost en rust.

Aan den heer Mr. Jeronimo de Vries. Met het tweede deel der ‘Winterbloemen.’*

Geen letter aan DE VRIES in dees mijn nieuwen bondel!
  Hoe! eenmaal heeft hy dan geen' nieuwen dank verdiend?
Ja; meer dan Dichtkunst-zelv vergelden kon door Vondel:
  Hy, eens by 't nageslacht het voorbeeld van een' Vriend!
Maar 't snoeimes der censuur heeft alles afgesneden,
  Wat Vaderlandsche zucht of Hollands luister raakt;
En waar dan zou die naam, waar kost hy plaats bekleeden,
  Die Holland heilig is en nog haar glorie maakt.

1811.

* Nederlandsche Muzen-Almanak, 1834.

Op het albumblaadtjen van een geleerde.*

Men zoek' in blinkend wapenfeit
Den toegang tot de Onsterflijkheid,
Of tracht' langs 't veld der wetenschappen
Den Naroem in 't gemoet' te stappen;
Een zekerder en korter pad
Verleent my MEIERS Albumsblad:
Dat zal by 't geen in alle landen
Doorluchtigst is van puikverstanden,
Mijn naam verheffen tot hun rang,
En langer duren dan mijn zang.
Welaan! met weinig pennestreken
Vergetelheid en dood ontweken! -

* * *

Dan hoe! - Dit blaadtjen, beste vrind,
Verwaait met d' allerminsten wind:
Daar is ter wareld toch niets lichters
Dan 't schrijven van de hand eens Dichters.
Neen, reik my, naar den ouden trant
Een vast in leêr gevatten band,
En door een koker met zijn deksel
Niet slechts voor stof en handbevleksel,
Maar ook voor wind en weder vrij:
Of - acht ge dit te goed voor my,
Voeg dan met een der zwaarder namen
Den mijnen op één blaadtjen samen:
Want anders blijf ik, arme worm,
In d' eersten, besten, najaarsstorm.

1812.

* Nieuwe Dichtschakeering II, 111.

[Voorzang voor ‘De echt’.*]

De tranen zijn uw deel op aard,
Rampzalig sterveling!
En, wil men dat IK zing,
Met, wat zy gruwzaamst heeft, bezwaard;
Ja, onder de overlast
Van 't drukkend leed vermast?

Wat wroette ik in de borstkwetsuur
Die ik, die ieder voelt,
Met zilte stroomen ieder uur,
En vruchteloos, bespoeld?
Wat voegde ik eigen w e e en a c h
By 't algemeen beklag?

Wat plukte ik, in heur toovergaard,
De bloesems, die de Hoop
Ons lachend biedt te koop,
Waar 't oog met zoo veel lust op staart,
En balsemig van lucht,
Maar zonder knop of vrucht?

Wat smoorde ik door een hupplend lied
De zorgen in het hart? -
Den neep der boezemsmart
Betoomt het ijdel pralen niet;
Maar dubbel knaagt de pijn,
En wreekt den valschen schijn.

* Affodillen I, 43.

Mijn vrienden, neen, verwacht van my
Geen ijdel spel by leed,
Of, dat zich 't hart vergeet:
Mijn grijsheid voegt geen mommery;
Mijn hart weêrstreeft alle ander lied,
Dat uit zijn springaâr vliet.

Maar echter 'k ken by 't aardsche wee
Een' balsem die verzoet;
Men worstel' dan met wind en zee,
Of drijve met den vloed!
Daar is een bron van troost, van heil,
Voor goud noch parels veil.

Welaan! dien balsem klink' mijn snaar!
Dien biedt mijn zang u aan.
Zijn zalving zaligt ons bestaan,
Al valt het lijden zwaar.
ô Gy, die hier mijn lied verbeidt,
Ik zing u 't heil der aard, het heil der menschlijkheid.

1812.

Aan mijne egade, met het tweede deel mijner ‘Winterbloemen’.*

De lieve wederhelft, wier jeugd mijn winter groenen,
Mijn grijsheid bloeien doet, mijn zwakte steunt en stooft,
Doorvlecht' met dees mijn hulst haar frissche bloemfestoenen
Om 't vruchtbre huwlijksbed en 't lauwerdragend hoofd!

18 4/9 12.

In den vriendenrol van den hoogleeraar Wilmet.*

In gloeiende Oosterlucht, by Nabatheesche palmen,
Ontsprong dat ziedend bloed, waarvan dit harte bruischt;
Zy, die mijn borst verheft, zy ademt in mijn galmen,
Wen mijn ontboezemd lied door Hollands beemden ruischt.
Maar wie in 't laauwe West herkent de Morgengeuren

* Affodillen I, 120.
* Wit en Rood I, 201.

Die de Arameesche loot in sap of bloeisels biedt?
WILMET, het blijve aan u mijn uitlandsch ooft te keuren:
Uw zuivre smaak besliss' en ik beklaag my niet. -
Gy die met HAFEZ geest ons Neêrduitsch kost bezielen,
Waardeert den weeklank ook, waarin mijn wanhoop krijt:
En, moet de val der taal ons beider zang vernielen,
Uw vonnis en uw naam verduren lot en tijd.

1812.

Aan mijne egade op haar verjaardag, 1812.*

Zou het wrevel lot zich wenden,
Lieve Weêrhelft? Is het waar,
Mag ik in een blijder jaar,
Van het uiterst der ellenden
Weêr heraâmen aan uw zij?
Ging de noodorkaan voorby?

Mag ik nog uw feest beleven,
Met dit aangebeden pand
Van Gods zegen op de hand,
En, het hart tot Hem geheven,
In den dankbren offerlof
Al vergeten wat ons trof?

* Nalezingen II, 34.

Is het waarheid? Lacht de morgen
Ons op nieuw eens gunstig aan?
Sneeuwt het eens weêr rozenblaân
Op den rijp der wrangste zorgen,
Die, sints alles my ontviel,
Heel ons huis benepen hiel?

Ja, het is zoo, Teêrgeliefde!
God is goed en hoort de beê
Die zich opheft uit het wee:
Hy geneest ook dien Hy griefde;
En de wonden, hoe verwoed,
Hebben eenmaal uitgebloed.

Zucht niet, laat geen tranen glippen;
Tel geen doorgestaan verdriet;
Ook dit nijpend onheil niet,
Dat ons harten schroeft en lippen.
Zie dit lieve wicht alleen,
Van den hemel afgebeên!

Wie ooit twijfel' aan Gods zegen,
't Hart der moeder twijfel' niet
Als zy op haar echtspruit ziet;
Als hy, aan haar borst gelegen,
Met den lieven kinderlach
Heel haar ziel doorstralen mag.

Wat betreurden wy, mijn Waarde!
Wat beweent ons beider hart
In den folter van zijn smart?
Is het, klatergoud der aarde?
Is het aanzien? overvloed?
Of, verloren hartebloed?

Ach! wat was de neep der plagen,
Toen wy, alle lot getroost
In een lief, blijmoedig kroost,
't Juk der armoê mochten dragen?
Viel ons toen de honger wreed
By den schralen broodkorstbeet?

Bood niet, ieder ochtendkrieken,
Hy, die 't daglicht op doet gaan,
Ons het deel des nooddrufts aan
Even als het pluimloos kieken?
Bracht de vlijt geen vruchten in
Voor ons talrijk huisgezin?

Ach, hoe zoet was toen dat zwoegen!
Hoe verkwikkend onze rust!
Hoe vernieuwde zich de lust
In dat zaligend genoegen
Daar het ouderhart in smelt,
Dat zijn kinders om zich telt!

Ach! met dezen hemelzegen..!
God gebood het, hy verdween,
En, wat heilstand was, met één:
Heel de wareld liep ons tegen;
En geen uitgegoten zweet,
Of het was om niet besteed.

Maar in 't einde, wy herleven;
Dank zij de Almacht, Haar die redt;
In den zegen van ons bed
Heeft Zy nieuwe troost gegeven!
't Is, het is een onderpand
Van Gods voênde vaderhand.

Ja, wy lijden nog en zuchten,
   En de wanhoop is ons na.
   Maar vertrouw Hem, lieve Gâ!
Wien de tranen niet ontvluchten,
   Die de zuchten weegt en telt
   Daar het volle hart van zwelt.

Ach, dit spruitjen in uw armen,
   Dat gy koestert aan uw borst,
   Krijt tot Hem wanneer gy dorst,
En Hy zal zich zijns erbarmen.
   Zijn aandoenelijk geween
   Dringt door 's Hemels diepten heen.

Ach! ook Hy op wien wy oogen,
   Heeft die zwachtels niet versmaad
   Die uw hand om 't wichtjen slaat;
Meê, eens moeders borst gezogen,
   En, met kusjens overdekt,
   't Lijfjen op haar' schoot gerekt.

Zijn onnoozel kinderlachjen
   Ging haar even zoo aan 't hart;
   Was haar balsem in de smart,
Daar Hy lag op 't schapenvachtjen,
   En een handvol dorrend gras
   In de kreb Zijn bedtjen was.

Ja, Hy kent het menschlijk lijden,
   Hy, behoefte, nooddruft, pijn;
   En Hy weet het, wie zy zijn
Die hem hart en tranen wijden,
   Met het schamel brood te vreên
   Dat de weelde durft vertreên!

Ja, gevoelig, weldoend, teder
Slaat Hy 't vlekkeloos gezicht
Op het lief en argloos wicht,
Op zijn schamel wiegjen, neder.
't Is op Jezus kreb gepleit,
Als het zuigelingtjen schreit.

Naast den zetel der genade
Staat zijn Engel t' allen tijd,
En verbleekt om geen verwijt.
God verhoort hem vroeg en spade
En verstoot den wierook niet,
Die zijn blozend mondtjen biedt.

Lieve Weêrhelft, laat ons hopen!
Ach, hangt alles niet aan God?
Wat zijn menschen, tijd of lot?
Ja, de hemel gaat weêr open.
Leggen we onze handen saam,
Lieve, ja in Jezus naam!

Aan een vriend by de bevalling zijner Egade.*

Hou op, mijn goede vriend, hou op!
Halt ein! cessez! piano! stop!
Of 'k heb den brui van 't verzenmaken.
Dat houdt geen arme Dichter by,
Al hieldt gy hem het rijmwoord vrij:
Daar is een maat in alle zaken.

Pas zong ik u een stouten knaap
Met d' eersten wiegzang in den slaap,
Of, eer men 't jaartal rond kan tellen,
Daar komt op nieuw een kleine meid,
Die ook al om een versjen schreit,
En 'k moet haar ook te vreden stellen.

Dat schikt niet, vriendlief, dat gy 't weet!
Ik schei er uit als kraampoëet,
Of 't dient wat minder drok te loopen.
Geloof niet dat ik met zoo'n hort
De verzen uit mijn koker stort,
Als gy uw borstrok los kunt knopen.

Voor u is 't wel. Gy neemt uw pret,
En legt uw hoofd weêr neêr in 't bed,
En denkt om kraam noch kraamdichtmaken:
Maar 't vrouwtjen zucht dan maanden rond,
En trekt zoo menig zuren mond;
En ik, ik moet een nacht aan 't waken.

* Nieuwe Uitspruitsels, 184.

Een nacht? Ja mooglijk tien of meer;
En zit, en denk den kop my zeer,
Met woorden aan malkaâr te lijmen,
Op dat, na honderd jaar misschien,
Uw achterkleinzoonskind moog zien
Hoe meesterlijk onze eeuw kon rijmen.

Vooral niet, vriend; dat gaat niet aan:
Met driemaal kan een mensch volstaan,
En 'k heb my driemaal heesch gekreten. -
Doch zijt gy 't knoeiwerk nog niet moê,
Zie daar dan nog een heilwensch toe,
Om u de maat recht vol te meten!

Geluk! geluk, met dit uw kind,
En die gy verders overwint,
Tot aan het twintigste ingesloten!
En zijt ge dan nog niet voldaan,
Zoo spreek den ouden paai weêr aan,
Ten zij hem de oogen zijn beschoten.

Doch wilt gy eenen raad daarby,
Zoo neem uw voorbeeld thands aan my,
Die voor heb, my tot rust te geven:
En leef (voor 't oovrig) wel getroost,
Gelukkig in uw bloeiend kroost,
Met haar die 't zoet is van uw leven.

1812.

In de vriendenrol van een jong meisjen.*

Zoek rozen in de sneeuw, vraag Vriendschap van deze Aarde;
Vergeefs is 't, lieve Maagd, waarmeê uw ziel zich vleit.
Geloof niet dat deze Eeuw zoo teêr een plantjen spaarde,
Vermaagschapt aan de deugd en 's hemels zaligheid.
Vergeefs beproeft de borst dat ijdel steeds in 't harte
Dat om vervulling schreeuwt en onbevredigd gaapt,
't Vermaak zijn zoet ontneemt, de smarten hoopt met smarte,
En in geen tuimelvreugd van 's warelds weelde slaapt!
Suzanne, hoor die stem, en wacht u, haar te smooren;
Maar vest uw uitzicht niet op 't nietig hier beneên.
Gevoel u ('t komt u toe) voor hooger kring geboren:
Die 't menschlijk hart vervult, is Hy die 't schiep, alleen.

1812.

* Nieuwe Uitspruitsels, 191.

Geestgevoel. [Aan mijne egade.]*

Lieve, dierbare Adelheide,
Geestvol wichtjen, daar mijn hart
(De Almacht weet het) niet van scheidde,
Maar van afgereten werd!
Wat toch roept u voor mijne oogen
In dit oogenblik weêrom,
Daar ik, van den rouw gebogen,
In weemoedigheid verstom?
Moet die traan dan immer vlieten,
Die mijn bleeke konen groeft;
Mag geen zuchtjen my ontschieten,
In den boezem vastgeschroefd?
Ach, na zoo veel lieve loten,
Door de dood mijn' arm ontscheurd,
Zoo veel tranen uitgegoten,
Werd er geen als gy betreurd.
Gy, gevoeltge dat, mijn wichtjen?
Houdt gy in dees stille nacht
By het blaauwend waschvlamlichtjen
Aan uws Vaders sponde, wacht?
Deelt gy in die zilte beken
Daar zijn boezem in verdrinkt,
Om vertroosting toe te spreken,
Die de matte borst doorklinkt?
Wilt gy op zijn bleeke lippen,
(Ach! vertrokken van de pijn,)
Balsemdroppen neêr doen glippen
Van een hemelmedicijn?
Strookt uw handtjen hem de wangen

* Nieuwe Uitspruitsels, 127.

Als hy opziet naar om hoog,
Van een huivering bevangen,
En beneveld om het oog?
Teêrgeliefde spruit, kom nader!
Klem, ô klem u aan dees borst,
Aan het harte van een Vader
Dat eens Vaders weedom torscht!
Ja, gy kost dat hart doordringen,
Gy verstondt het, dierbaar kind!
Kent gy aardsche folteringen,
Ach, gy weet ook hoe het mint.
Gy toch werdt in de eerste dagen
Niet van moeders raauwen schoot,
Niet van 't kraambed, weggedragen
Door eene onvoorziene dood.
Neen, gy leedt, en zaagt ons lijden
In uw ongeneesbre smart;
En in zestien jaargetijden
Proefdet gy dat Vaderhart.
Ach, het bleef uw beide zusjens,
't Drietal broêrtjens, altijd vremd,
Hoe de tederheid der kusjens
Van de Vaderlippen klemt.
Ja, gy zaagt ons troostloos schreien,
(Harder werd nooit hart getoetst!)
En met angst den slag verbeien,
Die uw leed voleinden moest.
Ach! hoe zalig was uw prangen
Aan de Vaderlijke kniên,
Als ge zijn' verschoten wangen
't Lieve mondtjen aan kwaamt biên!
Hoe, het vleiend, lief, gekozel
Van dien kinderlijken mond,
Dat, zoo schrander als onnoozel,
Steeds den weg naar 't harte vond! -
Ja, ik kan u nooit vergeten;
Gy ook, hangt uw' Vader aan.
Onverbreekbaar is die keten
Die geen sterflot doet vergaan.

Ja, het lust u, nog in 't midden
Van de hemelzaligheên,
Voor uw Ouders kracht te bidden,
Daar zy smelten in 't geween:
Nog, van uit de lichtstroomstralen
Die gy met uw wiekjens klieft,
In dees luchtkring neêr te dalen
Tot den Vader dien gy lieft.
Ja, ik voel u om my zweven;
'k Voel uw adem die my roert;
'k Voel haar door mijne aders streven,
En mijn hart om hoog gevoerd.
ô Heb dank van uwen Vader,
Wien uw tederheid verkwikt!
Kom nog dikwerf, kom hem nader,
Als zijn borst van weemoed stikt!
Wapper met uw hemelpennen
Aan mijn ziel die kalmte toe,
Die uw tederheid erkennen,
Die uw byzijn voelen doe!
Ach! hoe schokt my deze ontroering!
Hoe weldadig treft ze my!
Hemelzoete geestvervoering,
Blijf my tot den grafkuil by!
En gy, Dierbaarste, aan mijn zijde
In een zachte rust geklemd,
Kom, ontwaak, getroost en blijde,
Met het hart tot dank gestemd!
Lieve Weêrhelft van my-zelven,
Twijfel aan geene Englenschuts:
'k Breng u van de stargewelven
Adelheides liefdekus.

1813.

Andwoord aan mijne egade, op een Dichtstukjen van haar.*

Ja, mijn dierbre, 's Hemels zegen
Is in 't aanzien niet gelegen,
  Noch in 't saamgewoekerd goed:
In het hart van Echtgenooten
Is die zegen opgesloten,
  Dat de ware liefde voedt.

Praalgewaad of eereteekenen
Moog de dwaas een voorrecht rekenen,
  Die niet hooger is dan zy:
't Zelfgevoel van reine zielen
Die haar orde nooit ontvielen,
  Is van edeler waardy.

God is 't, die, voor schat of weelde,
Ons met kostbrer goed bedeelde,
  Vrienden, by den nood, getrouw.
Ja, hun koestren, zorgen, laven,
Is ons meer dan alle gaven
  Die de hoogmoed wenschen zou.

Ja, waar andren 't heil op bouwen,
Ons schonk Hy dat vol vertrouwen
  Op 't voorzienige albestuur,
Dat, het oog op Hem geslagen,
Niet vertwijfelt in de vlagen
  Van het nijpend lijdensuur.

* Nieuwe Dichtschakeering I, 189.

Ach! Hy schonk het, Hy, de Algoede,
Die ons tegen haat en woede,
  Tegen dood en hel bewaart!
Hy die onze koets deed bloeien!
En van zegen overvloeien
  Dien geen andere evenaart.

Ja, erkennen wy Zijn goedheid!
Dit gevoel is hemelzoetheid
  Die Hy-zelf in 't harte stort:
Uit wat bron de vreugd moog schieten
Die dit leven laat genieten,
  Hier schiet alles by te kort.

Ja, die Godheid die ons paarde,
Kon beschikken van heel de aarde,
  Doch wat waar ons al heur schat?
Ware er iets aan 't echtgenoegen,
Iets aan 't eenigst toe te voegen,
  Daar ons hart gevoel voor had?

Neen, wat rampen op ons drukken,
Andren mogen nederbukken,
  Wy verheffen hoofd en hand.
In den band die ons vereenigt,
Wordt het hardste lot gelenigd,
  En de reinste dank ontbrandt.

Hy die ons dit heil bereidde,
En elkaâr aan 't hart geleidde,
  Gaf ons tot dees oogwenk brood;
En Hy zal ons niet begeven:
't In Zijn wil doorworsteld leven,
  Houdt Zijn zegen in den schoot.

1813.

Le Francq van Berkhey. (Grafschrift.)*

BERKHEY, verguisd, vervolgd, tot d' eindpaal van zijn leven,
Maar Dichter en Bataaf in 't onbedwingbaar hart,
Heeft hier 't bezweken rif, aan God den geest, gegeven,
Te groot voor 't vormloos lijf, verkrompen van de smart.
Geen hand, hoe dier verplicht aan zijn Bataafsche zangen,
Bracht bloem, of telgj', of loof, op 's Grijzaarts grafgesteent':
Want Holland had, voor hem, den laatsten slag ontfangen;
't Had anders op zijne asch zich-zelf in hem beweend.

1813.

* Nieuwe Dichtschakeering II, 172.

In den vriendenrol van den heere Mr. Rhijnvis Feith.*

Indien ons, éénsgestemd voor Kunstschoon, deugd, en Heiland,
De dolle Burgertwist verdeelde, dierbre FEITH;
Te huis of balling 's lands, op vaste kust of eiland,
Verdeelde ons hart zich nooit voor God en menschlijkheid.
De kalmer dag verscheen die Vrienden moest hereenen;
Wy waren 't op een nieuw met d' eersten broedergloed:
Dat uur bereidde ons 't heil van met elkaâr te weenen;
En wat dan tranentroost is hier w a a r a c h t i g g o e d?
Het oovrig vlood, verstoof, met al den waan der wareld,
En liet een ledig na, maar dat Gods woord vervult.
Welaan, hoe 't zichtbaar Al in zijnen maalstroom dwarelt,
Dit blijft ons: wees getroost, en buig het hoofd, en duld.

1813.

* Affodillen II, 106.

In het album van den heer A. de Vries.*

De stroom der eeuwen vloei', verniele burcht en steden,
   En delv' den boom in 't zand, met wortel, stam, en loot;
De zucht voor oudrenroem en ouderlijke zeden
   Braveert het tijdsgeweld en de almacht van de dood.
Ja, waar ooit keten klemm' om vrijgeboren handen,
   Verheff' zy zich in 't hart, met Hollandsch bloed vervuld;
Beware aan 't laatste kroost die adelijke panden;
   En dan - verblijv' ze aan God, hetgeen zijn wijsheid duldt.

1813.

Aan den heer Mr. M.C. van Hall.* in andwoord op zijn versjen[1], my met een flesch oude rum gezonden.*

   Uw aangenaam geschenk, uw tedere achtingsblijk,
Verkwikt my, schrandre Vriend, maar ach! Gy zijt bedrogen:
   Het is de broze flesch waarnaar ik slechts gelijk,
Het vocht behield zijn geest, de mijne is lang vervlogen.

18 12/12 13.

Eindnoten:

1 Dit versjen luidde dus:

Het geestrijk vocht, mijn bilderdijk!
Dat u de vriendschap op komt dragen,
Is u (vergeef my 't beeld!) in zeekren zin gelijk:
't Is krachtig, helder, schoon, al is het oud van dagen.

* Nalezingen II, 48.
* Nalezingen II, 49.
* Nalezingen II, 49.

aant. Ten verjaardage van mijne egade.*

Geliefde Weêrhelft, is het waar,
Heeft weêr op nieuw een rampvol jaar
Zijn pijnigenden kring voltogen;
En leef ik nog by al die smart,
Om met een afgefolterd hart
Nog eens de tranen af te droogen?

Te droogen? - Hemel, dat ik 't mocht!
Maar neen, dat bigglend hartevocht
Dat immer drupt langs onze wangen,
Wischt dees mijn dorre hand niet af:
Die tranen moeten tot aan 't graf
Aan uw, aan mijne kaken hangen.

Dat jaar dat thands zijn rondte sloot:
Wat gaf het ons by 't schrale brood,
Dan tranen om het door te weeken?
Wat andren dronk of lafenis
Bereidde 't onzen leêgen disch,
Dan waar onze oogen steeds van leken?

Wat rust meer bleef ons van 't geween?
De bange dagen kruipen heen
En wisselen met schrikbre nachten;
De morgen breekt met ijzing aan,
Om, waar wy de oogen om ons slaan
Ons kroost in 't wee te zien versmachten.

* Nalezingen II, 50.

Daar ligt, daar ligt dat kind van hoop,
In d' opgang van zoo schoon een loop
Door 't bleek gebrek ter neêr geslagen,
(Den geest verstikt, verdrukt, verplet)
Op 't natbekreten halmenbed
Om deksel en om brood te klagen.

Het jongste, nog geen leed bewust,
Omhelst en liefkoost, vleit en kust,
En doet ons 't nijpend lot vergeten.
Helaas! het hangt ons aan de kniên
Om 't lieve mondtjen aan te biên,
Maar ook! dat kusjen vraagt ons eten!

Vergeefs onttrekt gy, lieve Gâ!
U-zelf de nooddruft vroeg en spâ,
Voor my, voor onze huwlijkspanden.
Ach, hoe gy 't spaart, ons mondvol brood
Volstrekt niet voor den hongersnood
Van de uitgemergelde ingewanden.

Mijn Dierbre! 't was dan voor dit lot
(En dit, dit was de wil van God!)
Dat ik u herwaarts heen geleidde?
Dat in een bloeiend Vaderland
De milde Koninklijke hand
Ons rust en overvloed bereidde?

Hier moest ge welvaart, vrede, rust,
Met alles wat in 't leven lust,
Hier, tot de strengste nooddruft, derven?
Hier met my (Hemel! keer dit woord,
Gy die my 't brullend uiten hoort!)
Van honger en behoefte sterven?

En ik, ik duld het? Ik aanschouw
Het lijden van de teêrste Vrouw?
't Verhongren van mijn laatste telgen?
Ik zie het, Vader en Gemaal,
En draag een' boezem om van staal,
Die leven kan en dit verzwelgen?

Ik, uitgeput en krachteloos,
(Gerechte Godheid! ja, ik bloos,
En de ijzing siddert in mijne aderen.)
Heb hart, noch hoofd, noch handen meer!
Ik zwijg, en zit ondadig neêr,
Terwijl ik 't doodlijkst uur zie naderen!

ô Dierbre, dat gy met mijn bloed
Voor 't gruwzaam jammer wierdt behoed,
Hoe blij, hoe willig zou het vlieten!
ô Ware, aan roeispaan, spade, of ploeg,
Mijn wil by 't bloedig zweet genoeg,
Hoe zoet waar 't my het uit te gieten!

Ja, dat het ruime wareldrond
Als balling voor my open stond,
Mijn vlijt, mijn arbeid mocht u spijzen.
Maar neen, uit dees afgrijsbre Hel
Verbiedt het ijslijk doembevel
Naar vrijer hemel op te rijzen.

Ja, stroomt vrij, tranen, stroomt en vliet!
En gy, mijn Lief, weêrhoudt u niet:
Wat zoudt gy 't geen gy lijdt verbergen?
Of zou de feestdag die ons licht,
Het veinzen voor Gods aangezicht,
En mommerij voor waarheid vergen?

Daar is geen uitzicht, neen, ô neen;
Geen redding, dan by Hem-alleen,
Die bergen met een wenk kan slechten;
Die thronen neêrstort en herstelt,
En wien de band der dood beknelt
Van uit den grafmulm op kan rechten.

Ja, dierbre Weêrhelft, schreien wy!
Dit schreien voegt een hooggetij',
Van al wat vreugd is afgescheiden.
Maar mengen by dit noodgeween,
Ons beider zielen zich in een,
Nog dankend dat wy samen schreien!

Ja, schreien wy voor feestgeluid,
Het vol gemoed vereenigd uit,
En hoore 't God en stervelingen!
Ja, schreien wy, is 't 's Hemels wil,
In 't ingewand den honger stil;
In 't hart, de onlijdbre folteringen!

Ja schreien wy, Geliefde, ja!
Ook deze tranen slaat Hy gâ
Die al wat is een perk bepaalde.
Den tranen daar ons oog in zwemt,
Heeft Hy hun aantal ook bestemd;
Zelfs eer een stervling ademhaalde.

Gewis, uw tranen zijn Hem waard,
Wanneer Hy nederziet op de aard:
Gewis, dit lijden is ons zegen.
Uw zuivre borst draagt zonder schuld,
En vrij van morrend ongeduld,
En ademt Gods belofte tegen.

Ja, Dierbaarste! elke nieuwe smart
Ontwikkelt in uw Englenhart
Een nieuwe deugd, uit God geboren.
Ach! immer bad mijn hart u aan;
Maar nooit een dag is opgegaan,
Of 'k kende u eedler dan te voren!

Gods Englen zien van om Zijn throon
Met eerbied neder op dat schoon
Dat ze in uw' reinen boezem lezen,
En eeuwen zult gy nog hier na,
Als Moeder en als teedre Gâ
Het aardrijk tot bewondring wezen.

Volhard dan, Dierbare, ô volhard!
En buig niet neder van de smart,
Maar hef het moedig hoofd naar boven!
God heerscht, en - niemand heerscht dan Hy!
ô Dat ons dit voor oogen zij,
En schreiend kan ons hart Hem loven.

Ja, love 't Hem, die uit de nacht
Het eerste licht te voorschijn bracht,
Die elk zijn deel heeft voorbescheiden;
En laten we, in Zijn' wil te vreên,
In 't holst van zoo veel aakligheên
Het reddend oogenblik verbeiden!

1813.

Aan den heer Mr. M.C. van Hall.*

Quo licet ire pede?

Mist de kreuple vlugge voeten
Die hem voeren over straat,
Als hy meent een' vriend te groeten
En het weêr zijn reis weêrstaat;
ô Hy kreunt zich aan geen beenen,
Maar hy vliegt te viervoet henen,
Of te zesvoet, vindt hy 't goed;
Klemt de voeten in geen laarzen,
Maar in 't klankgareel der vaarzen,
En vereeuwigt zijnen groet.

* Nalezingen II, 56.

[Voorzang van de ‘Zucht naar 't vaderland’, by de voorlezing in de Maatschappy ‘Felix Meritus', in Loumaand MDCCCXIIII.][*]

Als de woeste stormen loeien,
   En de donder gromt en kraakt,
Zou de zang dan vrolijk vloeien
   Zonder dat het hart het wraakt?
Neen, dan voegt een sombre stemming,
   Dan, het sleepen van de maat,
Dat den prang der zielsbeklemming
   Midden in het lied verraadt.

Maar, de donderbuien zwijgen,
   En het windtjen ademt zacht;
Zou de zang thands opwaart stijgen
   In den toon der jammerklacht?
Neen, dit zou de ziel verstoren
   Die zich opent aan de lust:
Neen, dit kwetste hart en ooren.
   Stroeve snaren, neemt uw rust!

Zangers in den bloei der dagen!
   ô Vervangt den Grijzaart hier,
Moê, des levens last te dragen,
   Vreemd aan vreugd en hoogtijdzwier.
't Is uw glad en streelend orgel,
   Dat de blijdschap stort in 't hart:
't Is de schorgeklaagde gorgel,
   Die gewijd is aan de smart!

* Affodillen I, 79.

Ja! van dronkenschap bevangen,
Dronkenschap van hemelvreugd,
Borst ik uit in blijde zangen,
In op eens vernieuwde jeugd.
Holland, vrij van Fransche boeien,
Hollands weêr herstelde vlag,
Bracht eene ader weêr aan 't vloeien
Die sints lang bevrozen lag.

Ach! wat deed ik, afgeleefde!
Wat bestond mijn zwakke hand?
Daar zy in den toongreep beefde,
Hoonde zy het Vaderland.
Gy vergeeft het, Nederlanders,
Zoo mijne onmacht zich vergat,
Die voor Vrijheids zegestanders
Geen gekuischter tonen had.

Neen, ik zal my niet vermeten,
Weêr den feestgalm aan te slaan.
'k Heb mijn bruischend hart gekweten,
'k Heb aan Hollands eisch voldaan.
By de duizend offeranden
Waar het dankaltaar van smookt,
Heb ik in de tempelwanden
Meê mijn wierookgrein gerookt!

By het overwicht der jaren
Van der rampen last gekromd,
Voel ik weêr het zielsbezwaren
Dat den vreugdetoon verstomt.
Met het hoofd naar 't graf gebogen,
Met den voet op d' open rand,
Sla ik d' opslag naar den hoogen,
Naar een ander Vaderland.

Naar dat Vaderland te trachten,
ô Wat kan ik meer dan dit?
Alles voor zijn heil verachten,
Wat dit leven nog bezit!
En hoe kan ik derwaart schouwen,
In de ketens nog gekneld
Die ons hier gekneveld houen,
Zonder dat het hart my smelt?

En men wil het, dat ik zinge?
ô Vergeeft dan aan mijn toon!
Wien hy slechts in 't harte dringe,
Dien voorzeker is hy schoon.
Wisselt, blijde feestzangwijzen,
Met een stroever melody!
Zy betaamt den doffen grijzen;
En, wien voegt zy meer dan my?

1814.

By een dichtstuk mijner egade, in de Amsterdamsche Afdeeling der Maatschappy van Kunsten en Wetenschappen, door my voorgelezen.*

'k Heb, meer dan eens, de Lier vaarwel gezeid,
En, stervensmoê, mijn naadrend eind bezongen,
Reeds vijftig jaar versmachtend aangeschreid,
Maar, door geen beê aan 't Noodlot afgewrongen.
'k Riep twintigmaal, van op den rand van 't graf
Blijmoedig uit: ‘'K HEB, e i n d l i j k e e n s, GELEDEN!’
Maar 't taaie koord des levens brak niet af,
En 'k vond geen rust voor mijn vermoeide treden.
Schipbreukeling, aan 't bygelegen strand
De golf ten prooi, die dartelt met mijn pogen,
Wat reike ik steeds mijne uitgestrekte hand
Een oever toe, my telkens weêr uit de oogen! -
Ja, ze is my na, en elke tuimeling
Brengt my haar boord, by elken golfslag, nader; -
Maar 't oogenblik, waar zich mijn hart aan hing,
Verzwolg de hoop, en al mijn kracht te gader.
'k Sluit de oogen toe, en geef het op aan 't Lot: -
Dat voer' my rond naar willekeur der winden!
Ik weet de plaats, geteekend door mijn God,
Waar, afgefoold, mijn boezem rust zal vinden.
Ja, leve ik dan, indien het leven heet,
Op 's warelds zee dus slingrend omgedreven,
In 't lang gesloopt, bezwijkend, lichaamskleed
Nog, werkloos, in haar dwarling rond te zweven! -
Maar! - leve ik ook, om, aan my-zelv' ontrukt,
My-zelven warsch, en van my-zelv' vervallen,

* Affodillen II, 119.

Op 't moede hoofd, beschaamd naar 't stof gebukt,
't Verdorde loof (eens groenend) uit te stallen?
Om, heesch van rouw, van pijn, en ouderdom,
Het keurig oor op schorren zang te onthalen?
Mijn gorgel neen, 't is tijd, blijf eindlijk stom,
Daar voegt geen vorsch in 't choor der nachtegalen! -
Of zou de hand die van verzwakking beeft,
De snaren nog tot eigen oneer reppen,
Daar 't nachtgespuis dat om mijn schedel zweeft
De doodsche maat met zijn gevlerk zou kleppen? -
Geächte kring! neen wacht, neen eisch het niet!
En gy vooral, ô kunne, lust des levens:
Uw blos verschoot by 's Grijzaarts aaklig lied;
Uw hart bezweek, en al mijn adem tevens! -
Daar was een tijd - en ach! hy ging voorby -
Waarin mijn zang het hart wist aan te spreken,
Mijn boezem zwol van 't vuur der Poëzy,
En oog en stem Haar vonken uit deed breken! -
Daar was een tijd....Maar, wat herroep ik dien!
Mijn bloei verging, mijn kunstkracht is vervloten;
Een vroeger teelt heeft dees mijn bloei gezien,
En maakte plaats voor uwe tijdgenooten.
't Behoort thands hun, in 't heilig lauwerdal
De palm der kunst, hun, uwe lof te winnen.
Ik stel mijn roem in dit hun lofgeschal:
Ik ging hen voor naar 't choor der Zanggodinnen!
Ja, blijv' mijn Lier, omstrikt met lijkeypres,
En moog mijn hand u beter feest bereiden
Door jeugdiger en frisscher Zangeres
(In mijne plaats) het Dichtwerk in te leiden.
Haar toon rolt zacht, maar roert de teedre borst,
En rijst naar eisch met altijdzuivre klanken:
Haar adem gloeit voor Vaderland en Vorst,
En bruischt en brandt van de echte Dichtvuurspranken!
Haar zang zal niet met romlend windgebrom
Het luistrend oor doordaavren of doorloeien;
Maar 't zielsgevoel, den boezems wellekom,
Met heel uw ziel beminlijk samenvloeien!
En zoo uw borst geroerd wordt door heur lied,

En 't van uw lof de schatting weg mag dragen,
Geen wellust dan, als die mijn ziel geniet,
Geen jeugd zoo schoon als mijne Winterdagen!
Mijne Ega, ja, Gy, al uws Egaas vreugd,
Wees ook ZIJN roem, nu zijn lauwrieren vallen!
Zijn grijsheid bloeit in 't bloeien Uwer jeugd,
Doe Gy zijn naam den grafkuil overschallen!

1814.

Aan den generaal Kraijenhoff, op het feest van Naardens overgaaf.*

Zoo werd in Naardens wal de laatste schalm verbroken
Der keten, die ons heeft geprangd,
En de uchtend is vol glans en zeegrijk opgeloken,
Wien de Amstelstroom en Vecht de volle vrijheid dankt.
Maar, daar wy deze zege vieren,
De Helden aan uw disch lauwrieren,
Waar is het Hollandsch hart dat u vergeten kan;
Gy, die hun borst bezielde en hen in 't strijdperk voerde,
Gy, wien nooit andre zucht dan deugd en vrijheid roerde,
Doorkundig Legerhoofd en strijdbaar Oorlogsman!
Aanvaard gy 't offer dat we u brengen,
En, daar wy te uwer eer dees tweeden beker plengen,
Smaak 't zelfgevoel van 't hart, dat alles wagen dorst
Voor de inspraak van een plicht, den braven ingeschapen;
En voeg by d' eerlauwrier steeds groenende om uw slapen,
Den onverbreekbren dank van Vaderland en Vorst!

1814.

* Nalezingen II, 57.

Ten verjaardage mijner egade.*

Zijn de rampen eens doorstreden?
Mag ik heden,
Dierbare, uw geboortefeest
Met een opgeruimden geest,
Met een vrolijk hart begroeten,
Dat zijn smarten voelt verzoeten,
En geen verder jammer vreest?

Is de tijd van 't ijdel hopen
Eens verloopen,
Dat het plaats make aan genot?
Wendt het aangezicht van 't lot,
Om van de uitgekreten oogen
Eens de tranen af te droogen,
Uitgestort voor 't oog van God? -

Nemen wy, geliefde Gade,
't Hart te rade;
Ach, dan blinkt de toekomst schoon!
Willem Fredrik steeg ten throon;
Holland is uit de asch herboren;
Alles jubelt in onze ooren;
Alles juicht den vrijheidstoon.

ô Hoe schudt hy 't teder harte,
Week van smarte,
Na zoo lang een dwinglandij!
'Neêrland, Neêrland is weêr vrij!'
Wien die kreet niet alles smoorde
Toen zy weêr de lucht doorboorde,
Droeg geen Hollandsch hart als wy.

* Nalezingen II, 58.

Die voor Holland bloed en leven
Weg kon geven,
En wat weelde bood, versmaân;
Zou dien 't hart niet dankbaar slaan?
Zou die Hollands nieuwen zegen
Tot die hoogte zien gestegen,
En dan klagende vergaan?

Neen, gy zegt het; neen het lijden
Is verblijden,
Daar het vaderland herleeft,
Waar ons beider ziel aan kleeft.
Wat is, brood en deksel derven?
Hy die Batavier mag sterven,
Heeft niet jammerlijk geleefd.

Ja, gy wist in dees mijn armen
Nooit van kermen,
Dierbre, wat gy met my leedt.
Nooit scholdt gy den Hemel wreed;
Maar uw liefde schiep my rozen,
(Ach! het denkbeeld doet my blozen!)
Daar gy-zelv uw pijn verbeet.

Ach! indien my zulk een liefde
't Hart niet griefde,
Lieve Weêrhelft, 'k had er geen.
Ja, mijn boezem waar van steen.
Waarom moet ik dan verstommen,
En, van 't voorgevoel beklommen,
't Hart verstikken in geween?

Waarom, ach! dit uchtenddagen
Met mijn klagen,
Met mijn tranenstroom begroet?
Waarom niet met nieuwen moed

U een blij verschiet ontsloten
Van gelukkige Echtgenoten?
Van verwonnen tegenspoed? -

Neen, geen stikziend zelfmisleien
Moet ons vleien.
Neen, mijn hart verheelt u niet
Wat mijn ziel voor oogen ziet.
Ook de nieuw ontloken dagen
Spellen ons slechts nieuwe plagen;
Slechts verscherping van verdriet.

Ja, wy zien de Lenterozen
Lachend blozen
Aan de lang ontblaârde haag;
Maar voor andren is die vaag.
Ons zijn 't immer dorre struiken,
Waar geen knopjens aan ontluiken;
Immer sneeuw- en hagelvlaag.

Ja, wat waant gy? Laffe baatzucht,
Vuige staatzucht,
Helsche lasterzucht en nijd,
Oude vete die steeds wrijt,
Zullen woedend en verbolgen,
't Eerlijk hart zoo lang vervolgen
Als het onvernederd lijdt.

Zouden zy één bloeddrop sparen
In mijne aâren?
Zy, één vonk van 's hemels licht
Gunnen aan mijn zwak gezicht?
Zy, mijn borst dat ademhalen
Niet met pijnen doen betalen,
Dat zy, hun ten spijt, verricht?

Ja, de Vorst, zijn stamhuis waardig,
Is rechtvaardig,
En hy leest my in 't gemoed:
Maar zou 't giftig slangenbroed
Zich niet om Zijn' zetel wringen;
In zijn kabinetten dringen;
Zich niet kronklen om zijn' voet?

Die my toen ik kennis spreiden
Nut verbreiden,
't Vaderland vereeren mocht,
't Heil ontwrongen dat ik zocht;
Zouden die my niet bestoken,
Kwijnend en van kracht verbroken,
By mijn laatsten ademtocht?

Zou my 't heilloos helgebroedsel
't Laatste voedsel
Niet verpesten door zijn gif?
Ja, ontging mijn stervend rif
't Grimmen, biezen, en bezwadderen
Van die menschgedaantige adderen
Op den doodschen kerkhofklif?

Wat ook 't uitzicht andren schijne,
Dit is 't mijne;
Dit, het eenig dat ons wacht,
Na een plicht, zoo zuur betracht.
En een dag, mijn ziel zoo teder,
Slaat haar des te dieper neder,
Daar het alles om ons lacht.

Twijfelt gy? - Helaas, mijn Waarde,
't Was op aarde,
't Was in Holland steeds een wet:

Deugd en adel moet verplet!
't Achterkroost van laffe slaven
Heerscht op 't nageslacht der braven
Dat hen 't juk heeft uitgered.

Neen, deze aard behoort geen' Christen.
Mammonisten,
Afgodsdienaars, zonder God,
En wier hart met Jezus spot;
Zy, die deugd en Godbetrouwen
Als geveinsd of dwaas beschouwen
Schikken van der volken lot.

Zouden die den Koning eeren
Dien zy zweeren?
Huichlaars, aan het goud verpand?
Kennen die een Vaderland,
Die zich-zelv' gestoelten smeden
Om den staf aan gruis te treden
In de Koninklijke hand?

Sluiten die voor 't blijde hopen
Uitzicht open?
Spellen die een blijder tijd
Na den doorgestanen strijd?
Kunnen ze anders dan verdrukken,
Zy, door duizend gruwelstukken
's Duivels heldienst ingewijd?

Zy een Vorst, dien ze eens vertraden,
Niet verraden? -
Wie hem aanhangt niet vertreên? -
Heel mijn zelfgevoel roept: neen!
't Land, Gods heildienst afgevallen,
Moog den naam van deugd doen schallen,
De afgrond heerscht er, hy-alleen.

En, mijn Dierbre, waar ontvloden
Aan die snoden?
Heel het menschdom viel God af,
En verdaagt Hem tot hun straf.
Zalig, die ze mocht ontwijken,
Waren er op aard nog Rijken,
Waar men Godvrucht schuilplaats gaf!

Doch, ik mijmer. Lieve Gade,
Zijn genade
Zal ook nog ons schutsel zijn,
Tot een beter dag verschijn'.
Reeds gereed om aan te breken,
Zal hy alle snoodheid wreken,
En verzoet hy alle pijn.

Wel dan, Dierbre! steeds te vreden
Voortgeleden!
Voortgeleden onverpoosd!
't Is een offer voor ons kroost.
't Rijk van Jezus spoedt ons nade
Wy verbeiden 't, Hemelvader.
Alles in Uw' wil getroost!

1814.

Voorzang voor het dichtstuk ‘De hoop.’*

'k Moet mijn reeds ontwende knokkelen
Dan weêr vlijen aan de snaar?
De uitgediende Luit weêr tokkelen!
Gy begeert het, Vriendenschaar!
Ach, ik heb mijn stroeve zangen
Vijftig jaren lang gestort;
Laat, ô laat my rust erlangen!
Al de kransjes, eens ontfangen,
Zijn reeds met mijn kruin verdord.

Mocht ik Pindus niet bestijgen,
'k Huppelde om zijn voet, my mat:
'k Worstelde met aâmloos hijgen
Om het nietig lauwerblad:
En, wat won ik met dat wroeten,
Waar ik 't leven in verloor? -
't Geen my alles moest verzoeten,
Was (helaas!) een ijdel toeten
Van een luttel lofs in 't oor.

Zalig echter zoo dat brommen
Voedselloos voor 't hongrend hart,
Nijd en laster kon verstommen!
't Leed bezweeren van de smart! -
Maar, ô neen, geen holle tonen
Stillen 't onweêr in de borst,
Noch het groen der eerekronen,
Hoe de waan het moog verschoonen,
't Smachten van een hooger dorst.

* Nalezingen II, 67.

Ach! wy waren niet op de aarde
   Om een handvol ijdlen wind,
Die de gloriezucht vergaârde,
   Die de waan voor spijs verslindt.
Neen, ons lot is meer verheven: -
   Aan den eindpaal van zijn baan,
Ziet de grijsaart beter leven,
(Dat de dood hem in doet streven,)
   Als zijn lotbestemming aan.

Wien, wien lust het dan, te zingen,
   Dien een hooger roeping wenkt!
Wien, zijn geest in band te dwingen,
   Die aan 't stofloos aanzijn denkt?
Ach! de smaak der kinderweelde
   Gaat met kindsche dagen om; -
Wat de bloei des levens teelde,
Wat de rijper jaren streelde,
   Met verkleumden ouderdom.

Niet, dat wy de vlijt betreurden
   Van een Dichterlijke jeugd,
Of de kunst te nietig keurden,
   Dat het hart zich des verheugt.
Neen, geen Lente was verloren,
   Die der Dichtkunst werd gewijd,
Maar de zangaâr, stijfgevroren,
(Hoe gewillig ook te voren)
   Voelt des levens wintertijd.

Wel dan! slaakt de natte toomen
   Van het afgerende ros!
Eischt geen bloesem aan de boomen
   By hun rijp- en pegeldosch.
Gunt mijn grijsheid, vol van plagen,
   In heur laatste snikken, rust;

Zoo de zon na 't glansrijk dagen
Toch ééns afstijgt van heur wagen,
   Toch heur fakkel éénmaal bluscht!

Wat ontzegt ge my, te zwijgen? -
   Ook mijn laatste levenslucht
Zal voor u ten hemel stijgen
   In een' Dichterlijken zucht.
Ja, voor u; voor 't heil der aarde;
   Voor het dierbaar Vaderland,
Waar ik bloed noch zweet voor spaarde,
Nood en jammer voor aanvaardde!
   't Geen ik alles gaf te pand. -

Ja, gy zult my rust gedogen;
   En, hervat ik thands de stift,
't Is een laatst, een uiterst pogen
   Van een uitgeblaakte drift.
Hol ik dan in d' afgezongen,
   Ouden, droeven maatzang voort,
Denkt: eens grijzaarts stroeven longen
Wordt geen toonklank afgedwongen,
   Die een jeugdig hart bekoort.

'k Zal met u dat goed beschouwen
   Dat den sterfling laatst ontvliedt,
Luchtkasteelen op doet bouwen
   In een ingebeeld verschiet
Foltring, wellust, van ons dwazen,
   Steeds door haar te loor gesteld,
Wien, terwijl wy, opgeblazen,
In verbeeldings beemden grazen
   Logen meer dan waarheid geldt.

Speeltuig van de dwarrelwinden
   Op des levens breeden plasch,

Kent ons hart, geliefde vrinden,
Alles wat d e H o o p ons was.
Laten wy haar recht waardeeren,
Die verleidster van dat hart,
En de voedster van 't begeeren,
Dat den boezem doet verteeren
In nooit eindigende smart!

1814.

Aan een vriend, met mijne ‘Affodillen’.*

Ook daar, waar 't grafhol gaapt, de bleeke schimmen zweven,
En 's afgronds dompig zwart het grensloos dal omsluit,
Blijft nog 't verstijvend hart aan ware vriendschap kleven,
En 't rukt heur indruk niet dan met zich-zelven uit.
Ge ontfingt mijn dor gebloemt', mijn schromplig najaarslover;
Neem thands ook de Affodil van mijn verstorven hand:
Ik stapte in 't rijk der doôn des levens boord reeds over,
En 't sombre nevelveld bevat geene andre plant.

1814.

* Nieuwe Uitspruitsels, 146.

Ten verjaardage van mijne egade, 1815.*

Lieve Weêrhelft, is het waar;
Brengt een nieuwvoltrokken jaar
't Uur van uw geboort' ons weder,
Zonder angst of noodgeprang?
En - verstomt mijn feestgezang?
Rust mijn matte Dichtrenveder?

Ja, mijn zangtoon blijft verstomd:
Heeft ook 't onweêr uitgebromd,
Nog weêrgalmt het my in 't harte: -
Blind van bliksemslag op slag,
Sluit zich 't oog nog voor den dag,
By een ziel, doorweekt van smarte.

'k Weet hoe licht zich 't hart bedriegt,
Door de hoop in slaap gewiegd,
Om voor nieuwe ramp te ontwaken;
En, zoo lang tot leed gestemd,
Ben ik 't denkbeeld reeds ontvremd
Van een vrolijk uchtendblaken.

Doch indien een sombre schroom
't Innig hartsgevoel betoom',
Naauwlijks voor de vreugd meer vatbaar,
Brengen we echter dank aan God,
Voor dees matiging van 't lot,
Na dat lijden dubbel schatbaar!

* Nalezingen II, 73.

Klinkt geen feest-, geen jubeltoon
In ons beider oor meer schoon;
Mag voor ons geen dischwijn vloeien;
Wy, wy voelen, hand in hand,
Nog in borst en ingewand
De eens ontstoken vlammen gloeien.

Nam het doorgeworsteld wee
Geest en lichaamskrachten meê,
't Kon die liefde niet verkoelen.
Steeds vertederd in geween,
Mengt zich ziel en ziel in een
En laat anders niet gevoelen.

ô Hoe zalig zulk een min!
Welk een hemel heeft zy in!
Wat verzoet zy niet, mijn Waarde!
En, wat andren trekt of streelt,
Wy, met haar geluk bedeeld,
Wat benijdden wy op de aarde?

Gaven wy voor dit ons heil
Al des warelds schat niet veil?
Kan ons hart een hooger smaken?
Zonden we ooit in twijfel staan,
Koninkrijken af te slaan
Voor dit wederzijdsche blaken?

Neen, behoud ons voor elkaâr,
Opperhuwlijkszegenaar,
Even dierbaar, even teder!
Wat eens anders borst verhitt'.
Wy begeren niets dan dit;
Vloei dees zegen op ons neder.

Gy, Verhoorder van 't gebed,
Hebt door allen nood gered!
U vertrouwt ons hart volkomen.
Gy meet ieders nooddruft af,
En leidt allen tot het graf:
Wat dan zou de Christen schroomen?

Gy, gy ziet het spelend wicht,
Dat op ons zijne oogjens richt,
Als wy de onzen tot U beuren:
Gy, den knaap wiens fiere moed,
Dobbrend op den hollen vloed,
Zich onze armen uit dorst scheuren.

Gy vergeet hen niet, ô neen!
's Levens wisselvalligheên,
Golven, stroomen, klippen, stranden,
Alles hangt aan U, mijn God!
Alles is in Uw gebod;
Alles, veilig in Uw handen!

Neem dan onze zuchten aan!
Ons eenstemmig hartenslaan,
Uit bewustheid van Uw zegen!
Vergewis dien aan ons kroost;
En in alle lot getroost,
Juichen wy de toekomst tegen.

Aan den heer Mr. Jeronimo de Vries. Met de ‘Vaderlandsche Uitboezemingen’.*

De kunst- en boezemvriend, en, meer dan Dichtmeceen,
In leed en wederspoed getrouwe rampverlichter,
Aanvaard' (der vriendschap toch was nimmer gift te kleen)
Dees jongsten ademtocht van d' uitgeleefden Dichter;
En vind' hy 't schor geluid dat oor en hart verveelt,
Door 't zachter lied vergoed dat door dien wanklank speelt!

1815.

Aan den kunstschilder Van Bree, met mijne ‘Vaderlandsche Uitboezemingen.’*

De Dichter door 't penceel, wien 't zevenkleurig licht
Tot cythersnaren strekt, van Hemelklanken zwanger,
Voor wien Natuur verstomt, en 't moordend Noodlot zwicht,
Terwijl hy 't vuur hergeeft aan d' afgekwijnden zanger:
Hy, die 't Heelal herstelt in 't hartverheffend schoon
Waarin Gods hand het schiep eer aarde en mensch vervielen,
Versmaâ geen zwakken galm van 's grijzen Dichters toon,
Wien de eigen zucht als hem nog stervend blijft bezielen!

1815.

* Nederlandsche Muzen-Almanak, 1834.
* Nalezingen II, 78.

Byschrift by de afbeelding mijner egade.*

God riep me in d' arm van hem, die, balling over de aarde,
Geen brood, geen toevlucht had dan in God-zelv' alleen.
In 't zalven van zijn wee bestond my 's levens waarde,
En 'k zegende alle ramp in dees zijn arm' geleên.
'k Gaf telgen aan zijn koets, aan 't Englendom gespelen,
En strijders (vleide ik me eens) den Vorst en 't Vaderland.
ô Mogen ze in ons hart, maar beter noodlot, deelen,
Geen hemel haalt voor my by onzen huwlijksband.

1815.

By de afbeelding eens grijzaarts.*

Hoe blinkt de wintersneeuw van acht en zestig jaren
Op Medons buigend, ja, maar opgeheven hoofd!
Hy telt de dagen na, als schimmen weggevaren,
Maar wenscht geen uur te rug, hem nutloos weggeroofd.
't Omwolkte voorhoofd staart, by 't rillig avondkoelen,
Op nieuwe morgenstond, die dag en jeugd herbaart;
En, hoe hy 't wareldrond bedwelmend om hoort woelen,
De onstoorbre rust der ziel verheft hem boven de aard.

1816.

* Nalezingen II, 80.
* Nieuwe Uitsprnitsels, 189.

Aan een jeugdigen vriend, in zijn stamboek.*

Aan Kunst en Wetenschap verpand;
Aan 't heil van Vorst en Vaderland;
't Geheiligd Recht; de ware Wijsheid,
Die toevlucht weet als de aard vergaat,
En 't derven kiest voor eigenbaat;
Bereikte ik, stervend, jeugd en grijsheid.

Ook gy, mijn diergeschatte vrind,
Met wien me een zelfde zucht verbindt;
Die 't zelfde pad zijt opgetreden;
Vaar voort, en toon den zelfden moed!
Al valt het moeilijk aan den voet,
Het leidt ons naar 't gezaligd Eden.

1816.

* Nieuwe Uitspruitsels, 190.

Ter verjaring mijner egade.*

Als de groene waterbaren
Volgen zich de levensjaren,
  En verbrijzlen op ons hoofd,
Dat, van 't zilvren schuim bedolven,
Neêrbuigt voor den slag der golven,
  Die het krans en luister rooft.

Zie, ô Leven van mijn leven,
Weêr een zonnekring omschreven;
  Weêr een tijdgolf weggevloeid!
Golf, die andren met zich sleurde;
Andren, kleed of lichaam scheurde,
  Ons, genadig heeft besproeid!

Heil dan ons, geliefde Gade!
Heil, en dank voor Gods Genade,
  Die heur slag gematigd heeft,
En ons, in de teêrste banden,
By de liefste huwlijkspanden,
  Dankgevoel in 't harte geeft!

Heil, mijn Gade, dat mijne oogen
't Licht nog eens begroeten mogen
  Dat u 's levens welkom bracht!
Moge 't u, mijn Welbehagen,
Altijd meer vertroostend dagen,
  Meer verkwikkend, meerder zacht!

* Nieuwe Uitspruitsels, 143.

'k Mocht nu twintig zonnekringen
Dat bevoorrecht feest bezingen
  Dat me in 't leed een troostster bood;
'k Heb het, wat my kon bejegenen,
Twintig jaren mogen zegenen,
  Zalig in uw kuischen schoot:

Mooglijk nadert thands de morgen,
In Gods raadsbesluit verborgen,
  Die my uit uw armen rukt;
Mooglijk heb ik op uw lippen
d' Adem die my staat te ontglippen,
  In den laatsten kus gedrukt:

Doch, wat zeggen dood of leven,
Als de zielen samenkleven,
  Eens voor de eeuwigheid gepaard!
Stervend vlieten de onze samen
In een zaligjuichend amen,
  Christenechtgenooten waard.

Offren we onze hartebeden,
Dierbare, op dit plechtig heden,
  Aan den God die ons verbond:
Hy zal de Onzen ook behoeden
(Wat orkanen om hen woeden,)
  Tot des aardrijks jongste stond!

1816.

Alexander by de levensbron.* [Voorafspraak by eene Spreekbeurt.]

Als de Held der Westerlanden,
   By den oorsprong van den dag,
Langs de Gangareensche zanden
   's Levens bronwel vloeien zag;

Bron, waarvan de zoete teugen,
   Daar zy uit robijnsteen schoot,
Niet alleen het hart verheugen,
   Maar bevrijden voor de dood:

ô Hoe driftig was het haken
   Van den nooit weêrstreefden Vorst!
Hoe gevoelde hy het blaken
   Van een nooit beproefde dorst! -

Lieflijk ruischt hem 't water tegen,
   Daar het uit zijn oevers zwelt;
Heldrer dan de zomerregen;
   Frisscher dan de daauw op 't veld. -

Ongeduldig treedt hy nader
   En reikt over naar het nat,
Waar het uit de bruischende ader
   In d' albasten stroomkil spat.

‘Neem den dronk, u aangeboden,
   Roept, met minnelijke taal,
Een der groenbekroosde Goden,
   In dees kristallijnen schaal.

* Nieuwe Utspruitsels, 83.

'k Wacht sints dertigduizend jaren
   Hier op de aankomst van den man,
Waardig om hem 't lijf te sparen,
   Dat geen dood hem treffen kan.' -

Vurig schitterde de beker
   Van de glans der uchtendzon,
By den vleitoon van den spreker,
   En de wellust van de bron. -

Alexander strekt de handen
   Naar den vlietgod, naar het glas,
In den gloed der ingewanden,
   Die zijn ziel reeds meester was.

ô Hoe zal dees dronk verkwikken
   Boven hemelnektarwijn!
En in weinig oogenblikken
   Zal hy thands onsterflijk zijn! -

Reeds genaakt zijn mond de boorden
   Waar het vocht in schuimt en stoomt,
Als zijn vriend met deze woorden
   Zijn gewaagde stoutheid toomt:

'Koning (zegt hy), ken het leven
   Eer gy 't onverbreekbaar maakt!
Naar der Goden lot te streven,
   Is, het menschlijk heil verzaakt.

Ach! als eens de dagen klimmen,
   De ouderdom de kracht verkracht,
Zijn het ijdle hersenschimmen,
   Zoo men lust in 't leven wacht.

't Licht des daags ontzinkt aan de oogen,
   En voor fakkel dient een staf;
En het lichaam, krom gebogen,
   Duikt en hunkert naar het graf.

Ook die geestkracht, zoo verheven,
   Die u heer maakt van 't heelal,
Zal dat fiere hoofd begeven,
   Als de spier bezwijken zal.

Zoudt gy 's aardrijks verste streken,
   Heel het menschdom, slaan in band,
Om den bystand af te smeeken
   Van een kinderlijke hand?

Zou 't uw edel hart niet prangen.
   Na den luister van een held,
Van de minsten af te hangen,
   Die gy by uw slachtvee telt?

Zoudt gy hoon en smaadheên wachten
   Van den slechthoofd zonder moed,
Die uw grijsheid zou verachten.
   Zou vertrappen met den voet?

Zoudt gy erelooze slaven
   Hooren juichen op uw throon;
In vergetelheid begraven?
   Zonder toevlucht tot de Goôn?

Stelden zy een perk aan 't leven;
   ô! Hun goedheid schiep de dood.
Haar te wenschen zonder sneven,
   Dit, is de allerwreedste nood.' -

Kedar zweeg; en in zijne oogen
Zwol een deernisvolle traan. -
Alexander, diep bewogen,
Ziet zijn halsvriend zuchtend aan.

‘Kedar (zegt hy)! dierbre Wijze!
Gy verwint my, 't is gedaan.
't Is geen dood waarvoor ik ijze;
't Is, den smaad ten doel te staan.

Straf my (roept hy), strenge Wreker,
Zoo ik wankel in 't besluit!’
En hy giet den tooverbeker
Voor het oog des hemels uit.

* * *

Wakker Krijgsheld! wie uw daden
Ooit verneder', ooit vergood,
Hier, hier waart gy wel beraden.
Ja, weldadig is de dood.

Ach! wat is de reeks van dagen,
Die zich opkruit op ons hoofd?
Toevloed van steeds nieuwe plagen,
Die ons ziel en zin ontrooft.

In den lommer der bosschaadje
Geen zoo schelle gorgelfluit,
Geen zoo blinkende pluimaadje,
Die hun aanwas niet vrijbuit!

Ook des Dichters zuivre tonen,
  Waar hy eens het hart meê dwong,
Palmen won en lauwerkronen,
  Hairen in de dorre long:

Geest en vinding zijn vervlogen;
  't Flonkervuur heeft uitgegloord;
En de ziel blijft onbewogen,
  Die zijn stroeve klanken hoort.

Gordel der Bevalligheden,
  Die de harten streelt en boeit,
Gy ontvalt by stramme leden
  Waar geen vluchtig bloed door vloeit.

Dit 's mijn toestand, dierbre vrinden!
  En nog vordert gy mijn lied? -
Neen, verwaaie 't met de winden,
  't Kwets' uw keurige ooren niet!

Doch, gy wilt het. - ô Mijn krachten,
Spant u in, nog dezen maal!
Dient my, zwevende gedachten!
  En - gy, Vaderlandsche taal!

Getrokken uit het Perzisch, en in een Lettergenootschap, als voorafspraak by eene Spreekbeurt, voorgelezen.

1817.

Na eene voorlezing op den eersten april.*

Van waar, April,
Die zotte gril,
Die dartle woestheid in den wil,
Die by uw eerste dagen
't Vernieuwde bloed
Zoo bruischen doet,
Zoo wild door de aders jagen?

Is 't daarom, dat
't Nog maagdlijk nat,
Van gistend hemelbloed bespat,
Een nieuw gebruisch ontwaarde,
En 't borr'lend ruim
Uit vruchtbaar schuim
De blanke Venus baarde?

Ach! sints dien dag
Moest elk gezach
Voor Afrodites zegevlag,
Met rede en wijsheid, bukken;
En steeg met haar
Uit de eigen baar
Een wolk van boze nukken.

* Nieuwe Uitspruitsels, 179.

Voert sedert niet
Fortuin 't gebied
Zoo verr' de zon haar stralen schiet;
Doet berggevaarten vallen;
En 't nietigst schuim,
Uit blinden luim,
In goud en purper brallen?

Werd, sints die stond,
Het wareldrond
Niet omgewroet van grond tot grond;
De zee voor 't land verwisseld;
De dartelheid
Ten throon geleid;
En, redens kar ontdisseld?

Gewis, wanneer
Het jaar zijn keer
By 't vrolijklachend Lenteweer
Van voren aan gaat vangen,
Daar 't beekjen ruischt,
En 't boomtjen zuist
Met verschen dosch omhangen;

Het geurig kruid
Den grond ontspruit,
En 't aardrijk als een jonge bruid
Met nieuw gebloemt' koomt sieren;
Dan schijnt er meê
Door veld en zee
Een dartle geest te zwieren.

Een wondre lust
Die 't hart ontrust

En, door geen noeste zorg gesust,
Zich uitstort in 't verstrooien.
Een tergend gift
Dat 's boezems drift
Ontwikkelt uit zijn plooien.

Wanneer 't gediert'
Uw weêrkomst viert,
Door nieuwen levenstocht bestierd,
Met huppelen en kwelen;
Is 't brein verward,
En 't ledig hart
Zoekt kinderlijke spelen.

Van daar, van daar,
Is ieder jaar,
By blonde jeugd en grijzend hair,
Geteekend met dat razen,
Wanneer gy 't hoofd
De nacht ontrooft,
Om alles te verdwazen.

De Minvoogdes,
Die schuimprinses,
Begroette u van haar schulpkales,
En noemde u naar haar Godheid.
Zy vloeit u in
Met vreugde en min,
En - mengeling van zotheid.

Maar ga, April,
Volbreng uw wil
By 't wenden van des aardrijks spil;
Wy lachen by uw grappen.

Ook Wijzen mag,
Een enklen dag,
Een dwaze gril ontsnappen.

Ook my ontviel
Hoe dof van ziel
By 't dobbren van mijn kranke kiel
In 't uiterst van te stranden,
Een luchte luim,
En schuim, voor kruim,
Ontfingt gy uit mijn handen.

Maar 't is geen boert
Die 't hart ontsnoert
Dat 's levens ballast met zich voert;
Het lachen is gedwongen.
Een doodstuip was 't,
Die 't hart verrast;
En, 't lied is uitgezongen.

1817.

Aan den heer J. Koning, ter gelegenheid van de bekroning zijner verhandeling over de uitvinding der drukkunst welk onderwerp door Koning Lodewijk was opgegeven.*

Een Koning vol van gloed voor Hollands letterglorie,
Beval voor Haarlems eer het strijdperk op te slaan:
Gy, voor haar opgetreen, behaler der viktorie,
Gy biedt de Spaarner maagd uw zegeteekens aan.
Ga, hang de wapens thands der overwonnen Duitschen
By Kosters bakermat, haar kunstverdienst' ten blijk,
Maar leer haar zangrig woud van boom tot boomtak ruischen:
'De dank voor zulk een roem behoort aan LODEWIJK.'

1817.

* Nalezingen II, 94.

Ter verjaring van mijne ega.*

Mogen we eenmaal ademhalen
In een reiner, ruimer, lucht;
Mag ons eens een dag bestralen
Niet ontheiligd door een zucht;
Zijn wy eenmaal uit de dampen,
Uit het moordende gewoel,
Uit de nooit optelbre rampen
Van den grooten modderpoel?

Ja, wy zijn in zachter oorden,
Waar een zoeter luchtjen zweeft;
Waar de Rhyn aan Leydens boorden
Nog iets Hollandsch overheeft.
Ja, wy zijn dat hol ontvloden,
Waar de Mammon aangebeên,
Slaven maakt tot Wareld-Goden,
En, wat braaf is, doet vertreên.

Heil dan, Dierbre, by het rijzen
Van dees heuchelijken dag!
Dag van louter gunstbewijzen,
Nu hem Leyden vieren mag!
Waar men geen gevloekte benden
Van verraderlijk gebroed,
Grijs in 't eed- en plichtenschenden,
In den vriendschapsschijn ontmoet.

* Nalezingen II, 95.

Waar de valsche lach der lippen
   't Stille hart niet tergt ter wraak;
En geen zuchten ons ontglippen,
   Haat en spotzucht tot vermaak!
Heil! ja heil ontelbre malen,
   Dat, verlost uit zulk een poel,
Eens een dag voor ons mag dalen
   In een zuiver vreugdgevoel!

God verhoorde, wy herleven:
   Danken wy, geliefde Gâ!
Lang scheen ons het licht gegeven
   In des Hoogsten ongenâ.
Negen jaren van ellende,
   Wreder dan ooit balling trof
Zijn (verheug u vrij) ten ende!
   Gods Voorzienigheid zij lof!

Ach! hoe zoct is dit heraâmen
   Dierbare, op uw feestgetij!
Leggen we onze handen samen,
   Eenmaal weêr van harte blij.
Zien wy thands den ochtend gloren
   Die u 't eerste lachtjen bood,
Beide, voelen we ons herboren
   Uit de kaken van de dood.

Dubblen dank dan, Hemelvader!
   Dubbel heil, mijn levenslust,
Al verdroogde long en ader,
   Al is 't dichtvuur uitgebluscht!
Zwijgend, zonder weidsche klanken
   Waar de geest zich in verheft,
Kan het hart eens Christens danken,
   Dat zijns Heilands gunst beseft.

aant. Lieve, ja, ik span geen snaren
Ter vereering van uw feest;
Buigend van de last der jaren,
Flets, en uitgeput van geest:
Maar gy weet het, of dit harte
Onverkoelbaar voor u blaakt,
Dat, in vreugdgenot of smarte,
Gy-alleen gelukkig maakt!

1817.

Vaderlijke zucht.*

‘Ik spreek tot u, en gy, gy hoort my niet:
'k Zie op, en vind me alleen aan dezen vliet:
Wie hoort my dan? wie andwoordt op mijn woorden?
Wien heeft mijn hart tot tuige van zijn klacht? -
De bleeke maan ziet uit heur hemelwacht
Meêdoogend neêr op dees verlaten oorden:
Maar wie brengt u mijn vaderlijken zucht? -
De Wind - helaas! zoo wisselziek van vlucht,
Zoo trouweloos! zal die mijn groet u melden?
Neen, Wolken, gy, met levend vocht bevrucht,
Voert gy dien groet te hemwaart door de lucht
('k Bezweer u des) in de overzeesche velden!’

PANIMA,
Oneïdaansch Dichtstuk.

* Nieuwe Dichtschakeering I, 115.

* * *

Gedaantloos Wandelaar door de uitgebreide lucht,
In wien het stroomnat bruischt, des levens adem zucht,
De zwavel, 't ingewand des afgronds uitgevaren,
Zich aan den vuurgloed huwt om schrik en dood te baren
En de aard te ontzetten door den donder van omhoog.
Gy, zwerver op den wind, het zij gy 's hemels boog
Met damptapeet omspant, en door de nachtgordijnen
't Vertroostingvol gestarnt' niet toelaat door te schijnen;
Het zij ge u, golvende, als een dekkleed samenplooit,
En 't ledig starrenveld met zilvren vlokken strooit,
Of, wentlende in u-zelv, voor 't licht der zonnestralen
Een nevelspiegel bootst, waarin heur glansen pralen,
De morgenstond heur kuif met goud en purper hult,
En de avond rugwaart ziet, wen zy den dag vervult;
Of door een duizendtal van vormverwisselingen
Onze aarde een schouwspel biedt van de ondermaansche dingen,
In d' eigen zwaai met ons door 't noodlot meêgesleurd,
Dat, nu, in 't stof vergruist, en dan, ten wolken beurt,
Verdiensteloos verheft, en, schuldloos weg doet zinken,
De deugd in 't leed bestelpt, en de ondeugd uit doet blinken!
Gy, Wolk (zoo gy my hoort), voer 't hijgen van mijn hart,
Der Vaderborst ontperst in 't prangen van de smart,
Die ze om den afstand lijdt van 's aardrijks uiterste oorden,
Naar 't fiere Jakatra en Maha-tschong-kuns boorden,
Of - waar de broze kiel die al mijn hoop bevat,
Met kalmen voordenwind zijn steven drijv' door 't nat!
Ach, zoo de galm des doods langs de ongetemde wateren
Verdubbeld, uit uw schoot de zeën door mag klateren,
Verleen de zucht der Liefde als ze opstijgt tegen 't zwerk,
Uw vleuglen en uw stem naar 't verr'ste wareldperk.
Geen Kalidas vraagt thands uw bystand als bodinne,
De vurigheid ten dienst van onbescheiden minne,
Die heel de schepping daagt ter deeling in heur gloed.
't Is heilige Ondermin, die, 't kommervol gemoed
Van zorgen opgekropt voor 't leven van mijn leven,

In 't steigren op den wind haar kroost wenscht na te zweven,
Zich uit te storten in de omhelzing van haar spruit,
Terwijl hy, storm by storm op 't golvend meir ten buit,
Het zij hy 't hellend Zuid in 't spannend zeil doet gieren,
Of, waar de steenbok blinkt by 's hemels flonkervieren,
De vlag van Holland toont aan Inder of Sinees,
De dood in 't aanzicht trotscht, onvatbaar voor mijn vrees.
Mijn Zoon, mijn dierbre Zoon, in welke wareldhoeken
Moet u mijn Vaderzucht, moet u mijn heilgroet zoeken!
Wat toeft gy? Tweewerf reeds (hoe weinig faalt er aan!)
Mocht 's warelds barnend oog een kring om 't aardrijk slaan,
En tweewerf heeft de rij van twee paar beurtsaizoenen
Des aardrijks dosch vernieuwd met dorren, rijpen, groenen,
Sints ge uit mijne armen vloogt op de inspraak van den plicht,
In 't woeste Noord gesold by 't aardontduikend licht,
En brandend, in zijn wieg den morgen te achterhalen:
Sints zaagt ge u steiler zon op 't jeugdig voorhoofd stralen;
De geele Luzitaan onthaalde u op de vrucht
Der Hesperîden, in zijn stovingrijke lucht;
Afrîkes leeuw brulde in uw ooren. Javaas stranden
Ontplooiden u den schat der weeldrige Uchtendlanden,
Doortrokken van den geur der eêlste specery.
Helaas! wat streefde uw hulk dat bloeiend Rijk voorby,
Om, waar zich de Aziaan en Gangaried verloren,
Quang-tscheu-fuus havenkust en stroomkil in te boren?
Keer eenmaal, keer mijn zoon! Wat zoekt ge aan 't Indisch strand?
U lokt geen goudzucht uit, geen gloed van diamant,
Geen blanke parelschat uit Tethys kusttrezoren.
Ach, andren sier' die roof wien 't ontuig kan bekoren!
Gy, breng me u-zelv' te rug, en niets verlang ik meer.
Keer arm, gelijk gy gingt, maar keer onschuldig weêr.
Keer, in verdienden zold te vreden; plichtbetrachtend,
En, al wat zijlings ligt, met heldenmoed verachtend,
En deel onze armoê weêr. Wat beidt gy verr' van hier?
Keer tot uw vaderdisch en 't tintlend haardsteêvier,
Dat, tuige van mijn smart en uitgerekt verlangen,
Opvonklend by uw naam, u koestrend wenscht te on tfangen!
Keer tot uw broeder, die met kinderlijken mond
U rustloos wedervraagt aan elke morgenstond,

Uw naam met wellust noemt, en van geen hooger weelde
Besef heeft, dan van 't uur dat gy zijn koontjens streelde,
Zijn spelen toeloegt, en hem troetelde aan uw borst!
Keer tot de Moeder weêr, wier schoot u heeft getorscht,
Wier bloed u voedde, en wie uw afzijn moordt! - Geliefde,
ô Ween niet - 't is één wond die beider harten griefde,
'k Gevoel ze, en wat gy lijdt. - Mijn zoon, nog eens, keer weêr;
Uw vader buigt het hoofd ten donkren grafkuil neêr.
Laat hy voor 't scheidensuur dat aanspoedt, voor 't begeven
Van wat hem nevens u nog dierbaar was in 't leven,
U in zijn arm nog eerst omvangen; op uw mond
Den zegen drukken van eens vaders stervensstond;
En, luik hem de oogen. Ja, deze oogen, nat van 't schreien,
En eindlijk blindgestaard by 't eindloos lang verbeien!
Verzoet, en lenig hem de doodsangst, door uw hand
Te mogen drukken, op de kim van 's levens rand.
ô Laat uw zuchten ook hem nog naar 't graf verzellen! -
Waai, gunstig windtjen, waai, en doe de doeken zwellen,
En stuw hem t' onswaart! En gy baren, duikt gy 't hoofd
En effent hem het pad waar hy de deining klooft.
Gehoorzaamt aan het roer, ja lekt de kromme steven
Der duurbevrachte hulk, voor wier behoud wy beven,
En bruische ons 't zilvren schuim in blaauwe golving toe
Waar 't Vaderlandsche duin hem toelacht, wachtens moê,
En Maas, en Rhijn, en Vlie met losgevierde toomen
(En, met hun, 't oudrenhart) hem 't welkom tegenstroomen.
Maar Gy, Almachtige, gelei hem; trek hem voor!
Gy wien zijn hart vertrouwt op 't hobblig waterspoor,
Wiens hoede een Vader voor hem afsmeekte, en - een Moeder,
En (met ons) 't staamlend wicht, steeds roepende om zijn broeder.
ô Breng hem weder! rek de hoop niet langer uit
Des wederziens. - En gy, die 's levens slagboom sluit,
ô Engel van de dood, my wenkende uit den hoogen,
Weêrhoud, mag 't zijn, uw zwaard, reeds blinkende uitgetogen,
Weêrhoud het, tot mijn ziel zich uitstorte aan zijn hart,
En dan - voleind mijn lot, ik vrees geen stervenssmart.

18 11/14 18.

Aan mijne kinderen.*

Weet, gevoelt gy 't, lieve kindren, 't zij u 't hart tot weldoen dringt,
't Zij het u verlokt tot boosheid, dat Gods hemel u omringt?
Voelt gy 't, dat Gods heilige Englen, met een oog vol tederheid
Altijd om uw schreden wappren, waar uw voetstap u geleidt? -
Weet gy 't, daar zy om u zweven, hoe hun hart voor u gevoelt,
U voornitvliegt in gevaren, altijd op uw welzijn doelt? -
Die uw onders nooit bedroefdet, nooit verwektet tot verwijt,
Zoudt gy die bedroeven kunnen, dien gy even dierbaar zijt? -
Ja, eens vaders trouwste zorgen, ja, een moeders smeltend hart
Zijn zoo vurig niet, zoo teder, voor uw welzijn, voor uw smart. -
Immers zoudt gy, voor mijne oogen, nooit een plicht te buiten gaan,
Of den blik diens vaders trotschen, wien uw hart niet af zou staan;
Immers, d' opslag van een moeder, die u afmaande, ook ontzien,
En geen onbescheid volvoeren dat haar oog u zou verbiên.
Maar, waar vaderoogen slapen, buiten 't moederlijk gezicht,
Zijn zy aan uw zij' aanwezig, 't oog tot in uw hart gericht. -
Ware een trek niet te onderdrukken, die udrong van 't rechte pad;
Schaamte zou u weêr doen keeren, zoo ik u voor oogen trad:
En, waar duizend oogen staren op gedachten en gedrag,
Zou zich daar uw hart niet schamen dat het heel een hemel zag?
Boosheid zoekt het oog te ontschuilen; zy verdraagt het daglicht niet;
Doch waar zijn de diepe holen, die de hemel niet doorziet? -
Zoudt gy Hen (die u geleiden, vrede storten in uw hart,
Om u heen een hemel scheppen,) van u drijven door die smart?
Zoudt ge op 't woeste pad van 't leven, voor den moedwil van een lust,
Wees, en eenzaam, willen zwerven, zonder zekerheid van rust?
Zoudt ge uw troost aan de aard verblijven, op het kommerlijke pad
Dat geen wareld kan verzachten, wareld, die slechts leed bevat? -

* Nieuwe Dichtschakeering I, 129.

Kalm, blijmoedig zielsgenoegen ademt, waar de hemel throont:
Walging, onrust, boezemfoltren, waar de wareldvreugde woont.
Neen, ô neen, mijn dierbre spruiten, buiten de Englenschuts van God,
Is er niets dan beestlijk zwelgen; geen verzading of genot.
Volgt, waar zy u 't voetspoor oopnen, vol vertrouwen, moed, en kracht,
En laat schrik noch dood u stuiten! veilig zijt gy in hun wacht.
ô! Zy zullen niet begeven, die zijn Heiland niet verstiet;
Leert alleen die Ongoôn haten, wie de dwaasheid hulde biedt;
Leert aan HEM uw lot bevelen, die der dingen teugel houdt;
Offert (eischt Hy 't) goed en leven; en - veracht een eerloos goud!
God, als God, alleen beminnen; 't menschdom en zich-zelv', om Hem,
Stompt de troetelkracht des zintuigs, smoort verlokkings tooverstem!
God-alleen zij uw bedoelen (Hem behoort gy, dierbaar Kroost!)
En gy zult u zalig voelen, en, in vreugd en leed getroost.

1818.

Aan mijn wederhelft op haar verjaardag. (By mijne opkomst uit eene ziekte.)*

'k Zie dan langs uw bleeke wangen
Nog de pareldroppen hangen,
Lieve Weêrhelft van mijn hart!
'k Zie u nog den boezem prangen
Van een heimelijke smart!

In uw armen weêrgegeven,
Voel ik u de borst nog beven
Als van twijfel aangedaan,
Of ik in vernieuwend leven
Van de dood ben opgestaan?

* Nieuwe Dichtschakeering I, 144.

Ja, mijns levens welbehagen,
Ja, gewis, gy moogt het vragen,
   Of dit waarheid is dan schijn:
Wat toch zouden broze dagen
   Meer dan droomverschijnsels zijn!

Ja, 'k gevoel het, dit herrijzen
(Laat u 't denkbeeld niet doen ijzen)
   Is slechts vluchtig, ras voorby;
Nog één voetstap van den grijzen,
   En hy scheurt zich van uw zij'!

Maar, mijn Lief, wat zoudt gy schreien,
Wat, met angst den dag verbeien,
   Die my aan uw arm ontrukt?
't Sterflot zal geen zielen scheien,
   Door geen ramp in 't stof gedrukt.

Uit de hobbeling der baren,
Steeds vertrouwend doorgevaren,
   Vlieg ik u vooruit naar 't strand;
En daar gy my na blijft staren,
   Reik ik u de trouwe hand.

't Zij op d' overtocht van 't leven
Labberkoeltjens om ons zweven,
   't Zij een buldrend onweêr giert;
Waar ons bootjen wordt gedreven,
   't Wordt door hooger hand bestierd.

God zag neêr, mijn teêrgeliefde,
Waar heur kiel de golving kliefde,
   En Zijn vinger trok haar 't spoor.
Wat ons streelde, wat ons griefde,
   Alles schreef Zijn wijsheid voor.

Zoo de nog omnevelde oogen
't Mistfloers niet doordringen mogen,
   't Englendom doorziet die nacht,
En het houdt, van uit den hoogen,
   Over 't drijvend hulkjen wacht.

Ja, het zweeft de boot op zijde,
Waar zy stoote, waar zy glijde;
   En, zoo wind of afgrond bruischt,
Vreezen wy geen noodgetijde
   Waar hun adem onder ruischt!

Wie ooit dobbre, wy gevoelden,
Als ons nood en dood omspoelden,
   Tot verzwelging toegerust,
(Hoe en Hel en Wareld woelden,)
   't Onweêr in één wenk gesust!

Wy, van allen kant besprongen,
Voelden steeds het hart doordrongen
   Van de Machtstem die gebiedt,
En, door geen geweld bedwongen,
   Zweeg Zy in ons binnenst niet.

Ach, hoe dikwerf, lieve Gade,
Kwam uw troost mijn hart te stade,
   Gaf uw moedig hart my moed;
En, wat traan de wangen baadde,
   't Bitterst werd tot hemelzoet.

Wat verhelderde of verzwartte,
Waren niet in vreugd en smarte,
   Levenskracht of ouderdom,
Al de wenschen van ons harte,
   ‘Kom, ô Heiland! kom, ô kom!’

Ach, Hy komt, het tijdstip nadert!
'k Zie het botten van 't gebladert',
   Hoe de winter nog regeer';
En verwachtend saamvergaderd
   Die Hem kennen voor hun Heer.

Saamvergaderd en verwachtend;
Van den middaggloed versmachtend
   Die op hoofd en schouders blaakt;
Maar wat om hen tiert, verachtend,
   In het uitzicht: Hy genaakt!

Laat een wareld van ontzinden,
Tegen Jezus zich verbinden,
   Jokken, kluisters, boeien smeên;
Wien verstand of hart verblinden,
   Wy behooren Hem-alleen.

Hy, Hy heeft, wat andren schroomen,
Ons die wareldvrees benomen
   Die des levens heil versmoort;
Ons, des grafkuils nare zoomen
   Met een bloemterras omboord.

'k Zoek met geen onnutte zorgen,
Wat zijn Wijsheid heeft verborgen;
   Maar, van Zijne trouw gewis,
Toef ik op den jongsten morgen,
   Die my 's levens aanvang is.

'k Zal dan met benaauwend prangen
Aan geen buigewemel hangen,
   Dat u wolken mocht om 't hoofd:
Neen, ik heb Zijn woord ontfangen,
   Voor ons kroost en u beloofd.

Zoo dan, nu de jaren klimmen,
De Aartstyran my aan koomt grimmen,
Die en blond en grijs beloert;
Vrees geen drom van ijdle schimmen,
Als hy me uit uw arm ontvoert.

Neen, de voortduur van ons leven
Zij aan Hem-alleen verbleven
Die dit oogenblik nog schonk!
H e m zij dank en eer gegeven,
Voor dees korte glinstervonk!

'k Mag thands weêr de Algoedheid prijzen,
In het licht te zien herrijzen
Dat uw oog eerst schijnsel gaf;
Weêr een jaar mijn dank bewijzen,
Voor uw bygelei' naar 't graf;

U in de echte zielenketen
Weêr een jaar de mijne heeten,
En, met onverdeeld gemoed,
My door u gelukkig weten;
En zie daar mijn hoogtijdgroet!

1818.

In den vriendenrol van den heer Tollens.*

De wakkre TOLLENS, wien, van Hollandsch bloed doorvloten,
Het Vaderland, de Liefde, en heilige Echt lauwriert;
Wiens borst oprechte deugd en Godsdienst houdt besloten,
En 't Vorstlijk ridderlint, door eigen waarde, siert;
Wiens kunst mijn hart waardeert, wiens hart het mijne huldigt,
Zing' nijd, en onverstand, en valschen waanleer stom,
En wachte aan Vondels zij', by de eerplaats hem verschuldigd,
De nooit verwelkbre kroon in Febus heiligdom!

1818.

Verjaargroet aan den heere en Mr. M. Tydeman.*

Lange dagen,
Rijk in plagen,
Schaarsch in zoet,
Zijn op aarde
Kleen van waarde
Voor een wareldziek gemoed.

* Nieuwe Dichtschakeering II, 162.
* Nieuwe Dichtschakeering II, 173.

Maar die dagen,
Maar die plagen,
Maar dat zoet,
Wat bevatten
Die al schatten
By 't genot van Jezus bloed!

Dus is 't leven
U gegeven,
Waardste vrind:
Dus 't genoegen,
Dus het zwoegen,
Waar ge uw Heiand in hervindt.

Laat de jaren
Dan vervaren
Zoo Hy 't voegt:
Droef of blijde,
Aan zijn zijde
Is des Christens hart vernoegd.

Zoo de Algoede
U behoedde
Naar zijn woord;
Zie ook heden
Alle beden
Voor uw welzijn weêr verhoord!

Dit, dit vragen
Vrienden, Magen,
Gade, Kroost,
Lieve loten,
Voortgesproten
Tot uw wellust, eer, en troost.

Slijt de grijsheid
Waar de Alwijsheid
U meê kroont,
Zonder kommer,
In den lommer
Waar de volheid Gods in woont;

Smaak, by 't glimmen
Aan de kimmen,
't Deinzend licht,
By 't verzinken
Als by 't blinken,
Met het oog op Hem gericht;

En bejegen
't Uur met zegen
Dat u scheidt,
Als genoode,
Door Gods bode
Tot zijn feestzaal ingeleid!

1818.

Natuur, de ware leermeesteresse.*
[Vrij gevolgd naar de Latijnsche Ode van den Heer jeronimo de bosch, den Heer rau toegezongen.]

Gelijk, aan 't siddrend nest ontstolen,
't Bedrukte vogeltjen, van vederpraal beroofd
In ijzren kevie kwijnt met neêrgebogen hoofd,
Gedoemd, in 't eng bestek verbijsterd rond te doolen;
Maar, van bekrompen kerker vrij,
Ontsnapt aan 's roovers heerschappy,
Door 't ruim van wouden en valleien
De gouden wieken klept en juichende uit durft spreien
In tooverende melody:

Zoo blinkt den vriend der Zanggodessen,
Wen hy, van 't schooljuk warsch en valsche nieuwigheên,
Met opgeheven hals zijne eerbaan op durft treên,
Ontrukt aan averechtsche lessen -
Zoo blinkt hem eedler, rijker glans
Van golvend hair en lauwerkrans,
Indien hy 't grootsch gevoel blijft kweken
Dat van de lippen vloeit, dat uit de borst koomt breken,
Eens op den Zangberg grooten mans!

Indien hy, van die drift ontstoken,
Die 't vrij en voor 't gezag niet onderdoend gemoed
Voor aangelegde kluisters voedt,
Den ijzren slagboom doorgebroken
Waar 't onverstand Natuur in sloot,
En d' opgeworpen waan te groot,
Zich opheft boven de ijdle wetten
Die 't stijgende vernuft in de eerste vlucht verpletten,
En 't ontuig met de voeten stoot!

* Wit en Rood II, 191.

Wie leeft er, daar ik 't hart voel gloeien
Om dwalingen, te lang geworteld in 't verstand,
Te lang onzinnig voortgeplant,
Den stervling uit het hart te roeien -
Wie leeft er, die my palen stelt,
Terwijl mijn zangaâr bruischt en zwelt
Om 't roembegeerig hart een eedler disch te dekken,
Aan 't schraal onvoedzaam kruid te onttrekken,
En d' eikel wisslen doet voor 't golvend korenveld?

Wie, mag hem zuivre lucht gebeuren,
Kruipt om in 't dompige moeras,
Waar roos noch lelie groeit, noch lieflijk lentegras
Doorwaassemt met viool- en thijm- en balsemgeuren,
Maar de aard in dorren riethalm schuilt,
Waar 't aaklig Noorden steeds in huilt,
En 't Westen loof noch bloem mag koelen met zijn vleugelen?
Wie, zeg ik, zal mijn vaart beteugelen,
Die rozen voor geen distels ruilt?

Wie zoekt in frissche lustwaranden,
In 't eeuwig Lentegroen van 't immer bladrijk woud
Waar de echte smaak zijn zetel houdt,
Die ware schoonheên niet, die harten doen ontbranden!
Die, vloeiende in een kicsch gehoor,
De aan 't stof onttrokken ziel verrassen door het oor!
Haar, die uit zuivre borst gezogen,
En met geen schoolstof overtogen,
Steeds flikkren met ondoofbren gloor!

Die schoonheên sluiten holle wanden
Der duistre Letterkluis niet in!
Die schenkt de vrije Zanggodin!
Die deelt zy toe met milde handen
Daar, waar, in Pindus lauwerdal
De schaterende waterval

Der Hippokreen weêrgalmt van de uitgezochtste tonen,
En Vrijheid de echte Febuszonen
Ten blijden wedzang roept by 't heilig Negental!
Neen, zulke tonen, zulke wijzen
Leert dorre Schoolgeleerdheid nooit,
Van smaak en waren geest berooid,
Waar uit welsprekendheid en overreding rijzen.
Neen; grijp de braafheid in 't gemoed,
Of bliksem de ondeugd neêr, daar ze outers nederwroet,
Uw boezem zij door Deugd, door 't waar Geloof geprikkeld,
Zij, Reednaar, door Natuur geblaakt,
Die, eedle RAU, uw grootheid maakt,
Die ge in uw voorbeeld toont, die ge in uw leer ontwikkelt,
En waar ge 't stugste hart door raakt!

Ja, 't alvermeestrend taalvermogen,
Dat boezems doordringt, zelfs van steen,
Die wondre gaaf van 't overreên,
(Een Godheid stortte ze uit den hoogen,
By 't eerste staamlend spraakgeluid
Reeds op uw kinderwiegjen uit)
Doorschittert met ondoofbre stralen
De palmen die gy mocht behalen,
Uw zegekroon en oorlogsbuit!

Ja, 't zij gy de elpen lier moogt drukken,
Of in een vrijer taal 't Orakelwoord verkondt,
't Hangt alles met de ziel aan uw bespraakten mond,
't Voelt alles zich het hart ontrukken.
Koomt, wie, van eedlen gloed vervuld,
Verdienste met het eerloof hult,
Koomt, huuwt hier nieuw gebloemt' aan statige lauwrieren,
Om de overschrandre kruin te sieren!
Betaalt verdienden roem uw schuld!

Met bevende en verstramde handen

Treedt u, ô jeugdig Dichtrenchoor,
Een Grijzaart, vol van vuur, in 't plechtig feestwerk voor,
En wijdt zoo dier een hoofd zijn dankbare offeranden.
Zoo leere een later Nageslacht,
Dat grootheid, dat begaafdheid acht,
Dat Zeden by Verstand, Geloof by Deugd moog eeren,
d' Onsterfelijken RAU waardeeren,
Naar 't wierook, dat DE BOSCH hem bracht!

In een vriendenrol.*

Gy ook, gy wilt mijn naam op 't blank papier bewaren?
Welaan, zie daar mijn hand!
En, kan ze in 't vlotte schrift het hartsgevoel verklaren,
Zy strekke 't u ten pand.
Tijd, afstand, scheide ons thands by de aardverwisselingen
Die 't leven met zich voert;
Een reine vriendschapsband, door 't lot niet los te wringen,
Wordt door de deugd gesnoerd.

1818.

* Nalezingen II, 103.

In den vrien denrol van den heer Kemper.*

- Sume superbiam Quacsitam meritis. -

Waar' kunde of kloek vernuft de hoogste roem op aarde,
U, KEMPER, kwam hy toe in Pallas Hoogeschool.
Had schrander staatsbeleid een meer verheven waarde,
U voegde 't diepst ontzag van 't heilig Kapitool.
Maar neen, 't is meer dan dit, in 't nijpen der gevaren,
Aan 't brijzlen van het juk de wakkre hand te slaan;
Dit, KEMPER, is uw werk. Zie daar uw lauwerblaâren!
Gy toonde u Batavier; neem deze uw eerkrans aan.

1818.

Aan den heer Izaak Molenaar, predikant der doopsgezinden, by zijn vertrek uit leyden; met een mijner Dichtbundels.*

De Christen, die met my op 's Heilands weêrkomst beidt,
Wiens boezem met my klopt voor God en menschlijkheid,
De aan 't zoenbloed van Gods Zoon getrouw gebleven Leeraar,
Gedenke in deze blaân zijn' hartvriend en vereeraar!

1818.

* Nalczingen II, 104.
* Nalezingen II, 105.

Aan dr. A. Capadose, by zijn vertrek van de Leydsche Hoogeschool.*

Wie durft in 't diep verval van 't uitgeputte leven
  't Verstervend menschdom nog de hand biên by 't vergaan?
Wie d' onbedwingbren dood gewapend tegenstreven,
  En grijpen d' aartstyran in zijne omschansing aan?
Gy zult dit, gy, mijn Vriend. Ga moedig, trek ten strijde!
  Heel de aarde juicht u toe by zulk een grootsch bestaan;
't Weldadig Englendom zweeft zeegnend aan uw zijde,
  En wijst op cedler krans dan Leydens lauwerblaân.
Reeds prijkt u 't jeugdig hoofd met rijke zegeloveren,
  En schittrend treedt gy op by d' ingang van uw baan;
Maar blinkender de kroon die ge eenmaal zult veroveren,
  Waar heel een wareld galmt: ‘Ons hebt gy wel gedaan!’

    Ga, vlieg naar 't hopelooze bed,
    Breng troost en lichtnis, heel en red,
  Herroep, wie zieltoogt, weêr in 't leven;
    Wees, waar ge u toont aan 's kranken koets,
    Een lichtheraut diens morgengloeds
  Die d' Alverdelger zal zien sneven!

1818.

* Sprokkelingen, 158.

In den vriendenrol van Dr. Blume, by zijn vertrek naar Indie. In mijne (toen hoogstgevaarlijke) ziekte.*

Vlieg op de vlerk des winds, door stroom en golfgewemel,
't Verlokkend Oost in d' arm, u lachende in 't gemoet,
En wisch er d' indruk uit van onzen Westerhemel,
Maar blijve u 't denkbeeld by van dees mijn afscheidsgroet.
Zie u 't geleerde hoofd met palm en lothos tooien,
En wat de roof bevat van Indus schatrijk strand!
Te midden uit den kring van die my 't doodkleed plooien,
Bied ik u 't warm VAARWEL met reeds verkoude hand.

1818.

* Krekelzangen II, 178.

Den heere Izaäk Da Costa, by zijne bevordering tot Doctor in de Rechten.*

Aceipe non praecepta quidem, sed vota prcantis.

AUSONIUS.

Vaar voort, mijn Vriend! treed juichend op!
De zangberg buigt zijn steilen top,
En effent u het pad; en de eerkroon blinkt u tegen.
Stijg moedig: 't is de onsterflijkheid
Wier trotsche lauwer u verbeidt,
Door weinigen gezocht, door minder nog verkregen.
Streef, altijd fier, in eigen vlucht,
Streef, boven 't klaatrend volksgerucht
En d' ijdlen rechterstoel des onverstands verheven,
Waar 't Nabatheesche palmbosch ruischt,
En de eeuwige adem om u zuist
Van 't door geen dood verganklijk leven.

Ja! 't Godlijk kroost, de Poëzy,
Gaat met geens aardrijks duur voorby
Dat slechts verwoesting teelt, vergetelheid, en plagen.
Zy, waarheid in dit schimgewoel,
In 't menschlijk onzijn, Godgevoel,
En afschijn van Gods lust, in 't scheppend zelfbehagen!
Zy, wie de Deugd in de armen hangt,
De Wijsheid, aan den boezem prangt
En op haar vleuglen draagt in heilige ethergolven;

* Krekelzangen III, 43.

Zy, die...(ô dat ik 't zeggen dorst!)
U altijd toeaâmde uit mijn borst,
Hoe diep in 't plettrendst leed bedolven.

Mijn Kweekling, gun my deze troost,
Terwijl, van Oostergloed gebloosd,
Uw hand geen harpsnaar spant voor wangestemde harten;
De troost, dat, welk een lot my treff',
Mijn boezem zich op u verheff',
Die met my, zoo 't moet zijn, eens warelds haat durft tarten.
Mijn Kweekling, ja vaar moedig voort!
Dat hart, waarin die zelfkracht gloort,
Die aan geen oogblik kleeft van wie in 't slijk verstikken,
Dat hart aâmt Waarheid, Wijsheid, Recht,
En 't worgkoord dat de snoodheid vlecht
Zal nooit zijn vast gemoed verwrikken.

Ga, toon u dus: betreed die baan
Die ge u vervaardigt in te slaan,
(Ze is heilig; God' verpand; ze is U, ze is onzer waardig)
Met d' onverschrokken heldenmoed
Van 't Dichterlijk, van 't bruischend bloed,
Dat de edelste afkomst schonk, tot d' eedlen Godstrijd vaardig.
Sta pal voor de onschuld; red; herstel!
Vervolg, bestrij de ontbonden Hel
Die aangrimt, wie voor God de wapens aan durft gorden!
Raap goud, en zwoege om gunst of staat,
Wie de aardsche drafpoel niet versmaadt;
Wy kennen ons van hooger orden.

ô Schoon is 't, by 't verderf der eeuw,
By 't zinloos razend volksgeschreeuw
Of 't dreigend algeweld van sombre Staatstyrannen,
Waar 't recht of de onschuld wordt verkracht,
Gewapend met onzichtbre macht
Die vierschaar van Gods wraak met kalme ziel te spannen.
Ja schoon, met meer dan oorlogstaal,
Rechtschapen hart en vrije taal,

Den scepter van 't geweld in d' ijzren vuist te breken.
Dat strijdperk waar de braafheid pleit,
Is 't oorlogsveld der menschlijkheid,
En trotscht het schittrendst zegeteeken.

Rampzalig menschdom, diep verlaagd,
Aan 't dwangjuk dat gy morrend draagt
Weêrspannig, als aan 't recht, dat ge, in uw borst geschreven,
Bestrijdt, en huldigt, en miskent,
Naar zich 't getij des driftstorms wendt,
Wat is u de ijdle Wet op d' Oceaan van 't leven!
Wat is zy, zoo geen eedle hand,
Geen boezem die voor 't weldoen brandt,
Haar handhaaft, dwingt te ontzien, en voor schoffecring veiligt?
ô Wel hem, die zijns levens tijd
Aan zulk een grootsche roeping wijdt!
Hy heeft zich 't Vaderland, hy God' en de cer, geheiligd.

DA COSTA, 'k zie, uw bloed ontsteekt;
Uw oog, geheel uw houding spreekt:
Gy zult dit: gy mijne asch, gy 's Hemels gift niet honen.
Uw ziel, te groot voor 't krank Heelal,
Zal, wat er daver' van zijn val,
Den God die haar vervult, den God der waarheid toonen:
En, daar ge als Engel boven de aard,
Onvatbaar voor haar pestdamp, waart,
Zult ge in uw grootsche vlucht, ook Recht en Onschuld staven.
DA COSTA, ja, zie daar uw spoor!
Hier, hierop ging mijn hart u voor,
En volgt u 't hart van alle braven.

DA COSTA, ja, nog eindloos meer! -
Ik spreek u van geen blinkende eer
Die 't zwakke hart verlokt, tot grooter voortgesproten:
Neen, Izrels, neen, der Christnen God
Ziet deernisvol op 't aardsche lot,
En heeft zijn wraakfiool niet doelloos uitgegoten.
De dag, ô houd hem steeds in 't oog,

De dag breekt aan aan 's hemels boog
Die uw, die mijne hoop, die alles moet bekroonen!
Die dag, waar 't schepslendom naar zucht,
En die in de opgeklaarde lucht
Den Vorst der heerlijkheid zal toonen.

Volhard dan, dierbre Vriend, volhard!
U wijst de Koninklijke Bard,
Wiens harp geen tijd verstomt, op Jacobs God en Koning.
Geef, geef die dierbre hoop niet op,
Beziel ze u elken harteklop,
Tot heldenlijdzaamheid, tot vaste moedbetooning!
Verwissel voor geen Heidnenleer
Geweten, Waarheid, God en Eer:
De aan God getrouwe Jood is Christen in 't verlangen;
Zijn Hoop is de onze. Ja, HY naakt,
Wien 't ongeduld uit spijt verzaakt;
HEM vliete onze adem, bloed, en zangen!

1818.

Op een koepel in de zandery van den heere Valckenaer.

Opschrift.*

Aan 't bolwerk dat de zee zich-zelv ten teugel wrocht,
Op d' opgedekten grond, bewoond door onze vaderen,
Geniet ik 't zoet der rust, door rustloosheid gekocht,
Met kalme vrede in 't hart, en Neêrlandsch bloed in de aderen.
Wien ooit dit nieuw geboomt' zijn lieflijk lommer biedt,
Vergeet in later tijd den noesten plantheer niet.
1818.

* Nieuwe Dichtschakeering II, 166.

aant. Bruiloftszang voor een vriend, by het huwlijk zijner aangenomen Dochter.*

- - - - - - Non omnia sanguis Proximus, aut serie generis demissa propago
Alligat. Interius nova saepe adscitaque serpunt Pignora connexis.

STATIUS.

Neen, 't is niet juist de stem des bloeds,
In 't smeltend zoet der huwlijkskoets
Met 's levens ademtocht vermengeld,
Waardoor in 't teêrgeliefde kind
Het oudrenhart zich-zelf hervindt
En smachtende aan zijn telgen strengelt:

Neen, 't is Natuurdrift niet alleen,
Die vaderlijke tederheên
In zuivre boezems weet te ontsteken;
Die wellust schept in d' oudrenplicht
En, de onschuld van een hulploos wicht
Blijhartig op te mogen kweken.

Ook de onbezwalkte vriendschapsmin
Heeft Vaderlijke teêrheid in,
By heilig, Vaderlijk, bedoelen;
En kan, in vreugdgenot en smart,
De schokken van eens vaders hart
In onvermengde kracht gevoelen.

* Sprokkelingen, 121.

'k Gevoelde die, ô lieve Bruid,
Wanneer ge, als kinderlijke spruit,
En argloos aan mijn kniën spelend,
My toeloegt met een dankbren lach
Waar in ik 't hart ontsluiten zag.
Zich in mijn liefdeblijken streelend:

Wanneer die lieve onnoozelheid,
Die onbezonnen zingt en schreit,
Omhuld met 's levens eerste rozen,
My, dartlende op een voedsters schoot
De kinderlijke kusjens bood,
En nog geen denkbeeld had van 't blozen:

'k Gevoelde 't by uw rijper groei;
'k Gevoelde 't by uw voller bloei
En 't maagdlijk Lentebloem-ontknoppen,
Als schuchtre dwang aan 't oog beveelt,
En schaamte en wensch een hart verdeelt
Van nieuwbeproefde drift aan 't kloppen.

Hoe teder sloeg ik vroeg en spâ,
Uw ziels- uw hartsontwikkling gâ,
In 't blij gelaat, de zachtste zeden!
Hoe juichte ik dan my-zelven toe,
Hoe vrolijk was my 't hart te moê,
In 't aanzien dier volkomenheden!

Maar ô! gevoelde ik 't ooit voorheen,
Thands smelt dit alles zich in één,
Met onbedwingbaar zielsontroeren;
Terwijl ik door een dierbre hand
Dit teêrgelief koost vriendschapspand
Naar 't blinkend Echtaltaar zie voeren.

Dit wenschte ik; ja! dit dierbaar heil
Verheft mijn vreugd in 't hoogste peil,
En kroont mijn innigst zielsverlangen:
In d' arm eens Egaas, uwer waard,
(Wat hooger zielsrust kent deze aard?)
Met reine tederheid omvangen!

Wat is 't, helaas! een frissche plant
Te kweken met getrouwe hand,
Indien ze in 't eenzaam moet vertreuren!
Indien ze in 't stormen van den wind,
Geen steunsel, geen bescherming vindt,
En 't bloemig hoofd in 't stof zal sleuren!

Neen, anders heeft u 't lot bestemd;
De hand die thands in de uwe klemt,
Vervangt mijn hier voleindigd kweken.
Haar drage ik u vertrouwend op:
Zy zal uw' lieven bloessemknop
Geen luwte, of stoving doen ontbreken.

Ja, ga, geliefde kweekling, ga,
Mijn Vaderzegen volgt u na,
Al wordt ge thands mijn zorg ontheven;
En nooit leg ik de teêrheid af,
Waarin mijn hart u blijken gaf
Sints 't morgenkrieken van uw leven.

Mijn dochter (want Gy zijt my dit!)
En Gy, die thands haar hart bezit,
ô Zoon des waardsten van mijn vrinden!
Ontfangt op dees gewenschte stond
Geen staatlijk feestlied uit mijn mond,
Waar disch- en dansgalm meê verzwinden:

Neen, slechts mijn vaderlijk gemoed
Ontsluit zich in een teedren groet,
d' Oprechten boezem uitgevloten:
Leeft, leeft gelukkig, eens van zin,
In nooit verkoelbre Huwlijksmin,
En - sterft onscheidbare Echtgenooten!

1819.

Het graf van den hoogleeraar Brugmans.*

Geen' BOERHAVE of ALBYN, maar grooter dan die bciden,
LINNÉ noch LAVOISIER, bedekt dit grafgesteent';
Maar Brugmans, 't borstjuweel van 't eens zoo roemrijk Leyden,
In wien de Wijsheid-zelv haar eigen val beweent;
En wien een dankbrer eeuw naar waarde zal verbreiden,
Zoo dra zy 't echt verstand van dommen waan leert scheiden,
En 't geen der Deugd behoort, geen' Huichlaars meer verleent.

1819.

* Sprokkelingen, 149.

Aan jonkheer Willem van Hogendorp, op zijne Strijdrede over Prins Willem den Derde.*

Wat wilt ge, ô HOGENDORP? - Den roem des Konings staven
Die, ongelijkbaar groot als Staats- en Oorlogsheld,
Het dubble juk verbrak, dat Neêrland hield bekneld;
Dat juk, zoo toegejuicht door duizenden van slaven,
Wien 't hart nog op Zijn naam, van spijt en wrevel zwelt!

Ja, 't voegt u, 't voegt het bloed, dat omgolft door uwe aderen;
Ja, wees, op 't voorbeeld van uw Vaderen
De wreker van het recht, de schrik der Dwinglandy;
Doe ware grootheid hulde, ontmasker staatsverraderen;
Denk, adem, schrijf, en haudel vrij!

De ontstoken Hel moge om u blaffen;
Geschichtkunst-zelve (eilaas!) haar Godgewijde stift
Bezoedlen, God ten hoon, en drenken met vergift,
Het Recht verduisteren, de Waarheid logenstraffen;
De Almachtige juicht toe aan deze uwe eedle drift.

Vaar voort! op 't veld der eer waar Themis vanen zwieren
Groeit eedler groen voor 't hoofd dan Mavors krijgslauwrieren.
't Eischt zuiverheid van hart by onbezweken moed;
En 't is met Jezus-zelf op d' afgrond zegevieren
Wanneer men 't purpert met zijn bloed.

* Krekelzangen II, 161.

Zijn bloed? - Wy, grijzaarts, ja, beleefden zulke dagen,
Toen pen en tong in band, en werktuig was van dwang;
De willekeur was wet; de Godheid, 't zelfbelang;
En (wee! ja driewerf wee den oogen die dit zagen!)
Het Vaderland bezweek en vond zijn ondergang.

Zijn bloed? - Ook 't mijne vloeide, als Themis weegschaal beefde
En waggelde in de hand die ze in heur palm besloot;
Maar d' Engel stompte 't staal, dat naar mijn boezem streefde,
(Hy die mijn schedel steeds omzweefde)
En stelpte 't daar het willig vloot.

Maar wat is 't handvol bloeds aan recht en eer gegeven,
Voor hun die voor geen sterven beven?
't Was wreeder, d' ondergang van 't dierbaarst goed te zien,
En 't bloed der Oudren in hun Neven
Gehoond, gesmaad, vervolgd, en (Hemel ach!) door wien?

Keer nimmer, jammertijd! Doch zoo Gods Alvermogen,
Na 't doorgestane leed met Neêrlands Kroost bewogen,
Geen nieuwe worstling eischt voor Vaderland en Vorst,
Voert, braven! eeuwig strijd met lasterzucht en logen,
En spreke een vrije ziel uit de onbevlekte borst!

Nog eens, mijn Vriend, vaar voort! thands wordt u 't perk ontsloten
Waar 't blinkendste verschiet u gunstrijk tegenlacht
En 't loon der glorie op u wacht;
Gy, luister van uw stam, uw Land- en Tijdgenooten,
Vereeuwig Oudrendeugd in bloeiend Nageslacht!

1819.

In het album van mr. Abr. Faure J.z. by zijn te rug keeren naar den ‘Kaap de Goede Hoop’.*

Ga, Faure, keer te rug naar Oudren hof en haard,
Van 't Moederland gescheurd door wapens en verbonden:
Doch, blijve, in vreemd gezag, aan 't uiterst eind der aard,
't Bataafsch en eerlijk hart, dat ge omdraagt, ongeschonden!
Sta lijdende onschuld voor, stuit willekeur en dwang,
En zoek u 't hoogste goed in 't heilig recht te staven:
De Wareld kent geen doel dan d' afgod van 't Belang;
Maar de eedle rust der ziel is 't erfdeel slechts der Braven.

1819.

* Krekelzangen II, 177.

Aan den heer J.F. Bodel Nyenhuis, in zijn Vriendenrol.*

Gy draaft dan 't loopperk in van 't wisselvallig leven,
Met nevels overwolkt die niemands oog doorboort?
Wat zoekt gy? Wat is 't eind, het doelmerk van uw streven?
Bedenkt gy 't, stap dan vrij, en onbekommerd, voort.
Doch, laat u de ijdle roos door geur noch kleur verlokken,
Geen doren schriklijk zijn op 't lang en slingrend pad:
Geen stervling heeft dien weg steeds juichend doorgetrokken,
Geen stervling vond er rust eer hy 't ten einde trad.
Ga, toegerust met deugd, versierd met kundigheden,
En door die zucht geleid, waarvan u 't harte brandt;
Maar, Jongling, zoek g e l u k noch w i j s h e i d hier beneden!
Aan de overzij' van 't graf is beider Vaderland!

1819.

* Krekelzangen II, 179.

Rouwzang.*

Ah! nimis ex vero -!

‘Ik spreek tot u, en gy, gy hoort my niet:
'k Zie op, en vind me alleen aan dezen vliet:
Wie hoort my dan? wie andwoordt op mijn woorden?
Wien heeft mijn hart tot tuige van zijn klacht? -
De bleeke maan ziet uit heur hemelwacht
Meêdoogend neêr op dees verlaten oorden:’

‘Maar wie brengt u mijn vaderlijke zucht? -
De Wind - helaas! zoo wisselziek van vlucht,
Zoo trouweloos! zal die mijn groet u melden?
Neen, Wolken, gy, met levend nat bevrucht,
Voert gy dien groet te hemwaart door de lucht
('k Bezweer u des) in de overzeesche velden.’

‘Doch neen, gy-zelf, Geliefde, kom haar voor,
Vlieg op mijn wensch d' onmeethren afstand door,
En kom den zucht van Vaderlippen vangen:
Herneem uw plaats aan Oudren haard en disch;
En glinstere ons, voor tranen van 't gemis,
De vreugdetraan van 't welkom op de wangen!’

* Ter Nagedachtenis van J.W. Bilderdijk, I.

* * *

Zoo zong, zoo zuchtte, neen, zoo nokte 't Vaderhart
En strooide in wind en lucht den indruk van de smart
Die de enge borst besloop, tot dus verr' in 't verbeiden
Zijns lievlings nog gerust na 't hartaandoenlijkst scheiden!
Ja zalig zelfs (mijn God!) in 't droomend voorgezicht
Des weêrziens van een Zoon, het voorbeeld van den plicht!
Een Zoon, die van zijn wieg bekend met leed en rampen,
Zijn' Vader 't voorbeeld gaf in met het Lot te kampen,
En, aarde en waan te groot, in bovenaardschen moed,
Dat slijk vertrappen kon, waarin een throonslaaf wroet.
Hy is niet meer, die Zoon, die hoop van heel mijn leven,
Mijn bloed, my onvervalscht, ja eedler, weêrgegeven
Van uit een zuivren schoot, en aan een zuivrer borst
Met eedler melk gedrenkt dan ooit een Wareldvorst.
Dat uitzicht van een stam door 't noodlot nooit vernederd,
Verdween, - dat edel hart door heldendeugd vertederd,
't Geen niets op aard ontzette, en jammer, pijn, of wond,
Geen zucht ontwringen kon, geen wantrek om den mond.
Ach, 't overschot eens bloeds, door dertienhonderd jaren
(In moord, geweld, en roof, en gruwlen weggevaren)
By de onbezwalkte glans van onschuld, deugd, en moed,
Door de Almacht (d' eengen steun der braafheid) nog behoed!
Dat overschot welde op, en bruischte door zijne aderen:
Zijn jonglingschap sproot uit, en, waardig aan zijn Vaderen.
De Palmboom, lang gekromd, verhief zich in die loot,
En 't Vaderhart versmolt, daar hy ten wolken schoot,
Van weelde, en lust, en hoop, en teder voorgevoelen
Dat meer dan aardschheid is, dan 't aardsche heilbedoelen
Maar ach! de onzichtbre bijl verheft zich in de lucht,
En uit is 't met den stam, met bladerkroon en vrucht!...

Gy, thands mijn eenige, zoo teder, zoo onnoozel!
Wat reikt ge uw handtjens my met kinderlijk gekozel?
Wat biedt ge uw lipjens, om de tranen van een wang
Te leppen, nooit weêr droog tot 's levens ondergang?
Schrei, schrei vrij, dierbaar wicht, by 't Ouderlijke schreien;
Roep om geen broeder meer in 't uitgerekt verbeien!
't Heeft uit, dat wachten, en dat uitzien op den dag
Der wederkomst! Helaas, de afgrijsselijke vlag
Die ons verblijden moest, waait tergend van de stengen
Om u, om ons, mijn kind, den maar zijns doods te brengen.
Die vlag, wie hy zijn bloed gewijd had, offren zou,
Keert zonder hem, ô God! en fladdert zonder rouw.
De rouw is ons! aan ons 't verscheuren! ons, het kermen!
Zy brengt voor dien gy wacht, ons 't ledig kleed in de armen!
Onzinnig Vader, en gy Moeder, al te teêr,
Drukt dit aan 't harte, dit! uw dierbare is nict meer!
Stort daar uw tranen op, haalt daar in warme kussen
Uw brandend hart meê op, of dit uw smart mag sussen:
De lievling bleef, hy bleef. De gapende oceaan
Verslond zijn beenders, en de woeste golven slaan
Om d' engen bus die hem omvat houdt. 't Mededoogen
Des Hemels liet ons niets dan 't kleed hem uitgetogen!
Ach! 't zij ons heilig! 't heeft zijn kranke leên omvat;
't Werd mooglijk met zijn zweet, zijn dierbaar zweet bespat;
Met tranen mooglijk, die, by 't denken aan ons beide,
Zijn oog ontborrelden eer hy van 't aardrijk scheidde; -
Van tranen van 't vaarwel, by d' allerjongsten zucht
Ons toegeroepen, en verzwolgen in de lucht.
Mijn Egâ, ja, wy mogen 't sproeien, wy 't bedekken
Met tranen, en aan 't kleed dien liefdeplicht voltrekken.
Plicht, zegge ik! Hemel, plicht? Keert dan Natuur zich om,
Die 't kroost de tranen vergt by 't lijk van d' ouderdom?

Gepluimt' des Nachtegaals, waar zijn uw tooverklanken?
Waar, Adelaarspluimaadje, uw vonklende oogenspranken
Daar 't zonnevuur in blaakte? en, uitgeschud gewaad,
Waar 't hart, dat in u sloeg en 't jeugdige gelaat
Bezielde met den blik van 't scheppendst zielsvermogen? -
Wat vrage ik? plengt u uit, vermoogt gy 't slechts, mijne oogen!

Smelt, smelt in stroomen, en vergaat! Waar dient u 't licht,
Waar 't haatlijk aanzien van een wareld, waar 't gezicht
Der jamm'ren toe, die 't hart zoo gruwzaam wreed verscheuren?
Der jamm'ren, boven 't perk van menschlijk leedbetreuren!
't Zij nacht! 't zij nacht voor n, en in haar duisternis
't Gevoel een droom voor 't hart, zijns aanzijns ongewis!
Een droom, waar 't twijflen by veroorloofd zij; 't ontwaken
Gewenscht, als 't morgenrood aan de angst een eind zal maken.
ô Daagde 't, daagde 't op! - Maar hemel! welk een tijd,
Eer zulk een dageraad ons lijdend hart verblijd'!

Mijn Gade, ja 't is nacht: 't zijn droomen; staak uw klagen.
Wat is deze aard dan schijn? Wat heil- of onheilvlagen?
Is 't leven, dat men hier in 't slijk kruipt, wriemelt, woelt,
Van 't zwelgend meir des tijds in 't worstlen overspoeld?
Is 't leven, in dees poel van onuitspreeklijk lijden
Te dobbren, omgesold door wissling van getijden?
Door 't schijnbre leven-zelf, en daaglijks, te vergaan?
Geliefde, ach zien we dit voor heil, voor leven aan?
Neen! 't leven is by Hem uit Wien onze adem vloeide,
Wiens kracht hem de armen steef, die door de branding roeide;
Wiens stem, Wiens adem ons te rug roept in den schoot
Der volheid, waar wat is, wat voortduurt, uit ontsproot;
Wiens stem hem opriep uit dees wentelpoel van plagen! -
Mijn dierbre, ja! 't gezicht naar hooger trans geslagen!
Daar, waar hy afziet op ons weenen met dien lach
Van deernis, waar zijn oog op 't stof meê nederzag
Dat andren zoeken, daar hem znivrer geestdrift blaakte
By de inspraak die in 't hart zijne afkomst kenbaar maakte:
De Zucht tot waarheid, door geen zelfzucht ooit gekrenkt,
En 't leven, waar zijn borst van ademde. - Ach! hy wenkt,
Hy lacht ons uit die wolk, uit gindsche lichtglans, tegen!
Mijn Gade - ô klem my vast! - ik zie hem opgestegen
Langs 't kruis van Jezus, dat hy opnam onvervaard;
En - Englen, hand aan hand in 't blinkend licht geschaard,
Wier kring hem ómsluit - Ach, Geliefde, 't zijn de panden,
Onze echtkoets vroeg ontrukt, met hem onze ingewanden,
Door de Almacht voor den nood van later tijd behoed,
Dien hy moest doorstaan met zijne Oudren. 't Is ons bloed!

Wat deel van ons, mijn Gâ, bevolkte reeds de hemelen!
Ik zie ze in welkomstvreugd om 's broeders boezem wemelen,
En danken de Almacht, die na 't doorgestane leed
Hem opriep tot de kroon voor wie hy edel streed.
Mijn dierbre, ach neen! hy is, hy is ons niet onttogen!
Reeds leven we in ons kroost op 's hemels starrenbogen:
Ja 't grootst gedeelte van ons-zelven leeft in 't Licht;
Van wat ons de aard verbond, bleef 't lief onnoozel wicht
Dat met ons tranen stort, die troetling van zijn broeder,
Het eenig. Zie om hoog! de Hemel noemt u moeder,
De hemel, uit uw schoot bevolkt. - Wat is ons de aard
Dan ballingschap, ontbloot van huiselijken haard,
Waarin we op 't spoedend uur van 's Heilands weêrkomst beiden?
De dierbre trok vooruit (voert dit den naam van scheiden?)
Zijn naadring te gemoet', wilvaardig op Zijn stem.
Ja, Jezus keert, mijn Gade, en Julius met Hem!
Hy keert, en brengt dit kind, dit broêrtjen hem zoo teder,
Den weêrzienskus dien 't wacht, dien 't nog blijft wachten, weder,
En beiden zullen ze aan dien zetel....ô mijn God,
Wat zegge ik! Ja, verschijn, vervul des aardrijks lot!

* * *

Lief wichtjen, in wiens naam twee dierbre namen paren,
ô Mocht ge in deugd en moed dien broeder evenaren!
Gy zondt hem waardig zijn. - Gy zoudt het? Neen, gy zult,
De morgen graauwt reeds door de naehtwaak, haast vervuld.
Zie uit, mijn kind, zie uit op 't troostlijk uchtendgloren!
De dag, waar de aarde om wierd, de heildag wordt geboren;
Streef, streef hem, met het hart uws broeders, in 't gemoet',
En, vergt de plicht het ooit, ten koste van uw bloed!
Ach, 't mijne zal misschien in de aadren niet verstijven,
Maar, 't moge in u, in my, den Heiland eigen blijven,
En kalmer vlieten naar de noodstorm feller brandt!
Uws broeders geest waart om uw schedel heen, hou stand! -

Tree toe, mijn kind, tree toe - en, hebt ge er nog te plengen,
Laat hier uw tranen zich met de Oudrentranen mengen.
Zie hier wat overbleef van wien ons 't sterflot nam!
Ach! zelfs geen handvol asch na de opgestegen vlam!
De stalen haviksklaauw van d' algemeenen roover
Terwijl hy 't duifjen greep, liet zelfs geen pluimvlok over!
Die troost-zelv was te veel, 't lichaamlijk overschot
Te omhelzen - Neen! geen troost betaamde ons dan in God.
In God, en u mijn kind, Gods weldaad, op ons smeeken
Mijn' ouderdom vergund, Zijn vadermin ten teeken!
ô Wees dit, immer! Leve uw broeder in uw borst!
Vervull' de Hemel u met de eigen wijsheidsdorst!
Met de eigen zieldrift naar 't waarachtige, in geen streven
Vermoeibaar, maar den druk der aardsche zucht ontheven!
Zie, zie zijn arbeid, door gewrochten van zijn hand
Getuige van zijn geest en oefengraâg verstand,
Dat eens zijn naam, zijn stam, zijn vaderland verheffen,
En de aarde zuivren moest van dnizend wanbeseffen,
Die, God ontthroonende op den zetel van Zijn macht,
In 't schijubre van de stof 't beginsel zoekt van kracht.
Heb eerbied, ô mijn kind, voor 't geen zijn handen teelden!
Zijn boezem spreekt daarin door onmiskenbre beelden,
Den afdruk van een ziel, gevormd voor 't hoogste schoon. -
Zie 't kleed, waarin zijn borst geademd heeft. mijn zoon;
Waardeer het; 't werd doorwarmd van Godvruchts levenswalmen,
Die de aard omsteigerden naar 't Rijk der hemelpalmen.
Beschouw het, prikkle 't u door 't voorbeeld dat hy gaf,
En dringe u 't oog, als hem, door aardkreits, dood, en graf,
Waar rust, waar leven uit oorspronklijke ader vloeien!
Ja, moog dezelfde gloed uw boezem steeds doorgloeien! -
Zie daar zijn degen, pas aan 't Vaderland gewijd,
Of uitgediend - en ach - nog vlekloos van den strijd:
Geen bloeddrup kleeft er aan! ach, 't zijne had gevloten
(Hy wenschte 't) voor den plicht, voor Vorst en landgenooten!
Maar 't bleef zijn' moed ontzegd, den glorierijken dood
Te winnen, waar zijn hart den stooreloozen schoot
Der huiselijke rust en 't veld der wetenschappen
Voor afwees, om in 't spoor des Heldenroems te stappen. -
Zie daar de lettren, nog in 't uiterst levensuur

Ons toegedacht, de hulde aan Godvrucht en Natuur!
Waar in zijn veege ziel, gereed tot God te vlieten,
Ons troostende uit een borst vol teêrheid toe mag schieten.
Mijn Zoon - ach welk geschenk! uw laatste stervensgroet!
ô Wee hem, die 't ontfangt, en wee die 't derven moet!
Hier breekt een hart van rots! ô Kussen wy die trekken,
Die, wagglende, in de hand, het hijgend hart ontdekken,
Dat uit geprangde borst naar God en hemel haakt,
En by zijn hemelzucht geen aardschen plicht verzaakt.
Ook nog verzaakt ge ons niet, mijn Julius, in 't lijden.
Geen storm of zeeplasch thands ontscheurt u onze zijden;
Gy wemelt weder met vertroosting om ons heen,
En druppelt balsem op de wondgeslagen leên.
'k Gevoel uw toespraak als een zuizend luehtgewemel
Dat brandend bloed verkoelt met frisscher, hooger hemel:
Ik hoor uw stem; mijn Zoon, maar met geene ooren; neen,
In 't hart waar 't zintuig voor den hemel woont, alleen.
Uw stem, in Englentoon, muzyk der Hemelchoren,
Verstaanbaar aan een hart, voor 't aardrijk niet geboren!
Ja 'k hoor u, dierbre stem, ô stem van zaligheid!
Ja, zing den weekreet stom, die in dees boezem schreit!
Verzeker ons, bewijs, dat voor Gods gunstgenooten
Geen hemel meer van de aard, geen aard is afgesloten,
Het Rijk des duisters zwicht, de Godlijke Englenwacht
't Nog schuddend aardrijk reeds als Christus erf betracht!
Omzweef ons, dierbre Geest, in wien wy 't rijk der Engelen
Zich in 'tontaardscht gemoed door'tmenschdom voelen mengelen.
De scheidsmuur zinkt, hy zinkt op 's Alverwinnaars stem:
‘Val, Babel! Assur, val! herleef, Jeruzalem!’

NAI EPXO□ K□PIE IHΣO□

1819.

Kon wee-, kon jammerklacht den dood in de ooren dringen,
  En breken 't hart van steen in de ontoegankbre borst,
Wat Vader zag zich 't kroost van uit zijne armen wringen,
  En scheurde 't welfsel niet van 's grafkuils harde korst!
Waar bleef op de aard nog plaats voor juichen, dartlen, spelen?
  Waar ruimte door de lucht voor vreugd- of jubelkreet?
Waar stormde 't lijkmisbaar uit heeschgeschreeuwde kelen
  Niet op den hemel los, dat zwerk en afgrond spleet?
Maar Jezus kruis stort troost by 't wreedste hartverscheuren;
  Eens lost zich 't afzijn op in heuchlijk wederzien.
Wy treuren, ô mijn God; maar balsem heeft dit treuren;
  Waar 't hart het geen 't verloor, ten hemel na mag vliên.

1819.

Ter Nagedachtenis van J.W. Bilderdijk, 16.

aant. Aan de Leydsche Maatschappy van kunsten en wetenschappen. (Uitgesproken in hare openbare Vergadering den 17 van Lentemaand 1819.)*

't Zijn dertien jaar, sints met de dood in 't harte,
Ik hier het feest van Leydens vrijheid zong,[1]
In 't scheurend wee der teêrste vadersmarte,
Mijn stroeve stem ten gladden feesttoon dwong.
De vadertraan afbigglend langs de wangen
Om 't wreed verlies van 't hartaandoenlijkst wicht,
Heeft Leyden toen mijn snikken opgevangen
En stemde 't hart naar 't sleepen van mijn Dicht.
Maar ach, wat Lot, van niets dan rampen zwanger,
Vervolgt my dus? Die dertien jaar vervlood,
En de eindeloos tot wee gedoemde zanger
Bracht weêr op nieuw zijn offer aan den dood!
Een offer - ach! - van uit zijne ingewanden
Gereten, met een eindloos dieper wond,
Dan, by den roof van al zijn vroeger panden,
De hand des tijds, de hand van God, verbond!
Geen krijtend wicht, nog onbekend aan 't leven,
Dat hulploos aan den moederboezem hangt,
In eene stond ontfangen en hergeven,
Wordt hier betreurd, wordt hier te rug verlangd.
Geen speelziek kind, voor wien wy rijper jaren
Met angst in 't hart, met onrust naadren zien;
Het spel des lots op 's levens holle baren,
En - weggerukt tot 's vaders troost misschien!

* Ter Nagedachtenis van J.W. Bilderdijk, 17.

Neen, 'k zag my 't hart zoo dikwerv' dus doorboren,
  En voelde meer dan 't harte door kon staan;
Thands heb ik meer, ja, thands een Zoon verloren,
  Mijn steun en hoop op 's levens kronkelbaan.
De schouder, ach, waarop zijn grijze vader
  Het moede hoofd in 't aftreên van zijn pad
Ter nederboog, en zorg en smart te gader
  Als schimmen der verbeeldingskracht vergat!
Het oog dat snel, dat juist en edel blikte,
  Mijn blindheid leidde, en voor zijn Vader zag,
Het moedig hart, dat door geen nood verwrikte,
  Maar God en Recht ten doel hield van 't gedrag!
Een Zoon, helaas! - ach dierbrer duizendwerven,
  Dan ooit op aard door Ouders werd beweend!
Die Zoon...geweest! en - niet van rouw te sterven,
  Bewijst een hart, in jamm'ren reeds versteend. -
Ontroert mijn taal? - Ach, zoo hier tranen vlieten,
  Weêrhoudt ze niet, wie 't menschlijk recht erkent!
Ik heb er geen, geen tranen, uit te gieten:
  Mijn borst werd rots van 't lijden zonder end. -
Schreit, schreit voor my, die tranen hebt voor smarte;
  Die bron verdroogt waar 't onheil hevigst woedt.
Heur laving faalt voor 't zoo verpletterd harte,
  En 't oog verstart met ademtocht en bloed.
Doch, waartoe hier in klachten uit te breken.
  Mijn Hoorders, ja ik weet het geen Gy wacht:
'k Beloofde 't u - maar - in den rouw bezweken,
  Ontbreekt het my aan zelfbesef en kracht.
Ontslaat my des - of kunt ge uw boezems stemmen
  Tot jammertoon, voor feest- en jubelzang,
En neemt uw ziel, waar bloed en adem stremmen,
  In 't nokken van eens vaders hart, belang.
Welaan, dat hart, dat nooit gevoelens smoorde,
  Verbergt zijn zucht, vermomt zijn weedom, niet.
En, waar mijn toon ooit menschlijk hart doorboorde,
  Zie hier mijn laatst, zie hier mijn eenigst lied!

Eindnoten:

1 Men zie mijn Dichtstuk by de Maatschappy der Nederlandsche Letterkunde op den 3den van Wijnmaand 1806 uitgesproken, in hare Verhandelingen, II Deels Eerste Stuk, bladz. 285. [Dl. IX bladz. 11.]

Aan mijne egade, op haar Verjaardag.*

Lieve weêrhelft van my-zelven,
Zien wy aan de luchtgewelven
  Na een nieuwvoltrokken kring,
't Merk des tijdstips weêr herschenen,
Dat u onder 't eerste weenen
  Uit den moederschoot ontfing?

Zien wy dit, en zou ik 't heden
Zwijgend zien voorby gegleden;
  't Zien verzwolgen door de nacht;
En het zielsgevoel bedwingen,
Dat zich aan mijn borst te ontwringen,
  Dat zich uit te storten tracht?

Neen, mijn dierbre! Hoe wy treuren,
Thands het hoofd niet op te beuren,
  Ware ons beider hart onwaard;
Hoe van 't jammer neêrgeslagen,
Hoe verpletterd door de plagen,
  Op dat bukkend hoofd gegaârd.

Kwijn niet, neen, mijne Uitverkoren!
Zie den feestdag weêr herboren,
  Die ons steeds verrukken mocht;
Smelt niet weg in zilte vloeden:
De Almacht heeft aan tegenspoeden
  Steeds Haar hoogste gunst verknocht.

* Nagedachtenis van J.W.B. 59.

Ja, wy lijden, Teêrgeliefde,
En de smart van wat ons griefde
Is te veel voor menschenkracht:
Maar de hand, wier vaderslagen
Onderworpen harten dragen,
Lenigt, matigt, en verzacht.

Ja, by 't biggelen der wangen,
Staat in 't hevigst boezemprangen
't Hart nog open voor genot:
Ja, de pijn der wreedste wonden
Heeft er 't denkbeeld niet verslonden
Van den onberispbren God.

Slaan wy vrij de stroomende oogen
Met vertrouwen naar den hoogen,
Op het thands herbaarde licht!
Zien wy aan zijn morgenkimmen
De onmiskenbre Goedheid glimmen,
Die ons flonkert in 't gezicht!

't Is de dag, mijns levens Leven,
Die u 't leven heeft gegeven,
En, in 't leven, welk een goed! -
Al wat ons deze aard kon schenken, -
't Hart - begeeren, wenschen, denken, -
De Eeuwigheid - vervullen moet.

Neen, het werd ons niet geweigerd,
Waar de reine zucht naar steigert
Die ons immer heeft doorblaakt.
Boven lot en aard verheven,
God', elkaâr, den plicht, te leven,
Heeft dat alles uitgemaakt.

Ach! wat ooit uw boezem streelde, -
Zielsgenoegens, - harteweelde; -
   Waar de hoop meê vleien kon; -
Alles wat gy heils mocht smaken
In uws Egaas heil te maken; -
   't Hing aan deze morgenzon.

Immers, ô mijn Welbehagen,
Rampen met elkaâr te dragen
   Was een wellust voor ons hart:
Wellust, van een hooger waarde
Dan de heerschappy der aarde;
   En - vertroosting by de smart. -

Dierbre, ja ons hart moest breken,
Onze wang van tranen leken,
   By den pletterendsten slag:
Maar ook 't naderend hereenen
Met zoo velen wy beweenen,
   Hing en hangt aan dezen dag.

Stel u 't Englental voor oogen,
Dat uw boezem heeft gezogen,
   Dat u toeloeg op uw schoot!
ô Wat hemelvolle stonden
Die hen van uw hart ontbonden,
   Danken wy dit morgenrood!

Heel het moederlijk verlangen;
Heel de vreugde van 't ontfangen;
   Elke lieve kinderlach:
Elke troetling, elke vreugde,
Die het Ouderhart verheugde, -
   Hing aan uw geboortedag.

Wy verloren van die panden,
Onzer beider ingewanden:
   Ja, hoe velen, ons ontscheurd!
Maar, betaamt ons niet te danken
Voor die afgesneden ranken,
   's Hemels gaarde waard gekeurd?

Ach! zy bloeien, ach zy dragen
Vruchten van Gods welbehagen,
   Deze Wareld veel te schoon!
Zouden wy in 't hier beneden
Nijdig zijn op 't hemelsch Eden?
   Twisten met den God der Goôn?

Ook onze oudste, dierst geschatte,
Wien voor ons geen aard omvatte
   Was bestemd voor beter lot: -
De Almacht zag hem rijp voor 't leven,
En - den dierbren op te geven,
   Lieve! was een plicht aan God.

Ga, getrouwe, dierbre Gade,
Met uw eigen hart te rade!
   Teedre moeder, hoor dat hart!
Die uw plichten steeds waardeerde,
Steeds uws Gods beschikking eerde,
   O, verwin uw boezemsmart!

Ja, in 't midden van ons lijden
God den hartedank te wijden
   Voor de gift van 't levenslicht;
Dit, ô Leven van mijn leven,
Is ons beî in 't hart geschreven,
   Is een onverbreekbre plicht.

Ja, mijn hart, ô teerst geminde,
Hoe my 't smartgevoel verslinde,
   Dankt voor 't feest van dezen dag.
't Voelt de gift van Gods genade
In een onwaardeerbre Gade
   Waar mijn ziel in juichen mag!

Lieve! 't zijn geen aardsche gaven,
Waar zich duizend aan verslaven,
   Nietig lokaas, ras vergaan:
Neen, wat schoonheid mag verslensen,
't Voorwerp van uws Egaâs wenschen
   Doet noch tijd noch droefheid aan.

Laat dat hart het mijne blijven
Tot ons de aders saam verstijven,
   Lieve, teedre Gemalin,
Dat my eenmaal gaf te lezen:
‘'k Wil uw troost, uw toevlucht wezen!’
   't Heeft den hemel voor my in.

Ja, nog eens! Verwin uw smarte!
Toon my dat voortreflijk harte
   Nog gevoelig, voor mijn gloed!
Nog gevoelig nog doordrongen
Van het geen wy eenmaal zongen
   In het bruischen van ons bloed!

‘God, die onze zielen paarde!
Wy verzaken heel deze aarde,
   Schenk ons slechts elkanders hart.
Zij, ô zij die gift volkomen,
En, waar zaligheden stroomen,
   Wy ontzien geen aardsche smart’!

God verhoorde wat wy baden.
't Stormde langs de distelpaden
Van het ons bestemde spoor;
Maar, wy mochten 't leed verachten
't Geen de gloed ons kon verzachten
Die in onze boezems gloor.

En - verkoelde hy, mijn Waarde?
Neen; voor 't nijdig oog der aarde
Groeit hy ieder oogwenk aan;
En wat weldaân wy genoten
Uit Gods volheid voortgesproten,
Zal geen lot te niet doen gaan.

Zie het knaapjen welig pronken,
Aan mijn ouderdom geschonken,
HEM ter glorie die het gaf!
Zie om hoog, hoe 's Hemels Engelen
Zich door onze Spruitjens mengelen,
Zegepralend op het graf!

Lieve, kom! den druk vergeten!
't Leed met heldenmoed verbeten!
God gedankt, vereerd, geloofd!
HEM gezwegen! HEM geleden!
En Zijn zegen afgebeden
Op dit onwaardeerbaar hoofd!

L e y d e n ,
den 3den van Hooimaand 1819.

Aan mijne egade op haar verjaardag. MDCCCXX.*

't Is dan weêr in smart en lijden,
Dat ik uwen Jaardag groet!
Steeds gelijken zich de tijden,
Immer wisselt eb en vloed;
Maar een rust voor 't heilgraâg harte
Kent geene aard, geen menschlijk lot:
Alles is vervuld met smarte!
Geen genoegen, dan by God!

Ware 't vatbaar voor dit leven,
Wie waar zaliger dan wy?
Wy, wier boezems samenkleven,
Waren van zijn jammer vrij.
Wy die in elkander aâmen,
En, voor heel een wareld koel,
Hemelen in 't hart omvaâmen
Met een onverdeeld gevoel!

Mocht de tederste aller liefde
Ook voor 't aardsch geluk volstaan,
Ach, wat ware er dat ons griefde,
Hoe het lijf en huis mocht gaan!
Maar in deze lemen hutten,
En eer de eeuwige uchtend daagt,
Ons voor 't wareldsch leed te schutten,
Waar te veel van God gevraagd.

* Sprokkelingen, 79.

Wel dan, Dierbre, laat ons lijden,
Wijl te lijden leven heet!
Wien toch kan ons hart benijden?
Waarvoor ruilden wy ons leed!
Zijn wy weêrzijds voor elkander
Niet een eindloos grooter schat,
Dan de wensch van Alexander
In een tweede wareld vat?

Ja, mijn Weêrhelft, dat wy lijden!
Maar, niet treuren onder 't leed!
Die den loop bestuurt der tijden
Is genadig, nimmer wreed.
Pijn en duizend lichaamskwalen
Zijn ook giften van dien God:
Laat ons Hem den dank betalen,
Niet weêrstrevig aan het lot!

Keer' dees stond gezegend weder
Die in U, my 't leven schonk!
Ze is mijn borst nog even teder
Als by d' eersten liefdelonk.
Als by d' eerste heilomarming
Die ons aan elkander bond,
Zegelblijk van Gods bescherming
Op dit ongestadig rond.

Leef, herleef dan, teêrgeliefde,
Ook waar pijn en onlust krenkt;
En vergeet het geen ons griefde,
Daar ons God ten hemel wenkt!
Laten wy elkander' leven,
En in onzer beider beeld
Met de harten samenkleven,
Door geen voorwerp ooit verdeeld!

1820.

Aan den heer H.H. Klyn.*

Gy, wien ik, welke Theoristen
Gy mooglijk voorstaat in de twisten
  Wier invloed heel Euroop verwart,
In daad en wandel ken als Christen,
  Oprecht en ongesnukt van hart: -

Wien een der vreeselijkste slagen,
Als my, het dierbaarst heeft ontdragen
  Wat de aard, wat God, den stervling gaf,
Wanneer we elkaâr versmelten zagen
  Op 't voor ons oog onsluitbaar graf: -

Gy, die in Pindus lauwerdalen
(Hoe duizenden in 't wilde dwalen)
  My volgt met onbezweken tred,
En wien de rei der Zangchoralen
  De priesterkrans op 't voorhoofd zet: -

Mijn vriend! want 'k heb u vriend bevonden,
By 't knellen van benaaude stonden,
  Waar toevlucht tot een vriend vertroost;
By 't bloeden tot ons beider wonden;
  By 't treuren om geliefkoosd kroost.

Mijn vriend! het waar mijn hart weêrstreven,
In 't kneistrend overschot van leven
  Dat nog mijn matte borst doorwoelt,
Geen onmiskenbren blijk te geven
  Van 't geen dat hart voor u gevoelt.

* Sprokkelingen, 118.

Mijn zwakheid mist verheven klanken
(Vergeef het d' uitgeputten kranken)
Ter streeling van uw keurig oor;
Maar 't hart bleef over om te danken,
En 't hart vindt steeds by 't hart gehoor.

Ontfang' dan 't uwe schrale tonen
Maar (mocht dit ooit een gift verschoonen!)
Uit diepte van de ziel geweld;
Hy vlamt niet meer op zegekroonen
Wiens hoofd naar d' open aardkuil helt.

Het mijne boog zich lang voor over,
Terwijl 't zijn eens verkregen lover
Al kucchend afschudde in den wind,
Ten prooi aan d' algemeenen roover
Die al wat wording had, verslindt.

1820.

Onderwijs. Aan mijn Zoontjen.*

Ook 't Leerschool heeft zijn lust en speeltijd, dierbre Zoon.
Des Meesters ruwe stem verzacht somwijl haar toon,
En rust en arbeid hangt aan wisseling van stonden.
Genoeg is 't, houdt een knaap zich aan zijn taak verbonden.
De ontspanning van den geest is billijk, is ook plicht,
En maakt de werkzaamheid door heur verpozing, licht.
Leer vrolijk, buigzaam wicht, in 't uitzicht op dat spelen,
Dat beurtlings met de vlijt het dagwerk moet verdeelen.
Leer vrolijk, ijvrig, blij, en schroom den schoolvoogd niet,
Al schoon hem 't streng gemoed uit oog en wenkbraauw ziet,
Het voorhoofd plooien zet, en de uitgesproken woorden
Hem hairen in de keel, of ze in een zinkput smoorden.
Dit maakt hem wreed noch fel. Niet meer dan de oude Min
(Aan welker schoot gy hangt) met de ingevallen kin;
Of Grootvaâr, Grootmama, wier al te inschiklijk wezen
De kinders menigmaal voor 't oudren oog deet vreezen.
Achilles beefde voor geen Leeraar, half een Paard;
En Herkles was, hoe klein, voor Atlas niet vervaard,
Met al zijn reuzengrootte, en dichte pijnboombosschen
Voor lokken, op het hoofd in klitten saamgewosschen,
Waar bok en geit in weidde en langs zijn ooren sprong.
Geen edel bloed voedt vrees in 't echte Leeuwenjong.
Ja, de een en ander wist zijn' kweekling 't hart te winnen
Door zachte inschiklijkheid die zich van elk doet miunen.
Gy ook, heb vrees noch angst. De plak is afgeschaft,
En 't is met woorden slechts, indien de meester straft.
't Is laagheid, bang te zijn, al zag men plak en roeden
Als eertijds, vroeg en laat, op stoute jongens woeden.
Maar heb voor de orde-zelv', voor 't Schoolgebruik, ontzag;

* Sprokkelingen, 127.

En draag u, dat uw hart u-zelven prijzen mag.
Is 't alles geen vermaak, Bekenden, Vrienden, Magen,
Bedanken zich van 't School nog in hun oude dagen.
't Is heilzaam, vormt, en leert. Een huislijk onderricht
Volstaat tot alles niet, heeft nooit dat overwicht.
't Is nuttig, dat men weet, wat andren met ons weten,
En, 't ruwste van de schors door d' omgang word' gesleten.
ô Maak gy 't u ten nut. Betoon u wie gy zijt,
Door onverdoofbre lust en onvermoeibre vlijt.
Vaak moet ons eerst gedrag van heel ons lot beslissen,
En 't kinderlijk bestaan doet man en grijzaart gissen.
Gy, wien de naam verheft van Vader en geslacht,
Die oudren lof en liefde uw hoogsten rijkdom acht,
ô Tracht aan 't overschot van mijn vervallend leven
De zoetste troost op aarde in uw gedrag te geven.
Thands zie ik u als kind; ach zage ik aan uw jeugd
En rijper levensstand de zelfde Vadervreugd!
Doch (waar dit al te veel) ten minste durf ik 't hopen,
En stellen 't brandend hart voor die verwachting open.
Gy, neen, gy zult haar niet verijdlen; neen, mijn kind,
Ik strooi in dees mijn hoop geen wenschen in den wind.
Gy zult uws Vaders naam, zijn teder hart, herdenken,
En zijn gedachtenis door niets onedels krenken.
Herdenk hem; wees na my uw moeders steun en staf,
En doe uw' Oudren eer in 't reeds gesloten graf.
En is 't de wil van God, dat ge op uws vaders stappen
Het voetspoor in moet slaan van kunst en wetenschappen,
Of groent u 't eiloof als van zelven om het hoofd;
Is 't Vaderlijke vuur niet met my uitgedoofd,
Mag moeders kalmer bloed zich, stroomende in uw aâren,
Met mijne onstuimigheid, met mijn verheffing paren;
Welaan, treed rustig toe! Maar zoek op 't pad van roem
Geen rozen. - Kraaklauwrier is meer dan de ijdle bloem
Die voor de voeten wast; en moet uit rots gebroken,
Waar Pausilypus grot Vezevus kolk ziet rooken.
Hier groeit hy niet. De tuin van Holland werd verwoest,
Men plukke er madelief, zy teelt geen lauwren-oest.
Het Oosten, onze wieg, als die van 't morgenkrieken,
De zachte hemelstreek en middagzon der Grieken,

Itaaljes avondstond, van Hellas lucht doorspoeld; -
Zie daar de lauwrenbeemd daar ware kunst op doelt!
Doch, verr' van my, mijn Zoon, u naar dat pad te wijzen!
't Zij schittrend! maar helaas! - beschouw my, armen grijzen!
Wat wrocht mijn arbeid, neen, wat wrocht mijn pogen uit? -
Ach, 't bleef slechts ijdle klank en lichaamloos geluid.

Zoek plichten voor uw hart. - Red kranken 't veege leven!
Geef onderdrukten schuts en doe verdrukkers beven
Door 't Rechtspleit! Sta voor God, voor waarheid en altaar
Met onverwrikbren moed, in noodweêr, in gevaar!
Verkond de Orakels van Gods heilwoord; dek de listen
Der tegenstreevren op, en toon u zelven Christen!
Of (kiest gy 't) gord het zwaard voor Land en Koning aan,
Waar de eer, de plicht, u roept by de opgestoken vaan.
Maar wees indachtig aan uwe af komst. Schuw die standen,
Waar in m' om goud of gunst 't geweten smoort in banden,
Zijn vrijheid offert aan den willekeur. 't Zij vorst
Of volk u dring', bewaar uw vrijheid in uw borst.
Die zij de tempel van de Godheid, in 't geweten
Gezeteld. Ligt heel de aard gebogen in de keten,
Geef gy het voorbeeld dat den zielendwang beschaamt,
Die de overheersching van heel 't menschdom heeft beraamd.
Ach, tijden wachten u van 't vreeslijkst zielbeproeven,
Wier aaklig voorgezicht my 't hart schijnt toe te schroeven.
Maar God schept uitkomst. Wees steeds moedig, sta steeds pal,
Al dreigde u 't laatst gekraak der wrakken van 't Heelal.
Hy hoort, Hy kent de Zijne (en blijft ook voor hun waken,)
Die, hoe de nood ook pers', hun Heiland niet verzaken.
De Voorbeê blijft u by van 't stervend vaderhart,
Maar dat vertrouwend smeekt, en hel en wareld tart;
Zy wemelt om uw hoofd. Mijn dierbre, 'k zie het dagen
Der Heileeuw: Jezus daalt, verduurd zijn alle plagen!
Zijne eens doorboorde hand aanvaardt den wareldstaf!
Mijn Zoon, dit spelle ik u; volhard en laat niet af!

1820.

Men vergelijke Ausonins P r o t r e p t i e o n a d N e p o t e m s n u m, E i d y l l. IV.

In het album van den heer en mr. Chr. de Haan, by zijn vertrek naar de Oostindiën.*

Wanneer ge in zoele lucht der spccerywaranden
De zalige oogsten maait der hier bestede vlijt,
En 't Vaderland herdenkt, met de onvergeetbre panden,
Wier hoop, wier vreugde en roem, wier hoogste schat gy zijt; -
Wanneer ge in 't daavrend pleit, Molukkers en Javanen
Het heilig recht verkondt, en lijdende onschuld redt,
En 't loon der braafheid smaakt in dankbre weduwtranen,
En 't onbezoedeld hart, waarop geen laster smet; -
Vergeet dan, schrandre HAAN, by uw herinneringen,
Den Vriend der waarheid niet, den uwe tot aan 't graf,
Die, zoo zijn flaauwe stem uw boezem door mocht dringen,
U vormde voor dien plicht waarvan hy 't voorbeeld gaf!

1820.

* Sprokkelingen, 159.

Aan een vriend by de geboorte van zijn vierde kind.*

Hoe! alweêr een nieuwe jongen,
Die, de wareld ingesprongen,
Maag en man in onrust stelt,
En uw nachtgeheimen meldt?

Kunt gy onder 't huwlijkslaken
U in stilte niet vermaken,
Of een kleene naakte guit
Brengt het voor de wareld uit?

Moet, wanneer gy, onbeluisterd,
't Vrouwtjen iets in de ooren fluistert,
Of wat dartelt, speelt, of stoeit,
Heel de buurt daar meê gemoeid?

Waartoe dan de bedgordijnen,
Daar de zon niet door mag schijnen;
Zoo een olijk schreeuwend wicht
Alle stukjens brengt aan 't licht?

Neen ik vind het onbescheiën,
Dat zoo'n knaap het uit koomt schreien,
Spijt gordijn, en dek, en nacht,
Als Mama eens helder lacht.

* Sprokkelingen, 173.

Stop zijn mondtjen dicht, Mamaatjen!
Trek aan 't wiegetouw, Papaatjen!
Sust en kust den kleinen knaap
(Dat hy stilzwijg') in den slaap!

Maar, het is toch zoo, mijn vrinden!
't Keeltjen is niet toe te binden,
En de Faam met tromp en trom
Klinkt het heel de stad reeds om.

Daarom, of men nu, verlegen
In de kraamkoets neêrgezegen,
Glas- en bedbehangsels sluit,
't Hooge woordtjen is er uit.

En, of schoon men om te pruilen
In de dekens weg moog schuilen;
Och! de jongen weet nog niet,
Of ge blij dan knorrig ziet.

Ook, hoezeer de lieden praten,
'k Zou my niet beschamen laten.
Wat men meesmuil', wat men gloss',
Het verdient niet eens een blos.

Zegt maar, bid ik, dien kabouter
(Ja, al was hy tienmaal stouter)
Welkom, uit den naam uws vrinds,
Altijd, als gy weet, goed kindsch.

'k Zou, ik wil het niet verheelen,
U dat kleintjen graag ontstelen,
Ja, ik gaf voor één zoo'n wicht
't K l o p s t o c k m ä s s i g s t Heldendicht.

Ja, ô Hemel! vrij wat beters
Dan een band vol hexameters!
't Bloed van uit mijn levensaâr!
Zoo die koop te sluiten waar.

Doch die wenschen zijn verloren;
En het eerst geschrei te hooren
Van een teder liefdepand,
Ach! dat uitzicht ligt in 't zand.

'k Zal met geen geboortezangen
Lieve spruitjens meer ontfangen;
Noch vernieuwen voor mijn dood
Uit mijn Egaâs blijden schoot.

'k Zal op dees mijn stramme kniën,
't Eerste lachjen niet bespiën
Van een Egaâs beeltenis,
In wier oog mijn hemel is.

'k Zal het, in mijn Egaâs armen,
Aan geen boezem meer verwarmen,
Dic in 't hoogste zielsgenot
Dank en wellust aâmt aan God.

Ach! die zoete vaderweelde,
Die my steeds, zoo teder streelde,
Maar zoo wreed verbitterd werd,
Moet nu vreemd zijn aan mijn hart.

'k Moet het ouderlijk verblijden
Aan mijn vrienden niet benijden,
En geen God meer die my hoort
Als mijn zucht de lucht doorboort.

't Is vergeefs, in 't heetst verlangen
Zich elkaâr aan 't hart te prangen,
En met zielen, eens gezind,
God te smeeken om een kind!

God een pandtjen weêr te vragen,
Dat de wonden roof doe dragen,
Waar het ouderlijk gemoed
Rusteloos, en dood aan bloedt!

Daar die wichtjens in herleven,
Zoo wanhopig weêrgegeven;
En de droefheid zich in troost,
Van het weggerukte kroost! -

Ach! mijn Vriend, mijn zinnen hollen!
'k Voel, ik voel mijn tranen rollen,
'k Zie ze langs dit blad gestrooid!
ô! Vergeef - en - proef ze nooit!

Ach, uw vreugd, de mijne nopend,
Had mijn hart geheel geopend:
't Dartelde in uw Echtgeluk,
En vergat zijn eigen druk.

't Liet zich door uw heil verrukken,
Om zijn smarten te onderdrukken,
En mijn losgestemde snaar
Ging van scherts en lachjens zwaar.

'k Zong. - Een toontjen, wat te teder,
Wierp my uit die stemming neder,
En zie daar het lijdend hart
Weêr gedompeld in zijn smart!

Echter, zoo mijn hand mislukte,
En de koorden kwalijk drukte,
ô, Verdenk mijn boezem niet
Om het mankgaan van mijn lied!

Laat de wanklank van mijn snaren
't Lieve wicht geen voorspook baren,
Of de wensch van heel mijn ziel
Door dien zwarten luim verviel!

Neen! de draad van heel zijn leven
Zij van louter zij' geweven,
Ledertaai, en zacht als wol,
En met rozenknopjens vol!

Rozenknopjens, die ontluiken;
Zonder dorens aan hun struiken;
Malsch van blad, en zoet van geur;
Die geen onweêrwind verkleur'!

Zie hem, zie uw tweepaar loten,
Van Gods zegen overgoten,
U steeds waardig en den schoot
Van uw deugdzame Eehtgenoot!

Zie hen....neen, maar zie hen-allen
Waar uw Eeht eens op zal brallen,
Wijs, gelukkig, braaf, geacht!
En - vereeuwig uw geslacht!

En, indien zy ooit hunne oogen
Op dit blaadtjen neêrslaan mogen,
Vraag voor mijn vergeten graf
Hun een eenig traantjen af!

E x t e m p o r e, 1809.

‘'k Zong dus eens met bloedend harte,
Lachend, maar verdiept in smarte,
Doch berustende in een Lot
Dat ik overgaf aan God.

Doch Zijn oog zag op my neder,
't Krank gestel verhief zich weder,
En mijn sponde schoot weêr uit
In een afgebeden spruit.

Spaar my 't telgjen, Bron van leven,
Aan den dorren stam gegeven,
Van Uw slagen zoo geknakt,
Afgebladerd en onttakt!

Spaar het, ô! en vloeie Uw zegen
Nogmaals als een vruchtbre regen,
Op mijn zuivere Echtkoets af!
ô Zoo zink ik blij in 't graf.’

1820.

Aan jonkheer D. van Hogendorp, by zijne Strijdrede over 't recht van Prins Willem I.*

Vaar voort, en wreek den Vorst die Godsdienst en geweten
Ten koste van zijn bloed ontrukt heeft aan 't geweld:
Geen dolheid, die weêr krijscht om de afgeschudde keten,
Verbaze u in een pleit waar 't Recht en Waarheid geldt.
Kiez' de ingebeelde Waan, voor 't wettig Staatsregeeren,
De woeste drift des volks of 't looden burgerjuk;
Het Vorstelijk gezag - is Vrijheids zaak verweeren,
Wat Tuimelgeest ook thands het heiligste onderdrukk'.
Ga, volg die braven na, wier bloed u stroomt door de aderen,
Doe de ongelijkbre deugd van Neêrlands Stichter recht.
De Lafaart zwijge, of plooi', en heul' met 's Lands verraderen;
Gy, blijf aan Nassaus huis, aan God en de eer gehecht!
Geheel een razende eeuw moog voor hun Drekgoôn knielen,
En slaven kruipen doen voor slaven, hun gelijk;
Een edelaartig kroost van vrijgeboren zielen,
Staat pal, verdunrt, volhardt, en lijdt met

BILDERDIJK.

1820.

* Krekelzangen II, 164.

Den hooggeleerden heer en mr. M. Tydeman, (met mijne Taal- en Dichtkundige Verscheidenheden).*

De Vriend van meer dan veertig jaren,
Die met my, door de holste baren
Van Neêrlands Staats- en Kerkorkaan
Geslingerd, onverwrikt bleef staan;
Wiens mannenkracht mijn jeugd vereerde;
Wiens ouderdom mijn bloei waardeerde;
Wiens frissche grijsheid mijn verval
Met meêgevoel beschouwen zal,
En ('t moog den Hemel dus behagen!)
My, hem vooruit, naar 't graf zien dragen,
En 't a v e spreken op mijn zerk;
Ontfang' mijn hulde en groet met dit mijn Mengelwerk.

1820.

* Krekelzangen II, 175.

Aan den heer en mr. J. van 's Gravenweert, met mijnen ‘Ondergang der Eerste Wareld’.*

Homerus tolk by 't Vaderland,
In zielsgevoel mijn aanverwant,
Als vriend, in 't felst des noods bestand,
Ontfang' van 's ouden Dichters hand,
Aan 't graf genaderd tot den rand,
Dit onvoleindigd onderpand
Eens Dichtgloeds, lang reeds uitgebrand;
Herdenk' aan onzen vriendschapsband,
En delv' welhaast aan 't Katwijksch strand,
Mijn beenders onder 't mulle zand
By de ongeziene heideplant,
Beveiligd voor des blaffaarts tand,
En waar nooit laffe schoolpedant,
Naar d' ingevoerden modetrant,
Mijn' naam en Hollands taal tot schand',
Een nieuwerwetsch Gedenkstuk plant'!

1820.

* Krekelzangen II, 176.

De dichter. Aan mr Izaäk Da Costa.*

אב דעשי הנה

Niet anders dan het bruischend bloed
En de ingeschapen boezemgloed
Den bliksemdrig van 't hoofd der Goden
(Die boven 't weemlend pluimgediert'
Het hooger luchtazuur doorzwiert),
Aan 't ouderlijke nest ontvloden,
Door de onbeproefde hemelbaan
De taaie wieken uit doet slaan
Om 't hart op verschen prooi te nooden:

Die, daar hy in 't verheven zwerk
De nog geen vlucht gewende vlerk
Aan storm en wervelwind durft wagen,
Nog zelf onzeker van zijn kracht,
Op 't roeien van zijn forsche schacht
Door lucht en etherstroom gedragen,
Zich op den daauw des hemels wiegt,
De zon in 't brandend aanschijn vliegt,
En neêrschouwt op de dondervlagen!

Die, daar hy uit de wolken schiet,
In alles aas en jachtroof ziet,
Waar stroom, of gras, of nevels ruischen:
Het zij hy 't weidend lam in 't veld
Met d' uitgestrekten klaauw beknelt,
En blatend door de lucht leert kruissen;

* Krekelzangen III, 49.

Of 't kermend zeekalf uit zijn kolk
In 't midden van de hemelwolk
Zijn watergolpen uit doet bruischen:

Het zij hy 't ijdel nevelruim
Doorstuift met gier- of reigerpluim
Met druipend bloed en goor gemengeld;
Of, hongrend naar een stouter roof,
Het sijflend broed der steenrotskloof
(Met goud en hyacinth besprengeld)
In 't wriemlend drakennest bestookt,
Daar 't zwadder van zijn veder rookt,
Om bek en kromme nagels strengelt!

Niet anders stijgt voor 't oog der aard
De fiere Dichter hemelwaart,
By 't eens ontvonklend boezemgloeien;
Terwijl hy 't onverdraaid gezicht
Op 't stroomend vuur der Waarheid richt,
Waar s c h o o n en d e u g d in samenvloeien, -
Op starren wandelt met den voet,
En schroomloos, aan geen zonnegloed
Zijn stoute slagpen vreest te schroeien.

Daar zweeft hy dan door 't Heiligdom
Der smettelooze Geesten om,
In zielsvergoding opgetogen:
Daar ziet hy uit zijn hooger sfeer
Op 't lagerdrijvende aardrijk neêr,
Met door geen mist bezwijmelde oogen.
Daar zwelt hy van eene andre zucht
In Engelreine hemellucht
Met Englen-adem ingezogen.

Dan giet, dan stort zijn gouden Luit
Verheven Godentonen uit,
Door 't aardrijk naauwlijks op te vangen;

Waarby 't zich-zelf verliezend hart
Versmeltende in volzoete smart
Zich tot één vloeibren stroom voelt prangen:
Eén opwaart steigrende offerstroom,
Die wolkend om den gordelzoom
Van 't ongenaakbre licht blijft hangen!

Mijn Kweekling, op dien arendsvlerk
Doorkliefdet gy 't verwonderd zwerk
En laafdet de aard met eigen galmen.
Vaar voort! geen dampkring boeie u thands,
Doorstreef den blaauw-saffieren trans,
En ding naar meer dan aardsche palmen!
Mijn ziel, die me op de lippen zweeft,
Zal wen dit leven my begeeft,
Uw schedel als een damp omwalmen.

Omwalmen? - Ja; en dat zy 't mocht,
Zy zweefde u met den ademtocht
Door borst en kloppende aderbuizen;
En, vloog ze u eens in 't Kunstperk voor,
Thands leidde ze u langs 't heemlenspoor
Waar de ongeschapen vlammen zuizen,
En blies van uit dien Liefdegloed
Een vonk in 't u doorgolvend bloed,
Om 't levend WOORD ter eer' te bruizen.

Gewis, hoe 't om ons henen stormt,
Gy zijt tot eedler lot gevormd,
Voor grooter dan deze eeuw geboren.
Uw ziel verfoeit bekrompen Waan:
Uw oog staart Waarheid moedig aan,
En voelt haar in uw boezem gloren.
Gy, spruit van Jacob, Judaas zaad,
Ik lees in 't hart dat in u slaat;
Gy zult - gy zult zijne inspraak hooren.

DA COSTA, ja, een woedende eeuw
Vervull' heel de aard met Helsch geschreeuw,
Wy zien 't verlossend tijdstip naderen.
Hy komt, de Vorst dien Isrel wacht,
Hy, eens voor onze schuld geslacht,
De hoop en Lofzang onzer vaderen!
Hy komt, omstuwd met wraakgeschal,
Den afval dempen van 't heelal,
De zijnen tot Zijn Rijk vergaderen.

Mijn Kweekling! wees me een levend beeld!
Wees door mijn Vaderzucht herteeld,
Wat ik....waar ik naar trachtte en streefde.
Wees Dichter, maar u-zelv' alleen!
Veracht den wierook van 't gemeen,
En wie zich d' ijdlen hoop verkleefde!
Wees vrij, in daad, gevoel, en toon!
Wees braaf, en....Christen! en mijn Zoon,
Zoo was 't niet vruchtloos dat ik leefde.

1820.

aant. Weêrklank aan den heer en mr. I. Da Costa.*1

Wieimmer heersche in 't R i j k d e r N e d e r l a n d s c h e z a n g e n ,
  Hun kenmerk is een sprank van Morgenlandschen g r o n d .
Dat erfgoed heeft uw hart in 't Oostersch bloed o n t f a n g e n
  En voert d' Eufraat te rug aan Rhijn- en Amstelm o n d .
Verbannen we, ô mijn Vriend, de oneedle p l e c h t i g h e d e n :
  Erkennen we onze gift aan de echte bron a l l e e n ,
Aan God behoort de dank, Hem, heilig in zijne e e d e n ,
  Hem onze hulde en trouw, door 't eeuwige eeuwig h e e n .
Ja, 't zij een nietige aard ons t o e j u i c h t o f v e r o o r d e e l t ,
  Dees wareld gaat voorby, en nadert tot heur v a l ;
Één leeft er die ons roept, tot Leidsman is en v o o r b e e l d ,
    De Vorst en Leenheer van 't H e e l a l .

1820.

Eindnoten:

1 [Deze Weêrklank ziet op een versjen van M^r. i. da costa, met gelijke eindrijmwoorden, te vinden in zijne Poëzy, d. II, bl. 148 van den 2den druk.

Aan U bchoort het rijk der Nederlandsche zangen! -
  Bezit ik mooglijk daar een enkel plekjen grond,
Ik heb dat edel goed van U in leen ontfangen:
  Met vreugde erkennen dit mijn boezem en mijn mond!
Met verzen uit mijn hart (geen bloote plechtigheden!)
  Verheergewade ik U het dichterlijke leen,
Ontfang mijn hulde dan! Ontfang op nieuw mijne eeden,
  Uw baanders trouw te zijn door alle tijden heen,
Het zij een nietige aard my toejuicht of veroordeelt,
  't Zij roem mijn deel moet zijn, of een roemwaarde val!
En huldige ik aldus, op uw doorluchtig voorbeeld,
  Den Opper leenheer van 't Heelal!]

* Nalezingen II, 111.

Aan mr. I. Da Costa. by 't ontfangen van een gebonden present-exemplaar zijner ‘Poëzy.’*

Vaar voort, mijn Zoon, vaar voort! Want Vader-ingewanden
  Verkregen my het recht, dat my dees eernaam streel'.
Niet door Natuur verknocht, maar Geestelijker banden,
  Zijt gy me een evenbeeld, en wordt het eens geheel.
Uw geest was Poëzy, smolt samen met den mijnen
  In 't bovenmenschlijk vuur uit hooger kring dan de Aard:
Welaan dan, heengestreefd waar 't Choor der Cherubijnen
  Om d' ongeschapen throon van Koning Jezus schaart!

1821.

[Voorafspraak der ‘Zedelijke Gispingen’.]*

De Zwaan-alleen zingt in haar ouderdom
Met zoete stem, in 's levens bloeitijd stom,
En groet de Dood in 't naadren, door gezangen
Waar 't keurig oor met wellust in blijft hangen,
En 't hart zich laaft, of loutre hemelval
Uit wolken droop by Englen-juichgeschal,
Om 's aardrijks schoot met vruchtbaarheid te zwangeren.

* Krekelzangen III, 56.
* Zedelijke Gispingen, 1.

Doch anders is het noodlot onzer Zangeren,
Wien 't heilig vuur, by 't uur van hun geboort'
In 't hart gestort, door borst en aders gloort,
Maar Grijsheid schuwt die met bevrozen handen
De sneeuwvlok strooit en trilt door de ingewanden,
Aan 's levens bron haar vrijen loop verbiedt,
En 't bloed verstijft dat door zijn sluizen schiet;
Vergetelvol, van elken wind bewogen,
Met krommen hals in 't juk der zorg gebogen;
Maar van omhoog met wijsheid toegerust,
Die teugels geeft aan de onbedachte lust.
Met haar verdwijnt de forsche kracht der leden,
De gordelriem der drie Bevalligheden,
En de orgelstem die door de boezems drong
Waar echte kunst den Nijd te bersten zong.
Natuur gaf bloem of graan of muskadellen,
Den Winter niet, wanneer zijn banden knellen;
Maar eigen vrucht, en tevens eigen last,
Werd elk getij' weldadig toegepast.
Wat vergt men dan van 't Najaar, jeugdig groenen;
Van strenge vorst, der Lente bloemfestoenen;
Van stormwind die door ijs en hagel giert,
Dat frissche druif de naakte wijngaard siert? -
De Krijgsman mag, na roemrijk zegepralen,
Met wond by wond zijn Heldeneer betalen,
En toont zijn kroost by 't huislijk haardsteêvuur,
Het cdel blijk van elke borstkwetsuur;
Maar zou hy 't zwaard, zoo vaak met bloed betogen,
Met zwakke vuist op nieuw verheffen mogen? -
Men eische 't niet. De Grijsheid heeft haar recht,
En stille rust is aan haar lot gehecht. -
Wat wil men dan, by dees mijn graauwe hairen
Den blos der jeugd; wat, welgestelde snaren
Waar 't ruischend oor, de vaste handgreep, faalt;
En vergt mijn sneeuw, wat Lente slechts bestraalt! -
Neen, mocht ik eens in 't choor der Dichtren blinken,
Laat thands die glans in d' avondnevel zinken,
En trek haar niet, verschoten van heur kracht,
De schaduw uit, waarin zy thands vernacht.

Beschaam die eens aan 't hoofd der rei mocht treden,
Door 't wringen niet van zijne ontwrichte leden;
Noch drijf het ros, by groeiende aderspat,
Ten wedloop aan, langs 't ruwst en hobbligst pad.
Gy, wien de Jeugd met onverslenste krachten,
Het hart verheft om naar den Roem te trachten,
Volhardt, vaart voort, en geeft uw' boezems lucht,
En stijgt om hoog in kleppende Arendsvlucht!
Mijn ouderdom, op kruk en staf gebogen,
Zal in zijn kluis op God en waarheid oogen,
En zoekt by 't graf, reeds gapende aan mijn voet,
Geen roem, maar troost, en kalmte van gemoed.

‘Quaero enim, non quibus rebus intendam animum, sed quibus relaxem et remittam.’

CICERO.

[1820.]

Aan mijne egade, by de uitgave van haren afzonderlijken bondel ‘Poëzy.’*

In de luwte van mijn bladeren,
Aan mijn stevig hout geleend,
En in dauw en storm en regen
Onafscheidelijk vereend,
Groeidet ge, edel Cedertwijgjen,
Gants aanspraakloos aan mijn zij',
En uw eerste loofontschieten
Was een bloot sieraad voor my.

* Poëzy door Vrouwe K.W. Bilderdijk, 3.

Om mijn zwaren stam gekronkeld,
Werd me uw boezem tot een kroon;
En mijn dorheid dorst braveeren
Op het u verschuldigd schoon.
Thands, op eigen voet geworteld,
Hieft gy 't groenend hoofd om hoog,
En met onmiskenbren luister
Blinkt en schittert ge in het oog.
Ja, mijn bladkruin is gevallen;
De uwe heeft zich uitgebreid,
En verlustigt hart en oogen
Door de lommer die zy spreidt.
Wees dan nu de roem der dalen,
Waar het uchtendchoor in hupt,
Met Auroraas morgentranen
Van den hemel overdrupt!
Moog de Zangvorstin der wouden,
Louter stem in vederdosch,
In uw top haar zetel vesten,
Als zy ooren schept aan 't bosch!
't Leeuwrikj', uit den slaap geschoten,
By het rijzend morgenlied
Zich uw loof ten tempel kiezen
Als zy 't licht haar hulde biedt!
Moog het vinkjen kwinkeleeren
In de schuilplaats die gy 't geeft:
En het duifjen lieflijk kirren
Daar het door uw takjens streeft!
't Tjilpend moschjen zich vermeiden
Onder 't welfsel van uw blad;
En geen Progne zich vernieuwen
Dat zy Itys nooit vergat!
Smaak de Wandlaar in uw schaduw
Rust by fellen middagbrand,
En vloei' zegen van zijn lippen
Voor het tentdak dat gy spant!
Moog hy 't uur gezegend heeten
Dat uw twijgjen schonk aan de aard;
En de hand die 't wordend telgjen

Heeft gekoesterd, heeft bewaard!
De oude tronk zal in 't versterven,
Door niets levends meer bezocht,
Zich in 't denkbeeld nog verjongen
Dat hy u beschutten mocht.
Of, zoo nog een droeve tortel
Op zijn schors haar lot betreurt
Eer hem vorst of onweêrwoeden
Van zijn droogen wortel scheurt;
Mengt haar weetoon zich aan 't ruischen
Als het West uw bladers groet,
Ook die kreet van dood en jammer
Valt hem by uw glorie zoet. -
Groei dan, bloei dan! schroom geen buien!
Ducht geen onweêr! hef u op
Boven eik en breede linden,
En abeel- en cedertop!
Schroom niet (gaat hy u ontvallen
Die u eer zijn steunsel bood,)
Naar den hemel op te streven
Als zijn grond- en echtgenoot.
Hooger, hooger moet gy rijzen!
Hooger dan een arend zweeft!
Boven roem en eerbewijzen
Die deze eeuw te schenken heeft!
Hooger dan mijn krachten strekten;
Dan mijn uitzicht reiken kon,
Toen my de Engel op kwam wekken
Waar mijn morgen meê begon! -
Dierbre zalfster van mijn weën,
Die mijn lot en leven deelt,
Nooit bezweken onder 't strijden
Waar de plicht den moed beveelt;
Neen, by geene onzaalge wareld,
Door geen daverende lof,
Schat men Dichtkunst op haar waarde:
Ze is geen burger van dit stof.
Met den voet deze aard vertreden,
Met het hoofd in de Englenrij,

Heel de ziel aan 't stof te ontrukken!
Dit-alleen is Poëzy.
Gy, uw hart, kan dit gevoelen,
(Zy is 't die uw borst ontgloeit:)
GOD, en HEM-ALLEEN, bedoelen,
Is de bron waar uit Zy vloeit.

1820.

By het einde van 't jaar 1820.*

In 't bulderend geweld van stormende oproervlagen
Vervloot voor half Euroop dat jammertelend jaar;
En wy, wy voelen 't wicht van 's Hoogsten geesselslagen,
Aan allen kant omstuwd van nokkend lijkmisbaar.
Ja, 't TWINTIGST dezer Eeuw moest 's Hemels gramschap tuigen,
't Maait lijken als een oogst in groene garven af!
Leer, Neêrland, voor Gods hand, leer voor Zijn tuehtroê buigen,
En zink in weemoed weg by de open kaak van 't graf!
Zie 's levens frissche bloem in hare ontluiking sneven!
De teedre Gâ ontrukt aan 't zaligst huwlijksbed!
De hoop van 't bloeiendst huis aan tak en stam begeven,
En Vader en Gemaal 't bezwijkend hart verplet!
Rampzaalgen! ô mijn hart deelt in uw diepe wonden;
't Gevoelt by elken slag die door uw boezem boort;
De mijne bloeden nog, en naauwlijks half verbonden,
Ontspringen ze als een wel, in 't steengruis half gesmoord.
Maar gy die uit uw arm dat dierbaarst goed zaagt scheuren
Dat meer dan 't leven is, en 't leven nooit hergeeft;
ô Vader! ô Gemaal! wie kan uw ramp betreuren?
Wie heeft daar tranen voor, van al wat tranen heeft?

* Krekelzangen II, 169.

Doch zoo gy 't offer brengt in de allerdierste panden,
Bedrukten! wanhoopt niet in 's rampspoeds overmaat.
Het vuur van 's Hemels wraak mag boven 't hoofd ontbranden,
Het heiligt hem in 't hart, wien 't diepe wonden slaat.
ô God, genadig God! ô spaar ons in uw slagen.
ô Tref ons in ons-zelv'; in 't eindloos dierbrer niet!
Of, dwingt Gy 't sterflijk hart die volle last te dragen,
Geef uit die bronaâr troost, die uit Uw volheid vliet!
Die troostwel vloeie u toe, ô al te fel bezwaarde!
Die balsem zalve u 't hart, zoo reddingloos doorgriefd!
U, Vader, in het kroost, dat u Gods goedheid spaarde!
U, Echtgenoot, in 't kroost, waarin ge uwe Egâ lieft!

18 1/1 21.

Aan den heer L. Suringar, by de geboorte van zijn jongste kind.*

De God, die geeft en neemt naar welbehagen,
Grieft nooit zoo wreed of zegent waar Hy treft.
Gy, boogt gy 't hoofd weemoedig van Zijn slagen,
Het is Zijn hand, Zijn hand, die 't weêr verheft.
Dank, brave Vriend, ô dank dien God van zegen!
Ik dank met U voor 't spruitjen dat Hy gaf.
Droog' 't lieve wicht, van 's Hoogsten gunst verkregen,
Der Oudren traan van beider wangen af.

1821.

* Nelezingen II, 124.

Aan mijn overleden vriend Ambrozius Justus Zubli.*

Steeds volgdet gy uw hart, van God en deugd vervuld,
En dwaalde 't, ô mijn vriend, gy dwaaldet zonder schuld.
Uw zucht was weldoen, was uw vaderland behoeden;
Nooit bliest ge u op in eer, in welvaart, of gezag,
En nooit verlaagdet ge u in druk van tegenspoeden,
Maar leefde, 't oog gevest op 's levens jongsten dag.
Uw zang vloeide uit een borst, die voor uw Heiland blaakte;
Hem leedt gy, waar gy leedt, gemoedigd, dankbaar, blij;
En, ZUBLI, wie uw hart, of wie uw zangen wraakte,
Voelt met den Christen niet, en kent geen Poëzy.

1821.

* Sprokkelingen, 150.

Den heere Hoffmann von Fallersleben.*

Indien mijn aangedachtenis
Een' mensch op aarde dierbaar is,
Hy zoeke in my die grootheid niet
Die opzien of ontzag gebiedt,
Die kennis niet die roem verwekt,
Die minzaamheid die harten trekt;
Maar eenvoud van een stil gemoed,
En waarheidszucht, en Hollandsch bloed;
En, wie de Vaderlandsche taal
Voor wanspraak stelt en klaterpraal,
Of wien de aaloude Biederkeit
In 't Duitsche hart besloten leit,
Dien bied i k willig hart en hand,
Ter eer' van 't Oude Vaderland.

Leyden 18 6/25 21.

Gedachtenisse,*

Den grooten VALCKENAER, wien, uit haar asch herrezen,
De Atheensche Pallas-zelve als haar orakel eert;
Wiens naam by 't Nageslacht de standaartleus zal wezen
Waar de echte en zuivre smaak in 't Lettervak regeert:

EN

Den Zoon des grooten mans; wiens zon door neevlen scheen,
Maar naauwlijks min dan hy in roem en kundigheên:

TOEGEWIJD.

1821.

* Brieven aan H. von Fallersleben (afzonderlijke Uitgave).
* Krekelzangen I, 160.

Zangstukjen voor de aalmoezeniersweezen te Amsterdam.*

Wat ziet ge, ô Englen, die uw oogen
Langs 't ruim der Schepping weiden laat,
Wanneer gy ze uit de Hemelbogen
Op 't sterflijk aardkroost nederslaat?
Wat ziet gy? - Jamm'ren, zuchten, schreien;
Den Dood zijn valen sluier spreien,
En Kommer, Schrik, Gebrek, en Nood,
De handen in elkaâr geslagen,
Als Tijgers die om lijfprooi jagen,
In samenspanning met den Dood.

DE HALVE REI.

Maar wie, by de overmaat van plagen,
Die 't arme Weesjen evenaart? -
Wie, onder 's Noodlots wreedste slagen,
Zoo diep rampzalig op deze aard?
ô God van weldoen! God van leven!
ô Waarom hem het licht gegeven
Wien zoo veel ijslijkheid verwacht?
ô Waarom hem aan 't NIET onttogen
Wien nooit een Moeders borst gezogen,
Een Vaders oog heeft toegelacht?

DE ANDERE HALVE REI.

Of wien een lot, nog ruim zoo wreed,
Die Moederborst ontvallen deed,
Dat Vaderoog ontroofde,

* Krekelzangen I, 161.

Dat niets op aard vergoeden mag;
En d' eens hun aangebroken dag
In zwarte mist verdoofde?

TE SAMEN.

ô God van weldoen, Levens God,
Gy, regelt Gy der menschen lot
En zoudt Gy ons begeven?

EEN STEM.

Begeven, die Uw goedheid schiep,
Uw goedheid in het leven riep, -
Om reddingloos te sneven?

EENE ANDERE STEM.

Gy doof zijn, als de onnoozelheid
In hulplooze onmacht tot U schreit
Van de oever van het leven?

DE TWEE STEMMEN TE SAMEN.

Neen, stervling, neen, uw God is goed!

DE REI.

Neen, stervling, neen, uw God is goed!
Die 't pluimloos nest der raven voedt,
Zal nooit zich-zelv' verzaken.
Zijn zorg heeft meer dan moedermin,
Dan vaderlijke teêrheid in,
Hy kan - Hy wil - Hy zal - Hy zal gelukkig maken.
Hoopt, Weezen! Zijn barmhartigheid
Heeft u een toevlucht toebereid,
En blijft, waarheen uw voetpad leidt,
Voor u, voor alles waken!

Hy blijft voor u - voor u - Hy blijft voor alles waken!

EENE STEM.

Ja, hoopt op die barmhartigheid,
Gy, Weesjen, dat ten Hemel schreit!
Hy zal gelukkig maken.

DR REI.

Hy kan - Hy wil - Hy zal - Hy zal gelukkig maken,
Gelukkig maken!
Ja! wy, hulpelooze loten,
In de wildernis der aard
Tot vertrapping *:/: :/:* voortgesproten,
Werden door Uw gunst bewaard.
Ja, ook wy, verworpelingen,
Hoe des levens stormbui woedt,
Mogen van Uw zegen zingen.

TWEE AFWISSELENDE STEMMEN.

A. Mogen met de Hemelkringen,
B. Met der Schepping eerstelingen,
A EN B. U ter eer het danklied zingen,
Bron van goed!

DE REI.

herhaalt deze zeven laatste verzen.

Vloei, ô bloedstroom in onze aderen!
Vloei, ô adem van ons hart!
Ja, wy vonden trouwe Vaderen,
En zy heelden onze smart.
Zy, zy kweekten ons ten leven;
Zy, zy kweekten ons tot deugd;
Zy, om de Almacht eer te geven;
Zy, ô God, tot Hemelvreugd!

EENE STEM.

Dank dan, Bron van alle gaven,
Dank zij Uw Voorzienigheid!

EENE ANDERE STEM.

Dank zij u, rechtschapen Braven
Die ons hebt ter deugd geleid.

DE REI

herhaalt deze vier verzen, en vervolgt:

Ja, het Weesjen in uw zorgen,
Is uit Hel en Dood geborgen;
't Is van wellust, dat het schreit.

Het geheele couplet wordt herhaald.

Treên wy dan de onzeekre paden
Van een woeste wareld door,
Onbekommerd, onbeladen!
Gy, wier weldaân ons verzaadden,
Bakent ons het levensspoor.
Werkzaamheid en Godbetrouwen,
IJverprikkling en Gebed,
Leerden we als den plicht beschouwen,
Als den grond der Zedewet;
En aan deze vast te houën,
Is, uit nood en dood gered!

DE AFGAANDE WEEZEN.

Ja Werkzaamheid en Godbetrouwen,
En IJverprikkling en Gebed,
Zal dit ons dankbaar hart ontvouwen
En hoeden ons voor 's warelds smet.

Allen herhalen deze vier regels.

EEN STEM.

Ja, de arbeid sterkt de handen,
En geeft den boezem kracht.

EENE ANDERE.

In haar bestaan de banden
Van 't menschelijk geslacht.

ALLEN.

Zy is des aardrijks heil, der zalige Englen vreugd,
De ware Burger-, ja de ware Christendeugd.

DE EERSTE STEM.

Ze is de uwe, nijvere Amstelaren,
De deugd, uit wie uw grootheid spruit;
Ja, vliet' ze ook ons door hart en aâren;

DE TWEEDE STEM.

Ja, drukken we uwe deugden uit!

ALLEN.

Zoo blijve u de Almacht steeds bewaren,
En elke orkaan van Staatsgevaren
Op 't diamanten schild der Godvrucht afgestuit!

Bloeit, ja bloeit, ô Amstelaren,
Die ons aannaamt voor uw kroost!
't Offer van de hartaltaren
Is der Weeûw- en Weezentroost.
Klimt, gy heilige outerwalmen!
Klimt, gemengd met onze galmen,
De Almacht neemt die offers aan!
Jezus kent u voor de Zijnen,
Die geen nooddruft laat verkwijnen,
Maar verlaatnen by wilt staan.
Ja, geen weldaad ooit vervliet er;
Geen, voor gever of genieter,
Zal er o o i t verloren gaan.

1821.

Aan den heer en mr. J. Rau, als schrijver der rechtsgeleerde verhandeling de Monarchiâ, optimâ imperii formâ.*

Vaar voort, mijn Vriend, verweer het recht,
Sta Waarheid voor, en wordt gelasterd!
Waar hart en oordeel zijn verbasterd,
Is dit aan braafheid vastgehecht.
Wat zoudt ge in 't algemeene razen
Dat God tot 's aardrijks strafroê duldt; -
Wat in een wareldeeuw van dwazen,
Die niet dan Volksverleiders huldt; -
Wat zoudt ge in zulk een toestand wachten
Van 't schemerblinde Ruingespan? -
Den hoon van 't dom geboeft' verachten,
Is 't kenmerk van den wijzen man.
ô Moge ons Gods genâ bewaren
Voor zegening uit zulk een hoek!
Hun kroon bcstaat in distelblaâren,
Hun zeegnen is des Hemels vloek!

1821.

* Krekelzangen II, 165.

In een vriendenrol.*

Vergeef, ô God, maar leg zc aan band,
Wier door de Hel gehuurde hand
In 't wettig Staatsgezag uw Almacht durft bestrijden;
En wil in dees beroerde tijden,
Het lang geschokte Vaderland
Van 't vrijheidschreeuwend onverstand,
En wie daar ooit in samenspant,
Tot welk een prijs het zij, bevrijden!
Prent dees mijn beê in 't hart van.....,
Verstrckk' zy hem ten vriendschapspand,
Doorgloei' zy heel zijn ingewand,
En moog hy 't ware Staatsverband
Zijn vuur, zijn bloed, zich-zelv', en al zijn krachten wijden!
1821.

* Krekelzangen II, 167.

Ter tachtigste verjaring van den hooggeleerden heere mr. Meinardus Tydeman.*

Ampliat aetatis spatium sibi vir bonus. Hoc e st Vivere bis, vitâ posse priore frui.

MARTIALIS.

Gelukkig, die by elken Jaarfeestdag
Zijn levensloop gerust herdenken mag,
En in de rij der weggevloten tijden
Geen avondstond verroekloosd heen zag glijden,
Of dien zijn hart uit zwakheid of berouw
Of uitgewischt of weêr begeeren zou!
Het snel voorheen mocht aan zijn arm ontschieten,
Hy blijft het toch tot aan zijn graf genieten;
Ja, ieder dag die 't Albestuur hem geeft,
Wordt reis aan reis met nieuwen smaak herleefd,
Verdubbelt steeds in dankbaar zielsgenoegen,
Schept hemellust uit eens doorworsteld zwoegen,
En 't wrangste leed van 't wisselvalligst lot
Verhemelt zich als weldaad van zijn God.

Dit is uw heil, gezegende uit den hoogen,
Op wien geval noch jaren iets vermogen,
Maar die het hoofd, als 't onverwrikt gemoed,
Nog fier verheft naar 't ongeschapen Goed,
En wien de sneeuw des Wintertijds van 't leven
Met luister kroont, dien goud noch krans kon geven!
Wiens vaste geest, met kundigheên verrijkt,
Voor 't overwicht van dagen niet bezwijkt,
Maar, Vrijheer van zijne opgelegde schatten,
Weldadig deelt van 't geen zijn schuren vatten,

* Krekelzangen II, 171.

Het effen pad naar deugd en waarheid wijst,
En jong en oud met rijpe kennis spijst!
Gelukkige, wien viermaal twintig jaren
In zuur en zoet zijn over 't hoofd gevaren,
Vergun uw' Vriend, van schedel grijs als gy,
Doch afgetobt, en 't gapend graf naby,
Op dit uw feest waar zoo veel' dischgenooten,
In 's Hemels gunst uit uwe heup gesproten,
De dankbre vreugd op 't gladde voorhoofd gloort,
Dat ook zijn borst de hartestem niet smoort
Maar zijne zucht aan hunne blijdschap mengelen
En in hun krans een bloemtjen door moog strengelen!
Geen rozen, neen: mijn rozen zijn verbloeid,
En nooit dan schaars in storm en sneeuw gegroeid,
Of, zoo er soms eene enkle mocht ontluiken,
In 't dicht verstikt der schrale doornestruiken;
Maar maluwbloem en purpren amaranth,
Voor winterkou en hageljacht bestand,
En (zoo mijn kunst ze samen wist te vlechten)
Met levensblaân op uwe kruin te hechten.
Gebloemt', ('t is waar) van glans en gloor beroofd,
En uit geen hof door Zonneschijn gestoofd,
Doch uit een grond, een vasten grond, gewassen,
Die stevig stond in 't midden der moerassen
En aan de Deugd, de Godvrucht, nooit ontzonk,
Toen 't springgetij' ons Vaderland verdronk;
En (geve 't God!) ook nog de geesselslagen
Verduren blijft der nieuw gestorte vlagen,
Nu 't onverstand en de afval in één vloed
Geheel Euroop wanhopigst dobbren doet.

Doch gy, mijn Vriend, met my steeds pal gebleven,
Toen om ons heen wat vastst stond, stond te beven,
En 't water hoog, ja tot de lippen klom;
Geniet gy 't loon in frisschen ouderdom!
Ja, smaak voortaan in ongestoorde weelde
Wat Herfst en Oogst ten dienst des Winters teelde,
En trek (in dank by ieder morgenstond,)
Den Eeuwkring, reeds zoo verr' voltogen, rond!

Ja, meer! zoo lang Gods goedheid zal gehengen
Dat de aard iets meer dan distels voort zal brengen,
En hem die God en 's Heilands zoenbloed eert,
't Vervolgingszwaard nog van den gorgel weert!

1821.

Aan den heer H.K. van der Boon Mesch, Med. et Philof. D. etc.*

Ga, brave Vriend, ga voort, en wordt door niets gestuit!
Druk Brugmans door uw ziel als door uw schriften uit.
In u erkent mijn hart zijn Leerling, waard den Meester
Die olm en eeder toonde in waterbies en heester,
Den mensch en 't slijk omvatte, en licht en waarheid zag,
Natuur de nacht ontrukte als schepper van den dag;
En (zijn gebeente in 't stof zij de aardworm prijs gegeven)
De Drekgoôn dezer eeuw in glorie overleven,
En by een beter Kroost, dat Deugd en Wijsheid acht,
De Lof verwerven zal, thands.....s toegebracht.
Ga voort (nog eens)! en druk, met onverdraaide stappen,
Zijn spoor; bereik de kroon in 't Rijk der Wetenschappen!
By al wat edel voelt, staar ik uw lauwerblaân
Met meer dan handgeklap, met zielsverrukking aan.

1821.

Ex tempore, op 't lezen van zijne Dissertatio de Nervo sympathico magno.

* Krekelzangen II, 181.

In het album van den heer Gerard Outhuys, Predikant.*

'k Heb van d' opgang uwer dagen
d' Eenmaal achtbren Christenbard
In uw Kindsheid gâgeslagen,
En gelezen in uw hart.
'k Zag uw Jonglingschap ontluiken,
Zedig, eenzaam, onbcroerd,
Als een roos by distelstruiken
Die de wind in 't wilde voert.
Toen hier Recht en Godsdienst zwegen,
Scheidende uit het Vaderland,
Gaf ik u mijn vaderzegen
By het drukken van uw hand.
God verhoorde; 'k vond u weder,
Plichtgetrouw en deugdgezind,
Man en Vader, braaf en teder,
En gedaehtig aan uw Vrind!
Dank en Lof zij d' Allerhoogsten
En Zijn goedheid blijve u by!
Wie hier aardschen schat mag oogsten,
De onze vloeit uit Jezus zij'.
Leef dus voort met Kroost en Gade
Als my de ademtocht ontschiet,
Dankbaar in Zijn Heilgenade,
En beklaag mijn sterven niet.

1821.

* Krekelzangen II, 183.

Nagedachtenis van een weldadigen vriend.*

Is dankbetoon
Een sober loon
Ter dienstvergelding,
Het braaf gemoed
Vindt innig zoet
In de eervermelding.
Een zielsgevoel,
Voor plicht niet koel,
Verlangt te spreken,
En laat het niet,
Waar die gebiedt,
Aan moed ontbreken.
Geen dood of graf
Schudt banden af,
Als zielen klemmen,
Die in de vreugd
Der Christendeugd
Te samen stemmen.
De vriendschapsband
Van 't koud verstand
Is samenzweering;
Dien 't harte legt,
Getrouw, oprecht,
Is Godsvereering.
Weldadigheid
Die welzijn spreidt;

* Krekelzangen III, 118.

Geen woordentwisten;
Maar stille zucht,
Des harten vrucht,
Bewijst den Christen.
Hardnekkig doof
Door 't ongeloof
Is hoogst beklaaglijk;
Maar 't zedig oog
Gevest omhoog
Is God' behaaglijk,
De Hoop, gevoed
In twijfelmoed,
Maar liefdeplegend,
Blijft vroeg of spâ
Van Gods genâ
Niet ongezegend.
Zy daalt van HEM
Wiens Hemelstem
Ons eens verkondde:
‘Gehoorzaam my,
En 'k ben u by
In de ange stonde.’
Dit heilig woord
Wordt niet verstoord
By 't zwakst gelooven.
Wie Jezus mint,
Hoe krank of blind.
Heeft my te vrind,
En God hier boven!

1821.

Aan den heer Schotsman.*

Wel hem, die by 't verderf van Godsdienstleer en zeden,
't Blanketsel van 't gelaat der valsche Leeraars vaagt,
Den kanker open legt, die 't hart der Kerk verknaagt,
En 't wanspook onder 't oog, het schaamtloos oog, durft treden,
Dat by de klaterkroon der ingebeelde Reden
Het kenbaar merk des vloeks op 't Kaïns-voorhoofd draagt!

Ja, SCHOTSMAN, staan wy pal! By JEZUS Kruis gebogen,
Verachten wy den wrok van Heiden en Sofist,
Wier wijsheid dwaasheid is en loos verniste logen,
En vruchtloos ons den zoen in 's Heilands bloed betwist.
't Vijandlijk gruwelrot koom woedende aangevlogen,
God-zelf belacht omhoog hun niets vermogend pogen:
Voor 's warelds wording-zelv heeft Hy den strijd beslist.

1821.

* Krekelzangen II, 140.

Aan den hoogeerwaarden heere J. Clarisse, met de ‘krekelzangen’.*

Al is de krekel schraal en rank,
  Al piept hy wat vervelend,
Toch keert hy tot u weêr in dank,
  Zijn oude deuntjen kwelend.
Het beestjen is van 't veld gejaagd
  By 't vallen van de halmen;
Maar klein is 't hoekjen dat hy vraagt
  Om d' adem uit te galmen.
ô Gun hem, aan uw vrijen haard
  Een holletjen in te springen:
Haast kwelt hy niemand meer op aard
  Door 't steeds eenzelvig zingen.

1822.

* Nalezingen II, 125.

aant. In 't album van den heere De Weth.*

Ja, liefde is de echte plicht, de wellust van den Christen!
Aan 't krankbed van een' vriend, een' broeder, is haar plaats;
Zy zoekt geen ijdlen roem in 't blinkend lettertwisten;
Haar glorie is omhoog, en niet by 't volksgeraas.
DE WETH, dit voelt uw hart, dit doen uw daden lezen!
Blijf dezen plicht getrouw, en aan u-zelv' gelijk!
Hy moge op zee en kust u immer heilig wezen,
Zoo volgt u 't Oog van God en 't hart van Bilderdijk.

1822.

Aan een bruidegom en bruid. [Den Weledelen heer Mr. johannes tiberius bodel nyenhuis en de Weledele Jonkvrouwe sophia theodora tydeman.]*

In de dartle Bruiloftsvreugd
Deel te nemen met de jeugd,
Voegt geen' graauwgebleekten hairen;
En geen slaperig gebrom
Van versuften ouderdom
Mag aan lach of zangkeel paren.

* Nalezingen II, 129.
* Krekelzangen III, 140.

Echter slaat by d' onden Bard
Altijd nog het zelfde hart,
Dat somwijl de feestgewelven
Van zijn Luittoon daavren deed,
Eer het geestversmoorend leed
Hem vervreemd had van zich-zelven.

Schoon dan bloed noch zangaâr vliet,
Nogthands zwijgt zijn boezem niet
By dit hand- en hartverbinden;
Maar wat is hetgeen hy geeft,
Die niet aan te bieden heeft,
Dan een vrindenzucht voor vrinden!

Zucht, die zoo hy iets vermag,
U den blijden bruiloftsdag
Altijd blijder doet herdenken,
En beproeven wat het zegt,
In een Godgeheiligde Echt
Zich elkander weg te schenken!

Zucht, die 's Grijzaarts zegen is
Over de aartsgeheimenis
(Waar Gods Englen 't oog voor dekken),
Die den stervling is tot pand
Dat hy God' is aanverwant,
En op aard ten beeld mag strekken! [1]

Doch waartoe dees stroeve taal
In een luchte Jubelzaal
By de rozen op de wangen? -
Lang genoeg de lust gestoord
Die in zoo veel oogen gloort,
Zoo veel harten doet verlangen!

Neemt gy dees mijn zucht slechts aan;
Laat hy u voor zang volstaan,
Welvereenigde Echtelingen;
En hoort eenmaal, frisch schoon oud,
Als uw achterkindskind trouwt,
Op zijn bruiloft beter zingen!

Andre wensch toch waar hier spot,
In het rijkgezegend Lot
Dat u alles mag doen hopen.
Alles, zeg ik, teder Paar?
Ja, zijt ge alles voor elkaâr,
En Gods hemel staat u open!

1822

Eindnoten:

1 Efezen V, 32.
[Dit vers is ook geplaatst, onder den titel van F e e s t z a n g , in de Mnemosyne 2e serie, II, 396.]

Aan den heer mr. M. Tydeman, Op zijn 81sten Verjaardag.*

Mijn' groet by 't u vernieuwd genot
Van 's levens eersten morgen;
Mijn heilbeê aan d' algoeden God,
Den leider van uw zalig lot
Door 't dal van aardsche zorgen;

Die melde u, zonder praal of zwier
Van statig Jubel-psallen,
Dit klein en vluchtig stuk papier,
En tuige u dat my de oude lier
Den vingers is ontvallen.

* Klinkerts Lijst der werken van B.

Doch laat hier 't goede hart volstaan!
Na zes maal zeven jaren,
Der vriendschap over 't hoofd gegaan,
Wat koomt het op wat wanklanks aan
Van lang vermolmde snaren!

Ga heel uw kring gezegend rond,
Bemind, geëerd, als heden;
Van lichaam en van geest gezond;
En kalm tot u de laatste stond
Den hemel in doe treden!

Zie blijdschap aan het talrijk kroost
Uit uwe heup gesproten!
Geniet den zegen onverpoosd,
En zij de ware Christentroost
Op allen uitgegoten!

20 Maart 1822.

Voorafspraak van de ‘Krekelzangen’.*

Wat de Lente los verbrokkelt,
En in weeldrigheid vergooit,
Wordt somwijl weêr opgesprokkeld
Als de Winter vlokken strooit.
Heeft het juist geen groote waarde,
Echter ziet men 't graag weêrom.
Beter, wat de voortijd baarde
Dan des levens ouderdom!

* Krekelzangen I, xi.

Nogthands heeft de koude Winter
Ook zijn eigen zonneschijn,
En vertoont ons hier en ginter
Plantjens die gevallig zijn;
Dragen ze ook de gloênde kleuren
Die de rijke Bloeimaand biedt,
En vooral, de frissche geuren
Van de vroeger scheutjens niet. -

'k Schonk mijn Lentgroens eerstelingen;
Vijftig jaren liepen om. -
‘En, na vijftigjarig zingen
Is uw Zangster nog niet stom?’ -
Neen, mijn vrienden; wilt gy 't hooren,
'k Kweel den ouden Tithon na.
Klinkt het u wat schraal in de ooren,
't Is een zang van Grootpapa.

Die 't gesprokkel niet versmaadde,
Neme ook Grijsheids teelt voor lief,
Vindt die stemtoon slechts genade
Die zich uit het hart verhief.
'k Weet wel, 't zijn thands nieuwe wetten
Die de fraaie Tijdgeest schept.
Maar de Grijsheid om te zetten,
Is een' doove voorgeklept.

Rammel', tier', en vloek' m' er tegen;
Smijt men 't onkruid in het vuur!
'k Ben om lofspraak niet verlegen:
Neen, die waar is gants niet duur.
Die zich lijdzaam aan laat spannen
In het blinkend ezelsjuk,
Telt by de allergrootste mannen,
Mits hy voor zijn minder bukk'.

Ieder valt het zoet, te prijzen
Die wat minder zijn dan hy!
Dat is eigen lof bewijzen,
Rechterschap, en heerschappy.
Maar nooit telde ik by die Helden,
Door malkander hoog getild;
En mijn lof was nooit v e r g e l d e n ,
Nooit de b e n t k r e e t van een Gild.

Vindt de Oprechte by mijn Zangen
Zielsgenot of hartentroost;
De Almacht moog den dank ontfangen
Die mijn leed daarmeê verpoost;
Maar voor opgeworpen dwazen
Op hun trotschen Midasstoel,
Slanggebies, of ganzenblazen,
Heb ik ooren noch gevoel.

1822.

Aan mijn zoon, Lodewijk Willem, by zijn tiende verjaring, op den paaschdag.*

Lieve Zoon, zie daar den dag
Weêrgekeerd aan 's hemels kimmen,
Die u 't eerst by 't uchtendglimmen
Aan den Moederboezem zag.
Dag voor u van 't eerste weenen,
Ingang tot deze aardsche smart,
Nu ten tiendenmaal verschenen;
Maar van vreugd voor 't Oudrenhart!

* Krekelzangen II, 15.

Heilig is die dag, mijn Kind!
Denk dit dikwijls, denk dit over,
By des aardrijks groenend lover,
By den zoelen Lentewind!
Ziet gy 't lachend roosjen bloeien
Dat u 's levens opgang biedt;
't Is uit dorens dat zy groeien,
Gy, mijn Zoon, vergeet dat niet!

Denk te rug naar 't geen ge eens waart,
Hangende op uw Moeders armen;
Als gy onder 't nooddruftkermen,
Naauwlijks kruipen kost langs de aard;
Eer gy 't lichaam op kost heffen,
't Hoofdtjen beuren van den grond;
En geen ander goed beseffen
Dan het paaien van den mond.

Meen niet, dat gy in dit uur,
By 't ontwikklen van uw leden,
Uit dien kinderstaat getreden,
Zijt veranderd van natuur.
Heel ons leven is slechts kruipen
Door dit nietig aardsche kaf,
Nooddruft zoeken, tranen druipen,
Enkel onmacht tot aan 't graf.

Hef uw boezem des omhoog
Uit dit lage stofgewemel;
Zoek uw bystand in den hemel
By het alziend Vaderoog.
Bid dat God u hoofd en leden
Opheff', sterk', en begelei'
Om den heilweg op te treden,
En de nooddruft toeberei'!

Ja, door onze vlijt, mijn Kind,
Wordt ook 't aardsche niet verkregen;
't Is alleen door 's Hoogsten zegen
Dat men 't in zijn arbeid vindt.
Leer gy d' arbeid vroeg beminnen
Als een plicht, ons opgelegd;
Maar het noodig brood te winnen
Is aan Gods genâ gehecht.

Ziet gy ooit op aardsche lust;
Zijn er zin- of kunstvermaken;
Die genade leert ze smaken
Met volkomen hartelust.
Doch begeer geen wareldweelde,
Stel geen prijs op goud of eer!
't Geen de vroege kindsheid streelde
Geeft den man geen vreugde meer.

't Geen ook de aardschgezinden vleit,
Waar ze in kindschen waan voor zwoegen,
Kan dat harte niet vernoegen,
Dat gevoelt voor de eenwigheid.
Zich aan 's warelds schijn vergapen
Voegt geen' Englen-aanverwant;
Neen, de stervling werd geschapen
Voor een meer vohnaakten stand.

Kindsheid duurt dit aanzijn door.
Eerst na 't wederbarend sneven,
Smaken wy 't volkomen leven
Met der Englen zalig choor.
Gaan wy, onder 's Vaders oogen,
In Zijn toezicht, aan Zijn hand,
Steunende op Zijn alvermogen,
Liefde, zorg, en onderstand!

Meen nooit op u-zelv' te staan.
Laat Hy los, wy vallen neder,
En daar is geen opstaan weder
By den trots van Eigenwaan.
Wen u, nooit een stap te wagen
Zonder met oprecht gebed
Aan dien Vader raad te vragen,
Eer ge nog den voet verzet.

Mooglijk gaat dees Vaderleer
Uw bevatting nog te boven;
Maar gy zult aan 't hart gelooven,
Vaderlijk voor u, en teêr.
Eenmaal met uw hart gelezen,
En met Gods genâ besproeid,
Zal die les u zalig wezen
Die my uit den boezem vloeit.

Kind! gy weet wien gy behoort,
Uit wat bron gy zijt ontsproten,
Met wat doopsel overgoten,
En vereert het Godlijk Woord.
Ja, uw boezem kan 't gevoelen,
Wat, en tot wat eind gy wierdt;
Heb geen ander wilbedoelen!
Word door dit-alleen bestierd!

Jezus werd u vroeg bekend:
Hy, die voor u heeft geleden;
Hy, de Hoorder der gebeden,
Die den Geest der Waarheid zendt.
'k Zie uw tranen, 'k voel ze branden;
Tranen, aan de ziel ontweld;
Dankbre boezemofferanden!
En 't is Jezus die ze telt!

Op uw lieve Moeders schoot
Met haar hartebloed gevoesterd,
Aan haar boezem steeds gekoesterd,
Is uw voorrecht eindloos groot.
Zy, zy vormde uw eerste schreden;
Vormde uw kinderlijk gemoed
By 't ontluiken van uw reden,
Voor de Bron van alle goed.

Eer die Moeder, dierbaar pand!
Van den opgang uwer dagen
Heeft ze u Jezus opgedragen
En de Godvrees ingeplant.
Leer dat voorrecht recht waardeeren,
En, zoo ge ooit u-zelf mistradt,
Laat u dit te rug doen keeren,
Dat gy haar tot moeder hadt!

Telgjen, dierbre gift van God,
Zij Zijn wet, Zijn wil, u heilig!
In Zijn hoede zijt gy veilig,
Hem betrouw ik heel uw lot.
Hang Hem aan met hart en zinnen!
Bot in dankbre vruchten uit!
God en evenmensch beminnen,
Is wat alles in zich sluit:

Maar - 't vervullen van dien plicht? -
Jezus, Jezus zal 't u geven.
Hy is waarheid, weg, en leven,
En met Hem valt alles licht.
Neem die vrucht van heilgenade
Steeds met zelfverzaking aan,
Zoo zult ge allen trek ten kwade
Door Zijn krachten tegenstaan.

Tracht naar nutte kundigheên;
Leg u toe op wetenschappen;
Maar beschouw ze niet als trappen
Om ten Hemel op te treên.
Maken ze u niet opgeblazen!
Smaak ze als weldaân van Gods hand;
Maar vermeng u met geen dwazen,
Trotsch op 't schemerlicht verstand!

Vrees gevaar noch doodsgeweld!
Wat hem immer moog bedreigen,
Moed is aan den Christen eigen,
Wien Gods Engel steeds verzelt.
Welk een lot ons zij beschoren,
God bezwijkt den Zijnen niet,
(Straft Hy ook Zijn uitverkoren,)
Maar alleen die Hem verliet.

Draag noch moed noch deugd ten toon;
Wacht u steeds van roekeloosheid!
Ons geheel bestaan is broosheid,
En ons pralen, God' een hoon.
God mistrouwen of verzoeken,
Is een even strafbre schuld:
Laat u door geen waan verkloeken,
Dat Hy hoogmoed strafloos duld'.

Wacht u, dat gy ze ooit benijdt,
Wie de voorspoed schijnt te streelen.
Zoek met zulken nooit te deelen,
Maar met de Onschuld waar zy lijdt.
God is niet by 't aardsche pralen,
Rijkdom, aanzien, rang, of macht,
Maar by 't lelietjen der dalen;
Heilige Eenvoud is Zijn pracht.

Laat op 't Wareldlijk tooneel
De eerzucht u geen rol doen kiezen.
Ach! gy zoudt u-zelf verliezen
In 't bedwelmend lofgestreel.
Vraag den God van heil en leven,
Dat Hy u in 't harte stort',
Welk een baan gy in moet streven,
Dat ge op aarde nuttig wordt.

Neem gy by dit morgenlicht,
Van den tederste aller vaderen,
Hem, wiens bloed u vloeit door de aderen,
Gy, zijn eenig, hoopvol, Wicht! -
Neem dees lessen op dit heden
By uw tiende Jaarfeest aan;
En, vervulle u al mijn beden,
Die mijn beden kan verstaan!

'k Schenk u dees geboortegroet,
En, by 's levens vrengd en smarte
Drukk' ze u de Almacht op het harte!
Blijv' ze u wortlen in 't gemoed!
Leef, ontvalt u mijne hoede,
Tot uws Gods, uws Heilands eer!
In dit uitzicht blij te moede,
Daal ik in den grafkuil neêr.

Grafkuil, zeg ik, grafkuil? Ach!
Jezus, Vader aller Weezen,
Jezus is er uit verrezen,
Heden vieren wy dien dag!
Vrolijk mag ik van u scheiden,
Zijner Vadertrouw bewust,
En ons weêrzien ook verbeiden,
Na mijne ingetreden rust.

1822.

Aan den zelfde.*

Mijn zoon, hoor de tucht uws Vaders, en verlaat de leere uwer Moeder niet.

SALOMO.

Hoor, mijn Zoon, de tucht uws Vaders,
Druk zijn lessen in uw hart;
En betracht de leer der Moeder,
D i e uw leven kocht voor smart.
H o o r de onfeilbre taal der wijsheid
D i e uit Gods genade vloeit:
En zie eens uws Vaders grijsheid
In gezegend kroost herbloeid!

1822.

Aan mijne egade, in hare langdurige en eindelijk te loor gestelde zwangerheid.*

'k Heb dan niet vergeefs gebeden,
Als ik op mijn Egaâs borst
En omstrengeld van haar leden,
In 't gevoel dier zaligheden
Tot u opzag, Levensvorst!
'k Hief dan in de Huwlijksweelde
't Hart niet vruchtloos tot mijn God,
En het uitzicht dat ons streelde
(Gy die mijn vervoering deelde!)

* Krekelzangen II, 28.
* Krekelzangen III, 129.

Was waarachtig zielsgenot -
Dierbre, de Engel van het leven
Daalde neêr op ons gebed.
Ja, ons hart tot God geheven,
Heeft Zijn adem voelen zweven
Over 't eens weêr vruchtbaar bed.
Dankend smolten we en verzonken
In de zwijmeling der lust;
En ontwaakten, hemeldronken
Gloeiende van liefdevonken
Die geen zielsverzading bluscht. -
Ja, dus sprak ik, lieve Gade;
Juichte, dartelde in die vreugd!
En die volheid van genade
Waar mijn kloppend hart in baadde,
Schiep my om tot nieuwe jeugd. -
Ja, gy mocht dat pand gevoelen,
Voelde 't onder 't hijgend hart
Met zijn teêre leedtjens woelen,
Van uw hartebloed doorspoelen,
Met de zoetste boezemsmart. -
Neen, wy waren niet bedrogen!
Ja, het lieve vruchtjen leeft!
Houden wy gevestigde oogen
Op het weldoend Alvermogen
Dat het zaadtjen wording geeft! -
Ja, de tijd is lang verschenen
Dien Natuur een vrucht bepaalt;
Maar de hoop is niet verdwenen,
Dat Hy uitkomst wil verleenen
Waar Natuur in 't uitzicht faalt. -
Lieve Weêrhelft! laat ons hopen;
Hem mistrouw' geen ongeloof!
't Bloed voor ons van 't Kruis gedropen
Zet Zijn hemel voor ons open;
Hy is voor geen bede doof. -
Redden kan Hy, en behouen,
Waar het oog geen redding ziet.
Laten wy met vol vertrouwen

Op Zijn macht en liefde bouwen,
   En Zijn wijze wil geschied'! -
Ja, geen toezicht op Zijn zegen
   Stelt Zijn goedheid ooit te loor;
Maar Zijn wijsheid kent de wegen,
Druischen wy niet moedloos tegen!
   Loopen wy Zijn raad niet voor! -
Laat ons bidden, smeeken, toeven:
   Hy kent middel, wijs, en uur.
Zijn wy lijdzaam in 't bedroeven,
Onverwrikbaar in 't beproeven:
   Aan Zijn oogwenk hangt Natuur. -
't Is in 't Lotboek aangeschreven
   Of dit pandtjen onzer min
Op deze aard voor ons moet leven?
En die 't aanzijn heeft gegeven,
   Voert het zijn bestemming in.
Moog het meê dit licht genieten;
   ô Hoe zalig wierd ons de aard!
Maar, schoon hoop en wensch vervlieten,
't Zal den Heiland niet ontschieten,
   Die de zijnen wel bewaart! -
Mooglijk treedt het tijdstip nader,
   Dat uw zwangren schoot ontbind'
En my 't hart verblij' als Vader; -
Mooglijk, als Hy de oogst vergader',
   Wacht ons 't voorgetreden Kind.
't Zal, met lachjens op de wangen,
   By ons zalig zevental
Meê op de Englenwiekjens hangen,
En zijne Oudren daar ontfangen
   Waar geen druk meer wezen zal:
't Lonke ons hier dan toe op de aarde,
   Of beware ons d' eersten lach
In des hemels palmengaarde;
Zalig, zalig, ô mijn Waarde,
   Die het daar omhelzen mag! -
Onderwerping, ja mijn Gade!
   Onderwerping aan Gods wil!

Altijd is die wil, genade;
Koom haar invloed ons te stade!
   Zwijgen we, in aanbidding, stil! -
Laat u 't matte lijf dan prangen,
   Dierbre Weêrhelft, hou gy moed!
Droog de tranen van uw wangen!
Eens den hartewensch ontfangen
   Maakt geleden kommer zoet. -
't Schokt u leden en gewrichten? -
   Ja, mijn boezem voelt uw pijn;
't Zijn mijn hart de wreedste schichten.
Zoo mijn leed haar kon verlichten,
   Ach, gy zoudt genezen zijn. -
Voelt ge u 't hart en d' adem klemmen
   Van het telkens zwaarder pak?
In wat vreugde zal het zwemmen,
Welk een danktoon zal het stemmen,
   Na doorworsteld ongemak! -
Immers ja, de maat van 't lijden
   Is ons door die hand bepaald
Die de teugels ment der tijden;
En wat is hem 't aardsche strijden
   Die met Jezus zegenpraalt?
Ach hoe vluchtig zijn de dagen!
   ô Hoe spoedt Zijn toekomst aan!
Lieve, smooren wy ons klagen,
Haast voleinden alle plagen,
   En Hy droogt de laatste traan*

* S p r o k k e l m a a n d 1822.

Huwlijksjubelfeest.*

Zie daar dan dertienhonderd weken,
Mijn Dierbare, aan elkanders zij'
Doorleefd, daar om ons heen tienduizenden bezweken
In 't alverwoestend eb- en vloed- en stormgetij'!
Zie 's levens bloei in 't graf gevaren;
En 't zelfbetrouwen op die kracht
Die 't leven als zich eigen acht,
Gevallen voor de zeis der jaren;
Maar over ons hield de Almacht wacht.

Wat jammren zwierden om ons henen!
Wat buien stortten ons op 't hoofd!
Maar, steeds van Gods genâ omschenen,
Was nooit by ons de dank verdoofd.
Wat doolden we over land en zeën
In armoê zonder steun of raad;
Maar altijd met een blij gelaat,
Gerust, by d' aanblik aller weën,
In 't hart dat voor elkander slaat!

Ja, nimmer bleekten onze wangen
Van kommer om het nakend lot;
En wat ons harte mocht verlangen
Bevalen wy d' algoeden God.
En Hy! hy heeft ons niet bedrogen,
Hy zegende onzen zuivren gloed;

* Krekelzangen II, 29.

Hy die ook 't pluimloos kieken voedt,
Zag op ons neêr met weldoende oogen,
En heeft ons voor 't gebrek behoed!

Ja, 't grijnsde ons soms met felle tanden
Afgrijslijk in het aangezicht:
Ja, Wanhoop klopte aan deur en wanden,
Maar vond de kalme harten dicht.
Die harten mochten vast gelooven,
By 't saamgemengeld hulpgebed
Tot Hem die 't onheil palen zet;
Des Hemels troostboô steeg van boven,
En, dankend zagen we ons gered.

Mijn dierbre, wat zijn aardsche vlagen? -
Zy deinzen op het machtwoord af.
Wat zou den Christen ooit vertsagen,
Die God' zijn lot in handen gaf? -
Gewis, Zijn trouw blijft onverbroken;
Zy overtreft al 's warelds schat;
En, als deze aard haar kring ontspat,
Heur bergen van verwoesting rooken;
Houdt deze trouw onwrikbaar stad.

Trouwloozen, monsters, zielstyrannen,
Met heel den Afgrond in verbond,
Zijn duizendhoofdig aangespannen,
Maar nooit ging onze hoop te grond.
Wy boetten goud, gemak, en goederen,
By 's vloekverwantschaps poging in;
Maar niets van 't heil der huwlijksmin;
Maar nooit de zielsrust der gemoederen;
Maar nooit het eerlijk broodgewin! -

Ach, roep hier geen herinneringen
Te rug, waar echter 't hart by splijt.

Neen, laat ons heden jubelzingen!
't Is juichens- ja, 't is dankenstijd.
Ach! 't dierbaar Kroost, waarom wy treuren,
Juicht, dankt, by onze vreugd, omhoog. -
Hef met my 't zich bewolkend oog!
Wy zagen 't ons van 't harte scheuren
Tot burgers van den Hemelboog.

Geliefde, ja, ook dit is zegen:
Een deel van ons (wat zielentroost!)
Is reeds ten Hemel opgestegen!
Door God geëigend is ons Kroost.
Wy volgen, ja! Die onderpanden
Zijn minnende Oudren niet ontvreemd,
Maar opgekweekt in zaalger beemd.
Haast reiken ze ons de lieve handen,
Als Jezus ons dit stof ontneemt.

Ach, laten we in dien zegen roemen!
Ons Kroost was onzen Heiland dier.
ô God! wie zal zich waardig noemen
Dat hy Uw hemel dus versier'!
Gy, Gy verwaardigde onze sponde
Te spreiden met een eeuwig groen,
Met telgen voor Uw Hofplantsoen. -
Bloed, bloed vrij, ongeneesbre wonde,
Maar vloei in dank voor Jezus zoen!

Melieve, ja, wy mogen weenen,
Maar laten we onze tederheid
Op 't lief, op 't dierbaar hoofd vereenen,
Dat met, dat om, dat naast ons schreit!
ô Stort uw zegen, Onze Vader,
Gy, Jezus Vader, op hem uit!
Op dees, dees eene huwlijksspruit!
Dat hy ons beider asch vergader',
En dankbaar in de lijkbus sluit'! -

Mijn Dierbare, ach! uwe oogen druppelen?
Wat zinge ik! ach wat vange ik aan?
Mijn feesttoon moest van vreugde huppelen,
En moet hy u op tranen staan!
Doch ja, dit dierbaar tranenmengelen
Is zoeter dan de vreugdepraal:
Ja tranen zijn des Christens taal,
En 't jubelchoor der heilige Engelen
Ontfangt die in hun wierookschaal.

Doch oopnen we ons, geliefde Gade,
Aan d' invloed van dat vreugdgenot,
Dat uit de volheid van Genade
Voor ons ook nederstroomt van God. -
Of konden we in de bangste tijden
Geklonken aan elkanders hart,
Hoe fel aan alle kant benard,
Ooit stervling in 't heelal benijden?
Hun blijdschap stellen voor die smart?

Neen, wat ook de aard ten toon mocht spreiden,
Wat ze ooit verlokkendst bieden mocht,
Het heil, besloten in ons beiden,
Werd voor geen warelden gekocht.
Ja, dankten wy niet duizendwerven,
Voor 't onzen wensch vervullend lot,
d' In weldaân onuitputbren God;
En was, in overvloed en derven,
Dit niet ons e e n i g heilgenot?

Ja, Dierbre, 'k durf het vrij betuigen,
Nog blaakt my 't zelfde zielsgevoel;
Mijn schedel moog ten grave buigen;
In 't harte wordt die vlam niet koel.

Ja, 't is om geene aanminnigheden,
Om geen begaafdheên van 't verstand,
Geen lieven mond of poezle hand,
Dat ge in dit hart wordt aangebeden
Dat van geen aardsche vonken brandt.

Neen Dierbre, van geen aardsche vonken,
Geen ooit vergankelijken sprank! -
God-zelf heeft u mijn' arm geschonken;
Mijn liefdevlam is hemeldank.
Ach! grooter had Hy niets te geven,
Niets dat, zoo groot een Gever waard,
Mijn hart bevredigd had op de aard;
Die gaaf was eindloos meer dan 't leven,
Met al waar 't menschlijk oog op staart.

Dit overtrof de hoogste beden,
Die ooit ontstroomden aan mijn borst,
Wanneer zy grooter zaligheden
Dan 's warelds grootheid smeeken dorst.
Vermetel hief ik 't hoofd naar boven,
En vroeg, 't geen licht nooit stervling bad;
Wat mooglijk de aarde nooit bezat.
Maar, God, mijn bidden was gelooven,
En Gy, gy schonkt my dezen schat!

Geliefde, ja, Gods hoogste zegen
(Ik ondervond het, dank zij Hem!)
Was aan uw zuivre borst gelegen,
Die ik in zielsverrukking klem.
Mijn God! hier voel ik 't hart bezwijken!
Behoed het gene Uw goedheid gaf,
En alles, alles sta ik af -
Deel Gade en kind Uw liefdeblijken,
En dankbaar zinke ik neêr in 't graf.

Onschatbre, volg, ô volg mijn zangen!
Al zweeft dien zang geen feestgalm door,
Ons brandend hart by gloênde wangen,
En God en Hemel, geeft gehoor.
Ons Echtvereen, door God gesloten,
Door 't heiligst liefdekoord gesnoerd,
Ontheiligde geen laffe boert;
Geen dartle dans van speelgenooten
Heeft ons naar 't huwlijksdons gevoerd.

Geen wangeruisch van vreugdemalen
Stoorde ooit ons huislijk rustgenot!
Wat zou 't gejoel der Bachanalen
Waar 't hart zich oopnen mag aan God!
Neen de Echtzaal was ons 't Godlijk Eden,
Waar de Echt geen zielen samenboeit,
Maar smeltende in elkander gloeit;
En overdaauwd met zaligheden,
Van d' ongeschapen Geest doorvloeid.

Duld, Hemel, die, eer plichtverzaking
Zijn leven overdolf met smart,
Tot 's menschen hoogste heilvolmaking
Den Man zijne Egâ namt van 't hart; -
Die in hun beider zielsverknochten,
By 't zeegnen van den moederschoot,
Den heiligste aller plichten sloot,
En 't opperste Uwer handgewrochten
Veredelde tot Echtgenoot!

Duld, Godheid, dat ons kloppend harte
Zich uitstorte in dit vreugdgetij'
Wie voelt verdrukking, nood, of smarte,
Met de Englenschutswacht aan zijn zij'?
ô Almacht, leer, ja leer ons danken

Met vuriger, met voller gloed!
Ontvlam, vervluchtig ons 't gemoed,
En vliegen we op in Hemelklanken
Tot voor uw throonzaal, Bron van goed!

1822.

Aan mijn vriend Bussingh.*

Mijn BUSSINGH, die met my in 't barnen van de twisten
Voor God en Nassaus zaak gemoedigd duldde en leedt,
Bestendig Vriend in nood, en openhartig Christen,
ô Vraag niet of uw lot my 't weeke hart doorsneed.
Gy weet, als weinigen, de hardheid van mijn lijden
Volkomen, en uw borst gevoelde 't voor uw Vrind;
En juichte, als kalmer stond in 't uitzicht mocht verblijden,
Dat, als een nevel, daagde en wegstoof met den wind.
En ik, zoude ik u steeds, van de eigen onverlaten
Omringd, mishandlen zien, en koud zijn by uw klacht?
Vervolgd van wie de deugd, wie God en Heiland haten?
Wier hart met de eeden speelt en met de wroeging lacht?
Neen, stort uw boezem uit! Mijn hart heeft leren weenen.
't Versmoort zijn eigen wee, waar 't leed van andren geldt;
ô Mocht by hartentroost mijn hand slechts hulp verleenen,
De keten scheurde als rag, die thands uw borst beknelt.

* Krekelzangen I, 170.

Doch neen, wat zoude een Vriend, wat zouden stervelingen
  Wat, vreemden in cene eeuw van dolheid en verraad,
Zich-zelven of elkaêr der duivlenklaauw ontwringen
  Die de ijzren nagelspits in 't hart der braven slaat?
Neen, BUSSINGH; maar Hy leeft die 't monster weet te toomen,
  Dat feller woedt en wrokt naar 't nadert tot zijn val.
Wy weten 't, wie Zijn bloed voor ons behoud deed stroomen
  En 't onverdiende leed rechtvaardig wreken zal.
By Hem is troost, is hulp, is redding, is verblijden;
  Hem vallen we in den nood niet vruchteloos te voet!
Ja, trotschen wy 't heelal! Met aardschen druk te strijden,
  Valt, onder Jezus vaan, Zijn' uitverkoren' zoet.
ô Buigen we onze kniên en dragen 't kruis geduldig!
  Verheffen wy het hart by neêrgebogen hoofd!
Onschuldig lijden wy, maar zijn Hem 't lijden schuldig;
  Hy heeft ons 't kruis op aard ten zegenpand beloofd.
Mijn Vriend, miskennen wy den zegen niet van 't schreien;
  Neen, menglen we, en in dank, de zilte tranen saam!
Moge andren 't aardsch geluk met valsch genoegen vleien,
  Ons deel zij 's Warelds smaad in Jezus dierbren naam!
Ja, moge ik in uw ziel dien balsem overgieten!
  Hy zalft, ja meer, hy heelt waar 't hart slechts niet weêrstaat.
Gelooven we! aan 't Geloof zal alles medevlieten
  Als de Algenoegzaamheid in d' angen boezem slaat.

1822.

Huwlijksfeest-herinnering voor mijne vrienden * * *.*

T□ *μυςήριον το□το μέγα □ςί.*

PAULUS.

Wanneer de Almachtige, na 't onverganklijk leven,
Heel de Aarde en alles wat ze omvat
Zijn' gunstling weggeschonken had,
Wat hield Hy over om te geven?
Hoe bleef er mooglijkheid voor nog een grooter schat
Dan 't geen des Aardrijks Vorst bezat? -
U vraag ik 't, Englen, zoo verheven!
Meldt, meldt dit! - Maar ô neen,
GOD wist het, GOD-alleen.

HY slaat op Adam vlammende oogen,
Van 't ondoorstaanlijk Alvermogen
Vervuld, en dees zinkt neêr, gevoelloos neêr op de aard,
Onwetend van zich-zelf, als nietig slijkgevaart'
Door eigen wicht bezwaard.
Hy slaapt. Zijn boezem zwelt, en opent ribbe en spieren: -
Zijn bruischend hartebloed verdeelt zich onder 't zwieren: -
De ontbroken zijde baart, en stort zijn zelfheid uit. -
Ontwaakt, herkent hy zich verdubbeld in zijn bruid!
Herkent zich, maar verschoond, met zachter glans omtogen,
Van tederer, van zachter aâm bewogen;
En, brandend in heur arm gevlogen,
Biedt hy voor 't eerst zijn dank in menglend maatgeluid.
Gods heilherauten uit den hoogen

* Krekelzangen II, 59.

Verbrecden 't ruim der hemelbogen,
Waardoor de lofgalm klinkt, en, duizendmaal herstuit,
't Gestarnt' dien feestrei leert, die Mensch en Geest omsluit!
Zie daar Gods weldaad van meer waarde
Dan 't eigendom van heel eene Aarde,
Ja, van de onwraakbare Aarde, eer pijn of ramp ontstond
En 't vloekwoord dood en wee aan 't menschlijk heil verbond!
De weldaad die alleen Gods zeegning kon volmaken,
Waarin, wat wellust heet, zich-zelve moet verzaken,
En die ons d' angel breekt van de aardsche levenssmart!
Zy, voorwerp van geen flaauw, geen rustgehengend haken,
Maar, waar de vezels-zelf van ons bestaan voor blaken! -
Mijn Vriend - thands Echtgenoot, gy kent ze, en moogt ze smaken;
Hoe dierbaar moet ze u zijn, hoe is zy 't, aan uw hart!

Vier, vier dien dag dan, die u paarde;
Ja, vier hem, als de bron van loutre zaligheên,
Met eindloos teêrder vreugd dan die u schonk aan de aarde
Ten speelpop van een woest en eindloos golvend meir.
Hy gaf u aan u-zelv', geheel u-zelven weêr. -
Dit zocht uw angstig hart, zoo dikwerf 't in u klaagde;
Dit was 't, wat uw gevoel tot zijn vervulling vraagde;
Dit geeft u 't in-genot van 't aanzijn, dit alleen!
Verdubbeld, maar tot één hersmolten, zijn we eerst één.
't Is éénheid, 't is de Gade uit onze borst genomen,
Waar in de Godheid zich, zoo verr' 't de menschheid duldt,
In Heur geheimenis aan 't zielbesef onthult,
En 't sterflijk hart doorglocit met Opperhemel-spranken.
Ja, zij die dag u steeds de heiligste van 't jaar!
Vereer hem, doch met harp noch luchte cythersnaar,
Geen, naar deze aard gestemde klanken!
Maar, (waar de harten slechts meê danken,)
Met tranen van dat Zielsgenot,
Dat zich in 't diepst gevoel verloren,
Versmeltend offert aan zijn God.
En de onbesmette Hemelchoren,
Wanneer ze een wijl hun Hallels smooren,
Verbroedert aan des stervlings lot.

Mijn Vriend! - doch, zegge ik, dierbre Vrinden!
Maar neen, gy zijt my één, gelijk gy 't d' Englen wierdt.
Ja, zij van u de dag van 't heilig Echtverbinden
Door meer dan vreugdgejuich, door dankbaarheid, gevierd!
Geen dartelheid van aardschgezinden,
Vermeet zich dat zy 't feest van Gods genâ versiert!
Wy die dit uur uw disch bekleeden,
(Wien de Echt geen keten is, die twee tot één verknocht,
Maar 't geen Gods almacht één, ter weêrhereening wrocht,)
Wy bieden u geen zang, maar saamgevloten beden
Uit teêr, uit Vaderlijk en Moederlijk gemoed,
Dat de aders van geen andren gloed
Dan Christenwellust bruischen doet,
En in de Huwlijkszaligheden
Den waren balsem kent by voor- en tegenspoed!

Ach! mogen vijf en twintig jaren
Ook u, moog' 't dubbcltal, moog talloos meer dan ons,
(Maar 't zij met minder zielbezwaren
In rijker tooi, op zachter dons,
In ruimer toevloed van genoegen,
Met schaarscher zuchten, lichter zwoegen!)
Omringd van bloeiend kroost, en altijd blij gezin,
Den Echtband kennen doen in nooit verbroken min!
En moogt ge dan uw hart voor 't oog van God ontblooten,
En juichen dankende uit: Die Almacht die ons schiep,
Tot Heilgenade en Hemel riep,
En samenklonk tot Echtgenooten,
Heeft in het Huwlijkssnoer een zegen opgesloten
Voor Englenwijsheid zelfs te diep!

1822.

Toejuiching aan mr. Izaäk da Costa.*

Τί *κωλύει σε βαπτισθ*□*ναι*;

Ja, 'k heb niet vruchteloos gezongen,
Geen snaren voor den wind geroerd;
Mijn tonen zijn door 't hart gedrongen,
En door geen stormvlaag weggevoerd!
Neen, uit het diepst der ziel ontsproten,
Uit kokende aders losgeschoten,
Ontmoetten ze uwen boezemzucht,
DA COSTA! ja, zy vloten samen,
En 't daavrend heilbevestend a m e n
Klonk van Gods Englen door de lucht!

Ja, de Almacht hoorde, en - 't was verhooren!
De Vorst der glorie nam het aan;
Ook u was 't heerlijk licht beschoren,
't Ontzondigd Keurvolk opgegaan!
De aldwingende Genade daalde;
De dag brak uit; de Waarheid straalde,
En drong de nevelsluiers door;
De oprechte boezem sloot zich open,
Van 's levens morgendaauw bedropen;
En 't was gejuich door 't Heemlenchoor!

Dank, Heemlen, voor die jubelklanken,
Waar in ge u met dit hart vereent,
Daar 't, weggerukt in 't zwijgend danken,
Zijn stille vreugdetranen weent!
Maar U voor alles, God en Vader!

* Krekelzangen III, 57.

Die, eenig Heil- en Levensader,
   Den kleimensch niet voor de onschuld schiept;
Maar, Zondewreker en Vergever,
Den afgevallen wederstrever
   Tot zoen en schuldbevrijding riept!

Ja dank, ô God uit God gevloten,
   Verlosser, die met smetloos bloed
In 't vleesch, voor zondaars aangeschoten,
   Den vloek der zonde hebt geboet!
Dank, dank zij U, ô Schuldverzoener,
Vrijwillig Slachtlam en Voldoener
   Voor 't wederhoorig Adams zaad!
Ook dezen mocht dat bloed besproeien,
Ook hem, de dank een hart doorgloeien
   Waarin 't gevoel dier Weldaad slaat.

Ja dank, ô Geest van Heil en Waarheid
   (Gy Godlijk Licht door Licht uit Licht!)
Die harten heiligt door Uw klaarheid,
   En voor wiens kracht het duister zwicht!
Gy schiet U uit naar welbehagen
Naar 't voor den oorsprong aller dagen
   In eens gezegeld raadsbesluit,
Door aard- noch hemelkeurelingen
Met schemeroogen in te dringen,
   Maar 't geen noch Hel noch Wareld stuit.

Ja, dank, Almachtig, Eindloos Wezen,
   Ondenk-, onnoembaar voor dit stof,
Maar door gevoel in 't hart te lezen,
   't Geen de aanblik van Uw volheid trof!
Doe, Godheid, doe mijne ingewanden
Van louter dankbaarheid ontbranden,
   Verteeren tot gelouterde asch!
En doe in 't wolken van mijn galmen
Mijn vlotte ziel de lucht doorwalmen,
   En menglen waar heur oorsprong was!

Dit wenschte ik; ja, by d' eersten zegen,
   Die u mijn adem stortte op 't hoofd!
Die beê, tot de Almacht opgestegen,
   Had God me in 't hopend hart beloofd;
Wanneer Hy me, overhoopt met plagen,
Maar lijdzaam, in Zijn gunst, gedragen,
   In 't Knaapjen vol van Oostergloed
Den Zoon uit David deed herkennen,
Die Davids zangspoor op moest rennen,
   En Heidnen afgoôn schudden doet!

Rijs, Zanger, van zoo eedle gaven
   Vervuld, met zoo veel schats verrijkt!
Vaar voort die Dichtbaan op te draven
   Waar Sions palm en ceder prijkt.
Kom! - Davids Zoon en Heer gezongen,
Met vlammend hart en Pinkstertongen!
   Den Held, die Dood en Hel vertrad!
Den Vorst van Hemel en van Aarde,
Die 't schaapjen tot den stal vergaârde
   Waar Hy Zijn kinderwiegjen had!

Kom! aan Zijn voetbank neêrgebogen!
   In 't stof geknield, en aangebeên!
Zijn Geest daalde op u uit den hoogen;
   Voor u heeft Hy aan 't Kruis geleên.
Voor u volstreed Hy, droeg Hy wonden:
Voor u in 's kerkers nacht gebonden,
   Verrees Hy uit het schokkend graf!
Voor u ontsloten Hem de wolken,
En (siddert, afgevallen Volken!)
   Omklemt Zijn hand den Wareldstaf.

Haast zien wy Hem op de Aard herschijnen,
   Mijn Vriend! mijn Kweekling! Ja Hy naakt.
De Hemel scheurt zijn wolkgordijnen,
   En 't sluimerend geslacht ontwaakt!
Mijn Vriend, mijn Kweekling, welk een zegen!

Dan vliegen wy Hem juichend tegen,
En smelten in ons welkomlied,
In 't overstelpt gevoel verloren,
En tot eene eeuwigheid herboren
Waar 't oog geen tranen meer vergiet!

Wat uitzicht, welk een zielsverrukken,
Mijn Vriend! mijn Kweekling! - Ja mijn Zoon! -
Gy wien ik thands aan 't hart mag drukken,
Gewonnen voor de Hemelkroon! -
Weg lauwren, weg gy aardsche palmen!
Wy stroomen uit in Jubelpsalmen
Van dank, geloof, en liefde, en hoop!
Ja 'k heb in u een Zoon hervonden,
Wy zijn in Jezus bloed verbonden,
ô Zijn wy 't ook in Jezus doop! -

En gy, Da Costaas dierbre Gade!
Gy, van zijn ademtocht bezield,
Die, deelster in zijn heilgenade,
Met hem voor Jezus voeten knielt;
Ja met één zielsgevoel van Vader
Omvangt mijn hart u beî te gader,
En, zegende 't uw huwlijksspond',
Doorlees dat hart! het kan niet meerder;
Nooit ademde er op aarde teerder,
Maar hijgende onmacht sluit den mond. -

Koomt echter, tedere Echtelingen,
Koomt beiden aan dees Vaderborst!
De tranen die mijn oog ontspringen
Zijn offers aan den Vredevorst.
Zijn offers? Ja, en zielsgebeden,
Die volgekropte borst ontgleden,
En Hy, Hy neemt ze voor u aan!
Uw Echt in Zijnen naam gesloten,
Pronk' haast met groene Olijvenloten
Om met u voor Zijn throon te staan
1822.

Aan den heer Izaäk da Costa. met een Kerkboek.*

Wat schenk ik, u, van Davids geest doordrongen,
Van Davids Zoon en God door 't zoenbloed oversproeid,
Ten broedergift? - De gaaf der Pinkstertongen
Die voorhoofd, oog, en hart met hemelvlammen gloeit.
Die gaaf toch schuilt in de Evangeliebladen,
(God open' ze u geheel aan 't overtuigd gemoed!)
Zy, die uw ziel, uw heildorst, kan verzaden,
En 't Heilandtrouwe hart met eeuwig Manna voedt.

1822.

* Krekelzangen III, 65.

Aan mevrouwe Da Costa, geboren Belmonte, met een Kerkbijbeltjen.*

't Onfeilbre Woord, de gift der Heilgenade,
Vernieuwde u 't hart, gezegende Vriendin!
't Verhemelt de Echt met uw geliefden Gade
En lijft u 't Rijk van uw Verlosser in.
ô Zij 't u steeds tot vraagbaak, troost, verblijding,
Schoon de aardschheid prange, of zwakheid lijden moet!
Met God verzoend door Jezus schuldbevrijding,
Zijn leed en dood d' oprechten Christen zoet.

1822.

Aan den heer A. Capadose, desgelijks.*

Uit broederhand, maar Vader-ingewanden,
Vloeie u dit pand van Gods genade toe!
Vereene 't ons met altijd naauwer banden
Zoo lang Zijn wil ons hier nog kwijnen doe.
De dag genaakt, die, van dit stof ontheven,
Ons inniger met Jezus saamvereent,
Maar Hem ten dank in die genâ te leven
Is alles waard, wat hier het hart beweent.

1822.

* Krekelzangen III, 66.
* Krekelzangen III, 67.

Aan mr. Izaäk da Costa, en zijne egade, na den ontfangen doop.*

Τετέλεσται.

Geen zegengroet, geen wensch van broze stervelingen
Paart by den zegenstroom van 't Waschbad der Genâ.
De Heiland heiligde u, - de smetlooze Englen zingen, -
Gy smelt in weemoed weg, het oog op Golgotha. -
Volbracht is 't, riep van 't Kruis na 't wreed voleindigd lijden
Die Heiland, en de dag verkeerde in diepe nacht.
Volbracht is 't, ja, voor u, voor u, Zijne Ingewijden,
En 't daglicht breekt u uit by 't heerlijk: 't I s v o l b r a c h t !
Mijn ziel gevoelt den gloed, die u de ziel verhemelt:
(En och! of in mijn hart een zuivrer weêrschijn gloor!)
Ja, 'k zie 't onsterflijk vuur, dat door uw boezems wemelt,
En 't spiegelt me in uw oog 't gezaligd namaals voor.
Gods Almacht zij geloofd! Hy heeft Zijn werk voltogen!
Mijn Kindren, 'k druk u weêr, en zalig, aan mijn borst!
Wy knielen dankbaar neêr voor 't zeegnend Alvermogen.
Geen woorden - neem ons hart, genadig Vredevorst!

1822.

* Krekelzangen III, 68.

aant. Aan den heer Abraham Capadose, ter zelfde gelegenheid.*

Δι□ ο□ κα□ καυχώμεθα □π□ □λπίδι τ□ς δόξης το□ Θεο□.

En gy, door bloed en vriendschapsbanden
Aan 't hart mijns Kweeklings naauw verknocht!
Gy, meê door Jezus bloed gekocht!
Gy meê doorblaakt in de ingewanden!
Thands meê door 't heilig bad besproeid
Dat voor Gods uitverkoornen vloeit!

Kom, (rijkgezegende uit den hoogen!)
En druk u meê aan 't Vaderhart
Dat ook voor u geopend werd,
Van Englenblijdschap opgetogen!
Het vliegt u brandend in 't gemoet'
Met Ouderlijken liefdegroet.

Hingt ge ooit voorheen met gretige ooren,
Met oog en zielzucht, aan mijn stem,
Thands staart geheel uw ziel op Hem
Door wien ge in 't leven wordt herboren!
HOOR HEM[1], was 't weiflende Israël
Het duurgewroken Godsbevel.

Mijn Vriend, gy hoorde, gy geloofde!
Ja, gy gevoelde, gy badt aan!
De heete zielswensch is voldaan
Die in mijn boezem nooit verdoofde,
Maar dien hy elken uchtendstond
Voor dit uw heil ten hemel zond!

* Krekelzangen III, 69.

Koomt, mengen we onze dankbre galmen
(Mijn kindren, my door God geteeld!
Mijn broedren, éénen Vaders beeld!)
Koomt, heffen we onze handenpalmen
Tot Hem, die leven, zoen, en troost
Hergeeft aan 't afgevallen Kroost.

Ja, dierbren, vouwen we onze handen,
En bidden we op gebogen kniên,
Den grooten dag Zijns Rijks te zien,
Die de aard van Oost- tot Westerstranden,
Na de uitgerooide zondenschuld,
Met Jezus heerlijkheid vervult!

Ja, roepen we in vertrouwend hopen
In waakzaam strijden, biddend uit:
Verschijn, miskende Davids Spruit,
Om 't rijk des Ongeloofs te slopen!
Al 't schepsel zucht, Uw volk verbeidt;
ô Keer, in al Uw heerlijkheid!

Nα□, □ρχου, Κύριε □ησο□!
18 10/20 22.

Eindnoten:

1 Denteron. XVIII.

Aan mejuffrouw Petronella Moens, in haar Album.*

Waar 't licht der Waarheid schijnt, is 't nimmer nacht in 't hart;
Die Zon, waar ze eenmaal rijst, erkent geen avondkimmen:
Zy vleit geen speelziek oog met ijdle vlucht van schimmen,
Noch schept begeerlijkheên, vervuld van enkle smart,
Tot doornen, waar zich 't kleed des lichaams in verwart.

Gelukkige, ô betreur geen zielbedriegende oogen,
Daar ge op de bron van licht met open boezem staart!
Wat is al 't aardsche schoon dan loosvermomde logen?
Neen, 't aardrijk en zijn lust is zelfs geen aanblik waard.

Vaar, Nachtegaal, vaar voort uws Scheppers eer te zingen!
Die nacht die om u zweeft, is weldaad van uw God:
Hy vormde u van de wieg voor 't Choor der Hemelingen,
Geen nietig schijntooneel, maar eeuwig heilgenot.

Gevoel dit: 't is 't gevoel van JEZUS zoengenade,
Waarin zich 't oog der ziel voor hooger licht ontsluit.
Dit wenscht u Bilderdijk, dit wenscht zijn teedre Gade!
In dezen vriendengroet drukt beider hart zich uit.

1822.

* Krekelzangen III, 83.

Aan den heer Constant F.F. Tydeman, by zijne bevordering tot Doctor Juris.*

Het pad der eer ontsluit zich aan uw voet;
Stap moedig aan, en win den Leeraarhoed;
Hy voegt uw kruin, met d' echten geest doortogen
Uit 's Vaders bloed by d' oorsprong ingezogen.
Vereer hem steeds, hem wien gy, boven 't licht,
Het geen gy zijt, en zijn moogt, zijt verplicht;
Ja, strekke uw bloei in onvermengde wijsheid
Een levend beeld van zijn begaafde grijsheid!
't Juicht al u toe by de intreê van uw baan,
En strooit uw jeugd met palm en lanwerblaân;
Een schoon verschiet doet zich uw' ijver open
Om 't bruischend hart naar 't worstelperk te nopen,
Waar glans van roem, en wat dit harte vleit,
Den schemer toont der aardsche onsterflijkheid.
Wat wonder dan, daar Pindus nachtegalen
Verdienstlijkheid haar wettig recht betalen,
Zoo 't Krekeltjen, by hun bekoorlijk lied,
In heeschen zang zijn schrale hulde biedt?
Voor 't kale veld na weggeraapte halmen,
Is 't thands zijn lot, in 't schoorsteenhol te galmen;
Doch stervend nog roept u zijn laatste toon:
Ruil de eeuwige voor geen vergangbre kroon!

1822.

* Krekelzangen III, 85.

Aan den heer J. van der Hoeven, op zijne Verhandeling ‘de Sceleto Piscium.’*

Wat is Verscheidenheid? Ze is Eenheid. - 't Eenig één
Blinkt in het schepslendom door alle vormen heen.
Één macht, één God, één wil, één doel, één zelfde Waarheid
Straalt aarde en Hemel door met onmiskenbre klaarheid.
Natuur, verberg u vrij in rijken sluierplooi!
De Wijze erkent dat één door d' uiterlijken tooi.
Doorzichtig Vriend, vaar voort! ontbloot het voor onze oogen!
Neen 't lot heeft Leydens school haar Brugmans niet onttogen!
Hy leeft, zijn adem zweeft in d' uitgezochten stoet
Van Jongelingen, met zijn weisheidsleer doorvoed.
Vaar voort, aan 't hoofd van hun, wie, tredende in zijn stappen,
Het echte licht geleidt in 't Choor der Wetenschappen!
Vaar voort, doordring de nacht die 't aardsche nog omhult!
Eer de Almacht, die 't heelal, die ieder deel vervult!
Leer 't starblind Wangeslacht, in elk bewerktuigd wezen
Den Geest, die 't stof dooraâmt, den God van 't aanzijn, lezen;
En daar u 't Vaderland zijn hulde en lauwer biedt,
Vergeet uw grijzen Vriend by uw vereerers niet!

1822.

* Krekelzangen III, 89.

Aan een stokoud vriend, ter zijner verjaring.*

Ja, Grijsheid is een schoone kroon
Op 't onbesproken hoofd:
Geen flonkering van diamant
Die haren glans verdooft!
Gods goedheid straalt er blijd in af,
Door 't onbewolkt gelaat
En spreidt hem bloemen op zijn weg
Die tot zijn rustplaats gaat.

Geen rimpel dien de hand des tijds
Door wang of voorhoofd ploegt,
Of zachte blijdschap lacht er uit,
In 's Hoogsten gunst vernoegd;
En de inspraak van 't erkentlijk hart
By ieder levensklop,
Aâmt dank aan d' Oorsprong alles goeds
En stijgt ten hemel op.

Geluk, ô brave grijze Vriend,
Met zulk een Ouderdom!
Zie dikwerf nog in dit genot
Dees blijden dag weêrom!
Wy deelen met oprecht gemoed
In uw gezegend feest;
God zegen 't steeds met nieuwe lust,
En heilig 't door Zijn Geest!

Ex tempore.
1822.

* Krekelzangen III, 135.

Ter uitvaart van den waardigen leeraar N. Schotsman.*

Oprechte Herder, die by 't reutlend wolfsgehuil
De u toebetrouwde Kooi verdedigde en behoedde,
En d' aanblik door dorst staan van d' opgesparden muil
Der tot verderf en moord steeds afgerichte woede!
Gy, wien my de echte zucht voor Jezus eer verbond,
Geen vriendschap van deze aard, geen inzicht van belangen,
Noch welk een snoer het zij, waar, in dees duistre stond,
Het aardschgezinde hart des stervlings in blijft hangen!
Ja, Gy verkondiger van 's Heilands Godlijk woord
In ongesmukte taal, en wars van kunstversiering
Wier wareldsche afgodstooi den Christenëenvoud stoort,
Ontfang dit handvol loofs by deze uwe Uitvaartviering!
Ik, grijzaart, ik, uw tijd-, uw lot-, en leedgenoot,
Toen Kerk en Staat bezweek voor horden van Barbaren,
Ik volg u, en getroost, naar 's aardrijks duistren schoot,
Den zachten schoot der rust na stormen en bezwaren.
Ik volg u; ja, ook my wenkt de eigen hand naar 't graf;
't Ontsluit zich, 'k ben gereed. Wat zou de Christen beven?
Hem scheidt geen aardsche macht van onzen Goël af;
Hem, wien deze aardsche dood een doorgang is naar 't leven!
Bewierook' vrij, wien 't lust, den valschen Filozoof,
Met Heidnenpraal vergood by gluipende Ongodisten!
U eert de warme zucht voor 't ware Heilgeloof,
En kent den Godsgezant in d' ongeveinsden Christen.
U lacht de palmtak toe, in uws Verlossers hand:
Gy kampte, en hebt volhard; gy hebt den kamp volstreden,
En, werd uws Heilands eer baldadig aangerand,
Voor Jezus, voor Zijn leer, Zijn Koninkrijk, geleden.
Ach! duizend, door uw hand ter hemelbaan geleid,

* Krekelzangen III, 137.

Verbeiden u by God met dankbre liefdegalmen,
Terwijl ze u Jezus naam, van uit Zijn heerlijkheid
Met Englenmelody verrukkend tegenpsalmen!
Rijs, Broeder, Leeraar, Vriend, en Herder van uw stal!
Rijs, Burger van het Rijk der vrije Zoengenade,
Waar de uitverkoren schaar u juichend volgen zal;
En sla een troostend oog op uw bedroefde Gade.
Zy schreit, daar de aardsche band des huwlijks zich verscheurt,
Gevoelig, maar gedwee, gereed u na te stijgen;
En zalig, die, als zy, op 't graf eens Egaâs treurt,
En de Almacht danken kan, en zijn' Verlosser zwijgen!
Ook gy, benepen schaar die neêrbuigt by zijn stof,
Dankt voor de zegepalm die 's Leeraars hoofd mag kroonen:
Uw Opperherder leeft, aan Hem-alleen zij lof!
Hy, die de wonden heelt waarmeê Hy zeegnend trof,
Hy zal zich aan zijn Kerk als God en Wreker toonen.

Ex tempore.

1822.

In den vriendenrol van den heere Fr. Const. Corn. Tydeman, als hy my zijne Prijsverhandeling bracht.*

Wat teedre Vadermin, uitvloeiende op de kaken,
  Oprechte Broederzucht, of Vriendschap, wenschen mag,
Al wat op de aardsche reis dien Hemel voor doet smaken
  Die niet voorby zal gaan met 's levens jongsten dag;
Dit alles zij, Constant, in ééne beê besloten
  En stroome in 's Hoogsten gunst op uw gelauwerd hoofd!
Hy zegent 's Braven trouw en Godvrucht in zijn loten;
Gy, wees den stam gelijk uit wien gy zijt gesproten,
  En stap vertrouwend aan: zy is aan u beloofd.

1822.

* Krekelzangen II, 180.

Aan den hooggeleerden heer en mr. M. Tydeman, voor het eerste deel der ‘Krekelzangen.’*

In Lente drinkt de ziel 't gezang der filomelen,
Wen alles zich herteelt in nieuwen levensgloed,
Maar 's krekels zacht en tjilpend kwelen
Kan 't hart ook nog aandoenlijk streelen,
Wanneer hem 't vallend graan van de akkers vlieden doet.
Dan zoekt hy 't haardsteêhol om zingend weg te sterven,
Waar de eene of andre kluis een stille wijkplaats biedt,
ô Laat hem die by u verwerven,
En stoor u aan 't eentoonig lied
Van 't uitgeleefde beestje niet.

27 S e p t e m b e r ,

1822.

* Almanak ‘Vergeet mij niet’ 1845.

aant. Aan den heer G.J. Meyer, Predikant te Marsum, op zijn brief van den 10n. January 1822.*

Gewis ook d' enklen waterdronk
Dien 't vrome hart zijn' broeder schonk,
Zal Jezus nooit noch ooit vergeten;
En God verhoede 't, dat voor my
Een vriendendienst verloren zij,
Of immer uit het hart gereten!

Al heeft my de ongestuime vloed
Van kommervollen tegenspoed,
Met altijdwisselende golven
Geheugen en herinn'ringskracht
Als met een ondoordringbre nacht
Van dichte nevels overdolven;

Wat weeldrigheid in vreugd vergeet,
De vriendentrouw by prangend leed[1]
Staat al te diep in 't hart gedreven;
Genoten weldaad, recht geschat,
Ontvloeit niet als vervlietend nat
In d' Oceaan van 't woelziek leven.

Ontscheurde ik my mijn Vaderland;
By d' afscheidsdruk van dees mijn hand
Bleef U mijn teedre dank, mijn zegen.
Die sprak in elken hartenklop
En steeg voor u ten hemel op,
Schoon mooglijk tong en lippen zwegen.

* Rotsgalmen I, 127.

Die dank, ô knaapjen vol van hoop,
Verzelde u door uw levensloop,
Toen 't land my uitwierp van zijn kusten;
Hy welde me uit het vol gemoed
Doorblaakt van zuivren liefdegloed,
En bleef op 't wassend telgjen rusten.

Die volgde u na en bleef u by.
Waar heen my 't felle noodgetij'
Als balling over de aard deed zwerven;
Ja, Jezus nam die zuchten aan,
Hy die geen weldaad laat vergaan,
Geen liefdevonkjen laat versterven!

Dank, dank zij Hem, die voor ons leed,
En onze zondenschuld voldeed
In dood en angst en folterpijnen!
Waar 't hart aan 't hart een plicht vervult;
Hy kwijt het als een eigen schuld.
En stelt Zich borgspraak voor de Zijnen.

Hy zegende 't Godvruchtig huis,
Dat steeds getrouw bleef aan Zijn Kruis.
Dank, eeuwig dank zij Zijn genade!
Uw Vader, voor den Hemelthroon,
Dankt meê voor 't heillot van zijn Zoon,
Als Christenleeraar, Vader, Gade.

Hy, die u heiligde aan Zijn Leer,
(Geef, brave Meyer, geef Hem eer,
Als trouwe zoen- en heilverkonder!)
Hy zij uw hart, uw huis, uw kroost,
Des levens en des stervens troost!
Het licht dier Heilzon gaat niet onder.

Maar ik, wie ben ik, arme worm,
In 't midden van des aardrijks storm
Op blad en plant in 't zand geslagen,
En 't hoofd naauw beurende uit het slijk;
Dat, Vredebô van 's Heilands Rijk,
Gy mijnen zegen af zoudt vragen!

Neen, zegen gy, als Godsgezant
In my den kranken stofverwant
Die drijvende op 't geloovig hopen,
In zwakheid hijg naar ruimer lucht,
En vurig naar het tijdstip zucht,
Dat Jezus zich mijn' boezem open'.

Geef gy my deel in uw gebeên,
Wanneer ge, als Herder opgetreên,
Zijn schapen opdraagt aan Zijn hoede:
Bid, dat Zijn Geest my vergewiss'
Dat al mijn hoop niet ijdel is
Op die aan 't Kruishout voor ons bloedde.

Dat, zoo (of 't ware) eene kleene loot,
Een vezeltj' in mijn boezem schoot,
Zijn daauw dat sprankjen moog besproeien;
En 't wortlend zaadtjen niet verstikk'
In 't God- en Heilandloochnend I k ,
Dat hand noch snoeimes uit kan roeien!

Ja zegen my, en ook vooral
Mijns levens hoop in 't aardsche dal,
Den telg uit mijne heup gesproten,
Die, erfgenoot van 's Vaders leed,
Dees wareld zich vijandig weet
En al zijn heil in God besloten!

Bid dien d' onschatbren zegen af,
Dat, als mijn lijk vermolmt in 't graf,
Hy aan zijn Goël vast blijv' kleven!
Ik wensch mijn kroost geen ijdlen schat.
By 't eenig dat die beê omvat,
Zal God ook de aardsche nooddrnft geven.

En gy, heb dank voor 't liefdeblijk!
En is de naam van Bilderdijk
By u in zegening gebleven,
Ontfang ook 's Grijzaarts zegenbeê,
Die op zijn laatste legersteê
Voor de uwen nog om hoog zal streven!

D e n 29^{n} v a n L o u m a a n d .
1822.

Eindnoten:

1 In 1795.

Aan mijne egâ, met een boschjen Zwanenpennen

Wapprend op zijn Ganzenvlerken,
Moog de rijmer zich beperken
In een lager Aardsche lucht;
Drijven wy op Zwanenschachten
Boven woorden en gedachten,
Met een echte Dichtrenvlucht!

Ja, de slagpen zulker vleugelen,
Laat zich door geen weêrstand teugelen;
Wie haar aanblikt naar omhoog,
Sidder' van dat hemelvaren,
Duizel' van het na te staren,
En verliez' haar uit het oog!

Steigeren wy zoo, mijn Waarde,
Buiten het bereik der aarde,
Lucht en etherstroomen door,
Waar, van uit dees nevelkringen,
Lof noch laster door kan dringen
Die ons in den vaart verstoor'!

1822.

Nederl. Muzen-Almanak 1823.

Aan den hooggeleerden heer en mr. M. Tydeman, voor het tweede deel der ‘Krekelzangen.’*

Wie hem prijz' of wie hem hekel',
Niet te minder zingt de krekel,
Zoo hy by een goeden vrind
Slechts een haardsteêhooltjen vindt. -
Die zijn piepen niet wil hooren,
Stopp' (verkiest hy 't) bei zijne ooren;
Maar misgunn' hy 't schrale lied
Aan het stervend beestjen niet!

[1822.]

* Almanak ‘Vergeet mij niet’ 1845.

Aan den heer A. de Vries, by de toezending van het tweede deel der ‘Krekelzangen.’*

Laat verschijnt het, en ontijdig;
Maar op trouwe vriendschap nijdig,
  Lei des Winters koude hand
  't Pakjen in zijn stijven band.
Tusschen Rotterdam en Leyden
Lag het op den dooi te beiden,
  En, als de ijsbeer in het Noord,
  Sliep het daar geduldig voort.
Eindlijk half en half ontvroren,
Had het heel zijn' weg verloren.
  En het zocht en dwaalde rond
  Hoe het zijn bestemming vond.
Nog van kou' om 't hart geslagen,
Klimt het nu beschaamd ten wagen,
  En met ongewoon gedruis
  Rolt het naar uw kunstgraâg huis.
Wilt ge 't thands nog welkom heeten
Als gebroken uit zijn keten,
  't Brengt u, ja, d' oudbakken groet
  Van een armen grijzen bloed,
Maar, indien hy in zijne aâren
Slechts één sprankjen mag bewaren
  Van zijn eertijds vonklend vuur,
  d' Uwe tot zijn stervensuur.

Sprokkelmaand 1823.

* Nalezingen II, 131.

aant. Aan een' vriend, in een' brief.*

Geen afstand, neen, voor harten die gevoelen!
Geen v e r r ' of n a voor zielen boven de aard!
Geen bergdalkloof noch zeegolfs tusschenspoelen
Verdeelt den geest als 't logge lijfsgevaart!
't Is feest voor u, Geliefden! Jubelklanken
Omvloeien u, en stroomen in 't genot
Den hemel toe, en menglende aan ons danken,
Gaan wederzijds vereenigd, op tot God.
Ja, verr' van u, maar om uw hoofden zwevend,
Staart onze ziel haar dierbre kinders aan,
Voor hen, voor ons, den Heiland glorie gevend,
En sproeit uw' disch met vreugd- by vreugdetraan.
Ziedaar den wijn dien wy dees Hoogtijd plengen,
Van wenschen - ach, van meer dan wensch verzeld!
Gelukkigen, die ziel in ziel moogt mengen,
Gevoelt, ja voelt wat onze ziel versmelt!
Gevoelt het, ô, in dit uw feestgenoegen;
In 't stille zoet der Godgevallige Echt;
In wat u 't hart van nieuwe vreugd doe zwoegen,
Wanneer de olyf[1] zich door haar rozen vlecht!
Stort Gy die geeft, Gy die alleen kunt geven,
De volheid uit van heel uw' zegenschat!
En, teder Paar, blijft voor elkander leven.
In (de aard te groot, en boven 't lot verheven,)
Den Zoenvorst die u heiligde aan te kleven!
Heel 't menschlijk heil is in die beê vervat.

Julij 1823.

Eindnoten:

1 Psalm 128.

* Nalezingen II, 132.

Aan den heer J.F. Willems, te Antwerpen; met mijne ‘echte stukken.’*

Hem, die de Nederlandsche Lier
Bespeelt met echt Bataafschen zwier,
En geen partyzucht stijft in 't onbezonnen woelen,
Maar waarheid, recht, en Godsdienst eert,
Verklaar' dit Blad het zielsgevoelen
Van die 's mans hart en kunst waardeert.

1823.

Op de Odyssea van den heer Mr. J. van 's Gravenweert.*

Ulysses naam moet voor Achilles wijken,
En Ithaca weegt by geen Trojen op;
Maar zoo wy de Ilias by de Odyssé gelijken,
Daar waar Homerus daalt, stijgt 's Gravenweert ten top.

1823.

* Nalezingen II, 134.
* Nalezingen II, 135.

Voorzang. [voor het derde deel der ‘Krekelzangen’.][*]

- Imminuit dies.
HORATIUS.

Geen bondel
Van VONDEL,
Geen verzen van POOT; -
Geen dichten
Van lichten,
Op Pindus vergood; -
Geen werken,
Van Merken
Of Feitama waard, -
Bewijzen
Den Grijzen
Verstijfd by den haard.
't Bezwaren
Der jaren
Verdrukt en verwoest
Gedachten
En krachten;
En de adem verroest.
Verbeelde
De weelde
Zich meer dan zy mag!
We ontleeren
't Braveeren
By dalenden dag.
Wat zouden
Wy, Ouden?
Der Jeugd voegt het Lied.

* Krekelzangen III, 1.

Verstommen,
Of brommen;
Meer kunnen wy niet.
Geen Zangen
Ontfangen
Mijn Lezers van my,
Maar luttel
Gepruttel
Van Bestevaârs brij.
Want rijmen
Te lijmen
In maat en kadans
('t Mag goed zijn
't Mag zoet zijn)
Verdient nog geen krans.
Niets lichter
Dan Dichter
Te wezen in schijn!
Doch velen
Moog 't streelen,
't Valt zwaar, het te zijn.
Dit weten
Poëeten
Op 't Zangpad gewend, -
Dit ieder,
Die lieder-
En ode-vlucht kent.
't Eischt treffen,
Verheffen;
't Eischt bruischenden gloed;
Geen ooren-
Bekoren,
Maar hart en gemoed.
Gezetheid
Op netheid
Is altijd een plicht;
Die 't zachte
Verachtte,
Ontsierde 't gedicht;

Ja 't vijlen
Somwijlen
Vindt gunstig onthaal
Door 't letten
Op wetten
Van stijl en van taal;
Doch 't baande
Wie 't waande
Geen weg tot den roem,
Maar Zangen
Verlangen
De vrucht by de bloem.
't Bevredig'
Die, ledig,
Voor 't koude Verstand
In boeken
Wil zoeken
Wat hersens ontspant;
't Is spelen,
Geen beelen
Voor 't kwijnende hart;
Slechts knokkel-
Getokkel,
Dat de aandacht verwart.
Geen laven
Met gaven
Voor 't hongrend gemoed; -
Geen galmen
Van psalmen,
Met waarheid doorvoed; -
Geen balsem
Die de alsem
Des levens verzacht,
En slagen
Leert dragen
Met hemelsche kracht;
Onze oogen
Kan droogen,
Ons hart zet in vlam,

En zielen
Doet knielen
Voor 't vlekkeloos Lam.
Dat zingen
Mag dringen
Door merg en gebeent';
Dat bozen
Doet blozen
In d' afval versteend;
De smarte
Van 't harte
In tranenvloed loost,
Daar 't hopend
Zich opent
Voor Godlijke troost;
Bedrukking
Verrukking
Van zaligheid brengt;
Aan 't lijden
Verblijden
En dankbaarheid mengt! -
Uw kroon niet,
Uw throon niet -;
Uw hart en uw toon!
Die - mocht ik, -
Die kocht ik
ô Izaïs Zoon,
Voor dagen
Vol plagen,
Voor jammer en dood:
Dan leefde ik,
Dan zweefde ik
Als Englengenoot! -
Doch wenschen
We als menschen
Niets boven ons lot!
Te vreden
In 't heden,
Berusten we in God!

Nog voelen
We 't woelen
Der vonk van voorlang,
En storten
By horten
Een zweemsel van zang.
Doch minden
De vrinden
Van 't Dichterlijk schoon,
En prezen
Voor dezen
De braven mijn toon;
Schoon langer
Geen Zanger
Voor andren ten baak,
Licht hooren
Hun ooren
Ook dit met vermaak.

1823.

Aan mijne egade, met een my toegezonden Boekgeschenk met Eerdichten.*

De tedere, aan wier hart my 't heiligst snoer verknocht,
Wier Lente by mijn Herfst verkwiklijk paren mocht,
Wier rijper Zomergloed mijn Wintersneeuw ontdooide,
Ontfange 't eergebloemt' dat my de vriendschap strooide!
Aan haar behoort een deel als weêrhelft van mijn ziel;
En 't ovrig by de krans die me eens den schedel tooide,
Maar, op den rand van 't graf, aan 't grijze hoofd ontviel.

1823.

* Krekelzangen III, 128.

Aan den heer Mr. M. Tydeman, op zijn twee- en tachtigsten Verjaardag.*

'k Begroette reis op reis by 't klimmen uwer jaren
De Morgenstond, mijn Vriend! u zeegnend opgegaan;
En zegen was verknocht aan 't klinken mijner snaren:
Welaan dan, neem 't op nieuw in Gods bescherming aan.
ZIJN Goedheid wordt niet moê van zegen uit te breiden;
Wy, zijn wy 't niet van 't heil te smeeken voor elkaâr!
Elkaâr op 't pad des grafs met teêrheid begeleiden,
Wien voegt dit meer dan ons by 't graauwgebleekte hair?
Wien meer, dan wien (als ons) in stormen grijsgeworden
Met d' arm om 's Heilands kruis, de stormwind-zelf ontzag,
En, waar de duizenden op voozen steel verdorden,
De krans van 't leven nog de slapen sieren mag!
't Is w a a r , die bloemkrans bleekt - en zou zy eeuwig bloeien?
Neen, ieder morgenwaak ontrukt er bladers af,
Steeds trager voelt ons hart den taaien bloedstroom vloeien,
En stemt ons 't afscheidslied voor 't zachtontsluitend graf.
Maar ô! herdenken wy 't vervlogene onzer dagen,
(Zoo vol waarachtig heil, schoon dikwerf schijnverdriet!)
En dralen we aan dien God de erkentnis op te dragen,
Die oog- aan oogenblik Zijn rijke gunst gebiedt?
Neen, lof, ô grijze Vriend, zij onzer beider Vader,
Wiens hand ons voerde op 't pad tot zoo verr' afgetreên!
Zy smelte uit beider borst in Jezus naam te gader,
En klimme en ga ons voor naar 's hemels zaligheên!
Haast zullen we (ô het zij!) haar volgen naar den hoogen:
De hut der vreemdlingschap scheurt wanden en verdek;
De schemer-avondstond verdikt zich voor onze oogen;

* Krekelzangen III, 87.

Te huiswaart, dierbre Vriend, is al mijns harten trek.
Gy -! spare u 's Hoogsten wil voor 't aantal huwlijksspruiten
Wier steun, wier lust gy zijt, op wie uw zegen kleeft;
En moge u jaar by jaar een blijder ronde sluiten,
Tot dat u 't welkom klink' waar enkle blijdschap leeft!

1823.

Aan een my dierbaren vriend.*

Ik noemde u, Christen, ja! en, wie u hoog waardeerden,
'k Beminde u met den gloed der Christen-broedermin;
Ik onderscheidde 't hart van 't hoofd des Tijdgeleerden,
Door Modezucht vervuld met woorden zonder zin.
Hoe treft het me, uit dien droom, dien zoeten droom, te ontwaken!
ô Zeg niet: 'k Draag den Leer van Jezus in 't gemoed.
Vergeefsch is Jezus leer by die Hem-zelf verzaken;
't Koomt op Zijn Godheid aan, de Zoenkracht van Zijn bloed.

1823.

* Krekelzangen III, 203.

Aan den hooggeleerden heer en mr. M. Tydeman, voor het derde deel der ‘Krekelzangen’.*

Hy die voor 't daavrend vorschgekwaak
Van rondom aangeheven,
Te weinig oor bezit of smaak
Om aandacht aan te geven,
Vindt mooglijk nog een zacht vermaak
Ten spijt van al wie 't hekel',
(Al waar 't tot slaapzang by de vaak)
In 't piepen van den krekel.
Zoo ja, vergun hy 't arme dier
't Geen zicht en seis verjagen,
By 't woest en woelig Oogstgetier,
En 't koelen van de dagen,
In 't haardsteêhol by 't warmend vier,
Een kleine plaats te vragen.

23 A u g u s t u s 1823.

* Almanak ‘Vergeet mij niet’ 1845.

Ten gedenkdage der inwijding van onze teêr geliefde vrienden in 's heilands gemeenschap.*

Ja, 't zij in eindeloos verwisslen en verwrikken
Dat alles hier op de aard zijn duur bestendig roemt;
Gods Almacht schiep ons niet voor enkele oogenblikken,
Nog eer te niet gegaan dan zelfs de mond ze noemt.
V o o r h e e n en t o e k o m s t, ach! om niet vervult gy de ooren,
En vleit verbeeldingswaan met d' ijdlen naam van t h a n d s;
In 't aan te grijpen, reeds verloren,
En schaduwschijn by flikkerglans. -

Toch eeren wy den dag, die ons aan de Aard gegeven
En 't oog geopend heeft voor 't prikk'len van dit licht:
Toch danken we U, ô God, voor de intrede in dit leven,
En streelend is aan 't hart die zoete dankensplicht!
Te recht! - Één oogwenk slechts van ZIJN, zelfs op eene Aarde
Met jamm'ren overstelpt, was nog 't onschatbaarst goed;
Ondenkbaar, Godlijk in zijn waarde,
Als drop uit Uwen levensvloed.

Ja, heerlijk is die drop, ô Algenoegzame ader,
Die al wat levend heet met zelf besef doorvliet:
En heerlijk zoet de dank, ô onze, ô aller Vader,
Die 't kinderlijk gemoed by zulk een gaaf ontschiet.
Hoe zou 't erkentlijk hart het oogenblik niet vieren,
Waarin 't uit diepe nacht voor 't licht ontwikklen mocht,
Het oog uw schepping door mocht zwieren,
De borst, in 't luchtgegolf naar stem en adem zocht!

* Rotsgalmen I, 91.

Ja, heerlijk! - Maar op nieuw, maar voor geene aard, herboren,
Voor geen genot van 't aardsch, voor geen verganklijk slijk,
Maar voor Gods onbezwalkte Chooren,
Voor Gods, voor Jezus zalig Rijk!
Voor de Eeuwigheid herteeld ten leven,
Door 't waschbad van 't verzoenend bloed!
Wie zou dien blijden dag geen juichend welkom geven,
Geen Gode-dankbren zegengroet! -

Geliefden -! ach, hy is herschenen,
Die zege- en zegendag, dat blij Geboortelicht!
Komt, dat we ons in gejuich vereenen!
Ja, thands is 't vreugdenöffer, plicht.
Gods Heilgen vierden in den hoogen
Dien dag, voor 's hemels Throon gebogen,
Met Hallelu-Jahs toen hy wierd:
Gods Englen groetten 't morgenkrieken
Met vrolijk uitgeslagen wieken: -
De Hemel heeft dien dag gevierd. -

Geliefde vrinden, meer dan vrinden,
Deelhebbers in mijn ziel, in 't hart dat voor u slaat!
Het Feest van 't broederlijkst, van 't Godlijkst hartverbinden
Vernieuwde met dees dageraad.
Ja, heden, op 't gezegend heden,
Riep Jezus u, ten hemel af:
‘Voor u heb ik aan 't kruis geleden;
Voor u droeg ik der zonde straf.
Mijn bloed is over u vergoten,
Gereinigden, - gy zijt mijn prijs!
Mijn zegen-, heil-, en Rijksgenooten!
Uw erfgoed is mijn paradijs!’ -

Ja, Dierbren, wie Zijn zoenbloed baadde,
Die voert Hy aan de hand voor 't heilig Englendom
Ten roem der vrije Heilgenade,
Ten overwinningsteeken om!

Voor 't Englenchoor, voor al de Chooren
Door 't heilig waschbad weêrgeboren,
   En biedt hen aan voor 's Vaders throon.
‘Zie (zegt Hy,) wie Gy my gegeven,
Wie ik gewonnen heb ten leven;
   En, Vader! spiegel in uw Zoon!’ -

Daar stort op heldre lichtstraalvlerken
   De Geest der heiliging op de aard! -
Daar scheuren lucht- en nevelzwerken,
   En de Oogst des Hemels wordt vergaârd!
Triomf! de wolken oopnen, dalen.....
Ontelbre Hemelzonnen stralen,
   En 't Hallel klinkt ons in 't gemoet.....
Mijn God, waar ben ik! - Wat verrukking! -
ô! Wat zijn uren van verdrukking,
   Neem alles, Goël! neem mijn bloed! -

Dan ach, bedwingen we ons. - Wy zinken!
   Ja, zinken in onze onmacht neêr.
Met U in 't kleed van licht te blinken,
   ô Heiland -! Neen, ik kan niet meer.
Vergeef in 't woest aâmechtig bruizen
Dat de aderen in 't hoofd doet zuizen,
   't Vermeten dat tot Uwaart stijgt! -
Leer, boezem, leer gelooven, hopen,
Tot de Almacht u Zijn hemel open',
   En, stoutgespannen snaren, zwijgt!

Mijn vrienden, 't oog tot God geheven,
   Met voor Zijn weldaad dankbre borst!
Zijn Geest zal om de Zijnen zweven
   Wier boezem naar Zijn Volheid dorst.
Hy hoort, en vangt de zielsgebeden
Aan 't diepgetroffen hart ontgleden;

Ja, hoor, doordring ons, reine Geest!
Wy - vlechten wy de handen samen,
En danken we in 't verzekerd A m e n ,
Voor 't vieren van dit dierbaar Feest!

Ja, Amen, ja, Gy zult verhooren,
Gy die 't gebed ons stort in 't hart,
En d' eens ten leven weêrgeboren',
Aan 's warelds schakelnet ontwart!
Ja, H a l l e l juicht ons 't bloed in de aderen,
Die U in naam van Jezus naderen,
Den Menschenzoon en God in 't stof.
Ja, Amen! Ja, Gy zult verhooren,
Gy hebt het Jezus toegezworen,
Ja, Amen, Vader! dank, en lof!

1823.

Aan een grijzaart.*

Gy, Grijzaart die, na langgerekte dagen
Te rug ziet op uw afgelegden tocht,
Wat zegt uw hart van de uitgestane plagen?
Van bloem of vrucht, die u verkwikken mocht?
Gevoelt ge nog, als toen ge in dartle sprongen
Den weg vergat, en afdwaalde uit het spoor?
Of koelde u 't bloed verdikt in hart en longen,
En ziet ge u-zelf met meer bedaardheid door?
Gewis. Gy dankt voor al die strompelsteenen,
Steeds van uw zweet of tranen overspat;
Dat gruizig zand; die zwartgestoten scheenen;
Die dorens, waar uw voet zich wond op trad.
Dat smalle pad, waar, by de kronkelingen

* Rotsgalmen I, 99.

Die, zijdwaart af, 't verlokkendst uitzicht boôn,
't Eenvormig recht uw weêrzin af kon dringen,
Is oog en hart thands even glad en schoon.
't Is waar, gy vondt daar thijm noch malvebladen;
Jasmijn noch roos versierden boord noch hegg;
Maar de effen grond was vrij van strikvcrraden,
En zonk met u niet in den afgrond weg.
Gy vondt het doel waar duizend van verdolen,
Een vredig graf by kalme rust der ziel;
En 't slanggebroed, in struik en bloem verscholen,
Beet u vergeefs naar d' ongeschoeiden hiel.
Soms wildet ge u een uitstap onderwinden,
Maar struikelde, en laagt plotsing neêrgeveld:
De nacht viel neêr; by zelfverdoolde blinden
Zocht ge uitkomst, ja, maar hoe te loor gesteld!
Die bliksem slechts, die met verschrikking flonkert,
De donder, die u ratelde in het oor,
Trof hart en weg, nu evenzeer verdonkerd,
En gingen u op uw te rugtred voor.
ô Had die slag uw oogen niet getroffen,
ô Had die val uw leên niet half ontwricht,
Wat waar 't geweest dan redloos nederploffen,
Dan vijandschap met God en Christenplicht!
Maar Hy zag neêr, die wacht hield op uw schreden,
Vervoering stuitte, u aan Zijn leiding bond,
En, hier verdoold, en elders afgegleden,
Ontscheurde aan die naar uw verdelging stond.
Ja, zegen hier, waar graf- en doodkuil gapen,
Met smeltend oog, op stramvergroeide kniên,
Den Heer, den vriend, den redder zijner schapen:
Hy ziet uw hart, gy zult Zijn grootheid zien!

1823

Aan Mr. I. da Costa, by het in 't lieht geven zijner ‘Bezwaren tegen den Geest der Eeuw.’*

't Is waar, mijn Vriend! Gy, wien van 't zielsgezicht
De sluierdoek der Wet werd afgelicht,
En 't Christenlicht in 't helder oog mag stralen;
Gy, gy aanschouwt met juistheid, met belang,
Wat op den boord van 's warelds ondergang,
Dit koud geslacht zich zelfs niet af durft malen.

Ja, 't Ongeloof, ja de Afval, steeg ten top;
Men voedt zijn kroost voor Hel en Wareld op,
Vloekt Christus zoen, eert Heidnen logenvonden,
Betwist Zijn macht in Hemel en op Aard';
Ja, lastert wie 't geweten rein bewaart,
Wie Waarheidsleer op Waarheids stoel verkonden.

Het Godlijk woord dat Duivels siddren doet,
Werd tot een spot van 't zinloos wangebroed,
Dat toom en zeel met voeten durft vertreden,
Om 't stalen juk van willekcur en dwang
In de afgodsdienst van 't moordend zelfbelang,
't Misleide volk om hals en schoft te smeden.

Niets heilig meer, of de afgrond wierp het om:
Geen ondeugd meer die niet ten toppunt klom.
Geen Liefde meer, geen band van samenstemming!
Het schuim welde op, en overstelpt en smoort
Het geen er nog in de ijzren harten gloort!
En waar is moed, waar ijver tot betemming?

* Rotsgalmen I, 160.

't Verkoeld gemoed, in laauwheid stervensbleek,
Zucht mooglijk stil. Maar neen, rechtschaapne, spreek!
Verhef uw stem, waar 's Hemels donders klateren
En onbemerkt voorbygaan over 't hoofd.
Ja schok elk hart dat zwak is, maar gelooft;
Spreek, Noach, spreek, by 't rijzen van de wateren!

Doch neen! die doop die de aard hertelen moest
Was eens. - Op nieuw door 't Ongeloof verwoest,
Moet thands het vuur van uit haar boezem breken:
't Is vuurgloed slechts die thands haar zuivren mag:
Gy nadert, ja, ô schrik-, ô jammerdag,
Die Gods genâ op 't bastaartkroost moet wreken!

Ja, Geest der Eeuw, der Helsche duisternis,
Verpest, verstik, wat Englen heilig is;
Klep wijd en zijd uw draak-, uw vleêrmuisvlerken!
Uw tyranny, uw aanhang, schokt en beeft,
En 't Rijk genaakt van Hem die eeuwig leeft,
En wiens Gezag geen Afgrond in zal perken.

ô Gy, die stil in diepen oodmoed zucht,
Maar d' overmoed dier Godbestrijdren ducht,
Verheft uw stem betoont U Godgetrouwen!
Verraadt, verzaakt, waar Belial gebiedt,
Uit laffen schroom uw God, uw Heiland, niet,
Gy zult Zijn Heil, Zijn Heiltriomf aanschouwen.

Herauten van het Godlijk zoenverbond,
Wie Zijn Genâ ter boetvermaning zond,
Omgordt uw borst met zevendubbeld wapen.
ô Dringe uw stem met meer dan donderkracht
Door 't ingewand van 't levend-dood geslacht;
Op 's afgronds rand ten doodslaap ingeslapen!

De boetbazuin, de vrede- en wraaktrompet.
Aan d' in Zijn naam ontsloten mond gezet!
De wraakfiool....neen, thands niet afgebeden,
(Zy stort zich uit;) maar trouw en kracht gesmeekt,
Door vrees geknakt noch twijfelmoed verweekt,
En 't marteldom voor Hem te moet' getreden!

1823.

Aan den heer A. Capadose, op zijne Bestrijding der beestpok-inenting.*

Heb dank, mijn Vriend, uit naam van Godsdienst en Geweten,
Voor 't opgeheven schild in d' onverzoenbren strijd
Ter weering van 't geweld, dat God- en plichtvergeten,
't Onnoozel kroost in d' arm eens Helschen Molochs smijt.

De Hel had t' allen tijd door duizenden van vonden
De menschheid aangetast, geteisterd, en belaagd;
Maar weinig was 't, een deel door vuur of zwaard verslonden,
Meer gruwzaam is een gift dat merg en beenders knaagt.

Geneeskunst, in deze eeuw van laffe dwingelanden,
Vervallen van haar aart, tot werktuig van de Hel,
Bestaat thands, in Natuur vijandig aan te randen,
En 't voorschrift dat zy geeft werd strafloos moordbevel.

* Rotsgalmen I, 164.

't Is thands Geneeskunsts werk, verradend om te brengen:
Vergif verstrekt voor brood, vergif voor medicijn;
Doch wat is 't, plant of erts ten giftbokaal te mengen?
Verdierlijkt moet ge, ô mensch, door dierlijk smetvenijn.

Verdierlijkt? Ja, geheel van uit uw rang verstoten,
Tot reedloos slachtvee zijn voor 's Aartsverraders wrok;
En, zijt ge uit dieren niet, gelijk hy leert, gesproten,
Uw afkomst moet met d' Os voor eeuwig onder 't jok.

Rampzalig menschdom, beef! beeft, Ouders, voor uw telgen!
Roept, roept d' onfeilbren Arts in dezen toestand aan;
En, eer gy 't Hel en vloek door de aadren in doet zwelgen,
Hebt moed, om voor uw bloed, het ijslijkst door te staan.

Ja, de Afgrond voert in 't eind de teugels van deze aarde:
Verzaakt uw Heiland thands, dees wareld ten gevall';
Of ziet waar Vrijheid zij, en recht, en menschenwaarde.
Verkiest in 't nijpend uur, of God of Belial!

1823.

Aan mijne egade, op haren verjaardag.*

Zie daar weêr een Jaar van 't Leven
(Aan het niet ten prooi gegeven)
  Afgesneden van 't bestaan!
Weêr zoo veel aan 't uur genaderd,
Dat de graanoogst wordt vergaderd;
  Dat de sikkel uit zal gaan!

Ja, wy wachten ze, ô mijn Waarde,
Ter verlossing van deze Aarde
  Uit den diepen Jammerpoel:
Ja, wy zien HEM haast verschijnen
In de ontschoven Wolkgordijnen
  Op des Warelds rechterstoel:

HEM, wiens weêrkomst wy verbeiden;
Wien de aan 't licht ontvallen Heiden
  Lasterlijk verzaakt en smaadt:
Hem, op wien het hart mag hopen,
Dat, voor de overtuiging open,
  Zich Zijn Wijsheid overlaat!

Welkom des, ô Tijdvervlieting,
Nadering van Heilgenieting!
  Welkom, Toekomst meer naby!
Stroomen we uit in dankgebeden
By dit jaarvoltrekkend heden:
  't Boodschapt Jezus heerschappy!

* Rotsgalmen I, 105.

't Was ons (ja!) vervuld van gaven,
Ook geschat by wareldslaven;
   Aardsch genoegen, huisgeluk.
Ja, wy mochten altijd danken,
Midden in het tijdlijk zwanken
   Onder 't looden lichaamsjuk.

't Geen uw dierbaar hoofd bedreigde,
Week; - de schaal van zegen neigde,
   En ons Echtheil was gered!
Zalig werd dees kring gesloten
In het hemelscht, ooit genoten,
   In verhooring van 't gebed.

Maar verheffen wy onze oogen
Naar den lichtstraal uit den hoogen,
   Straal van 't alherstellend licht!
Ja, die dag des Heilands nadert;
Als de zon door 't boschgebladert'
   Blinkt zijn glans ons in 't gezicht.

Zalig, ô! dien dag te aanschouwen!
Zalig ook, met vol vertrouwen
   Dien voor uit te gaan in 't graf!
In 't beleven of herleven
Blijver we ons aan 't harte kleven,
   Schudden we alle knelling af.

Smeeken we, ô geliefde Gade,
Om geene andre heilgenade,
   Om geen ander goed dan dit!
Vlechten we onze handen samen;
Zegge ons lieve spruitjen A m e n ;
   Kennen wy geen ander wit!

Ach, wat konden wy bedoelen
In dit overneveld woelen?
  Wat heeft waarde voor 't gemoed?
Wat, dan 't uitzicht op den morgen,
In geen nachtfloers meer verborgen;
  Maar in ieder dag begroet!

Dierbre, ja, wy zien de kimmen
Van dat Godlijk schijnsel glimmen;
  Ja, de throon des Heilands naakt!
Wat is leven? wat is sterven? -
In Zijn Rijk een deel verwerven;
  Is wat allen wensch volmaakt.

Pand van onzen Huwlijkszegen,
Vlieg met ons dien Heiland tegen,
  Gy op wien Zijn kruisbloed droop!
Hef u tot Hem in 't verlangen
Dat u vonkelt op de wangen,
  Op de wieken van de Hoop!

Ja, nog weinig donkre dagen,
Zwart van aaklige onweêrvlagen,
  Drijven over 't aardrijk om.
Maar (de Trooster in ons midden!)
Mogen wy vertrouwend bidden:
  KOM, ô KONING JEZUS, KOM!

Ex Tempore.

1823.

Aan mijn zoon, ter zijner verjaring.*

Zie daar, zie daar dan weêr een jaarkring heengevloten,
Mijn Zoon! Een merkbaar deel van 't ons bestemd getal;
In weldaân, onverdiend en roekloos wuft genoten,
Waarvan Gods Almacht ons eens reekning vragen zal!
Bedenkt gy dit, mijn kind; en durft ge uw hart doorzoeken,
Of 't minder hangt aan 't stof en meer ten hemel trekt?
Of 't geen geheimen heeft, geen dichtversloten hoeken,
Die 't siddrend voor het oog uws Scheppers opendekt?
Mijn kind, wy menschen zijn in zonde en schuld geboren:
't Verderf, de vloek der schuld kleeft al wat ademt aan;
Geen hart, of 't wordt verlokt naar 't zelfgevlei te hooren,
Van hoogmoed, wareldliefde, en wulpschen eigenwaan.
Ontveins 't u-zelven niet: hier baatte ons geen verbloemen;
Belijden wy de schuld voor die dat hart doorziet!
Ons hart moet eerst zich-zelf als boos en schuldig doemen,
Of, die vergeven kan, vergeeft de schulden niet.
Neen, 't bloed van JEZUS vloot voor ware schuldbelijders;
Voor niemand die zich iets op eigen deugd vermeet.
Geen Christnen zijn zy, neen, maar deugd- en Godbestrijders,
Wier ziel zich niet geheel door 't kwaad bezoedeld weet.
Besef dit, ô mijn kind! Blijf aan uw Heiland kleven,
Gy hebt Zijn heilbelofte en woord en liefdepand;
Hem met geheel uw ziel en eer en dank te geven,
Zie daar des Christens plicht in alle levensstand.
't Zegt weinig, stapels goud in kisten op te hoopen;
Voor 't oog te prijk te staan in prinselijken dosch:
Dit alles kan geen rust voor 't hart des stervlings koopen;
Dit maakt het van geen boei, geen zondeketens, los.

* Rotsgalmen I, 115.

Bid nooit om overvloed, om staat, of eereteekenen,
   Maar om 't bescheiden deel dat nooddruft vordren mag;
Leer, nooit op menschen gunst, op aardschen steun, te rekenen,
   Maar smeek om 't daaglijksch brood voor elken nieuwen dag!
Deze aarde gaat voorby met grootheid en ellenden,
   Doch 't beter leven naakt dat van geen jamm'ren weet;
Laat u geen valsche schijn daar 't oog van af doen wenden,
   En acht het licht-gekocht voor eens-voorbygaand leed.
Nog hebt ge uwe Ouders hier en 't ouderlijk vermanen,
   Maar mooglijk is 't slechts kort dat u dit heil gebeurt;
Besproei gy ze (is 't Gods wil) met kinderlijke tranen,
   Maar acht dien teedren band door 't sterflot niet gescheurd.
Ik weet, gy hebt hen lief. ô Blijf ze steeds beminnen;
   Herinner u gestaâg hun lessen, hun gedrag;
En prent die telker reis met weemoed in uw zinnen,
   Op dat haar de Almacht aan uw boezem zeegnen mag!
Gedenk! uw Heiland leeft. Zijn' oog' is niets verborgen;
   Hy nadert, hun ten heil, wier hart Hem steeds verbeidt.
Wees werkzaam in uw plicht, en voed geene andre zorgen:
   't Is alles in Zijn hand; Zijn doel, uw zaligheid. -
Zie daar mijn gift, mijn wensch, by uw geboortverjaren!
   Ik spreek van voorspoed, roem, geleerdheid, noch verstand:
God wille u voor 't vergif van aardschen trots bewaren,
   En leide u over 't pad des levens by de hand! -
Misken de strekking nooit der naderende tijden:
   Wees vreemdling waar geen Vorst in Jezus naam gebiedt.
Doch moogt ge, als werktuig uws Verlossers, werken, - lijden, -
   Mijn Zoon, mijn Lodewijk! versmoor die roeping niet! -
Wat Vader wenscht zijn kind geen lange reeks van dagen?
   Mijn Zoon, ach ware ze u tot 's Heilands komst gerekt!
ô Dat uwe oogen Hem op 't Wolkgestoelte zagen,
   Wanneer 't gezegend jaar zijn zegenkring omtrekt
Ja, mocht ge...! ô Hemel! - Gy die moed in 't hart zult storten,
   Als 't vreeslijk onweêr bromt, ô sta den jongling by!
Gy die Uw' volk' ter gunst' de plagen zult verkorten,
   Geef, geef hem kracht van ziel, die onverwrikbaar zij!
Laat de adem van Uw mond de buien die zich vormen
   Hem blazen over 't hoofd, als nevels die vergaan;
En geef het telgjen steun by 't woeden van de stormen,

Om met geheven hoofd in 't buldren pal te staan!
Ach! wierd dat uitzicht waar! Koom haastig, Wareldkoning!
Al 't schepsel zucht U toe met Hoofdstof en Natuur.
Mijn Lodewijk, aanbid! wees enkel dankbetooning!
Ja, 't tijdstip is naby; zie opwaart! hoop! verduur!

1823.

Aan Mr. Izaäk da Costa.*

Waarom toch stelt ge u zelv' aan smaad en laster bloot,
DA COSTA? Eet (gy moogt,) in vrede uw eigen brood;
Laat 's warelds dwaasheên, laat een eeuw van trots en logen,
Op vrijheid, menschenliefde, en zielsverlichting bogen,
Laat blinde dweepers van de Zelfdienst, 't blinde volk,
Verleid tot op den rand der grondelooze kolk,
Opstuwen met geweld, en 't half verstikt geweten
Wanneer 't zich nog verheft, voortsleuren in hun keten;
Hou aan den Heiland vast, wiens kruis ge in de armen klemt;
Doch weet, de vloek der Eeuw wordt nooit door ons getemd.
Wat dacht ge? In 't Christendom het Christendom te vinden,
Geen gruwelrot van dien die omgaat tot verslinden
En elk door de ooren briescht als de afgevaste leeuw,
Die wond en lucht vervult met aaklig noodgeschreeuw?

* Keur van Ned. Letteren XIIIe St., 16.

Neen; haat voor Jezus, voor zijn Zoenbloed (daar vergeten),
Ging over van den Jood aan die zich Christnen heeten.
Was 't Farizeëndom aan Mozes wet gebecht,
't Is hier een Soerates voor wien men Hem bevecht;
't Is Heidendom. - Laat daar 't gebeuzel van Rabbijnen,
Wien in hun blindheid zelfs, nog eenig licht mocht schijnen;
In wier verwachting toch (hoezeer in 't oog miskend)
De Volksverlosser heerscht, hun Redder uit de ellend,
Van 's warelds aanvang af verkondigd aan hun vaderen
Als Wareldkoning die al de aarde moet vergaderen!
Begeef hen (in den schoot der Kerkbruid ligt uw troost,)
Doch blinder duizendmaal is 't thands verheidend kroost.
't Ontzette, 't treffe u vrij, vergeefs zocht ge in ons midden
Den Heiland die u riep, met broedren aan te bidden,
Als gy, doordrongen van zijn Godheid, Heilgenâ,
En schuldverzoening in den vloek van Golgotha;
Afhangelingen die zijn kniën teêr omarmen,
Tot Hem om weêrgeboorte in smeekende onmacht kermen.
Zy zijn er, ja, en dank zij 't eeuwig Raadsbesluit
Dat Neêrland nog niet gants aan d' afgrond gaf ten buit!
Maar wat 's het zacht, het stil, 't weemoedig hartverheffen
In beden -; wat, de stem der reinste hartbeseffen,
By 't woest gebulder van de spot- en lasterzucht
Die met haar donderklok steeds ratelt door de lucht?
't Geblaat der lamm'renkooi, by 't zielbeangst verschuilen,
Door 't woest geraas verstikt van 't wolf- en tijgerhuilen,
Met opgesparde muil by 't blikkren van 't gebit
Aan 't woeden? - Dierbre vriend, beseft, beseft ge dit?
Zie herders-zelven hier van kudde en staldeur vlieden,
Daar, zelfs den wolf ontzien, en schroomen weêr te bieden.
Ja, dobbren, of die schat, gekocht door Jezus bloed,
Hun Meester of den Geest der wareld eren moet;
Ja, sommigen dien wolf met zachte woorden streelen,
Zich tusschen plicht en trek met wareldlist verdeelen,
En - maar genoeg hiervan! Getrouwe wachters, spreekt!
Of neen, beticht hen niet wien 't zelfgeweten wreekt
En foltert, daar ze, uit zucht (of dolheid) tot behagen,
Met huichelend gezicht naar eer of weelde jagen,
En alle plichten, met den Sabbath van den Jood

Doen wijken voor 't belang, zoo klein het zij of groot.
Beticht hen niet, ô neen, geeft hen den Satan over,
Met al hun aanzien, al hun blinkend klaterlover.
Maar gy, staat pal, volhardt! gy die geen andren Heer
Dan Jezus, ons gekruisd, geen dan d' Apostelleer
Van Zijn genoegzaamheid, Zijn eenige voldoening
Als zondenoffer kent en gave schuldverzoening;
En 's menschen hoogmoed wraakt! Volhardt gy onverwrikt,
Schoon alles vuur en vlam uit grimmige oogen blikt!
Doch wat, mijn vriend, wat doet ge in die verbijsteringen
Waar 't al van monsters krielt en snoode afvallelingen;
Wat woelt gy dus vergeefs? wat wacht gy, welk een baat,
Van 't geen ge uit yver en oprechte zucht bestaat?
Versmoor uw stem in 't hart waaruit zy op koomt wellen.
Wat vordert u, u-zelv' in de oorlogs-spits te stellen
En op te treden daar het alles zwijgt en beeft? -
    Ach neen! zoo spreke een hart dat niet voor Jezus leeft.
Ook onze roeping is als Christnen op te treden.
Ja, zij Zijn naam, Zijn zoen, voor wie Hem haat beleden,
Als in der Englen taal, door ons op aard geloofd,
En strijden we elke stond voor ons gezalfde Hoofd!
Ja, gy mijn vriend, ja gy mijn broedren, gy, als panden
Van Christus, my geteeld uit vaderingewanden,
Verslapt, verflaauwt niet in uw yver; neen, vaart voort,
't Is Jezus, Hy-alleen, aan wien gy toebehoort!
Ja, spreekt voor waarheid, spreekt naar plicht en overtuiging!
Voor d' Afgod dezer eeuw geen knie-, geen schedelbuiging!
Tot vrijheid riep u God uit Mozes strenge wet;
Niet tot eens Molochs juk dat wie 't ontfangt, verplet.
Zie Kerk en Vaderland aan wie ge u hebt verbonden,
Door blinde razerny mishandeld en geschonden,
Ja, 't stikziend Heidendom in zegepraal gevoerd;
Met onverdraaid gezicht, standvastig, onberoerd!
De menschheid tot een prooi van dartele onverstanden!
Hier 't lichaam, daar de ziel, in broedermoordren handen!
't Is thands huns meesters Rijk. Voorzegd is 't en vervuld;
Wy, dulden we onverzet hetgeen de Godheid duldt!
Wat kan de Lasterzucht ons geven of ontnemen?
Ze is tergend, maar veel min dan 't hartbesluipend flemen

Van valsche vriendschap, lof, en vleiend eerbewijs,
Verradend tonggelek der slang van 't Paradijs!
Ja, zijn ze ons vijand en vervolgen ze ons, die snoden!
Zoo deed heel 't Heldental dat ze onbeschaamd vergoden;
Hun Juliaan, Trajaan, en dierbre Mark-Aureel!
Met die (zy willen 't dus,) met zulken, zij hun deel!
Het onze zij, met smaad, met tegenheên, te strijden!
Ach, heerlijk is 't, voor Hem die smaad leed, smaad te lijden,
Om Hem die voor ons stierf, wat leed heet, te ondergaan.
Hem, uit den buik van 't graf verwinnend opgestaan,
Hem, opgevaren, Hem, aan 's Vaders zij' verheven,
Hem offren we al ons bloed, Hem sterven wy en leven.
Hem wachten we op deze aard in macht en glorie weêr.
Gezegend zij ons lied! - HOZANNA ONZEN HEER!

1824.

Schaduwbeeld van mijn zoon Julius Willem.*

Ons eerste Huwlijkspand, met ons in 't leed verdrukt,
By onverwrikbren moed, gelaten, zacht, en teder,
In d' eersten knop der jeugd aan onzen arm ontrukt,
Gaf verr' van 't Vaderland zijn ziel aan de Almacht weder.
't Was 't Uwe, ô God! hy droeg Uw hemel op 't gelaat,
Hy droeg dien in een hart vol kalmte, door de baren:
Ach, zwijge U wie het oog op dees zijn schaduw slaat,
Die 't bloedend Oudrenhart getrouwer blijft bewaren!
Ruste op de laatste telg van 't eens zoo talrijk kroost
Uw zegen slechts, Uw geest, en, ja, wy zijn getroost!

1823.

* Rotsgalmen II, 58.

Aan een stokoud vriend, tot verjaring.*

Alle Jaren, alle Jaren
Nieuwe toontjens uit mijn snaren!
  Neen, mijn Vriend, dat loopt te straf.
Dat 's voor twintig Jaar begonnen,
En tot zoo lang voortgesponnen,
  Maar, zoo raak ik nooit daaraf.

'k Dacht, de man is op zijn dagen;
Laat hy weêr een versjen vragen,
  't Is met drie of vier gedaan:
Zeven Kruisjens, een daar boven,
(Anders kon ik niet gelooven,)
  Kunnen voor een mensch volstaan.

Dat is zoo de loop der zaken;
Daar mag iemand staat op maken:
  Mozes heb ik tot garand.
Maar och neen! ik ben bedrogen,
En, heeft Mozes niet gelogen,
  't Is van my een misverstand.

Hoor, Patroon! ik gun u 't leven:
Zie uw kleinkinds achterneven,
  En hun achterkleinkinds kind;
Maar dat alle Jaar verjaren
Is een schrikkelijk bezwaren
  Voor een Dichterlijken Vrind.

* Rotsgalmen II, 107.

Lieden die met u verouden,
Weten dat niet uit te houden.
Echter blijf ik by mijn woord;
Maar zoo moeten wy te samen
Daar een middel op beramen;
Maken wy een goed akkoord!

'k Zal uw Jaardag steeds vereeren;
Maar hy moet niet wederkeeren
Dan alleen om 't tiende Jaar.
En zoo keer' hy twintig malen,
'k Wil u 't vers dan graâg betalen;
Dit alleen verlang ik maar!

1823.

Aan den heer Willem Anne, baron Schimmelpenninck [van der Oije]. In zijn Vriendenrol.*

In d' overwelmingsdamp der wijsheid onzer dagen,
Schonkt ge ook een vlijtig oor aan mijn verstoten Leer;
Ik zag uw frissche Jeugd mijn Grijsheid eerbied dragen;
En 'k vond in u 't gemoed der oude Riddren weêr.
Vaar voort, beproef, doorzoek, en oordeel door u-zelven,
Wees vrij, wees Edelman, en van geen Tijdgeest slaaf:
Het goud der Wijsheid is uit waanzueht niet te delven
En Waarheidliefde-alleen maakt achtenswaard en braaf.

* Rotsgalmen II, 128.

Des Christens lot op de aard is laster, hoon, miskenning,
Verdrukking, armoê zelfs, en wat den boezem grieft;
Maar gy doorleest mijn ziel, recht eedle Schimmelpenninck,
Leef, als uw hart verdient, van God en mensch geliefd!

1823.

Aan mijne egâ [Inschrift in een exemplaar van P.C. Hoofts Gedichten, eerste deel.]*

Vereend door dicht,
En liefde en plicht,
Door tijd en lot,
En zucht tot God,
Moet immers 't mijn
Het uwe zijn.
Ontfang het dus
Met 's harten kus
En vollen gloed
Van 't rein gemoed!

[1823.]

* Catalogus der Boekverzameling van B., 75.

Den hooggeleerden heere Mr. Meinardus Tydeman, op zijn 83sten Verjaardag.* 1824.

Hâc longum florens animi mentisque juventâ
Iliacos aequare senes ac vincere persta!

STATIUS.

Die zich drie en tachtig jaren
Op de baren
Van des warelds oceaan
Onbezweken in gevaren
Met een stoorloos zielsbedaren
Over 't moedig hoofd zag gaan;

Dien verschrikken op haar kolken
Nieuwe wolken,
Nieuwe dondervlagen, niet,
Schoon hy d' ondergang van volken,
't Bloedgedrup van spies en dolken,
In heur schijnsel spieglen ziet.

Wat heur zwangre schoot moog dragen;
Bliksemslagen,
Stormen, hagel, nevelmist;
't Zal den boezem niet vertsagen,
Van des Hoogsten welbehagen,
Door Zijn inspraak, vergewist.

* Nalezingen II, 136.

't Hulkjen spoedt toch naar de reede,
't Land van Vrede,
Waar het Heilkompas op wijst,
Waar verhoorde hartebede
Hem die 't tot Zijn eer herkneedde
Eeuwig in verrukking prijst.

Mogen we in de tijdsverdrieten
Rust genieten,
Dankbaar midden in de pijn.
Zoo het oog een traan laat vlieten, -
Waar het hart zich uit mag schieten
Kan geen Christen troostloos zijn. -

Dus vermochten wy dit leven
Door te streven,
Altijd hooggeschatte Vrind,
In der Almacht eer te geven,
Zonder op de wiek te zweven
Van der tijden wervelwind.

Dank en zegen zij d' Algoede
Die ons hoedde,
En de kroon der grijsheid schonk,
En, hoe Hel en Wareld woedde,
De aangenomen Reistocht spoedde,
Tot de ree' ons tegenblonk!

Sla ons 't oog der Heilgenade
Verder gade
In 't verzekerd zielgeloof!
Schudden we voor worm en made
Aan dien voet der levenskade
't Afgedragen kleed ten roof!

Leef, ô leef in dit verbeiden,
En wy scheiden
Niet voor eeuwig van elkaâr.
Die ons woning ging bereiden
Zal ons by de hand geleiden
Door de branding van de baar.

Midd'lerwijl stroom' de eêlste zegen
d' Uwen tegen
By de teedre Vadertroost:
(Troost, die kroonen op kan wegen!)
‘'k Heb een nieuw bestaan verkregen
In een my gelijkend kroost!’

Aan mevrouwe M.M.T., by hare verjaring.*

Zalig door het kinderbaren
Is de weêrhelft van Gods beeld,
Die zijn lot verzacht en streelt,
En zijn lust en zielsbezwaren
Met getrouwe liefde deelt.

Is er zaligheid te voegen
By die hooger zaligheid
Die op dorens rozen spreidt;
Kent het aardrijk één genoegen
Deugd en Godsvrucht toebereid,

* Nalezingen II, 139.

Wel dan, 't zij aan U geschonken,
In wier zacht en zedig oog,
Steeds geheven naar omhoog,
Nooit dan liefdetranen blonken,
Nooit geveinsdheid, onschuld, loog!

Dit getrouwe en dierbre Gade
Van een my getrouwen Vrind,
God- en Vaderlandsgezind!
Dit verleene U Gods genade,
Die 't eenvoudig hart bemint!

'k Leg by Uw geboorteviering
(Die de hemel t' elken keer
Met een nieuw genot vermeer'!)
Dees mijn' wensch ter dischversiering
Op het vriendschaps-outer neêr.

Den 12 van Louwmaand, 1824.

By 't geschenk van een zilveren drinknap aan 't kindtjen van een' vriend.*

Lief wichtjen, smaak de melk die u dit napjen biedt,
En Jezus schenke u die, die uit Zijn bronaâr vliet!

1824.

* Nalezingen II, 140

Aan mijn egade. [Inschrift in een Exemplaar der ‘Rotsgalmen’, eerste deel.][*]

Wie nog heeft ooren voor mijn galmen,
Indien mijne Egâ die niet heeft,
Mijn deelgenoot in Pindus palmen
En wie mijn ademtocht doorzweeft!
Ontfang ze dus, geliefdste op aarde
Van uit het hart van uw Gemaal,
En schenk ze, in gunst van die ons paarde,
Een teder vrouwelijk onthaal!

1824.

* Catalogus der Boekverzameling van B., 76.

[Voorzang voor het tweede deel der ‘Rotsgalmen’.][*]

‘Zijn dit verzen waar een Dichter
Lof en lauwerblaân van hoopt,
Of de Onsterflijkheid meê koopt? -’
Neen, die wint men eindloos lichter
In deze Eeuw van razerny:
Vlei haar slechts in al haar zotheên,
Kniel voor de opgeworpen Godheên,
Heb de schreeuwers aan uw zij',
En uw krachtelooze vaerzen,
Stappen ze in Dragonders laarzen,
Zijn verheven Melody.

Neen, ook zelfs in wijzer dagen
Dong een droomig Grijzaarts lied
Naar Permessus eerloof niet,
Waar men sprongen voor moet wagen.
Neen, ik kruip maar langs den grond,
En by zoo veel Dichtrenzwermen
Wier trofeên mijn kachels warmen
By de winteravondstond,
(Vraagt niet, of door eigen hitte
Die hun Febusstoom bezitte,)
Brom ik slechts ter halver mond.

Wacht dus, Vrienden, in mijn galmen
't Klaatren van trompet noch Luit
Dat op zwerk of muren stuit;
Wacht geen tjilpend zoet der halmen
Dat wellustige ooren streel';

* Rotsgalmen II, 96

Neen, verwacht slechts zielsgevoelens,
Na een leeftijd tobbens, woelens,
Voor eens menschen kracht te veel,
Nu wanhopig, dan te vreden
Doorgeworsteld, doorgestreden,
Uit een langverstramde keel.

1824.

In het album van den heere Mr. R. Fr. Groeninx van Zoelen, by zijne promotie.*

Wat's Waarheid? - Dat wat is. - Wat 's Wijsheid? Dit te erkennen!
Wat is 't geen is? - Geen schijn, geen overspieglend beeld,
Maar door zich-zelf bestaande, en niet in 't brein geteeld,
En voor 't bereik te hoog van mensch of Englenpennen! -
Wat is ons weten dan? - Een wolk van ijdlen waan;
En - deze grijpen wy voor Waar- en Wijsheid aan!

Wees zulke Ixion nooit, mijn Vriend! Doordring u-zelven!
Stel menschenwetenschap niet hooger dan heur prijs.
Verheug u (ja 't is schoon,) in 't eervol Leerbewijs;
Maar leer uit eigen borst wat WAAR is, op te delven:
't Schuilt daar in d' invloed van de Welbron van al 't ZIJN,
Wier ader Leven is en Waarheid, vrij van Schijn.

1824.

* Rotsgalmen II, 96.

Den heere predikant C. Steenhauer, ten afscheid uit Leyden.*

Ga waar Gods kerk u roept, Zijn Geest uw schreden leidt!
Ga, met de kracht omgord van 's Heeren Mogendheid!
Breek rotsen door uw taal, slecht bergen tot valleien,
En kondig vrede op aard met Bethlems Englenreien!
Wees Boet-, wees Heilgezant, wees Herder onder Hem,
Wiens kudde niet vertraagt op 't hooren van Zijn stem!
Geleid ze, in Zijnen naam, naar 's Levens zuivre beken;
Hy zelf zal met u zijn, zal uit uw boezem spreken;
Uw dienst zal vruchtbaar zijn. - En 't Helsche wolfgebroed
Begrimme u dan, wat nood? 't is Jezus die behoedt.

1824.

* Bijdrage tot Boeken- en Menschen-kennis II, 273.

Lust en liefde.* [Aan mijne Egade.]

Geen hartbestormend ooggevonkel
  Dat gloênde pijlen om zich schiet:
Geen lustenkittlend lipkarbonkel
  Dat zich 't vervoerend kusjen biedt;
Geen borst-ontvlammend armgekronkel
  Waar adem by in adem vliet;
Geen boezem, met aanlokkend zwoegen
Zich overgevende aan 't genoegen
  Waar 't bruischend ingewand van ziedt:

Geen heupen, in den dans aan 't slingeren,
  Die 't hupplen van den spichten voet
Op 't elpen knietjen zwenken doet;
  Doortinteld van 't ontstoken bloed;
Geen enkel die in 't zwaaiend dartelen,
  By 't golven van het dun gewaad,
  Het maagdlijk zwellend been verraadt,
Dat onder 't oogverblindend spartelen
  De in 't hart gevoelbre zangmaat slaat:

Geen enkels (neen!) met Zefirwieken,
  In slingerzwieren door de lucht
  Betoovrend als in Geestenvlucht;
Geen wangen met een morgenkrieken
  Waar meer dan middagvlam in blaakt:
Geen oog van 't Hondstarvuur ontstoken;
Geen borst van Oogstvuurgloed aan 't koken,
  Die zelfs het schoon afschuwlijk maakt;
Geen wellustdronken tooverzalen,
Geen loosverfijnde Bacchanalen!
  Wier zwijmling 't hart my heeft gera akt! -

* Rotsgalmen II, 97.

Neen, andre lonken, andre stralen,
   Ontvloeiden 't zacht en zedig oog;
Neen, anders zwoegde in 't ademhalen
   De zucht die 't maagdlijk hart ontvloog;
Ja anders was 't aanminnig blozen,
   Geliefde, dat uw kaak beving,
En teedrer 't waas dier zachte rozen
   Waaraan mijn hart gekluisterd hing.

Neen, anders was dat handendrukken,
   Wanneer uw hart het mijn verstond,
En ik u 't andwoord mocht ontrukken
   Ten balsem van mijn hartewond.
Neen, anders lag ik in 't verlangen
   In zielbetoovring aan uw kniên,
Om 't levenswenkjen op te vangen
   Waarin ik al mijn heil mocht zien.

Neen, anders was uw statig zweven,
   De zachte golving van uw leên,
Waar in me, als op een wolk geheven,
   Een Engel van den Hemel scheen:
Dat licht en meer dan zwevend treden
   Waar gras en veldbloem onder boog,
Maar ongeknakt en overgleden,
   Het hoofd weêr ophief naar omhoog.

Neen anders, 't lachjen op uw lippen,
   Waaruit voor 't aan u hangend hart
Die levens-adem af mocht glippen
   Die wellust schiep uit stervenssmart?
Die, wen de stormen om ons woedden,
   En de afgrond buldrend openspleet,
My zaligde in de tegenspoeden,
   En 't hart verhemelde onder 't leed.

Ach! wat was me immer reiner weelde,
   Dan 't hart te spieglen in dat oog
Waaruit, wat nijpen mocht of streelde,
   Het mijne Hemelwellust zoog!
Wat dierbrer, dan aan uwe zijden
   Te wandlen door de vreugdestond,
Of, moest ik met den weêrspoed strijden,
   De troost te plukken van uw mond?

Uw hart kon feest- en zinvermaken,
   En wat deze aard verlokkendst heeft,
Om hem, om hem-alleen verzaken,
   Voor wien, voor wien-alleen, gy leeft.
Voor my, voor my kon 't jamm'ren dragen,
   En wat de weêrspoed schriklijkst had;
Voor my, verduren zonder klagen;
   En God-alleen was onze schat.

Ja, Lieve, ja, Hy zal dit blijven;
   Hy voerde ons aan elkanders hart,
En, tot die harten ons verstijven,
   Zijn we één in vreugden, één in smart.
Kom! als op de aarde reeds verengeld,
   (Zy toch is onze woning niet,)
Onze adem in Zijn lof gemengeld,
   Tot één, één eeuwig vreugdelied!

   1824.

Ter verjaring mijner wederhelft.*

Moog met witbesneeuwde hairen
En verkleumden ouderdom
Feestgenot noch vreugde paren,
Echter mijn verlamde snaren
Zijn dit Hooggetij' niet stom.
Neen, laat hals en kniën nijgen;
Hart en boezem zijn niet koud,
Hart en Cyther zal niet zwijgen
Maar in zangdrift opwaart stijgen,
Liefde en Godsdienst wordt niet oud.

Zoo my stem en adem falen;
Schoon mijn vinger, stijf en dof,
Blindlings om de Lier mocht dwalen,
En mijn schroevend ademhalen
d' Echten toon niet langer trof;
Harten zingen slechts voor harten,
En, begroet ik dezen dag,
't Is niet om de Kunst te tarten;
'k Zing de Zalfster van mijn smarten,
Die hem 't eerst ontloken zag.

Ja, voor haar span ik de koorden
Op mijne afgesleten Lier:
Zoo ook stamelende woorden
Op mijn bleeke lippen smoorden,
In dit cindel vonkt nog vier.

* Navonkeling I, 65.

Ja, voor haar verjong ik weder,
   Waar ik zelfs in de asch voor gloei.
Voor haar teêrheid even teder,
Dunk ik me als een groene Ceder,
   Honderdjarig in zijn bloei.

Ja, dees Blijdag wil ik vieren
   Die ons nog vereenigd ziet;
'k Zag hem nog den hemel sieren
Waar wy 't leven rond in zwieren;
   Zij my dit een stervenslied!
Ja, Melieve, 'k groet dien morgen
   Die u 't eerste schijnsel bood:
Heel de heeling van mijn zorgen
Hield hy in zijn schoot verborgen:
   My verrees dat morgenrood!

Heeft hy parels noch robijnen
   Op uw kinderkoets gestrooid,
Hemelstralen liet hy schijnen,
En de wiek van Serafijnen
   Heeft zich om die wieg geplooid.
In uw boezem lei hy zaden
   Om te wortlen God' ten prijs,
Die des Hemels drop zou baden,
Struik doen schieten, knop en bladen,
   Bloem en vrucht van 't Paradijs!

Bloem en vruchten, voor uw Gade
   Tot verkwikking op zijn pad.
Eeuwig dank zij Gods genade,
Die wat ooit zijn hart versmaadde
   Tienvoud weêrgaf in dien schat!
Wat toch, zwerver op deze aarde,
   Ware ik zonder uwe troost?
Wat had wellust, prijs, of waarde,
Dat uw teêrheid evenaarde,
   En de liefde van ons kroost?

Neen, ik wil u niet bedroeven,
Schrei niet, Lieve! God is goed.
Prangt Hy 't hart in bange schroeven,
Wil Hy 't loutren door 't beproeven,
Ook die hardheid valle ons zoet!
Ja, Hy nam; Hy had gegeven.
Maar - Hy liet ons ééne spruit;
Moog die Hem ter glorie leven!
Moog Zijn Geest dien overzweven!
Breide ons die heur takken uit!

Hen die wy zoo teder minden
Zullen we immers (ach, hoe blijd!)
By hun Heiland wedervinden
In den kring van Godsgezinden,
Overwinnaars in den strijd!
Ach! gevoelde uw hart hun smeeken
By het Ouderlijk verdriet,
Toen wy van de smart bezweken,
Weggegolfd in tranenbeken,
Voor hun spelend broêrtjen, niet?

Ja, gy voelde 't; en nog heden,
In dees eigen oogwenk nog,
Zien zy op ons naar beneden
Met de tederste aller beden;
Ja, het is geen zinbedrog!
Lieve Weêrhelft! Hemelingen
Sproten uit uw zuivren schoot;
Ja, wy mogen Hallels zingen,
't Hart ons in den boezem springen,
God is gunstrijk, God is groot!

Hem wiens roem op Englentongen,
Op der Winden vleugels zweeft,
Hem zij dank en lof gezongen;
Hem die ons het hart doordrongen,
Zich ons kroost geheiligd heeft!

Hem wiens Geest ons om blijft waren
   En de ziel met wellust drenkt;
En, by nieuwe levensjaren,
Dien, die op Zijn Heil blijft staren
   Nieuwe kracht en zegen schenkt!

Geef ons, Vader, dezen zegen!
   Goël, spreng ons met dat bloed
Dat, in Zoenwalm opgestegen,
Ons Uw Hemel heeft verkregen,
   Voor de macht der Hell' behoed!
Geest van Waarheid, Licht, en Vrede,
   Gy, doordring on h e e l 't gemoed,
Hoor ons-aller zielenbede,
En geleid ons ieder schrede,
   Als een toorts voor onzen voet! -

Dierbre! mocht het my gebeuren,
   Nog te kwelen op dees dag; -
Die my van uw zij' zal scheuren
(Moog 't uw boezem niet doen treuren!)
   Nadert, elken aderslag.
Gy, herdenk my by het keeren
   Van dit Jaarfeest my zoo waard;
En, moog 't graf mijn rif verteeren,
Dank voor my den Heer der Heeren,
   Die ons eenmaal weder paart.

Zie my aan uw arm onttrekken
   Met een onberoerd gemoed:
De Engel die my op zal wekken,
Zal u met zijn vleugels dekken,
   U en 't spruitjen dat gy hoedt,
't Lieve Wichtjen zal u eeren
   Met een kinderlijk ontzach;
Zal van u de plichten leeren
Van 't genieten, van 't ontberen,
   Van een vlekkeloos gedrag.

't Zal de tederheid belonen
Die gy aan zijn Vader boodt;
't Zal uw hoofd met rozen kroonen,
U zijns Vaders hart betoonen,
Dat zich in hem overgoot.
't Zal zijn God en Goël prijzen,
't Zal getrouw zijn aan zijn Vorst,
De eer zijns stambooms doen herrijzen,
En de deugden steeds bewijzen,
Ingestort van uit uw borst.

Teedre! van die hoop gesteven,
(God verhoor' en maak' ze waar!)
Laat ik 't woelig leedvol leven;
Zonder voor uw lot te beven,
Strek ik 't lichaam naar de baar.
'k Ga u daar voor uit, mijn Waarde,
Waar gy me eenmaal volgen zult;
Of, zoo Jezus gunst u spaarde
Tot Zijn wederkomst op de Aarde!
Dubbel waar mijn wensch vervuld.

Ja, gewis, die dag der dagen,
Dag van vreugde en wee, genaakt.
Op Zijn Wolkenthroon gedragen,
En omheind van donderslagen,
Daalt uw Heiland, Christnen; waakt!
Ja, gy zult Zijn Rijk aanschouwen,
Thands in 't stof vertrapt geslacht,
Alle die op Hem betrouwen! -
Hoop het, voorbeeld aller Vrouwen;
En mijn Knaapjen, gy, verwacht!

1824.

Aan mijnen zoon ter verjaring.*

De vroegkim bloost en spelt een juichend heden;
Mijn dierbre Zoon, begroet het met ontzach,
Dat vreugdelicht, dat, lachend opgetreden,
U 't eerst in Vaders arm, aan Moeders boezem zag!
Dat, van uw Oudren teêr ten hemel afgebeden,
U 't welkom bood in d'u nog vreemden dag,
En d' adem schonk, die door uw borst gegleden,
Slechts andwoord gaf met kermend weegeklag!

Die dag, mijn kind, zoo schoon met purperstralen
Om 't hoofd gehuld en rijken schittergloed,
Zij niet ontwijd door dartle vreugdemalen
Van trotsche wareldpracht, of weitschen overvloed!
Maar wekk' hy u tot plichtig dankbetalen.
Tot waardig zijn aan d' oorsprong van uw bloed;
En zie hem nooit dan met verrukking dalen,
In nieuw gevoel van nieuw ontstoken moed.

De tijd genaakt, ô spruitjen van mijn lenden,
Dat u de staf waar op ge u leunt, ontschiet;
Wat Moederzucht, wat Vader af kon wenden,
Bedreigde 't u van verr', het trof uw schedel niet.
Maar ach, gy treedt een wareld vol ellenden,
Vol schijngenot, maar moordend zielsverdriet,
Vol ondeugd, in; en - 't gave fruit te schenden,
Vermag één wesp, die schijnbre kusjens biedt.

* Navonkeling I, 74.

Mijn kind, HY leeft, HY die alleen behoeden,
Die redden kan in lijfs- en zielsgevaar!
HY zij uw steun in voor- en tegenspoeden!
Smeek, smeek Hem steeds, mijn telg, dat Hy uwe onschuld spaar!
Geen schat, geen heil, kan heur gemis vergoeden;
Zijn hemel leeft, Zijn adem zweeft in haar.
Laat rampen vrij, laat stormen om u woeden,
Zoo slechts Zijn Geest, Zijn schutsgeest om u waar'!

Gy kent, mijn Zoon, den Heiland, uit wiens wonden
't Verzoenend bloed langs 't vloekvol kruishout vloot.
ô Roep Hem aan, die harten kan doorgronden,
Den God van 't eeuwig heil, des stervlings leedgenoot;
Hem, wreker en slachtoffer onzer zonden,
Des levens troost en toevlucht in de dood!
Ach, in de boei van zonde en Hel gebonden,
Geen steun dan HY in ramp of stervens-nood!

't Is op dees dag, dees feestdag van verblijden,
Dat u mijn mond met dubble ontroering kust.
Ik weet, mijn kind, daar naadren bange tijden,
Doch, dierbre, vrees ze niet, in Jezus kracht gerust!
Des Christens lot is voor zijn Heer te lijden;
Maar stel in God geheel uws levens lust,
Zijne Almacht zal en met en voor u strijden,
Door Englenwacht met vlammend vuur omschutst.

Ik zeg u niets van d' aardschen weg van 't leven.
God opene u een Hem behaaglijk pad!
Geen baan, voor 't oog zoo schoon om op te streven,
Of ze is met pijnlijk zweet, met tranen overspat.
Maar wacht uw ziel, van ooit aan 't aardsch te kleven:
Daar is geen lust in wareldëer of schat.
Ja, leer met God dees doolhof overzweven,
Als die hier nooit zijn vaste woonplaats had.

Moge echter u steeds bloem by bloem ontluiken
Waar nooit mijn voet dan doornen heeft betreên!
Ook 't roosjen groeit aan dorre distelstruiken
Wanneer de Algoede 't wil, en wortelt in den steen;
Hy die d' Orkaan zijn slagwiek weet te fnuiken,
En vreugde schept in 't midden van 't geween;
En op wiens wenk de waterbergen duiken;
En mooglijk wordt, wat ooit onmooglijk scheen!

Gy, Hoop mijns stams, denk immer aan dien vader,
Die, door ZIJN hand het leven doorg elcid,
HEM kennen mocht als aller vreugden ader,
En 't geen hy leed, met dank-, met lustgevoel beschreit.
HEM draagt hy U (wien treft uw welzijn nader?)
Blijmoedig op, daar hy zijn eind verbeidt,
HEM, aller God, verzorger en verzader,
Gewetenstroost, en zielenzaligheid!

1824.

Aan mijne wederhelft, in de uitvoering van een heiligen vriendenplicht afwezig.*

In uw afzijn, lieve Gade, kwijnt mijn adem, zinkt mijn borst,
En mijn hart vergeet te kloppen, of het bloed niet ruischen dorst.
Wat beweging ook zou 't drijven daar mijn levensprikkel kwijnt,
Als de zon waarin 't zich koestert, 't buigend bloemtjen niet beschijnt;
Als de dag zich onverduurbaar over 't matte hoofd verlengt,
En my met geen enklen flikker van uw oogstraal wordt vermengd,
Door uw aanspraak niet verlieflijkt; daar de nacht met tragen tred

* Navonkeling I, 171.

My in de eenzaamheid doet zuchten by het ledig huwlijksbed;
Daar ik in mijn mijmeringen de oogen naar die sponde keer,
Maar het zien van wat ik minne, wat my alles is, ontbeer;
Daar mijn geest niet opgewekt wordt door een aanblik op dien schat,
Die my 't hoogst volop des aardrijks in Gods hoogste gift bevat;
Daar ons lief gevoelig knaapjen telkens dag en uren telt
Tot het wederzien der moeder wier gemis hem 't hart beknelt;
Daar haar afzijn op zijn koontjen 't zachte blosjen welken doet,
En zijn oogjen, half betogen, me aanziet met een flaauwer gloed;
Daar zich alles in de rondte, waar het mijne henen ziet
Treurig toeroept: Ach wat zoekt gy; die gy liefhebt, is er niet!

ô Mijn dierbre, wat herdenken houdt my als in droom verward!
Hoe herroept zich al 't voorleden aan mijn vurigminnend hart!
Hoe de wondren, door wier middel de Almacht der Voorzienigheid
My door duizenden van rampen aan uw boezem heeft geleid!
Rampen? - Weldaân! schijnbre plagen; maar, manmoedig doorgestaan
In 't berustend Godvertrouwen dat nooit schepsel zal verraân!
Rampen, duizendwerf vergolden door uw teêrheid, uw bezit!
Arme wareld met uw schatten, toon my zulk genot als dit!
Ja, uw mond heeft hemelbalsem, ja, uw stem heeft tooverzang,
Ja, uw oog ontsluit den hemel by den felsten boezemprang.
In uw boezem klopt een liefde, zuiver als de morgendrop,
Leven, kracht, en adem stortend in de nuchtre bloessemknop.
Zalig, ik die u bezitte, en in u de gift erken
Van den God wiens minste gaven ik geheel onwaardig ben!

Doch wat schrijve ik u, Melieve, in dit nachtuur, eenzaam, stil,
Daar zich 't overstelpte harte aan zich-zelf ontsluiten wil.
O hoe weinig weet de jongling die van de eerste liefde blaakt,
Wat den gloed die in hem vonkelt, tot volkomen liefde maakt!
Wat, de zalige echtvereening, samensmelting van 't bestaan,
Als de harten voor elkander, God, en huwlijkspanden slaan!
Hoe de t' saam geleden rampen onder 't toeverzicht tot God
d' Onverbreekbren band versterken boven wellust en genot!
Hoe die liefde voor geene aarde, maar voor 't zalige E e u w i g is,
't Schamel brood ons maakt tot manna, manna van der Englen disch!
Neen, gy weet het niet, Verdoolden, die uw eigen hart verdeelt,
Met uw aanzijn, met u-zelven, als met God en waarheid speelt,

En, met lof en eerbetuiging, valsche vriendschaps tol, gepaaid,
In verstrooiing door de wareld, onrust en verdrieten maait.
Wat miskent gy al de waarde van 't verteedrend huislijk heil!
Hebt de wellust van uw plichten voor geen goud of aanzien veil!
Neen, te leven voor elkander, voor een lief aandoenlijk wicht,
En elkanders ziel te lezen op het kinderlijk gezicht,
Saam te vloeien in 't gevoelen van den hemel, om ons heen
Tot ons wareldrond geschapen, lot- en ziel- en heilgemeen!
Dat is de Echt, van God gezegend; dat 's de stalen huwlijksband
Die zich, zelfs, niet zal ontbinden in een hooger Vaderland.
Neen, geen loop, geen duur van jaren smoort die liefde, koelt haar af;
Neen, zy wint gedurig krachten en doorblakert dood en graf!

Doch wat schrijve ik u, Melieve, in dit nachtuur, eenzaam, stil,
Daar zich 't overstelpte harte aan zich-zelf ontsluiten wil!
Ik herhaal het; in uw afzijn is hier alles dof en zwart.
't Lieve wichtjen speelt, maar treurig, met een toegenepen hart.
Niet een mondvol wil hem smaken, want gy deeltze niet met hem;
Niet een kinderspel gelusten by dien stillen boezemklem.
Keer dan, dierbre, keer dan weder, zoo 't de vriendenplicht gehengt
Wien gy in dees nare scheiding 't thands verschuldigd offer brengt.
Keer, ja keer dan in onze armen, armen naar u uitgestrekt:
Kus het traantjen van de wangen, waar des knaapjens oog van lekt;
Vang de zuchten op uw lippen, van den Egâ die u wacht,
En hergeef u aan de omhelzing waar zijn boezem naar versmacht!

1824.

By eene uitnoodiging tot het feest van laurens koster.*

Wat zou ik by dat fraaie Feest?
Neen, 'k ben voor Kosters schim bevreesd,
Die nu, na zoo veel honderd jaren
Met heilige aarde wel bedekt,
Op eens door zulk rumoer gewekt,
Wel eens verschrikt in 't rond mocht waren,
En vragen, of men met hem gekt.

Zoo ik my op mijn legerplaats
Door zulk een bulderend geraas
Zoo onverwacht eens hoorde stooren,
My dunkt, ik nam het gants niet wel,
En zwoer by Hemel en by Hel,
Dat Haarlem lang daarvan zou hooren
Dat 'k meê gedaan had in dat spel.

'k Denk alle harten by het mijn,
En vrees, het mocht er hom'les zijn:
Want (spoken hebben wondre knepen)
Hy kon my, zonder dat ik 't wist,
Is 't niet in zijn vermolmde kist,
Toch in zijn grafkuil met zich sleepen;
En 'k ben daar gants niet op gespitst.

Een doode tast maar ruw in 't wild,
(Dat 's eigen aan geheel dat gild,)
En houdt hetgeen hy vat, ter degen.

* Navonkeling I, 195.

Hy kon my grijpen uit den hoop,
En 'k was dan aan een slechten koop,
En lelijk met de zaak verlegen.

Of is de man daar toe te goed?
Ik weet niet wat ik denken moet,
Maar ken wel Heiligen by hoopen,
In 't leven zacht als kinderpap;
Maar, eens verheiligd, ô zoo knap!
By wie men lelijk aan zou loopen
Met d' eersten bozen kermisgrap!

Een Schäffer, Guttenberg, of Faust,
Mocht, g a r v o n J a c h z o r n a u f g e b r a u s c h
My mooglijk wel aan flarden scheuren,
En zetten my, wat verr' van honk,
By 't Mentzer klokkespel te pronk.
Wie weet het, wat er kan gebeuren!
Die bang is, ruikt al heel licht vonk.

De Duitschers staan zeer stijf op 't recht,
En, of een Koning 't heeft beslecht,
Zy willen 't toch niet overgeven;
En pootig zijn zy, nog daarby.
Men geef me een levende party;
Maar, dooden! neen, die doen me beven.
Dat 's immers geen portuur voor my.

Ja, lache en spott' er meê wie wil;
'k Zit op mijn kamer liever stil.
'k Ben vozer dan een rotte mispel,
Al stond me 't hoofd voorheen wat kroes.
'k Waar met één vuistgreep vast tot moes;
Want nooit besprengde my de kwispel
Om 't hoofd te bieden aan den Droes.

En daarom, Vrinden, laat my t' huis:
't Is op een kerkhof zelden pluis.
Want, lang was 't spoken uit de mode,
Maar 't komt nu naar den nieuwen leer
Van 't toovrend Magnetismus weêr:
Ik zoek geen questie met een doode,
'k Eerbiedig ze allen al te zeer. -

'Maar zoo Sint Koster niet te min,
Nu recht verheerlijkt in zijn zin,
Eens opkwam met een fraai mirakel?
Wie weet het, wat gebeuren kan!' -
Ik laat er u het voordeel van
Voor al de kosten van 't spektakel.
Hy doe maar alles wat hy kan!

1824.

By het lezen van sommige lofspraken op den braven Kemper.*

Parce pios scelerare Manes.

Neen, KEMPER, 'k meng geen stem, geen harptoon aan 't gekrijsch
Van 't snode slangenbroed, wier Duivlen eerbewijs
U in uw grafsteen hoont en lastert. Onverlaten
Die God en Vaderland en zoen en Heiland haten,
En, vuige zwaluwen, voor 't gastvrij rietverdek
Hun dank betalen in verfoeibren gruweldrek.
Wee zulken! - wee het hart dat hun verfoeisels deelde!
Neen, 't uwe deed dit niet, Gy! wien mijn Dichtgalm streelde,
Wiens ziel my liefde en eerde, en met my van 't geknars
Der Godverguizing, als van valsche tonen, wars,

* Navonkeling I, 201.

By stormende onrust, door een zachter aart gedreven,
De plichten heilig hield van 't u bestemde leven,
Doch duldde en 't oog sloot waar geen weêrstand baten mocht,
En, midden in 't gehol, de ziclekalmte zocht;
Menschlievend, argeloos, het wederstreven schuwde;
Ja, dolheên zelfs getroost waarvan uw boezem gruwde,
Haar, mooglijk al te zeer door 't goede hart verleid,
Verschoonde, als dwalend zwak der broze menschlijkheid.
Doch, zoo ge in d' omvang van door één gewarde plichten,
Als ampt, betrekking, hart, u noodzaakte uit te richten,
Voor elk een broeder, vriend, en hulp, en raadsman waart,
En daarom 't woest gespuis hun Helschen gruwelaart
Uw brave en zuivre ziel vermetel aan durft tijgen,
Zal ik, zal wie u kende, op deze lastring zwijgen?
Moet vrolijkheid van geest, een argloos blij gemoed
Dat waar zich 't kwaad vertoont, de hoop op beter voedt,
En 't zwarte vloekgeheim van wrijtende aterlingen
In d' afschrik die 't verwekt geen moed heeft door te dringen,
Maar de Almacht opgeeft wat zijn kracht te boven gaat,
En 't, hopende, verdraagt met de onverdiende smaad, -
Moet zulk een kalme ziel hem medeplichtig maken,
Gy gruweldrijvers, aan uw God- en plichtverzaken,
Uw Staatsberoeren, uw vervalschen van Geschicht-En
Rechts- en Redenleer? - Neen; rijs, geheiligd Dicht!
Rechtvaardig hem! 'k Heb moed, hem als mijn vriend te roemen,
Ik durf hem Christen, ja, en Medbelijder noemen,
Die d' Eigenhoogmoed van geen gruweleeuw aanbad; -
Die ware liefde in 't hart en 't oog op Jezus had; -
Voor wien geen reukwerk op de afgodische outers glimmen,
Geen lofgalm uit de Hel ten Hemel op moet klimmen.
Geen vloekbre Jacobijn noch laffe Liberaal
Onteer' hem als Genoot in domheids zegepraal!
Hem die met Neêrlandsch hart de Dwinglandy hielp vellen,
In Nassaus eedle vuist den Koningsscepter stellen,
En de Oppermacht vereerde in 't wettig Staatsgezag
Van Vorst als heerscher; niet verdeeld by Volksverdrag,
Maar vrij geschonken, en door 's Vorsten wil geregeld,
Ja, door ons aller hart hem onbepaald bezegeld!
Gaat, Vorstbestrijders! gaat, afvallig wangeslacht,

Dat Vaderland beroert en plicht en recht verkracht,
Draaft met uw duizenden verwaatnen en misleiden
In dronken woede voort, met gift en moord te spreiden,
Roemt, roemt uw Borgers, roemt uw Kinkers, en dat soort
Dat, uwer waardig, van de Fichtsche Heltoorts gloort;
Verwaten mistteelt, dat God-zelf in 't aanzicht lastert,
Uit apen voortgebroed, tot apen weêr verbasterd;
Maar noemt geen KEMPER. Neen: mijn Dichtlier was hem waard;
Hy was mijn Vriend. Verstomt! en rust' hy zacht in de aard!

1824.

Hairlok.* [Aan mijne Egade.]

Num tu, quae tenuit dives Achemenes,
Aut pinguis Phrygiae Mygdonias opes,
Permutare velis crine Lycimniae?

HORATIUS.

Ja, beschouw die blonde vlecht
Die ik op mijn boezem hecht.
Vraagt gy, wie zy toebehoorde?
Wie door zulk een lieve lok
Zulk een zachte zijden vlok
My 't gevoelig hart bekoorde,
Waar mijn boezem steeds meê pronkt,
Die mijn oog steeds tegenlonkt,
's Morgens vroeg en 's avonds spade?
't Is de lieve teedre Gade,
Die my God heeft toegevoegd,
Aan wier hart het mijne zwoegt.

* Navonkeling II, 168.

Ja dit hair vol zonnevonken,
Heeft op 't dierbaar hoofd geblonken,
   En gemengeld met het licht
   Van het minlijkst aangezicht,
In die tederste aller lonken,
   Die de trouwste lotgenoot
   Uit een oog vol Hemel schoot,
Wen het lachjeu van heur lippen,
't Lieve blijwoord af liet glippen
   Dat my 't leven wedergaf,
Toen het overwicht der plagen
Die mijn boezem had te dragen,
   My gedompeld had in 't graf.

Zou ik dan die lok niet eeren,
Boven 't fijnste goud waardeeren,
   Boven 't flonkerdiamant
   Van een kouden borstkarkant,
Boven baggen en sieraden,
Aangebedenste aller Gaden? -
   Ja, dat zal ik, dierbre Vrouw,
   Als een pand van echte trouw.
Echte trouw, die onverbroken,
Nog 't bevrozen bloed doet koken,
   Dat gy eens in vlam gezet,
   En uit d' afgrond hebt gered
Van het diepst wanhopig treuren: -
   Trouw, die wrevel noch geweld,
   Hoe de nijd van zwadder zwelt, -
Die geen tijd of dood zal scheuren.
   Trouw, die boven aardschen schat
   Boezemzaligheid bevat,
Wonden zalvend, wonden heelend,
Hemelvrucht in 't harte telend! -
   Ja, die my zoo dierbre vlecht
   Blijft op dees mijn borst gehecht!

Dierbaar Wicht, ten Huwlijkszegen
Van des Hoogsten gunst verkregen,

'k Laat u schat noch overvloed,
Maar een onverbasterd bloed
Dat zijn oorsprong nooit verzaakte,
Nooit zich laagheên schuldig maakte,
En wanneer ik van U ga,
Dit mijn liefdepandtjen na.
Pandtjen, voor mijn hart van waarde
Boven al het goud der aarde!
Gy, beschouw het wen ik sterf,
Als een overdierbaar erf.
Boezem' 't u by 's warelds vlagen
Moed om ongelijk te dragen,
Altijd warme menschenmin,
Godvrucht en vertrouwen in!
Moed, gelijk dat hart betoonde,
Godvrucht, als dat hart bewoonde,
Kracht als in dien boezem sloeg
Die dit dierbaar kleinood droeg!
Tederheid en Godvertrouwen,
Als die edelste der vrouwen,
Als die moeder, welker schoot
U van onder 't hart ontsloot,
Uit wier borst gy zuivre togen,
Deugd en Waarheid hebt gezogen,
Niet in Dichterlijken pronk
Aan heur eeuw ten voorbeeld schonk,
Maar in 't onberisplijkst leven
God' ter glorie heeft gegeven!
Dit verleene U, ô mijn Zoon,
God van Zijn Genadethroon!

1824.

Aan Mr. Johannes van der Linden.*

Gelukkig, die, van eer en plicht doordrongen,
Voor de Onschuld staat, 't Geweld betemmen mag;
Waar Themis vuist het slagzwaard wordt ontwrongen,
De Wet herstelt in 't Godlijk Rechtsgezag;
Verdrukten redt, verdrukkers dwingt te sidderen,
Waar hy beur stem ter vierschaar doudren doet,
En, evenbeeld der Vaderlijke ridderen,
Rechtschapen deugd voor laffe schenders hoedt!
Zie daar den plicht, wien ik mijn leven wijdde,
Voor alles koos wat 's levens lust my bood;
Maar wien my 't lot, het grimmig lot, benijdde,
Toen 't Vaderland my uitwierp uit zijn schoot!
ô Dat ik nog die dagen mocht herhalen,
Hoe zorgvol in 't benaauwend tijdsgewricht!
Ik zou ze blijd met al dien roem betalen
Die 't hoofd vervult, maar verr' van 't harte ligt.
Gy kent dat hart, geleerde VAN DER LINDEN,
Gy laast daarin, in dat gelukkig perk,
Toen ééne zucht ons samen mocht verbinden,
Den stroom des tijds in dezen band te sterk.
't Was Godvrucht toen, 't was weldoen, 't was genoegen
Der noeste vlijt op Rechts- en Letterbaan,
Die ons vereend in 't zelfde juk deed zwoegen,
En beider hart met zelfvoldoening slaan.
Wat was, sints toen, gesold langs rots en klippen,
Mijn leven meer dan vreemdlingschap op aard!
Ik keerde, met de doodverf op de lippen,
De dood in 't bloed, tot meerder ramp gespaard.
Van lust vervreemd, onvatbaar voor genieten,
Ja, schuw van 't licht, vloog my dat leven om,

* Keur van Nederlandsche Letteren XIII, 13.

En ieder dag schiep nieuwe zielsverdrieten,
By 't groeiend pak van vroegen ouderdom.
Elke aanspraak griefde en reet de wond weêr open,
Aan 't kwijnend hart onheelbaar toegebracht;
En, mocht men troost uit vrienden omgang hopen,
Mijn toevlucht was het eenzaam van de nacht.
Één hand alleen had balsem voor mijn wonden:
Een teedre Gâ, de deelster in mijn lot;
Maar 'k heb noch heil noch Vaderland hervonden;
Slechts louter Hel, die waarheid kent noch God.
Ik zwijg van meer, van wat gevoeligst griefde;
(Gy kende 't nooit) een bloeiend huisgezin
Mijn' arm ontscheurd, onttrokken aan mijn liefde! -
Ach, niets op aard heeft zulk een folter in.
Doch, gy mijn Vriend, die nooit uw stille daken,
En al wat u het hoogst was van waardy,
Door zulk een dwang rampzalig moest verzaken,
Gy, hebt ge een hart, gevoel' dat hart voor my!
Doch, kunt gy ooit met weemoed aan my denken,
Gy die voorheen steeds deel naamt in mijn smart,
Gy zoudt mijn hart, en onrechtvaardig, krenken,
Geloofdet ge u gebannen uit dit hart.
't Herinnert zich de reeks van vijftig jaren,
(ô Welk een feest!) in Themis heilig Choor
U, als Haar steun thands over 't hoofd gevaren,
En stelt die vreugd zich met verrukking voor.
Het juicht u toe in deze uw frissche grijsheid
Die 't leven kroont, tot zoo veel nuts besteed,
En dankt de Bron van Leven, Heil, en Wijsheid,
Die 't geen ik derfde aan u bereiken deed.
Vaar voort, en leef den tabbaart tot vereering,
My ach! zoo vroeg den schoudren afgerukt;
Smaak lang die vrncht van de opgegaârde leering,
Ervaring, vlijt, die duurzame yver plukt.
Des levens roos hebbe op uw pad geen doren
Die voeten kwetst of klederslippen scheurt;
En, naakt u 't uur, aan al wat leeft beschoren,
Word laat, oprecht, en steeds te vroeg, betreurd!

1824.

Op 't vijftigjarig feest der doctorale waardigheid van Dr. Cornelius Henricus A-Roy.*

Een Arts is waardiger dan heel een aantal andren.

HOMERUS.

Die half eene Eeuw als Engel uit den hoogen
De hoogste weldaân stortte op zijn Natuurgenoot,
De traan van lijdende af mocht droogen,
En veege prooi aan prooi ontrukken aan den Dood;
Hoe blijd ziet dees te rug op de afgeloopen jaren!
Hoe zwelt zijn fiere borst by die herinnering!
Hoe schittert Péans loof om zijn vergrijsde hairen
In 't midden van een dankbren kring!
A-ROY, gy telt ze niet die op hun kranke sponden
In banden van den dood gebonden,
Van Gade en jammrend kroost en Oudren reeds betreurd,
Maar door uw hand de holle kaken
Van aller schepslen schrik ontscheurd,
Het blijde licht nog zien, en 's levens zoetheên smaken,
En met een teedren gloed voor hun behouder blaken,
Als uit de nacht van 't graf ten hemel opgebeurd!
Ja, Grijzaart, 't zijn hun vreugdegalmen,
Hun zuchten, voor uw heil, voor uw behoud gestort,
Waar, dierbrer aan het hart dan duizend zegepalmen,
Uw grijsheid door vereerd en God' geheiligd wordt.
Uw Jubelfeest is 't feest der menschheid: 't is ook 't mijne,
Ook ik, ik deel daarin met blakend zielsgevoel,
En, zoo my 't zwakke hoofd, zoo heel mijn lichaam kwijne,
Het huppelt in mijn borst, voor plicht noch vriendschap koel.

* Oprakeling, 153.

My ook behieldt ge een kind, het leven van mijn leven,
Het dierbaar overschot van eenmaal talrijk kroost,
Van d' aangreep van den Dood door u my weêrgegeven
Tot laatste Vaderlijke troost.
O! zorglijk, met een ziel van tederheid doordrongen,
Ja, zorglijk als geen Arts maar diepgevoelend vrind,
Schonkt gy me 't aangebeden kind
Te rug, als 't gapend graf ontwrongen;
En 't dartelde op den schoot der lieve Moeder niet,
Of speelde aan 's Vaders kniên, noch 't groeit tot Jonglings krachten,
Of beider Oudren ziel, daar ze op haar lievling ziet,
Vernieuwt uw weldaad zich met innig dankbetrachten;
Ja, dankt in 't weêrgeschonken Wicht
U al de blijdschap nog van 't dierbre levenslicht.

Ontfang dan in den kring van die uw Feestdisch sieren,
Machaön onzes tijds en roem der Artseny,
Dit kleene handvol, niet van groene Dichtlauwrieren
Uit d' echten hof der Poëzy,
Maar flets verschrompeld loof door 't baldrend weêr getroffen
Dat om mijn schedel stormt en blad en vrucht vernielt,
Doch, wat zijn woede neêr mocht ploffen,
Geen boezems schudden kan, door God en de Eer bezield!
Ontfang het, smaak de blijde vruchten
Van vijftig jaar getrouwe en onafmatbre vlijt;
En, hebt ge dood en pijn voor u gewend te vluchten,
Steeds mogen ze uwe kunst, uw oog, uw aanblik duchten,
Tot ge, eenmaal levensmoê, den hemel welkom zijt!

1824.

Vermaning by de intrede in 's Heilands Gemeenschap.*

□□□*ιζωμένοι κα*□ □*ποικοδομούμενοι* □*ν Χρις*□*, κα*□ *βεβαιούμενοι* □*ν π*□ *πίζει, κα*□□*ς* □*διδάχ*□*ητε.*

PAULUS.

Verlosten die uw Heer, uw Heiland, hebt beleden,
Gy, planten van zijn hand, ô wortelt in 't geloof!
Schiet dankbre bloessems uit, draagt vrucht van reine zeden;
En geeft uw argloos hart aan 's warelds ijdelheden,
Aan valsche wijsheid van den zelfwaan, niet ten roof!

Neen, sluit het week gemoed voor 't gif dier praalvertooning;
In JEZUS is u rust en eeuwig heil bereid.
GODS volheid woont in HEM, uw eenig Hoofd en Koning:
Volhardt: de lauwer wacht der Hemelsche bekrooning!
Verduurt, en lijdt, en strijdt in Jezus mogendheid!

1824.

* Nieuwe Vermaking, 123.

Feestzang, na de Doopwijding van eene Israëlitische Moeder en Dochter.*

Δόξα □ν □ψίςοις Θε□, κα□ □π□ γ□ς ε□ρήνη, □ν □ν□ρώποις □υδοκία.

Klimm' de Lofzang in den hoogen
Naar 't aanbidlijk Alvermogen,
  Naar de welbron van Genâ!
Vrede werd het, Hemelvrede!
Hy, Verhoorder onzer bede,
  Daalde op 't juichend Efrata.
Wie, wie zijn wy, stof der aarde,
Dat Zijn heilig Recht ons spaarde,
  Dat Zijn wraak ons niet vertrad!
Dat, voor vloekbare Adamsloten
't Godlijk bloed, ten zoen vergoten,
  Zijn Rechtvaardigheid verbad!
Dat door onzen vloek te dragen
't Menschdom weêr Gods welbehagen,
  't Stof Zijn lievling worden mocht,
Door Zijn zegepralend strijden,
Door Zijn angsten, door Zijn lijden,
  Door Zijn sterven vrijgekocht!
Diepte, nimmer door de dringen
Voor 't besef der Hemelingen!
  Afgrond van weldadigheên,
U doorzien geen menschlijke oogen;
Maar verstommend neêrgebogen,
  Smelten we in ons dankgeween,

* Nasprokkeling, 99.

Juichen we met de Englenreien
Die ons voor Uw throon verbeien,
   Goël, Redder, Zegevorst!
Dale Uw Heilgeest in ons midden,
Om U waardig aan te bidden
   En doorblaak' Hy onze borst!
Laat zijne onweêrstaanbre stralen
In de steenen boezems dalen,
   En de harten vlammen doen;
Ja, beziel Hy onze klanken
Dat zy Uwer waardig danken
   Voor Uw Goddelijken Zoen!

* * *

Gy, in Jezus uitverkoren,
   Lieve Zusters in 't Geloof,
   Aan geen dwaling meer ten roof,
Maar door Zijnen Geest herboren!
   Moeder, - dochter - kom en kom,
   Aan Uw God en Bruidegom
Eeuwig, eeuwig trouw gezworen!
   Komt, en strenglen wy de hand,
   't Broederteeknend onderpand;
Hem aan wien wy toebehooren,
      Trouw gezworen!

   Dier verbonden zijn wy, ja!
   Door dat Waschbad van Genâ
      Dat ons overgoten,
   Dat ons Hem geheiligd heeft,
   Die ons 't eeuwig leven geeft;
      Heil- en zoengenooten!
   Ja, dat diergeplengde bloed
   Heeft voor ons, voor ons geboet,
      Diepgevallen loten,
      In verderf ontsproten!

Juichen wy, ja juichen wy,
Jezus zoenbloed sprak ons vrij;
De afgrond is gesloten.

Ja, de Hemel ging ons op,
Zegge ons ieder harteklop:
JEZUS ZIJN WY EIGEN.
In Zijn hoede vrij van schrik,
Moge in 't angstigst oogenblik
Dood en wareld dreigen!
Veilig zijn wy en gerust;
't Vuur der wraak is ons gebluscht;
't Graf hergeeft zijn dooden,
't Geeft ze weêr ter zaligheid,
Waar Gods Engel ons verbeidt
By Zijn dischgenooden
't Stof en dood ontvloden.

Ja, wy leven thands niet meer
Dan ten roem van onzen Heer,
Wy, 't verderf ontvlogen.
Hy, Voldoener onzer schuld,
Heeft de profecy vervuld,
Hy, ons aangetogen.
Telgen zijn wy één van stam,
Geestlijk kroost van Abraham,
Door 't Geloof herteelden!
In Zijn heilbeloftenis
Boven al wat denkbaar is,
Nevens hem, bedeelden.
Onzes Heilands eigen leên,
Zijn wy met dien Wijnstok één,
Wie in Jezus leven.
ô Moge elke ontsproten rank,
Groote Goël, U ten dank
De echte vruchten geven!

Gy, vriendinnen, zusters, gy,
Toezicht van zijn Englenrij,

Krijgsbuit van Zijn strijden,
Door Zijn bloed in 't Heiligdom
Waar uw Vorst den throon beklom
Plechtig Ingewijden;
Zien wy op in 't dankgebed
Tot de hand die heeft gered
Met vereende zielen!
Roepen wy met ééne stem:
Eeuwig LOF en PRIJS, zij HEM
Wien wy nederknielen!

EER den God die wondren doet,
't Al vervult, regeert, behoedt,
Heer der heerlijkheden!
EER, den Vader die ons schiep,
Tot den heilstand vormde en riep,
Hoorder der gebeden!
EER, den Zoon die voor ons leed,
Onze schuld voor ons voldeed,
Aller volken Richter!
EER den Geest der zaligheid
Die de zijnen trekt en leidt,
Trooster en Verlichter!

HALELU-JAH! EER zij God, aller wezens Wezen!
Door geene Englen voor Zijn throon,
Door geen sterflijk eerbetoon
Ooit of ooit volprezen!
Slaat Uw wieken om het hoofd,
Gy wier glans de Zon verdooft,
Choor der Serafijnen;
In het hart van die gelooft,
Zal Zijn Waarheid schijnen!

1824.

Aan den heer Mr. Jeronimo de Vries, met het eerste deel der ‘Rotsgalmen’.*

Hoe, galmen, galmen, anders niet,
Die de oude paai zijn vrienden biedt? -
Helaas! 't is alles wat ik heb,
Een deel des adems dien ik schep!
Doch denk niet, dat ik dienstbetoon
Met zulk een schralen dankprijs loon;
De met den voet vertreden halm
Geeft piepend hier zijn stervensgalm.

1824.

* Nederl. Muzen-Almanak, 1834.

Den heere Abraham de Vries, by de toezending van het tweede deel der ‘Rotsgalmen’.*

Zeker, menschlijk is 't vergeten;
Maar 't vergeten van een' Vrind
Mocht men liever beestlijk heeten,
Zoo men 't al verschoonbaar vindt.
Echter als aan de oude paaien
't Hoofd wat schudt, de hersens draaien
By het dunnen van de baard,
Is 't vergeten menigmalen
Een der meest betreurbre kwalen,
Geen verwijt by vrienden waard.
Gy, wiens hart my steeds genegen,
't Niet ten zwaarsten af zal wegen
Wat ik te Uwaart heb misdaan,
Neem, by deze schuldverschooning,
Als oprechte leedbetooning,
Dit vergeten boekdeel aan.

18 10/10 25.

* Nalezingen II, 147.

Aan den heer Mr. Meinardus Tydeman, ten Afscheidsgroet.*

Op de punt van 's levens strandklip, voor den onafzienbren vloed,
(Perk van de aardsche nietigheden,) reeds met opgeheven voet,
Staan wy beide, wakkre Grijzaart, by het hulkjen dat ons wacht,
Ledig hulkjen, zonder stuurman, lang reeds vaardig voor zijn vracht.
Wie van ons zal d' eersten stap doen aan dit onbeproefde boord,
Om het eerst den voet te drukken in het dicht omneveld oord?
't Eerst de zwarte nacht doordringen die dat landschap houdt omhuld?
't Eerst dien woesten plas doorstreven die zoo vreeslijk bruischt en brult?
't Eerst zijn vrienden wedervinden, die, ons derwaart voorgegaan,
De oogen mooglijk reeds van verre op huns broeders afreis slaan?
't Hulkjen streeft, ontbloot van riemen, zonder roerpen, zeil, of want,
Met zijne ingenomen lading vrij en zeker naar dat strand.
't Schijn' te hobblen, 't schijn' te zinken, 't schijn' te brijzlen op die zee;
't Voert ons zeker door dees baren naar de ons voorbestemde ree'.
't Godlijk oog zal 't derwaart leiden, 't oog dat stee ds ons heeft geleid
Door de wareldwoestenyen van geen minder aakligheid!
Door dat woud van dolle wolven, boschhyeenen, slangenbroed,
Dat met klaauw en muil en tanden tegen trouw en onschuld woedt:
Dat den hemel met zijn blaffen, huilen, grimmen, sijfflen, hoont,
En by duivlenlist en valschheid meer dan tijgrenwreedheid toont.
Wy doorreisden 't, en beproefden wat die Helsche wareld zij,
Wat die nepen van heur klaanwen, wat die tijgrenrazerny.
Ja, zy scheurde ons kleed en deksel met heur nagels van de leên,
Sloeg ons wonden met heur tanden, wonden, dieper dan op 't been.

* Navonkeling I, 149.

Maar Gods Almacht bond hun woede, bond hun woesten wrevelzin,
Met den muilband van zijn sterkte, bond hun klaauw en nagels in.
Doch het Vaderland, zoo bloeiend, 't ons zoo dierbaar Vaderland,
Lag met Oudrendeugd vertrappeld en in vlockbren slavenband.
Na den doortocht door zoo'n wareld, na die hoede, dierbre Vrind,
Vreezen we op dees nieuwen doortocht geen gevaar van golf of wind!
Die behoedt heeft, blijft behoeden; op Zijn eeuwig woord gerust,
Streven wy van deze stranden naar de blijder overkust!
Steekvrij de afgrond nog voor 't laatste 't ons begrijnzend hoofd omhoog,
't Hulkjen zal zich niet verzeilen onder 't Albeschouwend oog:
't Drijft op Gods, op Gods genade; naar geen willekeurig lot,
Dat de mensch zich durft verbeelden tot verachting van zijn God.
HY bestemde 't in genade, voor de wording van 't Heelal,
Waar het bootjen, waar het vrachtjen, waar en hoe 't belanden zal.
Groote Goël, Gy die 't aaklig van die doorvaart hebt gesmaakt,
Gy aanschouwt ons uit den hooge, die voor uw verlosten waakt!
Met Uw toezicht heeft geen schipbreuk, geen verongelukking plaats,
Hoe de stormwind uit de diepte wanhoop en verdelging blaas.
Ja, mijn Vriend, wy durven hopen, wy betrouwen op Zijn macht.
Treên wy met Zijn liefde in 't harte door die ondoordringbre nacht!
Gaat gy voor, naar 't hoog bevelen, of heb ik u voor te treên,
't Zij gemoedigd! 't zij berustend! 't zij gerust op Hem-alleen!
d' Overheerscher van die baren, hoe ontzachlijk door zijn schicht,
Zijn de op roof gespitste vingren, is de dreigende arm ontwricht;
De ijzren punt is afgebroken van 't verschrikkend moordgeweer;
Veilig is die zee geworden, 't roofgedrocht vermag niet meer.
Wel dan! sluiten wy onze oogen als het uur dier nacht daar is,
Van een heuchlijk zielsontwaken voor des Heilands throon gewis!

Den 30. January 1825.

Ten verjaardage mijner wederhelft.*

Kan 't zijn! de dag, zoo vaak bezongen,
Uw feestdag, licht dan weêr voor my,
En zet mijn' uitgeputten longen
Een nieuwen aâm en veêrkracht by!
Mijn hart, in dofheid neêrgezonken,
Doortintlen nieuwe levensvonken,
En 't staart Gods Almacht juichende aan.
Mijn Dierbre, ja, wy mogen danken;
Geen borst ontbreekt het ooit aan klanken,
Van 's Hoogsten weldaad aangedaan.

Zie daar dan weêr een kring voltrokken,
Die 't zonlicht om onze aarde sloeg!
Een jaar, dat nieuwe wintervlokken
Op mijn gebogen schedel joeg!
Een jaar, dat vruchtbaar was in lijden;
Maar rijk in innig zielsverblijden,
Schoon 't lichaam worstelde in de pijn:
Ach, Dierbre, laten wy de dagen
Die 't grimmig aanbracht, niet beklagen!
Zy mochten ons tot zegen zijn.

Ja, vragen wy ons eigen harte.
Dat, immers, mort niet tegen God.
Verruilde 't de uitgestane smarte
Wel, voor een blinkender genot?
Of zou, by alles wat ons griefde,

* Navonkeling II, 109.

In onze wederzijdsche liefde,
   In 't minlijk knaapjen, onze lust,
Geen zalving zijn voor hartkwetsuren,
Die, wat ook 't lichaam moog verduren,
   Verzeld zijn van Gewetensrust?

Ach! zien we op andren, God vergeten,
   Wien, door den warelddamp verstikt,
In weelde en overvloed gezeten
   Geen hemellucht de ziel verkwikt.
Ja, wachten we ons, wy stervelingen,
Het hart van andren in te dringen;
   Doch, waar hun lot aan ons bestemd,
Hoe lagen we in dien drom van plagen
Die 't masker van genoegens dragen,
   Als op een folterbank geklemd!

God gaf ons huis- en boezemvrede,
   En deelde ons wat het hart waardeert
In overmaat van Goedheid mede;
   En heeft ons lijdzaam zijn geleerd.
Ach! kan ons hart noch iets verlangen,
Wanneer wy met gebloosde wangen,
   Een dierbare Echtspruit hupplen zien;
De Godvrucht door zijn zedige oogen
In 't argloos hart bespieden mogen,
   God dankende op gebogen kniên?

Ja, dierbre, God is steeds genadig;
   't Is weldaad, alles wat Hy doet.
Wie kent Zijn arm als wonderdadig,
   Zoo 't ons niet indrong in 't gemoed?
Wy, de overstelping aller rampen
Waar beider hart meê had te kampen
   Door Hem, door Hem-alleen ontschenrd,
Wy - twijflen? Wy - by bange nachten
Zijn blijden morgen niet verwachten?
   Wy - treuren als de wareld treurt? -

Neen, dragen we onze last geduldig,
't Vertrouwend oog op Hem gericht:
Nooit zijn we Hem dan 't danken schuldig,
Hoe drukkend ze ons op 't harte ligt.
Gevoel het: Wat ons ook bejegent,
Zoo God ons lieve knaapjen zegent,
't Wordt door geen lijden duur gekocht.
ô Dat, wat de Almacht kan verleenen,
Zich op dat dierbaar hoofd verëenen,
En hem gelukkig maken mocht!

Dit wenscht uw harte; dit, het mijne.
Ja, teedre, zij ons 't lijden zoet!
Ja, dat ons 't lichaam zuchte en kwijne,
Gods hemel wone ons in 't gemoed!
Dit zij ons door dien Geest geheiligd,
Die 't hart voor wrevelzucht beveiligt,
Die 't zaligt, moedigt, en vertroost!
Dus drage ik ter geboorteviering
U op aan Jezus heilbestiering,
My-zelf, en ons zoo dierbaar kroost.

1825.

Mijne ega.*

De Weêrhelft, my door God, tot troost en hulp van 't leven,
Genomen uit het hart en zeegnend weêrgegeven,
Die met my, ééne ziel, door 't zelfde vuur ontgloeid,
In onverdeeld gevoel van liefde samenvlo eit.

There's in you all that we believe of heaven;
Amazing brightness, purity, and truth,
Eternal joy, and everlasting love.

OTWAY.

[1825.]

* Navonkeling II, 114.

Aan mijn zoon ter verjaring.*

ô Eenigste der huwlijkspanden
Die God uw' Oudren gaf en liet,
En dierbaarst zegel van die banden;
In wien hun bloed te samenvlict!
Hoe plechtig zien wy aan de kimmen
Het blij gedenkuur weêr ontglimmen
Dat u hunn' beden schenken mocht!
Hoe zielverrukkend blij en teder
Keert hun die stond van blijdschap weder,
Voor Oudren nooit te duur gekocht!

Maar ô! verheugen zich uw Ouders
Op nieuw in uw geboortelicht;
Het pak, geladen op hun schouders,
Krijgt jaar aan jaar een nieuw gewicht.
Steeds mocht in uwe kinderspelen,
Hun boezem onbekommerd deelen;
Maar hooger klimt eens vaders vrees,
Maar teêrder klemmen moederzorgen.
Naar mate 's levens schoone morgen
U hooger uit de kimmen rees.

Mijn Zoon, de dagen zijn vervlogen
Van argloos kinderlijk genot;
De toekomst eischt oplettende oogen
Op 't eerste strafbevel van God.[1]
Erkent, gevoelt gy 's levens waarde?

* Navonkeling II, 115.

Erkent gy 't nietig van deze aarde,
   En denkt ge aan plichten van een man;
(De plichten, ieder voorgeschreven
By de intreê van het manlijk leven!)
   En hoe men die vervullen kan?

Gy leerde uw God en Heiland kennen,
   En eert en bidt Hem hartlijk aan;
Maar om uw loopbaan door te rennen,
   Mag 't ledig bidden niet volstaan.
Zijn wil, Zijn wet is, dat wy werken
In d' ieder aangewezen perken.
   En 't brood vergaadren door de vlijt.
't Is plicht, u daartoe op te leiden,
Op dat we u voor dat vak bereiden,
   Waartoe ge op aard geroepen zijt.

De Heiland-zelf, in 't vleesch verschenen,
   Hy, God, werd aller menschen knecht,
En wees ons tot Zijn Vader henen,
   Die zegen aan den arbeid hecht:
'Mijn Vader werkt ten allen tijden.'[2]
ô Dat wy Hem wien wy belijden
   Gehoorzaam zijn met wil en daad;
Zijn les, Zijn voorbeeld, steeds betrachten,
En dan op die belofte wachten,
   Die in ons hart gegriffeld staat!

Welaan dan 't ijdle tijdverkwisten
   Vaarwel gezegd! Gods gaaf erkend!
Het leven van den waren Christen
   Wordt tot geen dwaasheên aangewend.
Eens zult ge een roeping moeten kiezen;
Ach, treurdet ge ooit om 't tijdverliezen,
   Uw' Oudren brandde 't op het hart.
ô Moog 't gevoel hen nooit verscheuren,
Dat ze om een weekheid moeten treuren,
   Als menig kind tot onheil werd!

aant. Gy weet, hoe teder zy u minnen,
Gy immers mint hen even teêr.
ô Leer de speelzucht dan verwinnen,
Zy doet hun beider hart zoo zeer!
Zy mogen, moeten, 't u gebieden,
ô Leer de kindren-losheid vlieden
Die de aandacht aftrekt van den plicht:
Want immers mag ons hart niet vreezen
Dat ge ooit hun zoudt weêrspannig wezen,
Gy, altijd zoo teêrhartig wicht!

Maar neen, zy vragen 't; ja zy smeeken,
Om 't u te drukken op 't gemoed,
Als 't echt en zekerst liefdeteeken
Van 't geen uw boezem voor hun voedt.
Uw lust was nooit, met andre knapen
Een onbezonnen vreugd te rapen,
Te dartlen in een woeste drift,
Om rust en ordning om te stooten;
Maar, zedig in u-zelf besloten,
Te hupplen om Gods hemelgift.

Doch de Almacht roept, en voor 't vermaken
Moet statige ernst en vlijt betracht;
In die is hooger zoet te smaken,
En waar heel 't leven vrucht van wacht.
Wees werkzaam; leer uwe oogenblikken
Verdeelen, kiezen, reeglen, schikken,
Voor de eens u nutte wetenschap;
En yver, van dit plechtig heden,
In 't noestig tijd- en lustbesteden,
Slechts moeilijk op den eersten trap.

Ach! lieflijk is het plichtvervullen;
't Is weêrzin slechts die 't moeilijk maakt.
Hoe hard een bast haar moge omhullen,
De pit beloont hem die haar kraakt.
ô Dierbaar kind, wierd de aardsche zegen

Alleen door Oudrenwensch verkregen,
   Hy stroomde u tegen uit hun borst;
Maar 't is Gods wil, wy moeten zwoegen,
En zonder dit, geen zielsgenoegen!
   De last des levens moet getorst.

Gods goedheid, die gy elken uchtend
   Zoo vlijtig aanschreit in gebeên,
Verhoore ons hart, te Hemwaart zuchtend,
   Nu daar ge als Jongling op gaat treên!
Thands is 't een tijd van hartverheffing,
Van echte levensplichtbeseffing,
   Van dankbewijzing voor 't bestaan;
Door 's levens last zich te onderwerpen,
En de oogen van 't verstand te scherpen,
   Om 't spoor der wijsheid in te slaan.

Niet, dat we u alle lust onttrekken,
   Die de Almacht ter verkwikking gaf;
Neen, moog ze u ook tot dank verwekken,
   Maar scheure uw hart zich daarvan af!
En waart ge als kind uw' Oudren vreugde,
Wanneer ge u kinderlijk verheugde,
   Wees thands het gene uw leeftijd eischt.
Grijp thands den wandelstaf in handen
Op dat ge eens veilig moogt belanden
   Waarheen ge als wareldpelgrim reist.

De palterstok door 't aardsche leven
   Is elks beroep dat God hem schenkt;
En 't voegt ons langs die baan te streven,
   Waar heen de ontzachbre hand ons wenkt.
ô, Leer u dan ten reistocht schoeien,
En zoo de zon u 't hoofd mocht gloeien,
   Gy zult (schoon mat) niet laafloos zijn,
Al loopt de weg door wildernissen,
Die voedsel, die verkwikking missen,
   Niet vruchtbaar dan in zielsvenijn.

ô Daar is 't noodig, niets te vreezen,
   En onder 't opzien naar zijn God
Zich-zelv' alleen genoeg te wezen,
   En vrije meester van zijn lot.
Dan heeft men voor geen Dwingelanden
Te knielen met gevouwen handen,
   Dan vreest men ballingschap noch nood,
En dankt de in vlijt gewonnen gaven
Geen' overmoed van vuige slaven,
   Maar eet van God ontfangen brood.

God hoede u, dierbre hoop uws Vaders,
   Voor tijden als hy heeft beleefd;
Maar denk aan 't erfbloed in uwe aders,
   Dat nooit den dwang gehuldigd heeft.
De Algoedheid laat hen nooit versmachten,
Die 's levens plichten niet verachtten,
   Uw' keur beslisse een later tijd;
God-zelf, niet ik, zal 't pad bepalen
Waarop gy de eerkroon moet behalen,
   Bestemd voor Godgetrouwe vlijt.

Doch 't zij ge in 't veld der wetenschappen
   't U toegewezen vak vervult,
Of hen die recht en eer vertrappen
   Door mond of zwaard bestrijden zult;
De tijd verscheen voor 't geestverrijken,
Dus, laat u 't harte niet bezwijken,
   Maar maak u 't wichtig perk ten nutt':
Leer God voortaan om ijver smeeken,
Hy zal uw poging niet ontbreken,
   Die alle zwakheid onderstut.

Mijn kind, de dag rukt daaglijks nader,
   Dat U mijn vaderzorg ontvall';
Maar 'k spreek in naam van aller Vader,
   Die ook uw Vader wezen zal.
ô Wil mijn adem dan ontfangen,

Doch niet met nat bedropen wangen,
   Maar diep door God geroerd gemoed,
En wees uw troostelooze Moeder
In mijne plaats ten troost en hoeder,
   Die haar mijn ouderdom vergoed'!

Of zoudt ge alsdan voor haar niet leven? -
   ô! Doe het reeds van nu af aan:
De kracht die God u heeft gegeven,
   Moet niet in ledigheid vergaan.
Neen, durf uws Vaders spoor betreden,
Die nooit om schatten heeft gebeden,
   Maar 't hem van God bescheiden deel.
Aan werkzaamheid is heil verbonden:
Maar 't brood, in ledigheid verslonden,
   Verstikt den luiaart in de keel.

Doch gy, mijn Zoon, mijn hoop, mijn leven,
   Gy hoort uws veegen Vaders stem:
Zijn woord zal u op 't harte kleven
   Het geen ik aan het mijne klem!
Ja, 'k mag gerust van 't aardrijk scheiden,
De hand van God zal u geleiden,
   Zijn zegen rusten op uw hoofd.
Mijn kind, ô hef het oog naar boven;
In u zal ik mijn Heiland loven
   Die eeuwig houdt wat Hy belooft!

ô GY, de rots van mijn betrouwen,
   GY die my nooit verlaten hebt!
ô Doe hem 't Rijk des Heils aanschouwen
   Dat ge eens uit dezen slijkpoel schept!
Wil, wil die teedre telg behoeden
By de overstelping aller vloeden[3]
   Die 's afgronds Slang op 't aardrijk braakt;
En hou den moed hem onbezweken
Tot dat de morgen door zal breken,
   Die eind aan uw vervolgers maakt!

Mijn Lodewijk, wees onverschrokken,
En klem u vast om Jezus kruis.
Sta pal voor dreigen en verlokken
In 't ongestuime volksgedruisch.
HY nadert, waak mijn kind, HY nadert;
Het onkruid wordt by één vergaderd,
En 't graan gezuiverd tot den oogst[4];
Heb altijd, heb den plicht voor oogen;
HY daalt, omgord met Alvermogen,
Welhaast, en 't jammer steeg op 't hoogst!

Ik laat u 't vaderlijk vermanen
En 't voorbeeld, tot een erfgoed na.
Verëer my niet met ijdle tranen,
Maar sla mijn trouwe lessen ga'.
In JEZUS zij uw hoop besloten
ô Vest haar nooit op wareldgrooten,
Hun grootheid is een waterbel!
HY komt, omstuwd van Englenscharen,
En moge u tot dien heildag sparen!
Dit zij mijn wensch by uw verjaren!
Dit ook mijn Vaderlijk VAARWEL!

1825.

Eindnoten:

1 In het zweet uws aanschijns zult gy brood eten. Gen. III, 19.
2 Joann. V, 17.
3 Openb. XII, 15.
4 Matth. XIII, 30.

Vaderzucht. (spreuken X.)*

Het dierbaarst dat ooit mensch bejegent,
Van al wat dierbaarst is op de aard,
Is, met een Zoon te zijn gezegend,
Geheel zijns Vaders liefde waard.
Een Zoon, zijns Vaders les betrachtend,
Zijne ouders eerend met ontzag,
En alles voor den plicht verachtend,
Wat anderen verlokken mag.

ô Gy, gezegende uit den hoogen,
Die in uws Vaders arm geprangd,
By 't luiken van zijn brekende oogen,
Zijn jongsten ademtocht ontfangt!
Zijn ziel, ten boezem uitgevaren,
Zal niet verschijnen voor Gods throon,
Of eindloos met der Englen scharen
Den zegen smeeken voor dien zoon.
Ja, de Almacht zal die beê verhooren;
Gods Engel, waken om zijn zij';
En 't oog der zaalge Hemelchoren,
Hem volgen door dees woesteny.

Neen, schatten der verganklijke aarde
Zijn rook, die 't hart slechts walging geeft;
Maar Hemelwijsheid heeft een waarde,
Waardoor de ziel het leven heeft.
God laat d' oprechte niet versmachten
Die deze wijsheid zoekt en vindt;
Maar wat Godloozen samenbrachten,

* Navonkeling II, 127.

Verstuift Hy door een wervelwind.
Wees braaf, wees vlijtig; zaai gestadig,
In uitzicht op een spijzende oest,
Op dat die Godshand u verzadig',
Die wat de booze plant, verwoest. -
Mijn dierbre telg, ô wees zachtmoedig!
Vertroost waar 't leed een hart beknelt:
De hand des wreedaarts, fel en bloedig,
Verdort in 't plegen van 't geweld.
De wijze steunt op Gods geboden,
En staat wanneer de booze stort:
Bewandel 't pad niet met den snoden,
Of die des naasten recht verkort. -
Hou hart en lippen, mond en oogen,
In band, en koester licfde en vreê:
Één woord wrocht dikwijls orelogen,
Een wenk bracht haat en doodslag meê.
Laat Wijsheid uwe tong bestieren:
De dwaas spreckt eigen vonnis uit,
En (met zijn' trots den toom te vieren)
Wint schaamte en onwil tot zijn buit.
De wijze bouwt, en 't zal gedijen,
Breidt kennis uit, die zielen laaft;
De dwaas ploegt barre woestenyen,
En 't is tot onëer, wat hy slaaft.
De wijze zal zijn erf omwallen;
De dwaas gaat in 't gebrek te grond,
Zijn sterkte zal tot puin vervallen,
Hoe vast zy ook geworteld stond.
Het pad der Wijsheid voert ten leven;
Maar wee hem, die de tucht versmaadt!
Met 's warelds lusten aan te kleven,
Onttrekt ons God zijn toeverlaat.
De dwaas drijft spel met eigen schande;
Mijn Zoon, hou gy uw boezem vrij.
Die eens met de ondeugd samenspande,
Is 't eeuwige verderf naby.
't Is uit met zielrust, reine weelde,
Waar eens verboden wellust blaakt;

De vrucht van 't nawee dat zy teelde,
Wordt tot des levens eind gesmaakt.
Godloosheid beeft ook zonder reden;
Maar 't is 't Geweten dat hem wroegt;
Dit drijft de siddring door zijn leden,
De zielangst, waar hy onder zwoegt.
Dat spelt wat eens hem overkomen,
En als een donder treffen zal:
Maar 't kalm genoegen van de vromen
Hangt aan geen weiflend lotgeval.
God leidt zijn gunstling door de vloeden,
Vervult de wenschen van zijn ziel,
Ja, zal hem, struiklend, nog behoeden,
En 't hoofd verheffen zoo hy viel.
Genâ, vergeving, en verzoening,
Verknocht zich aan zijn zielsberouw;
En in zijns Heilands schuldvoldoening
Blijft Gods beloftenis getrouw.
Stap, dierbre Zoon, met dezen zegen
Het pad des aardschen levens door!
Eens treên we elkaâr gezaligd tegen:
In deze hoop trede ik u voor.

1825.

Vaderlijke les. (spreukex III.)*

Vergeet, gy adem van mijn leven,
Gy wien mijn bloed door de aders vliet,
De zoon my door Gods gunst gegeven!
Vergeet de les uws Vaders niet.

* Navonkeling II, 132.

Zy zal de lengte van uw dagen
   Verdubblen in het heilgenot,
De vrucht van 's Hoogsten welbehagen;
   En zaligen u 't aardsche lot.

Zachtmoedigheid, met liefde en vrede
   En trouw aan waarheid, eer, en plicht,
Bestiere uw voet by elke schrede,
   En blijve u altijd voor 't gezicht!

Ja, sier' ze u als een gouden keten
   Den boezem, grif haar diep in 't hart;
En wandel met een rein geweten,
   Steeds onbekend met wroegingsmart.

Vertrouw op God, Hy zal u leiden;
   Niet op uw menschelijk begrip:
In 't goed van 't kwade te onderscheiden,
   Verzeilt men lichtlijk op een klip: -

Hy schonk ons 't reedlijk denkvermogen,
   Maar vordert onderworpen wil;
Veracht wie wijs is in zijn oogen:
   Gy, maak uw' Schepper geen geschil.

De God getrouwheid teelt betrouwen,
   Staat op Zijn heilwoord onverwrikt,
En is, onvatbaar voor berouwen,
   Wat nog in 't stervensuur verkwikt.

Beweeg' 't genot van 's Hoogsten gave
   Uw hart tot zulk een dankbaarheid,
Die van de u toegebrachte have
   De vruchten om u heen verspreidt!

Ja, deel wie in gebrek versmachten,
Van 't uwe, als opgeschoten leen;
Maar sluit geen oor voor jammerklachten,
Verhard uw hart niet voor geween.

God zal ook u, ook u verhooren,
U bystaan in wat nood u klemt:
Geen weldaad ging er ooit verloren,
Het loon heeft de Almacht voorbestemd.

Maar streel in 't edelmoedigst geven
Uw boezem niet met d' ijdlen waan,
Als of ge iets loflijks had bedreven,
En meer dan d' engsten plicht voldaan.

Ach! al ons doen is onvolkomen,
Met zonde en eigenzucht ontsteld;
En 't wordt van God niet aangenomen
Als offer dat tot zuivring geldt.

Neen, in 't gevoel van 's Heilands lijden
En 't deelgenootschap aan Zijn bloed,
Zich-zelf en alles Hem te wijden,
Dit geeft Hy-zelf u in 't gemoed!

Moet echter 't leed ook u vervolgen,
ô Wederstreef niet, bid en lijd!
Het vaderhart is niet verbolgen,
Wanneer hy 't dierbaar kind kastijdt.

Laat drift noch wanhoop u beroeren,
Maar neem Zijn slagen dankbaar aan.
Zy zullen u in 't heilspoor voeren:
Hy-zelf is lijdend voorgegaan.

Ach, voor- en tegenspoed verschelen
Alleen in 't uiterlijk gelaat:
Ook 't wonden van Gods hand is hcelen;
Zijn' vrijgekochten deert geen kwaad.

Mijn Zoon! ô moog langs effen banen
Uw leven glijden als een stroom,
En nooit besproeid zijn met uw tranen,
Maar vloeiende van most en room!

Vermochten 't de onderlijke beden,
Van dag tot dag voor u gestort,
In de u vergunde zaligheden
Schoot aarde en hemel-zelf te kort.

Doch wat Gods raad u moog bereiden,
Wees in uw Heiland steeds getroost!
Wie Hem (en waakzaam) mocht verbeiden,
Die heeft by de uitkomst nooit gebloosd.

Mijn kind, gy zijt Hem opgedragen,
Zijn eigendom, zijn schuts en zorg:
Die alle tranen af zal vagen,
Bleef voor u by Zijn Vader borg!

En ik, wat zoude ik meer verlangen,
Daar ik me in 't graf ter nachtrust vlij,
Dan, stervend u in d' arm te prangen?
Mijn hart, mijn zegen, blijft u by.

Gy! denk, in smart of dartle weelde,
In 't wareldruischen of alleen:
‘De hand die me op zijn doodbed streelde,
Wijst me uit het graf naar Jezus heen!’

1825.

De vrouw.*

No woman ean expect te be to her husband all that he fancied her when he was a lover.

GEOFFR. CRAION.

Het zij! geen Vrouw kan ooit verwachten, haar Gemaal
Dat geen te zijn, wat hy als Minnaar in de weelde
Dier minnedronkenschap zich zwijmclziek verbeeldde;
De kalmte neemt eens plaats na 't tuimlend bruiloftsmaal.
Doch meer, oneindig meer, kan ze aan dien Egâ wezen,
Wien 't ware Liefdevuur in al zijn kracht doordrong:
Die in heur teedre zucht een reinheid heeft gelezen,
Als meer dan alles is wat ooit een Dichter zong.
Zy kan met heel haar hart in 't zijne samenvloeien,
Zoo ze eens geheel zijn ziel, zijn zelfheid heeft doorzien,
Hem niet, haar liefde in ruil voor teêrheid aan wil biên,
Maar, heilig Hemelvuur haar boezem door voelt gloeien;
Haar hoop, haar heil, haar lust, haar zelfheid hem verknocht;
Hem teedre moeder wordt van eensgeaarte telgen;
Hem lieft gelijk hy is, niet zoo hy wezen mocht;
Geen bittren kelk ontziet om met hem door te zwelgen,
Maar 't lijden-zelf voor hem als Hemelweldaad smaakt;
Onmisbaar voor zijn hart en tot zijn troost steeds open,
In vreugd hem alles is, in 't leed hem leert te hopen,
En alles buiten hem op 't wareldrond verzaakt. -
Dit kan een Vrouw hem zijn die recht haar hart doorschouwde,
Haar achting winnen kon, en - onverkoelbaar mint;
Ja! meer dan 't geen ooit mensch van 't menschlijk heil vertrouwde;
En dit is 't wat mijn hart, ô Dierbaarste, ondervindt.

1825.

* Navonkeling II, 177.

Na den watervloed.*

De Heer heeft gezeten over den watervloed.

PSALM XXIX.

Gy alleen, Gy kunt behoeden,
God van zegen, God van heil!
Gy, gy stelt de watervloeden,
Gy het bruischend zeenat peil.
Gy, die ze omsluit in hun stranden,
Gy ontbindt hun vaste banden,
En zy zwellen uit hun kom;
Muur en metselwerk bezwijken;
Zy verbrijz'len dam en dijken,
Keeren land en steden om.

Wat is berg- en heuvel-schokken,
Vuurbarst uit des afgronds kolk;
Sneeuw- en hagelsteen en vlokken;
Regenstroomen uit de wolk;
Ook 't onzichtbre voor onze oogen,
Alles dient Uw Alvermogen
Tot een geessel in Uw hand,
Wordt verdelging en vernieling,
Sleept wat weêrstaa, in zijn wieling,
Als Uw grimmigheid ontbrandt.

Drijvend Holland in uw wateren
Daar ge op wier en zeegras vlot,
Daar Zijn donders om U klateren,
Wat vergeet gy dan dien God?
Hoe, belegerd door de golven,

* Oprakeling, 37.

Van uw aardenwal omdolven,
   Meent ge uw vijand af te slaan?
Hy voert zelf zijn wind en baren
In gepreste legerscharen
   Tot den stormloop op U aan.

Waant gy, stont op eigen krachten,
   Dat gy in uw overmoed
Dees uw vijand moogt verachten
   Die het aardrijk schudden doet?
Zullen deze waterweeren
God in zijn verbittring keeren,
   Als Hy ter verwoesting naakt,
En, op 't raatlen van zijn donder,
's Aardrijks waterschat van onder,
   d' Afgrond uit zijn sluizen braakt?

Gaat, ontzinden, blijft vertrouwen
   Op den afgod dien gy eert,
Zonder worstlend op te schouwen
   Tot de macht die 't al regeert!
Voedt uw trots in zelfverheffen!
Neen, geen bliksem kan U treffen,
   Neen, geen water meer heeft kracht;
De arm van God is lang verbroken,
En zoo 't Meirdiep nog blijft koken,
   Haast is 't onder 't juk gebracht.

De Elementen kunt gy temmen,
   Kneevlen onder Uw gebied;
De orde van Gods wijsheid stremmen,
   En Zijn hand bereikt u niet!
Vliên zy niet in uw gareelen
Naar de verste warelddeelen
   Als gehoorzaam koetsgespan?
Zijt ge niet de Heer der Aarde,
Fier en stout op menschenwaarde,
   Wien geen God ontzetten kan?

Ja, Godslastraar zoo vermetel,
   Kleiworm van dit aardsche slijk!
Zet u in den Hemelzetel,
   Wees nog meer dan God gelijk!
Ja, ik zie de Duivlenbanden,
'k Zie die ketens om uw handen,
   Om uw gorgel vastgeklemd:
'k Zie u door hun geesselslagen
In dien droom naar d' afgrond jagen
   Die in gloênden zwavel zwemt.

Neen, die 's Heilands veldbanieren
   Hebt gevestigd in uw schoot,
Kent, oprechte Batavieren,
   Kent uw Redder uit den nood.
Kent Hem, die u duizendmalen
Op 't geweld deed zegepralen, -
   't Juk ontrukte van den Dwang!
Kent Hem die de Hoofdstof teugelt,
Wolken met den stormwind vleugelt,
   En - verbidt uw ondergang!

Doet zijn hand de donders klateren,
   Rukt Hy zeën uit heur kil;
Weegt Hy in zijn vuist de wateren;
   Drijft onze adem op zijn wil;
Keert, verdoolden, ja keert weder,
Werpt, ja werpt u voor Hem neder
   En verzaakt uw eigenwaan!
Zie 't verdubblen van zijn slagen,
Eens zal 't vreeslijk wraakuur dagen
   In een reddingloos vergaan.

Naar uw Heiland! geen bescherming
   Dan by Hem, by Hem-alleen!
Zonder JEZUS geen ontferming!
   Niets dan vloek en angstgeween!
Scheurt de ketens die u knellen,

Om tot Zijn genâ te snellen,
Werkt in oodmoed, werkt en smeekt;
Hy die plagen af kan wenden,
Zal dan troost en redding zenden,
Die geen stormgetij' doorbreekt.

Treurt dan niet, oprechte zielen,
Wien het erf en haaf ontdroeg;
Zoo U aarde en grond ontvielen,
CHRISTUS is alleen genoeg.
Die op Hem vertrouwend wachten,
Laat hy niet van dorst versmachten;
Hy schept bronnen uit de rots!
In den zouten vloed begraven,
Zal U met verfrissching laven
De arm des wonderdoenden Gods!

Hy verzekert dijk en stranden;
Hy, de heeler aller wond,
Schept uit de opgeworpen zanden
Vasten klei en vruchtbren grond!
Hy, de bron van 't Eeuwig leven,
Zal ook hier den zegen geven,
Aan het waar Geloof verknocht.
Christnen, ja tot Hem gevloden!
Heel u-zelf Hem aangeboden,
Die u met Zijn zoenbloed kocht!

1825.

Aan de Koninklijke Maatschappy van taal- en letterkunde te Brugge, op hare uitnoodiging.*

In rampen afgetobt, gekromd door 't wicht der jaren,
Op waggelenden voet, sleurt de ouderdom zich voort.
Geen Dicht- geen Levensvonk by 't stremmend bloed in de aâren,
Die 't zinkend hoofd verheft of 't hart aandoenlijk gloort!
Ziedaar diens Grijzaarts beeld (ô Febus voedsterzonen,)
Die, waar de grijze Rhijn, van langen loop vermocid,
Zijn laatsten golfjen rolt, voor Dichterlijke tonen
Slechts heesche zuchten snikt, aan 't lijdend hart ontboeid.
En hy, hy zoude in 't Feest, het Feest der Kunsten, deelen,
Het feest van Vlaandrens roem, waar Brugges luister straalt!
Zijn aaklig wan-gekrijsch zich menglen aan uw spelen,
Uit schor-verroeste keel al nokkende opgehaald?
Neen, in de trippelry der blijde Veldgodessen.
De staatlijke outerdienst in 't Choor der Poëzy,
Voegt frissche palm en roos, geen vale lijkcypressen.
Geen wintersnecuw by 't groen van Floraas hooggetij'! -
Of - moet de ontblaârde tronk, door 't winterweêr geschonden,
By Lentes zegekoets ten schouwspel meêgesleept,
In ketens aan heur kar als krijgsslaaf vastgebonden,
En (eischt haar glorie dit) al kruipend opgezweept?
Welaan! 'k verneder my voor Brugges hooge tinnen!
Dat Brugge, voedstrares van Neêrlands Poëzy!
Dat Brugge, reeds 't Parnas der Duitsche Zanggodinnen
Toen meeuw en scholfer slechts de stilte brak van 't Y.
Waar hadt ge, ô Amstel. toen uw stoet van Nachtegalen,

* Oprakeling, 138.

Waar hadt ge, ô Rotte en Vliet, uw zangers van het bosch,
Als Vlaandren, rijk in bloei, en fier op beide talen,
Ons Holland Dichters gaf, van Walsche kluisters los?
Ons Holland, dat zijn bloei, met vrijheid-zelv en weelde,
Aan Vlaandren danken moet, wiens roof het gaadren mocht,
Ontzegg' den vruchtbren grond, uit wien het oogsten teelde,
Geen roem voor 't heerlijk zaad, dat onze schatten wrocht!
Ja, Vader Maerlant leeft, en gy, ô Letterstichters
Wie de eedle Floris schntste, en die hem hulde boodt!
Hy, 't rampvol Koningskind, den treurgalm waard eens Dichters
Wiens boezem 't bloed gevoclt dat uit zijn boezem sproot!
Gy, tuigt van uit uw asch! - En gy, met grijze hairen
Beschaduwd Hoofdpoëet waar Zeeland roem op draagt,
Wie leerde uw hand den greep der echte Dichtrensnaren,
Dan Zuiderlandsche kunst uit Vlaamsche kim gedaagd?
Ja, prijk, mijn bakermat, op Vondcls volgelingen,
Roemt Dichters, Pindus trots, by 't Nageslacht vergood:
De Hoefbron moge alom in duizend bochten springen;
't Is Vlaandren dat den wel op Neêrlands grond ontsloot.
Ontfang dees schatting dan, ô Bruggcs fiere zetel
In 't midden van uw kring vol rijke torenpracht!
Geen Hollands zeeleeuw meer, op vlaggenzwier vermetel,
Heft nijdige oogen op aan Ottoos watergracht.
Geen Holland meer braveert, geen Vlaandren heft den schedel;
't Is Neêrland, Vaderland, in glorie onverdeeld,
Door afkomst, heldenbloed, en zwaard, en Dichtlier, edel,
Is 't één, één zelfde vlam, die beider borst doorspeelt.
Voor my, indien ik ooit de harpkoord mocht doen klinken!
Ik was, maar ben geweest; ontworteld en verdord,
En, uitgevonkeld vlasch waar heldre Orions blinken,
Is 't hier een stervenszucht die U ge-offerd wordt.
Een zucht? - ach flaauwe walm na uitgeblaakte vonken,
Wiens weemlen slechts getuigt van eens ontstoken gloed,
Nog trachtende opwaarts heen, maar machtloos neêrgezonken
En in de lucht vergaan met d' ademstroom van 't bloed!
Doch wat, wat kan hy meer, wien arbeid, smaad, en lijden,
In 's levens zomerstand heeft uitgeput van kracht;
Wien 't Lot had opgelegd met golf en wind te strijden,
Zoo lang hem 't daglicht rees, nog zwarter dan de nacht!

Zweve echter op de wiek der Noordelijke vlagen
Die zucht u in 't gemoet' aan de overzij' der Scheld';
En, zoo 't de draaikolk duldt der tuimelzieke dagen,
Hy dringe in elke borst waarin de Dichtaâr zwelt!

1825.

Aan den heer Hendrik Harmen Klijn, na 'tverlies zijner Dochter en Egade.*

An quisquam leges audet tibi dicere flendi?

PEDO ALBINOV.

Van alles wat op de aard u teêrst aan 't hart mocht hangen,
Uw Kind, uw Wederhelft, uw eigen-zelf gescheurd,
Het oog van rouw verstard, met dorre en drooge wangen
Door d' ingezwolgen dood met zielloos bleek miskleurd:
Zoo denk, zoo zie ik u, ô vriend van vroeger dagen;
Zoo zweeft me uw beeld gestaâg, zoo woelt het door mijn hart;
En zoude ik niet met u dat snerpend lot beklagen;
Niet siddren van dien slag, niet smelten van die smart!
Ja, 'k deel, ik voel ze diep; in 't diepst der ingewanden
Doorpijnigt ze en vermengt zich-zelve aan mijn bestaan:
Wat zegt de treurtoon hier of 't wringen van de handen;
Wat jamm'ren of gehuil; hier is geen sussen aan.
Ach, alles (groote God!) te missen! Wat het leven
Verdraaglijk, dierbaar maakt, verhemelt op deze aard,
Voor holle wildernis verlaten op te geven!
ô Wee den stervling, tot die ijslijkheid gespaard!
'k Ben Vader, 'k ben Gemaal, en kan ik 't denkbeeld lijden!
ô God, verwijder 't! neen, verplet my voor zoo'n dag!
Neen, 'k mocht, Uw wil getroost, met alle rampen strijden;
Maar ô, bewaar mijn ziel voor zulk een donderslag! -

* Oprakeling, 163.

Mijn Vriend, ô dat mijn hand de onheelbre wond verzachten,
De pijnen zalven mocht en stelpen 't gudsend bloed!
Doch kan ik; is er hulp in ijdle vriendenklachten
Waar 't zieldoorkankrend wee aan 's levens ader wroet?
Ach wat vermag ik meer dan schreien by uw kermen,
Van tranen overstelpt en van de ontroering stom?
En de onverbidbre Dood...! hy weet van geen ontfermen;
Hy grijpt, en de ijzren klaauw geeft nooit zijn prooi weêrom.
Ga, laat de wareldpraal u 't toovrend heulsap bieden;
't Vervolgt u in haar weelde als op uw legersteê.
Ga, zwerf in de eenzaamheid en poog u-zelf te ontvlieden;
Ge draagt in 't krimpend hart dien wreeden doodpijl meê.
Ga, steiger, rek den arm naar hooggehangen palmen,
Heur groen is u verwelkt, zy hebben geur noch gloor;
Laat de Echo van 't gebergt' uw glorie wedergalmen,
Die galm klinkt tot het hart, het volle hart, niet door.
Ach, KLIJN, waar ligt de troost? - In de onbekende dreven
Die mijmerziek verstand zich achter 't graf verbeeldt?
't Elyzium van waan, uit spinrag saamgeweven,
Waar meê zich 't walend brein ter zielsbedwelming streelt?
In Filozoofsche deugd, in roekloos zelfverheffen?
Is daar 't hereenen dan, het weêrzien, aan verknocht?
ô Hemel! - zinbedrog en woeste wanbeseffen,
En zwevend luchtgebouw uit nevels saamgewrocht!
Neen, zoeken we andren grond en zekerer verwachting
Voor ons, ons Huwlijksdeel, en hartontwcldigd kroost!
Geen waterlooze bak by gloênde dorstversmachting,
Geen zelfbegoochlings-gif voor reine Hemeltroost!
Neen, t' Uwaart heengevlucht, ô JEZUS! aan Uw voeten
Ons-zelf en 't al verzaakt, en met U 't kruis getorscht!
Zoo mogen we over 't graf ook de onzen weêr ontmoeten,
Zoo mogen ze ons omhoog met welkomzangen groeten;
ô GY, verleen ge ons dit, genadig Levensvorst!

1825.

In 't album van den heer A. Andersen Feldborg. van de Universiteit van Koppenhagen.*

Gy, schrander reiziger die wijsheid kent en eert,
Wat kwaamt ge in Nederland naar 't oude Neêrland zoeken?
Wy, Grijzaarts, kenden 't eens, maar zagen 't omgekeerd,
En al zijn roem verdween met de oude Letterkloeken.
't Gezegendst Land op aard verhief zich uit moeras,
En 't stak het hoofd om hoog ten trots van koninkrijken;
Zijn luister schitterde uit van Noord- tot Zuideras,
Maar moest by 't Eeuwverloop door eigen schuld bezwijken.
Beklaag, betreur met my den val van Volk en Staat;
En, wie op 't wareldrond nog deugd en waarheid huldig',
Wanneer hy 't vluchtig oog op dit mijn handschrift slaat,
Zegg': Deze hand voor 't minst bleef aan die ramp onschuldig.

1825.

* Oprakeling, 183.

Na het lezen der lofrede op Boerhave, door dr. J.L. Kesteloot.*

Wie is 't, wiens lof, wiens eer den ongelijkbren man
Die Neêrlands naam verheft, vereeren, recht doen kan?
Geen onbedachte vlucht op uitgeslagen vlerken
Vermag dit. LOOTS, sta af! blijf in uw eigen perken!
Uw toon, hoe hoog gestemd, vernedert. Neen, verstom!
't Is schennis die gy pleegt aan 't Godlijkst heiligdom.
Dien komt het voorrecht toe om BOERHAVE af te malen,
Die kunde en waarheid spreidt, geen Dichtrenidealen:
HEM schetse een voedsterling die uit zijn Leerschool sproot,
Die prooi aan prooi (als HY) ontweldigde aan de dood,
ZIJN kennis, oordeel, geest, en duizenden van gaven,
Waardeeren, volgen kan, en door zich-zelven staven!
Gy moogt het, KESTELOOT, die met Hem evenaart:
Uw Lofrede is haar Held, de Held uw Rede waard.

1825.

* Nasprokkeling, 3.

Toezang op Da Costaas ‘Isrel en Nederland’.*

Mijn vriend, mijn kweekling, ja mijn zoon,
God wil dien wensch verhooren.
De Hemel weêrgalmt dees uw toon
In duizend Englenchoren.
Hy komt, die telg uit Nassaus bloed!
De Vorstenzoon vol Heldenmoed,
Wiens hoofd de lauwren dekken:
Hy leeft, hy zal de Hel ter spijt
Die knarsetandend tegenwrijt,
Dien Zorobabel strekken.

Grijp moed, ô Zion, God verhoort,
Gods roepstem zal hem leiden.
Welhaast, en 't morgenlicht breekt voort,
Waarop wy zuchtend beiden.
Stijg, Vorst, ten zetel op; regeer,
En vel 't geweld dier woestaarts neêr
Die Koningsscepters knotten!
Wees Koning onder God-alleen,
En laat door 't uitschot van 't gemeen
Uw rechten niet bespotten!

Wy sterven, moet het, voor Uw recht
Als trouwe Nederlanders,
Aan God, Oranje, en Kerk gehecht,
Ten vloek der tegenstanders.
Ja, keer de Heidensche outers om,

* Nasprokkeling, 46.

En zuivren wy het Heiligdom,
In Christus heilverwachting!
Zijn Rijk verschijnt; zijn flikkerlicht
Straalt zijn verguizers in 't gezicht,
En bliksemt bloed en slachting!

Ja JEZUS EN ORANJES ZWAARD
Zal onze krijgsleus wezen;
Wie niet van vaadrenbloed ontaart
Weet van geen dood te vreezen.
Voor Jezus Grootheid sterven wy,
Met U, in uw bevelen vrij,
Ook dit is triomfeeren!
Treed op, nog eens, ô Heldenspruit,
Red Neêrland, weêr der Hell' ten buit,
Gy zult, gy moet naar 't Godsbesluit,
In JEZUS' Naam regeeren!

1825.

Op den doop van den eerstgeboren' mijns vriends Mr. Izaak da Costa.*

Wichtjen, van des Hoogsten zegen
Op een vaderbeê verkregen,
Die door lucht en wolken drong!
Niet op 's vaders kniên ontfangen
Dan verwelkoomd door gezangen
Waar zijn boezem van ontsprong!
Tederste aller zegenpanden,
Reeds in Moeders ingewanden

* Nasprokkeling, 72.

Deelende in 't verzoenend bloed!
Zag ik u met welbehagen
In zijne armen opgedragen
Aan den zuiverenden vloed;
Blinkt zijn vreugd uit tintlende oogen,
Ook mijn boezem is doortogen
Van het geen zijn ziel doorwoelt,
En de zucht mijn hart ontgleden
Smelt met de ouderlijke beden,
Die dit harte meê gevoelt.
Zalig begenadigd knaapjen
Dat, van uit het dierlijk slaapjen
In den duistren moederkluis,
Onder de Euangeliestralen
D' eersten adem reeds moogt halen,
By den glans van Jezus kruis:
Ja, in 't bloed dat de Echte weelde
U uit oudren aders deelde
Hem alreeds ten Heiland hadt,
En by 't eerst gevoel van leven
Hem ter heiliging geheven,
In zijn zoenverbintnis tradt!
ô Hoe springt my hart en ader,
Spier en zenuw, al te gader,
Ieder bloeddrop in mijn hart!
ô Verneem in later tijden
Wat by dit uw Doopbadwijden
Mijn gevoel ontweldigd werd!
ô Ontfang des grijzaarts zegen,
Die, ten Hemel opgestegen,
En bekrachtigd van omhoog,
Als de daauw van Hermons toppen,
Stroomende in genadedroppen,
Op u nederdalen moog!
'k Druk mijn lippen, dierbaar wichtjen,
Op uw minlijk aangezichtjen,
'k Leg mijn handen op uw hoofd,
Hoofdtjen, 't geen de zegeningen
Die aan Abrams afkomst hingen

Zevenvoudig zijn beloofd!
Groote Goël, hoor ons smeeken;
Zie de tranen die hier leken,
Die de oprechtste vreugde schreit:
ô Vervul dit teder wenschen,
En, als alles zal verflensen
Houde 't kracht voor de eeuwigheid!
En Gy, zoon me uit God geboren,
Tot een toonbeeld uitverkoren
Van zijn bruischende Genâ,
Schenk', by 't eeuwbeneevlend duister,
Dees uw zoon uw stam een luister
Die met tijd noch graf verga!
Leer hem vroeg uw voetspoor drukken!
Voor geen wareldafgoôn bukken,
Maar voor Gods en 's Heilands eer
Moedig, onbezweken, strijden,
En geheel zijn aanzijn wijden
Aan de glorie van zijn Heer!
Leer, ja leer hem u gelijken,
Mogen die Genadeblijken
Hem in 't harte zijn geprent,
Die zijn vader blikt uit de oogen,
Als hy in het stof gebogen,
Zijn Immanuel erkent!
Maar, wat zeg ik! - Ja, gy zult het,
En de ontfermingsbron vervult het,
Wat mijn hart niet uiten mag!
Ja, ik zie het Heillicht naderen:
Ik vergader tot mijn vaderen;
Wachte ons kroost op Jezus dag!

D e n 13 v a n L o u w m a a n d 1825.

Aan mijn innigen vriend op zijnen geboortedag.*

Na den blijden dag van zegen,
U verkregen
In uw eerstgeboren Zoon,
Voor geen losgeld vrij te koopen,
Maar van 't offerbloed bedropen
Door zijn Heiland aangeboôn,
Heffen we onze dankgebeden
Op dit heden
Weêr in blijdschap naar omhoog,
Die uw oudren zoo veel weelde
In het eerste licht bedeelde
Dat u schitterde in het oog. -
Lieve Vriend, ik heb geen klanken
Meer tot danken,
Adem meer, noch spraakgeluid:
Maar vervull' de Heer der Heeren
Dien wy als Verlosser eeren
Wat dees hartezucht besluit!

Den 14 van Louwmaand, 1825.

* Nasprokkeling, 76.

Overstrooming.*

Wanneer zult gy van uwen slaap opstaan?

PROV. VI. 9.

‘Rijs op, mijn kind, rijs op! de dijk is doorgebroken,
Het water drong in huis en stijgt elk oogenblik. -’
‘Och moeder, 'k leg zoo lief in 't zachte dons gedoken,
En 'k was daar in mijn droom zoo machtig in mijn schik.
Neen, stoor me niet.’ - ‘Mijn kind, kom spoedig in mijne armen,
En 'k draag u met gevaar mijns levens door den stroom. -’
‘Och laat ik me in het bed dan eerst nog wat verwarmen,
'k Heb immers nog zoo'n vaak: wat stoort ge me in mijn droom.’
De moeder schudt het hoofd: ‘Nog eenmaal! red uw leven! -’
Vergeefs! 't weêrbarstig kind is trefloos voor haar stem.
Wat zal zy? duldt haar hart, dat zy 't ten prooi zal geven?
Neen, schreiend zijgt zy neêr, bezwijkt, en sterft met hem.

Rampzaalge Moeder, maar trouwhartige! ach, wy ijzen
Op 't denkbeeld van uw zucht, uw teêrheid voor dat wicht.
Maar wat, als wijd en zijd de wareldgolven rijzen,
Waar moederzorg noch vlijt ter redding iets verricht!
Gy, zondaar, ken u-zelf. De waterstroomen klimmen,
De stroomen van 't verderf; rijs uit uw slaapzucht op!
Doch neen, gy sluimert voort, vermaakt met ijdle schimmen,
Gods liefde roept vergeefs. - Uw bloed zij op uw kop!

1825.

* Navonkeling II, 186.

Op de dood van den hooggeleerden heer, Mr. M. Tydeman.*

Multis ille bonis flebilis occidit.

HORATIUS.

Zoo rukt een oogenblik, een enkele ademtocht,
By meer belezenheid en echte waarheidskunde
Dan de Almacht in deze eeuw aan eenig brein vergunde,
De oprechtste braafheid weg die 't aardrijk dragen mocht!
Doch, TYDEMAN, uw vriend zal hier geen lauwren kwisten,
Geen traan, geen eerbewijs aan 't uitgeschudde stof:
Gy kende, aanbadt, en leedt, en stierft voleindigd Christen;
Uw Heiland riep u op, aan Hem alleen zij lof!

En, stort daar de arbeid in van meer dan tachtig jaren,
Met al wat stâge vlijt ter kennis mocht vergaâren,
En heel een levensloop van voorgang in den plicht;
Vloei' slechts des grijzaarts bloed een braafgeslacht in de aâren,
Dat op zijns vaders pad getrouwe schreden richt!
Gewis, zijn naam, zijn deugd, zijn godvrucht bleef in 't leven;
Vervuldigen zy zich in 't hem gelijkend kroost,
En de eigen Heilgenâ zal op zijn stamhuis kleven. -
Dit, droeve Weduwvrouw, dit, Neêrland, zij uw troost.

1825.

* Nieuwe Oprakeling, 165.

Op eene christelijke opwekking aan de Nederlanders by gelegenheid der overstroomingen.*

Gezegend is het woord van de onvervalschte lippen
  Waaruit de Godsdienst aâmt, de Waarheid stralen giet.
ô Dat het harten vond die 't vruchtbaar in mocht glippen,
  En waaide 't door geen wind van ijdlen waan te niet! -
Maar hard, gevoelloos zijn in 't midden dezer slagen!
Hoe kunt ge 't, menschdom; hoe, verstokkende in uw plagen,
  Der Zelfzucht rooken, en niet opzien naar uw GOD?
Hoe 't woord verachten, u ter redding uitgesproken?
Wat werpt ge, daar Zijn stem uw noodweêr heeft verbroken,
  Nog steeds u-zelven op als meester van uw lot!

Ach, Godstolk, 't is vergeefs de boetbazuin gesteken:
  Dit volk is Neêrlands volk, Jehovaas lust, niet meer.
't Is de afgezakte heff' van alle wareldstreken,
  Die God noch Christendom, geweten kent noch eer.
't Bekeerde Ninive zal tegen hen getuigen;
't Is trotsch, den stuggen nek in Satans juk te buigen;
  't Vertrapt der Vaadren deugd, en dartelt op hunne asch.
Ja, Neêrland wil op nieuw in 't zilte nat bedolven;
Gods wonderdoende hand die 't ophief uit de golven,
  Hergeeft het, tergensmoede, aan d' uitgezwollen plasch.

ô Hoorde 't nog de stem van trouwe Godsgezanten!
  Ja, spraken ze uit een borst van 's Hoogsten kracht vervuld!
Maar neen, de tuimelgeest van razende Bacchanten
  Benevelde ook hun brein; zy deelen in de schuld.
Staan we echter pal, mijn vriend! laat niets den moed verwrikken!
Volzalig is 't, met u ten Heiland op te blikken.

* Nieuwe Vermaking, 109.

Roep de afgedwaalden, roep heel 't afgekeerde kroost
Te rug. - ô Ware ook nog het vonnis niet geslagen!
Mocht weêr 't Genadelicht voor 't zinkend Neêrland dagen! -
Bekeer ons, God des heils, versterk ons, en vertroost!

1825.

□□ν μ□ μετανο□τε, πάντες □μοίως □πολε□σθε.

Aan den heer Bennet, met eenige Verzen.*

Gy, die me onverblind
Als vrind
Van dat aantal onderscheidde,
't Geen een ijdle schaduw mint,
Die zoo menig hart misleidde;

Zelf in uwe sfeer
Geene eer
Van het schepsel wenscht te ontfangen,
Maar naar d' Euangelieleer
't Onverderflijke aan te hangen;

By geen wareldlust
Berust,
Om een levensdroom te smaken,
Met de nachtlamp uitgebluscht
Tot een akelig ontwaken;

Op niets eigens trotsch,
De rots
Van het eeuwig zielsbetrouwen,
('t Bloed des menschgeworden' Gods,)
Voor uw eenig heil blijft houen;

* Nieuwe Vermaking, 183.

Met my, uit dit stof
De lof
Van dien Heiland op doet stijgen
Naar het neêrziend Hemelhof,
Schoon alle aardsche stemmen zwijgen;

Gun, BENNET, mijn hand,
Dit pand
Van mijn zucht u meê te deelen,
Om het zielkrank Vaderland
(Mocht ik 't) nog te helpen heelen.

Gy, ô kundige Arts,
Zoo wars
Van de ziels- als lijfsvenijnen,
Thands met razend tandgeknars
Toegediend voor medicijnen;

Gy die u 't geschreeuw
Der Eeuw
Meê door de ooren heen voelt zuizen,
Maar by Grijsheids wintersneeuw
't Bloed met kalme zielsrust bruizen;

Wien, voor onzin doof,
't Geloof
(In de Waarheid onbezweken,
Die den band van de oogen schoof,)
Christenhoop in 't hart blijft kweken;

Vast bestemt gy dit
Mijn wit.
'k Durf my van Uw hart voorspellen,
Door geen gistend brein verhit,
Dat zijn beê het zal verzellen!

Wat zou vriendschap zijn
Dan schijn,
Wierd zy aan deze aard verbonden,
En, na 's warelds leed en pijn,
Voor Gods throon niet weêrgevonden?

Had dees wareldzee
Geen ree'
Voor den reizende op heur baren,
Waar we in 't snerpen van ons wee
Met een zeker oog op staren;

Wel rampzalig dan
De man
Die een leven door moest wroeten,
Dat zijn dorst niet lesschen kan,
Zoo geen beter 't zou verzoeten!

Maar wy weten 't, dat
Het nat,
't Geen ons 't brandend hart kan laven,
Uit een hooger ader spat,
Dan waarwe in dit slijk naar graven.

Krijt' dan de Afgrond, raas
De dwaas
Met verbitterd oorlogkraaien,
Tot op hen Gods almacht blaaz'
Die de vaan des afvals zwaaien!

Ons verbaast geen hol
Gelol
Van verheidende Bacchanten
In hun aangeleerden rol,
Die zich tegen Jezus kanten.

Wien ons hart verbeidt,
Geleidt
U en my door 't doornig leven,
Naar een zalige Eeuwigheid
Om de Alwijsheid eer te geven!

1825.

[Voorzang voor de ‘Oprakeling’]

De jaren
Vervaren
Als schuimende baren
In bruischenden vloed;
De hairen
Vergraauwen,
En paren
't Benaauwen
Van 't stollende bloed,
Verstikt in zijn aâren
Aan zwakheid en pijnen,
Die 't leven doen kwijnen,
Om ras te verdwijnen
Met amper en zoet;
Maar 't hart mag verflaauwen,
Een hemelsch bedaauwen
Geeft veerkracht en moed.

Al jagen
Dees dagen
Dien hagel van plagen
Den grijzaart op 't hoofd,

Wy dragen
En lijden
De vlagen
Der tijden,
Verrijkt of beroofd;
Ook zonder te klagen:
De borst zet zich open
(Hoe klam ook bedropen,)
Voor 't zaligend hopen
Dat beter belooft.
Het Christenvertrouwen
Kan 't onheil doorschouwen;
Hoe 't licht ook verdooft.

't Verrichten
Der plichten
Heeft nimmer te zwichten,
Wat onheil er bruisch':
Het dichten
Kan 't harte
Verlichten
In smarte,
By 't wareldgedruisch,
En zielenvreê stichten.
Laat alles verwrikken;
Daar treffen geen schrikken
By 't vredig verkwikken
In 't rustvolle huis,
Waar hartlijke klanken
Voor zielsgenot danken
In lijden en kruis.
En springen
By 't zingen,
Om 't speeltuig te dwingen,
De snaren der Luit,
Wy wringen
Geen tonen,
Noch dingen
Naar kroonen

Van lover of kruid.
Mijne uren vergingen,
Mijn avond zonk neder,
Geen dag rijst my weder
Op fenixenveder
Ter levenskim uit;
By 't streelen der smarte
Ontlasten wy 't harte
Waar 't lied in ontspruit.

1826.

Verjaargroet aan mijn zoon.*

- Utinamque oculos in pectora posses Inserere, et patrios intus deprendere motus!

OVIDIUS.

'k Mag dan den morgen nogmaals zien
Van toen ik op mijn heet verlangen
U 't eerst aan 't blijde hart mocht prangen,
Op dees mijn Vaderlijke kniên
Van uit uws moeders schoot ontfangen,
En d' eersten Vaderzegen biên.

Ja, dierbre Zoon, dat heilrijk licht
Ontgloorde weder voor mijne oogen,
En, van der jaren last gebogen
Verjeugdig ik op 't blij gezicht,
En dank Gods weldoend Alvermogen
Op nieuw voor 't haast volgroeide wicht.

* Oprakeling, 97.

De jaren klimmen, ô mijn spruit;
De schemer van een andren morgen
Blinkt, aan zich-zelven nog verborgen,
U reeds in oog en kaken uit:
De tijd spoedt aan voor hooger zorgen,
Daar 't wichtigst levensperk ontsluit.

God zegene u dat perk der jeugd,
Dat, nu blijmoedig in te streven,
U 't mannelijk gevoel moet geven
In plaats van laffe kindervreugd,
Om, door een nieuwen geest gedreven,
Te staan naar ware zielsgeneucht'!

By 't eerst doorbrekend jonglingsdons,
Als 't aanzicht plooit in vaster trekken
Die d' ouderlijken stam ontdekken,
Verrijst een nieuwe dag voor ons,
Om 't hart tot hooger doel te wekken
Dan nietig momm'lend luchtgegons.

Niet vruchtloos zweeft de nyvre Bij
Op de in de Zon ontplooide vlerken,
En zwiert door kruid en bloemhofperken:
Zoo brengt u 's levens Lentgetij'
Ook plicht en prikkel om te werken
Wat u en andren nuttig zij.

Welaan! verhef u dan, mijn Zoon.
Dit tijdvak, moedig ingestegen,
Zij 't perk u van een nieuwen zegen,
En spreide een nieuwe kracht ten toon!
Een vruchtbre toekomst lacht u tegen,
Aan noeste vlijt ontbreekt geen loon.

Ontfang op dit uw jaardagfeest
Hetgeen eens Vaders hart ontwelde,
Dat steeds in u zijn wellust stelde,
En in de toekomst voor u leest.
Vervulle u wat zijn hoop zich spelde,
En scheppe u God een nijvren geest!

Hang' steeds van God uw uitzicht af;
Heb nooit een ander doel voor oogen
Dan 't oefnen van dat zielsvermogen
Dat Hy u niet tot misbruik gaf;
En zij 't door Hem bevestigd pogen
U dan tot 's levens wandelstaf!

Tot wandelstaf; tot dit alleen!
Een doornestok voor de aardsche sporen;
Die soms de hand wel kan doorboren,
Maar steunt om stevig voort te treên:
Een staf, tot stilstaan niet verkoren,
Maar doorgang door dees wareld heen!

Mijn kind, gevoelt ge wat dit zegt? -
ô Moog Hy 't u in 't harte groeven;
Zoo blijft, in vreugd en zielsbedroeven
Voor Godvrucht, waarheid, plicht, en recht,
Die 't Christelijk gemoed beproeven,
Zijn Heilgunst aan uw weg gehecht!

1826.

Het woord des geloofs.*

Dit is het woord des geloofs 't welk wy prediken.
PAULUS.

Lieve kind, daar is geen leven,
Geen genot,
Geen geluk op de aard gebleven,
Zonder God;
En geen God die kan vergeven
Wie zijn wetten wederstreven,
Dan, verzoend.
Wat dan willen logensmeders?
Overtreders;
Steeds misdoend?
Wat zy van verbeetring wanen;
IJdle tranen,
Zielsberouw noch zelfbesluit
Werken 't uit.
God-alleen, in 't vleesch verschenen,
Kon rechtvaardigheid vereenen
Met genâ.
Ach, omhels Hem! in zijn wonden
Is vergeving voor uw zonden,
Vest uw oog op Golgotha.

[1826.]

* Oprakeling, 101.

aant. Geboortegroet aan mijne egade.*

De aanvang aller gunstbewijzen
Is het eerste morgenlicht
Dat aan 't losgeworsteld wicht
In Gods zegen op mocht rijzen,
En, waar ooit de zangaâr vliet,
Deze dag verdient een lied.

U herrijst hy, lieve Gade,
En zou ik hem wederzien,
En dat feest geen hulde biên
In 't genot van die genade
Die my weder op deze aard
Tot dit heden heeft gespaard?

Neen; hoe keel en borst versteven,
(Dank zij de Almacht voor die gunst)
Al ontviel my kracht en kunst,
'k Mag u weêr den heilgroet geven,
Dien ik dertig jaren lang
Uit mocht storten in mijn zang.

Lieve, ja, de jaren vlieten
Als een toomelooze vloed,
En zy storten zuur en zoet;
Maar te leven is genieten,
Zoo men dankbaar dag voor dag
Uit Gods Hand ontfangen mag.

* Oprakeling, 147.

Leven, ja, bestaat in lijden;
Maar dat lijden is ons heil,
En Hy stelde 't maat en peil,
Door geen rampen te overschrijden;
En - wat wierd er van den mensch,
Ging 't op aarde naar zijn wensch!

Ieder uchtend brengt ons nader
Uit dees ongestuime zee
Van het schokkend wareldwee
Aan het huis van onzen vader,
Die te midden in het leed
Zijne kinders niet vergeet.

Zouden wy zijn woord verdenken?
Waar de wind ons drijven moog,
't Is niet uit Zijn Vaderoog.
Alles wentelt op zijn wenken,
En Hy stiert met eigen hand
Onze boot naar 't wisse strand.

Lieve! heffen wy onze oogen,
Heffen wy 't beklemd gemoed,
Naar die bron van alle goed!
Neen, niet angstig neêrgebogen!
JEZUS leeft; gelooven wy,
En Zijn geest is ons naby.

Danken voegt ons t' aller stonde:
Hoe behoeftig, mat, of krank,
Zelfs het lijden vordert dank;
Elke nieuwe zonneronde
Is een onwaardeerbre schat,
Die een eeuwig heil bevat,

Kom dan! de opgeheven handen
   By dit nieuwe levensjaar
   Weêr gestrengeld in elkaâr!
Laat ons 't hart van dank ontbranden!
   Vloeien onze dankgebeên
   Als ons beider ziel in één!

Dank, ô Vader, bron van 't leven,
   Voor dit nieuwe morgenrood
   Dat ons weêr een kring ontsloot
Om Uw goedheid eer te geven!
   Steun, ja steun ons, geef ons kracht
   Tot den plicht die op ons wacht!

Dierbre, ja; in Hem gelooven
   Die voor ons der zonden zoen
   Aan het kruishout mocht voldoen,
Voert ons allen druk te boven.
   Wien Zijn liefde 't hart doorstraalt,
   ô Voor dien heeft Hy betaald.

Dit verleen' Hy! Deze bede
   Zij voor U mijn morgengroet.
   Geen mistrouwen op Zijn bloed!
Boezemrust en zielevrede;
   Deze schenk' Hy u en my,
   Op dit dierbaar feestgetij'!

Zie de teedre spruit dan bloeien
   Die Gods weldoend oog bewaart,
   Als mijn lichaam rust in de aard',
En naar oudrenwensch volgroeien;
   En verleen' zijn rijper tijd
   Wat uw ouderdom verblijd'!

Gode zijt gy opgedragen,
En mijn boezem is gerust;
Als mijn levenstoorts zich bluscht
Zal de Almachtige arm u schragen.
Hoop, en wandel onbeschroomd
't Uur spoedt nader, JEZUS KOOMT!

1826.

Aan Southey*

Ga blank papier, en kruis van 't een aan 't ander strand
Den arm des Oceaans naar 't weeldrig Brittenland,
Tot daar de Humber stroomt door heuvels en valleien,
Waar voorspoed, kalmte, en vreê den grond met rozen spreien.
Ga heen, en dwaal niet af. Breng 's grijzen Dichters groet
Aan hem wien hooger vuur door 't geest- en krachtvol bloed
Den boezem zwellen doet en stouter tonen heffen
(Het hart eens Konings by zijn feestdisch waard te treffen,)
Dan d' afgeleefde wien zijn adem stokt. Ga heen;
Ik volgde u, mocht ik, met mijn wenschen niet alleen,
Maar op de vleugelen der Vriendschap door de wolken,
Zoo zelfs de weg zich sloot der ongestuime kolken.
Doch neen, ik ken dien stroom die wederzijdsche kust
Bespoelt, en, door mijn zang weleer in slaap gezust,
My zacht en lieflijk was toen snoodaarts en verleiden
My eigen haard en huis en vaderland ontzeiden;
En 't vrij Geweten slechts, aan God en plicht verknocht,
Den balling over de aard in de armoê troosten mocht.
Toen waart ge, ô Albion, my dierbaar, op welks boorden
De valsche Vrijheidskreet en Vorstenvloekwet[1] smoorden;
Herbergzaamheid my rust by vrije schuilplaats bood,

* Oprakeling, 156.

En 't hart het schaamle deel der stille vlijt genoot.
Ja, meerder danke ik U dan 't onderhoud des levens;
Herademing van schrik en lijfsgevaren tevens,
Van woesten wapendwang en gruwlen zonder tal
Die 't Nakroost nimmer dan met siddring hooren zal.
Ja, 'k danke U boven al 't verheemlend heil der aarde;
U, die me een lieve Gade aan 't lijdend harte paarde,
My meer onschatbaar dan een wareld: door geen leed
Te duur gekocht voor 't hart dat haar te schatten weet.
En zou mijn ziel dus niet aan 't vriendlijk eiland hechten,
Beschermster wijd en zijd der menschelijke rechten,
Der Kunsten kweekeres, en op wier vrijen grond
De Kerkbruid ongekrenkt in 't Heilig zoenverbond
Haar zuchten opzendt, en geen wreevle Farizeeuwen
Het zuivre Heilwoord met hun dwaalleer overschreeuwen:
En Godsdienst, met gescheurd en overvlekt gewaad,
Niet troostloos nederbukt in d' algemeenen smaad?
Ja, England! ja, mijn hart trekt' uwaart. 'k Wensch de boorden
Der Izis, die mijn lier in weemoed klinken hoorden
Op nieuw te onthalen op die tonen, thands verstramd
Maar nog van 't vuur doorblaakt dat in mijn binnenst vlamt;
Op nieuw haar golfjens aan mijn Nederlandsche snaren
Te kluistren, en den vloek der Staatsgeweldenaren
Te dondren zeewaart heen op Nassaus hooggetij',
Dat Waal- en Maasstroom siddre en wegkrimp' met het IJ,
Waar de overblijfsels van die gruwzame aterlingen
Op nieuw 't geheiligd Woord en 't vrij gemoed bespringen,
En 't vrijheidsmasker weêr het hulsel wordt van dwang.
Dan, wat gewaagt hy nog van Dichterlijken zang,
Wiens heesche gorgel beeft by de uitgebleekte lokken,
Op 't nikkend hoofd besneeuwd met 's levens wintervlokken!
'k Heb niets dan zuchten meer in de uitgeputte borst
By 't handvol stollend bloed voor Vaderland en Vorst.
Neen, mocht ik slechts aan d' arm der Weêrhelft anderwerven
Die paden weêrzien, weêr begroeten voor mijn sterven,
Weleer zoo zalig, zoo verkwiklijk, aan haar zij'
Doorwandeld in de lust der zoete mymery
Die 't heerlijkst uitzicht op een beter toekomst maalde
Dan 't lot bestemd had dat mijn levensloop bepaalde,

En 't zoet hernieuwen der begoochling, toen gesmaakt,
Die me elken voetstap daar aan 't harte dierbaar maakt!
Ja, mocht ik aan haar hand die zelfde stappen drukken,
De reeks vergetend der ontelbare ongelukken,
Ons sints, waar 't wreevle lot my heenvoerde, opgestort
Als wolken, op den wiek des stormwinds aangesnord,
Die de oogsten in heur groei verplettren en vergruizen,
En de akkers in een vloed van regens weg doen bruizen!
Ja, mocht de teedre telg der teêrste huwlijksspond
Elk plekjen waar ons hart die zielverkwikking vond
Meê zeegnen aan de zij' des Vaders op wiens schreden
Hy 't voetspoor van den plicht kloekhartig in wil treden,
't Geweld verachten, en Gods inspraak in 't gemoed
Bezeeglen, zoo Hy 't eischt, ten koste van zijn bloed!

Doch ijdle wensch! Den tijd, door geen geweld te teugelen
Verdubbelt de ouderdom de slagpen zijner vleugelen;
En voert zijn kwalen steeds versnellende op ons hoofd:
Dit zuizelt, en de gloed van 't zwijmend hart verdooft.
Geen zintuig of 't verstompt; de vatbaarheden kwijnen,
De geest bezwijkt, en kracht en lustgenot verdwijnen;
Beweging mat de ziel en 't broze lichaam af,
En 't rustgraag hart verlangt geen reistocht dan naar 't graf.
Ach! grijsheid keert vermaak in louter ongenoegen;
Wat zou zy (stervens reê,) de rug der baren ploegen?
Wat, klimmen op gebergt', daar met verstijfden tred
Haar voet op effen grond onzeekre stappen zet?
Wat zou 't verduisterd oog zich weiden in verschieten,
Die niet dan 't scherpst gezicht eer 't nevelt, kan genieten.
Ach ieder voorwerp-zelf, eens dierbaar om zijn schoon,
Spreidt d' eigen luister voor geen Grijsheid meer ten toon:
Ze erkent in 't geen voorheen de lust haar stortte in 't harte
Niets anders dan verval, en met een traan van smarte.
Neen, zy behoort niet tot een wareld, haar ontvremd
Wanneer haar de avond valt, ter slaapkoets voorbestemd;
Maar gaat gemoedigd, blij, na gloed en onweêrwinden
Des langverduurden dags, de donkre rustplaats vinden.
Geen reizen, neen ô neen! geen hoekjen meer van de aard
Is, beter oord naby, een enklen aanblik waard.

't Ware echter, 't waar my zoet, den Vriend, in u verkregen,
Te aanschouwen in 't genot van huiselijken zegen,
Zijn dierbre Gade en kroost aan eigen haard en disch
Den groet te brengen waar mijn boezem vol van is.
Doch, wat is afstand voor de harten die gevoelen,
Die, meer dan 't zintuig, meer dan 't uiterlijk bedoelen,
Wier geest, door banden van geen stoflijkheid bekneld,
Op liefdevleugelen door ruimte en afstand snelt?
Voor Dichters, met het hart ten hemel opgeheven?
Voor Christnen, die in gloed door hooger wareld zweven,
In God, waar 't lot hen plaatse, elkander steeds naby.
Verwanten, van nu af, met 's hemels Englenrij?

Ontfang dan dees mijn groet, gy roem der Britsche zangeren,
Die Klioos dichttrompet met klanken mocht bezwangeren,
Waarin eens Miltons, eens Homerus adem bruischt,
En Griekens Simoïs door Edens Gihon ruischt.
Dit zij Uw noodiging ten andwoord! Gods genade
Hereene ons eenmaal voor Zijn zetel, vroeg of spade!
En, wordt dit aanzijn, steeds met lijden ondermengd,
My op dit aardrijk naar Zijn Wijsheid, nog verlengd,
Het zij mijn Ouderdom nog nieuwe Winters knellen,
Of de eerste Zomerzon mijn dagen moet voltellen,
Verheug ons weder met uw byzijn in dit oord,
Waar de oude Rhijnstroom, lang in Katwijks duin gesmoord,
Thands vrolijk zeewaart streeft om met ontbonden baren
De Theems door d' Oceaan als in 't gemoet te varen,
Niet anders dan ons hart, van eene zucht doorgloeid,
In spijt des afstands zich weêrkeerig tegenvloeit.

1826.

Eindnoten:

1 De eed, van onverzoenbaren haat aan alle Vorsten.

In 't album van Mr. Rudolf van Olden, Raad en Generaal Muntmeester.*

Vereend in hartlijkheid voor plicht en Staatsbetrekking,
Onvatbaar voor den wind van volks- of modewaan,
Kent uw, kent mijne trouw geen plooikreuk of bevlekking,
Maar bleven we in den storm als moedige eiken staan.
VAN OLDEN; dit 's uw lof. Ontworteld, moest ik kwijnen,
Nu dor, onbruikbaar hout, van loof en tak geknot;
Maar, met het zelfde hart, als alles zal verdwijnen,
Blijft ons 't geweten vrij, met Christentroost in God.

1826.

* Nieuwe Vermaking, 159.

Aan 't ziekbed mijner ega.*

שָׁמַעְתִּי אֶת־תְּפִלָּתֵךְ רָאִיתִי אֶת־דִּמְעָתֵךְ

2 KON. XX, 5.

Almachtige, die uit benaauwdheên redt,
Op 't bed der smart Hiskiaas beê bestemde,
En Hoorder zijt van 't innigste gebed,
ô Zie ook thands op my, van angst beklemde!
'k Vraag niet voor my vertraging van het uur
Dat dit mijn stof aan 't stof moet wedergeven;
Maar red de Vrouw, my boven 't leven duur,
Uw hoogste gift voor my in 't aardsche leven!
Ach! red, behoud dat gadeloos kleinöod,
Waarvoor mijn hart U steeds zoo vurig dankte:
Die Weêrhelft die in spijt van leed en nood,
In liefde en trouw nooit van mijn zijde wankte!
Die me alles is wat wensch bevatten kon,
Of hart erkende als rein en waar genoegen;
My immer troost en heldre wellustbron,
Mijn steunsel en verlichtster in ons zwoegen!
Genadig God! ja, 'k wraak Uw roede niet;
Ik buig het hoofd, 'k aanbid Uw welbehagen;
Doch spaar me, ô spaar, Gy die mijn hart doorziet,
Het geen dat hart niet machtig waar te dragen!
Geef, dat heur hand van mijn verbleekt gelaat
Het doodzweet vaag wanneer my de oogen breken,
En 't dierbaar kind dat hier in tranen baadt,
In 's Vaders plaats ten Christen op moog kweeken!
Richt, richt haar op, ô Alweldadig God!
Gy hebt ons eens voor eeuwig saamverbonden;

* Nasprokkeling, 136.

Wat wierd van my, wat van mijn aardsche lot,
Daar krankte en tijd my brein en kracht verslonden? -
Gy weet, mijn God, hoe teêr ik haar bemin!
Hoe heel mijn borst slechts ademt in haar liefde!
Wat had my de aard, wat heel dit leven in,
Zoo zulk een slag dien knoop der zielen kliefde?
Wat wierd van u, gy spruit van onze koets,
Wen niets haar zorg, haar toezicht kon vervangen,
Indien uw jeugd van 't wan-gevoel des bloeds
Door 't raadloos hoofd uws Vaders, af moest hangen!
Mijn dierbre Telg, kom, hef uw hand om hoog,
En roep tot God in uw zoo zuiver treuren,
Met d' eenvoud nog in 't argloos hart en oog,
Die tot Zijn throon de nevelwolk mag scheuren!
Verhoor, ô Heer, zijn kinderlijke beê!
Verhoor de mijne als Gâ en Vader tevens!
Wy knielen neêr aan deze legersteê,
In Uwen naam, getrouwe God des levens!
Ja, Heiland, ja; Gy die voor zondaars leedt,
't Geloof in U vrijmoedigt ons in 't smeeken;
Gy die behoudt, en aller nooddruft weet,
Gy zult aan die U aanroept nooit ontbreken!

Den 10 van Oogstmaand 1826.

Herstelling mijner egade.*

Als van 't graf my weêrgegeven
Zijt ge my, geliefde Gâ,
Tot een nieuw geschonken leven,
Zegenblijk van Gods genâ.
Ach hoe leed ik in uw pijnen!
Wat, wat kon ik dan verkwijnen
Daar ik u in 't lijden zag!
ô Hoe kropen my die uren
In dat jammer uit te duren;
ô Hoe sleepte dag aan dag!

Maar, God dank! zy zijn geweken.
Hy, de Hoorder van 't gebed,
Hy zag neder op ons smeeken,
Die uit zielsbenaauwdheid redt.
Gunstig zag Hy op ons neder,
En ik heb het leven weder
Dat aan uwe liefde hangt!
Ja aan 't vonklen van uw oogen
Hangt Uws Egaas ademtogen,
't Geen hy van uw lippen vangt.

Ik herleef; en nieuwe dagen
Oopnen voor 't verduisterd oog.
Thands verdwijnen al die plagen
Waar mijn grijsheid onder boog.
Ach hoe weinig zegt dat minnen

* Nasprokkeling, 141.

In begoocheling van zinnen,
   Dat de jeugd voor Liefde groet!
Liefde woont by hooger jaren,
Saam doorstreden zielsbezwaren,
   En door tijd bezadigd bloed.

Dierbre, wat wy samen droegen
   Is alleen bekend aan God:
Hy schonk ons vereenigd zwoegen,
   Maar benijdbaar was ons lot.
Ja, wy droegen, leden, torsten,
Doch waar zijn gekroonde Vorsten
   Zoo gelukkig in het hart?
Grijnsde ons nood en wanhoop tegen,
't Was een aanbraak van een zegen
   Die nooit opgewogen werd.

Zij al 't wareldsche ongestadig
   En aan eb en vloed verknocht,
God betoont zich steeds genadig
   Wie by Hem de toevlucht zocht.
Wy beproefden 't; wy belijden:
Met de wareldramp te strijden
   Tot het uiterst van de ellend,
Heeft by 't ongekrenkt gewisse
Blijdschap in de droefenisse,
   Die geen wareldvreugde kent.

Ach! wy leerden Hem te danken,
   Hem te loven in 't gemoed;
Al versteven tong en klanken,
   't Hart riep immer: GOD IS GOED.
Ja, gy zijt my weêrgegeven,
Dierbaar leven van mijn leven!
   Storten we ons te saam in 't stof,
En zij 't oovrige onzer dagen
(Wat Zijn Wijsheid moog behagen)
   Enkel juichen tot Zijn lof!

En Gy, vrucht van onze beden,
Ons nog eenig huwlijkspand,
Gy wiens hart wy mochten kneden
Voor een hooger Vaderland;
Voeg met ons de handen samen,
En zeg Gy 't bestemmend AMEN
Op ons beider hartenbeê.
't Uwe kan geen zucht ontsteigeren
Dien die God gehoor zou weigeren
Die zich aan U kennen deê.

Lieve, onschatbare! ach hoe zalig
Is ons needrig aardsche deel!
Was bezitting nooit voltalig,
Dit ons weinige is zoo veel!
Neen, wy mogen geen vermeeren
Van dat smalle deel begeeren,
Niets dat hoogmoed streelt of vleit:
Neen, maar Zijn genâ te prijzen
By 't genot dier gunstbewijzen
In gelaten needrigheid.

Geef dit, Almacht, aan ons smeeken;
Zegen deze dierbre spruit!
Zie zijn tranen voor hem spreken,
Daar 't gevoel de lippen sluit.
Wy, wat wenschen onze zielen
Daar wy voor U nederknielen,
Dan een dankbaar blij gemoed,
Dat, gerust in Uw beschikken,
Door geen leed zich laat verwrikken,
Maar steeds uitroept: GOD IS GOED.

1826.

Bemoediging.*

Patienee and resignation are the pillars
Of human peace on earth. -

YOUNG.

הַשְׁלֵךְ עַל־יְהוָה יְהָבֶךָ

PS. LV, 23.

Wees blijmoedig, lieve Gade,
Zeggen wy, gezond of krank:
God is volheid van Genade,
Die ons hart vervult met dank.
Is de geest ter neêr geslagen;
Kwijnt het flaauw geworden hart,
Laten wy bemoedigd dragen:
Daar is ook genezingsmart.

Ja, de Heeler onzer krankte
Stort soms bijtende artseny.
HY, de nooit genoeg gedankte,
Is den zijnen steeds naby.
Zich in Zijne hand te stellen,
ô Mijn Dierbare, is zoo zoet!
Aardsche vreugd zijn waterbellen;
HY-alleen is wijs en goed.

Zouden w y ons lot bestieren?
Ach, rampzalig waar dat lot.
Neen, die wenschen bot te vieren,
Waar verloochening aan God.
Onderworpenheid in 't lijden
Brengt de ware zielsrust voort;
En met eigenwil te strijden
Is de grondles van Zijn Woord.

* Nasprokkeling, 145.

't Is in 't neêrgeslagen kwijnen,
In verbrokenheid van kracht,
't Is na doorgestane pijnen,
Dat de heeling wordt volbracht.
Moed geschept, Geliefde! moedig!
God is met ons, zie op HEM:
Hy, in weldaân overvloedig,
Hoort des afgetobden stem.

1826.

Dankgevoel.*

Ο□δε□ς □γα□□ς, ε□ μ□ ε□ς, □ Θεός.

LUC. XVIII, 19.

Onuitspreeklijk is Uw goedheid,
God vol mensch-, vol zondaarsmin!
Ja en onuitspreckbre zoetheid
Stort Gy onze harten in.
ô Hoe danken we U volkomen?
Neen mijn God, wy kunnen 't niet:
Mag de dankbre traan ook stroomen,
't Is van ons niet dat zy vliet.

Wat kan 't hart dan tegenstreven:
Maar Gy slaat de harde rots,
En ze ontspringt de ziel ten leven,
Niet dan door de weldaad Gods.
Dit gevoelen, dit belijden
Met een liefdevol ontzag,
Dit voor dankplicht toe te wijden,
Is het al wat ik vermag.

1826.

* Nasprokkeling, 147.

By het krankbed mijner egâ in verademing.*

חַסְדֵי יְהוָה כִּי לֹא־תָמְנוּ כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמָיו

KLAAGL. III, 22.

Dank! ô Vader van erbarming,
Dank, ô Redder uit de smart!
'k Mag herleven in de omarming
Van de weêrhelft van mijn hart.
Weêrhelft, zeg ik? - Neen ô neen,
Ze is geheel mijn hart alleen;
In haar adem en gevoel ik; zy is me alles hier beneên.

Ja, wat ken ik voor genoegen
Dat my uit dat hart niet vloeit?
Neen, geen harten-samenvoegen,
't Is hier ziel in ziel gegloeid.
Dank, ô Vader, voor dien schat
Dien mijn bevende arm omvat,
Meer dan ooit mijn wensch kon vragen, grooter dan ooit man bezat!

Ja, Gy hebt haar weêrgegeven
Uit de kaken van het graf!
Ja, Gy zijt de God van leven,
Gy wendt alle nooden af!
Gy, ô Vader, hoort de beê
Van des kranken legersteê,
Gy, den Vader en het spruitjen in beklemmend hartewee!

* Nasprokkeling, 148.

Dank! van Vader en van Wichtjen.
Zie hoe 't blijmoeds traantjen vliet;
Dat langs 't blinkend aangezichtjen
Uit het weeke hartjen schiet!
Ach! ook de Englen danken meê
Met de kinderlijke beê
Van het nog onnoozle hartjen voor een moeders legersteê.

Gy versmaadt ze niet, ô Vader;
Neen, voltooi Uw weldaad, Heer!
Schenk van uit Uw levensader
Ook gezondheidskrachten weêr!
Ja, Gy zult het, 'k ben gerust,
Al mijn zorgen zijn gesust,
Ja, Gy zijt het kind genadig, dat Uw Vaderroede kust.

Ja 't is dank uit zielsverkwikking
Dien mijn bruischend hart U brengt.
Zwijgen waar my hartverstikking
In de vreugde die Gy schenkt!
Dierbre Heiland, ach ontfang
Midden in der Englen zang
Deze ontlasting van mijn boezem by dees onuitspreekbren prang.

Heilig Gy ze, hoe onwaardig
Op te klimmen tot Uw throon!
Gy maakt dankbaar, Gy boetvaardig,
Geest van Vader en van Zoon!
Ach, besproeid met Jezus bloed,
Roepen we uit een vrij gemoed;
God van weldoen, van genade, ja, Gy zijt oneindig goed.

Zondendelger, in Uw wonden,
Ons ter redding doorgestaan,
Hebben we onze troost gevonden,
Troost die nimmer zal vergaan!

Ja, wy, nietige aardsche stof,
Galmen meê Uw grootheid lof,
Met de myriaden Geesten van Uw vlekloos Hemelhof.

Doch, ô God, wat zijn die galmen
Die ons menschlijk harte stort?
Ook de hoogstgestemde psalmen
Schieten by 't gevoel te kort.
ô Neem echter, neem Gy ze aan,
Gy die ze uit ons op doet gaan;
En gy, heemlen, ô vervangt ze boven zon- en starrenbaan!

Heer, we erkennen, we belijden,
Uwe goedertierenheid:
Uw gekochten, Uw bevrijden,
Danken ook schoon 't harte schreit.
Ja, Uw slagen zijn genâ,
Wy erkennen 't, Vader, ja:
Zy, zy vestigen onze oogen op het bloedig Golgotha.

Moeten dan ook nieuwe vlagen
Ons weêr schokken, vroeg of laat;
Doe ze ons onverschrokken dragen
Tot het uur van redding slaat!
Maar verbreek des Boozen macht;
Laaf het hart dat naar U smacht;
Laat de ziel niet twijfelmoedig, die op Uwen aanblik wacht.

Doe Uw licht in 't harte schijnen
Midden in de duisternis,
En wy dragen angst en pijnen,
Uw nabyheid slechts gewis.
God des levens, Gy die redt
Uit des warelds zondennet,
Schenk ons 't onbepaald vertrouwen by den balsem van 't Gebed!

1826.

Dank.*

קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו

PSALM CXLV, 18.

Heb dank, ô God, wiens hand van weldaân druipt;
Die balsem daauwt en druppelt op de harten
Als nijpende angst de droeve ziel besluipt,
En zegen stroomt op bange lijdenssmarten!
Heb eeuwig dank, Gy, redder van de dood,
Die 't krankbed maakt tot roem van Uw genade,
En 't smeeken hoort van Kroost en Echtgenoot,
Voor 't dier behoud van Moeder en van Gade!
Gy hoorde ook ons, ook onzen wanhoopskreet;
Zaagt neêr op de U geplengde tranenstroomen;
Geboodt Uw gunst; en 't zielverdrukkend leed
Vlood op Uw wenk: ô maak Uw werk volkomen!
Ontfermer, ja, Gy zijt het, Gy, die redt;
Laat thands tot U de dankbre zuchten naderen!
Neem ze aan, ô God, in 't dankend zielsgebed;
Ruische enkel dank door al ons bloed en aderen!
Doch, Heer! wie kent zijn eigen zielsgevoel?
Ook zelfs die dank, onheilig voor Uwe oogen,
Vereischt genâ voor Uwen rechterstoel:
ô Reinig dien, uit Godlijk mededogen!
Neem, neem hem aan in d' offerwalm des bloeds
Van 't vlekloos Lam, geslacht voor onze zonden,
En mogen wy in reinheid des gemoeds
De zaligheid van Uwen troost verkonden!

Den 18 van Herfstmaand 1826.

* Nasprokkeling, 152.

Benaauwdheid des harten*

Π*ροσκαρτερ□ν τ□ προ*ζ*ευχ□ κα□ τ□ δεήσει*.
HANDEL. I, 14.

Kan 't zijn, en heeft de Hoop mijn boezem zoo bedrogen
In 't uitzicht op 't behoud der weêrhelft van mijn hart?
Neen, nog zweeft ze in mijn borst en wemelt my voor de oogen,
Nog houdt mijn hart haar vast, hoe alles ook verzwart.
Genadig God, op U berust dit zielsvertrouwen,
(Ach, zegge ik niet te veel!) die overdierbre hoop:
Geef me in dees donkre nacht een flikkring aan te schouwen,
En ruk den band niet los der teêrste Huwlijksknoop!
Ach! neem Uw weldaad (van Uw weldaân de allergrootste,)
Die Gy me in haar verleende, aan dees mijn ouderdom
(Gy weet het of mijn hart die ooit verroekelooste)
Hoe onverdiend zy was, in gramschap niet weêrom!
Verhoor mijn beê, verhoor al 't kinderlijke smeeken,
ô Vader! van die telg die aan heur sponde knielt,
In tranen, in gebeên die uit de harten breken,
In zuchten, van geheel onze ademkracht bezield!
Verhoor, Gy Hoorder der Gebeden! red de kranke
Die op haar leger bidt, niet mort of tegenstreeft,
Geef dat ze U, nevens ons voor 't dierbaar leven danke,
Dat ook het mijne, ô God, en meerder in zich heeft!
Wat zoudt Gy 't lieve Wicht berooven van zijne Ouderen
In d' eersten bot der jeugd en vorming tot een man?
Bestelp, ter gunst van hem des grijzaarts hals en schouderen
Niet door 't gewicht van rouw dat niet dan plettren kan.
Ach! heeft ze in al den drang van onverduurbre plagen
Die Uw alwijze wil my opwierp, Groote God,
My teeder ondersteund en nevens my gedragen;
ô Spaar ze in Uw genâ voor meer, voor beter dagen,

* Nasprokkeling, 154.

Wier liefde en moed my schoorde in 't deelen van mijn lot!
ô! Zie ze aan de eenige van vier paar dierbre spruiten
De wenschen van haar hart en 't mijne, blij vervuld,
En, in Uw zegen rijk, den loop dier smarten stuiten,
Die ze aan mijn zij doorstond met Englenzacht geduld!
Ja, God, verhoor! verhoor! - Gewis, Gy wilt verhooren,
Uw roede is Vaderlijk, zy treft niet tot de dood;
En dan, laat me aan haar hart in blijdschaptranen smooren,
In d'arm der braafste telg en tederste Echtgenoot!

* Den 21 van Herfstmaand 1826.

Vreugde.*

Κα□ α□τη □ς□ν □ πα□□ησία □ν □χομεν πρ□ς α□τ□ν, □τι □άν τι α□τούμε□α κατ□ τ□ □έλημα α□το□, □κούει □μ□ν.
I. JOANN. V, 14.

ô Mijn God, waar vind ik klanken
Voor de volheid van mijn hart,
Om na de uitgestane smart
U te loven, U te danken,
Dat Ge my haar wedergeeft
In wier hart het mijne leeft!

Ja, mijn God, geen sterflijk pogen
Drukt die zielsgevoelens uit,
Die dit vol gemoed besluit
Voor Uw weldoend Alvermogen;
Hoe verdringt zich zucht op zucht!
Ja, mijn boezem schreit om lucht.

* Nasprokkeling, 156.

Wat, wat kan ik meer dan schreien?
Zoete tranen, vliet, ja vliet.
Zalig, die op U verbeiën,
Gy die onze borst doorziet!
Ja, mijn God, mijn Goël, ja,
Eeuwig loof ik Uw genâ.

Lieve vrienden, rein gewasschen
In het schuldverzoenend bloed,
Deelt in deze tranenplasschen;
Ach! zy zijn het hart zoo zoet!
HEER, duld Gy den zwakken lof
Van ons, wormen uit het stof.

Ja, mijn hart, gy moogt vertrouwen
't Is geen mijmerende droom,
't Is gevoelen by 't aanschouwen;
HY houdt storm en zee in toom.
Hy, de Redder, heeft gered,
En de ziekte paal gezet.

Groote God, aanvaard het offer
't Geen het hart zoo willig brengt!
Niet uit Sabaas wierookkoffer,
Niet met sprenklig bloed gemengd;
Neen, maar bruischende uit een bron,
Die het niet verzwelgen kon.

Ja, aanvaard het in Genade,
En vergeef het staamlend lied,
Dat een' tederlievend' Gade
Stroomend van de lippen schiet!
Gy, Gy hoort wie dankt en smeekt,
En vervult wat ons ontbreekt.

Den 22 van Herfstmaand 1826.

By een kunstwerk van mijn overledenen zoon, Julius Willem.*

Een Werkstuk van mijn Zoon, den eerstling ons gegeven,
Vervuld van Vaders moed en Moeders zachten aart,
By 's Jonglings vroege dood zijn' Oudren nagebleven.
Gedachtuis, beiden meer dan 't eêlst gesteente waard!
Heb eerbied, wie gy zijt, voor 't kunstgewrocht diens braven,
Wiens onverschrokken ziel van geen verwrikken wist,
Zijne Oudren troostte in 't leed door de ongemeenste gaven,
En nooit in 't prangendst wee Gods schikking heeft betwist.
Steeds blijft ons dankbaar hart den dierbren teêr betreuren,
En immer gaapt de wond in dat getroffen hart.
Gy, wie gevoelen kunt, hoe zulke banden scheuren,
Rechtschaapnen, schenkt een zucht aan hunne on heelbre smart!

1826.

Aan den heer Halbertsma, met mijne 'Navonkeling'.*

Van hem, aan wien we ons hart in ware vriendschap hangen,
De laatste levensvonk in d'adem op te vangen,
Is dierbaar aan 't gevoel, doch wakkre HALBERTSMA,
Wat 's Dichtvuur dat niet vlamt, maar in zijne asch blijft smooren?
Het vonkle nog in schijn by 't neevlig duister na,
Nooit zal 't in echte glans of tot verwarming gloren.

* Nasprokkeling, 165.
* Nasprokkeling, 24.

Aan mijne ega.*

Geen dag keert weêr, maar zijn gedachtenis,
In 't hart geprent by dankbaar heilgenieten,
Vernieuwt der ziel' wat eens haar dierbaar is,
En doet aan 't oog de vreugdetraan ontschieten.
Mijn Dierbre, ja, het is de dag niet meer,
Die aan uw jeugd mijn levenszomer paarde,
(Geen stroom des tijds brengt wat hy meêsleept, weêr)
Maar 't is die vreugd in tienmaal dubble waarde.
Voorzienigheid! hoe danke ik U genoeg?
Wat schonkt Ge my in onze teedre banden!
Ach, eindloos meer dan wat mijn hart U vroeg,
Dan hoop en wensch in hun bereik omspanden.
Van toen, ja toen, werd my dit leven dier,
En elke gift een weldaad voor mijn harte:
'k Aanbad van toen Uw Godlijk Albestier
Met ruimer borst in vreugdgevoel en smarte.
Wy leden, ja - maar, dat niet samen leed,
Niet met elkaâr des onheils last moest dragen,
Dat Paar weet niet, wat recht beminnen heet;
De band vernaauwt by 't klemmen van de plagen.
De voorspoed, neen, ontbloot de harten nooit,
In 't onheil eerst erkent zich ware liefde:
Zy dartle vrij waar 't lot ons bloemen strooit;
Dan wortelt ze eerst, als onspoeds angel griefde.
Te rug zien...? Neen, mijn hart vermag het niet;
't Voorleden doet, ja, by 't herdenken, ijzen!
Maar God blijft by als niets meer overschiet,
En onze borst gevoelt Zijn gunstbewijzen.
Neen, klagen wy Zijn weg niet by Hem aan;
't Was weg van heil, ontferming heeling zegen:

* De voet in 't graf, 25.

Ja, laat ons 't oog blijmoedig opwaart slaan,
En offren dank, en juichen we in die wegen!
De dierbre spruit, van Zijn genâ besproeid,
Juicht met dit hart, aan 't uwe vastgeklonken;
Ja, elke drop die door onze aders vloeit,
Moet op dit uur in reinen dank ontfonken.
De wareld vliedt, met d' uiterlijken schijn;
Maar onze band is voor geen tijd gestrengeld,
Voor God zijn we één, en zullen 't eeuwig zijn,
Waar Jezus zoen wat sterflijk was, verengelt.
Ja, danken wy, daar weêr een zonnerond
Om dezen band een nieuwen kring mocht smeden,
En smelten wy op deze erinn'ringstond
In éénen stroom van dank- en lofgebeden!
Licht is dit uur voor dezen plicht het laatst,
En roept Gods wil my morgen van uw zijde:
De dag rukt aan, en telkens meer verhaast:
Mijn leven ebt, en wacht geen vloedgetijde.
Zijn wil geschie! Hy heeft het uur bestemd,
Verbeiden wy zijn naadring zonder beven,
En laten wy, den boezem onbeklemd,
Voor Godsdienst-, Echt-, en Oudrenplichten leven!
Gy lijdt, gy kwijnt, door 't geen u drukt, geprangd.
En ik, zoude ik met u, voor u, niet lijden?
Wiens heil op aard geheel aan 't uwe hangt,
Hoe zoude uw smart dien boezem niet doorsnijden!
Schijnt deze zon nog op uw lijdenskoets
Omwolkt voor 't oog, met neevlen overtogen,
God, onze steun, Hy, aderbron des goeds,
Heeft in Zijn hand ons 't lijden toegewogen.
Die krachten geeft naar 't drukken van de last,
Voor 't oog van dien is 't troostrijk, leed te dragen:
En hoe het klemm', Hy heeft het opgetast,
Onwraakbaar toch zij ons Zijn Welbehagen!
Ons eenig thands, nu tienvoud dierbaar kroost,
Ontspringt het oog daar onze tranen vlieten;
Ontstroomen ze ons, in 's Hoogsten raad getroost!
Het lijden-zelf is Zijne zorg genieten.
Zijn vlijmen heelt, Zijn bitter zij ons zoet;

En wijge een hart, gereed tot wederstreven;
Dan zal Zijn licht ons opgaan in 't gemoed;
Aan Hem, niet ons, zij heel ons lot verbleven!
Is 't leven kort, ô wijden wy 't aan Hem,
In liefde en trouw en vredig zielsgenoegen,
En 't hart gerust op de Evangeliestem,
Die wat ons nutt', den zijnen toe zal voegen!
Kom, moed gevat! Wat slaat de storm ons neêr?
Wy drijven niet op ongewisse baren
Naar willekeur van 't onbetrouwlijk meir,
Maar onder 't Oog dat nevels op doet klaren.
Ja 't morgenlicht breekt aan den hemel door,
Zijn wil, zijn lust, is redden en behouen;
Kom, Hem geloofd met aller Englen choor!
Niets eischt Hy ons dan dankbaar zielsbetrouwen.

1826.

In het album van Aletta.....*

Wat vraagt ge van mijn hand? wat zal dit blad bevatten?
Een vaderlijken wensch, een Christelijken raad? -
Ja! waardiger zijn die dan 's warelds rijkste schatten
Voor 't onbedorven hart dat voor de Oprechtheid slaat.
Welaan! de Grijzaart spreekt, geleerd door de ondervinding,
En Maagdlijke onschuld neem zijn zeegnend voorschrift aan:
Alette, ken u-zelv, schuw valschheid en verblinding;
Wat om ons is, bedriegt; wat wijsheid schijnt, is waan;
Betrouw geen uiterlijk, maar zie tot door de omwinding;
By Jezus slechts is heil, al 't andre zal vergaan.

1826.

* Avondschemering, 52.

Aan mijn vaderland, met mijn ‘Spraakleer.’*

De schoonste en rijkste Taal, te dikwerf dom verwrongen,
Zij, na mijn dure vlijt, een leven lang besteed
Thands door 't waanzuchtig ras met nieuwe drift besprongen,
En, naar hun onverstand tot Moffery verkneed!
U schreef en bood ik ze aan, oprechte Nederlander,
Keer in U-ZELV' en lees: daar vindt gy ze in heur wel.
Geen kennis zonder dit! De Duivel hou' zich schrander,
De waarheid is van God, geen menschen-guichelspel.

1826.

By het zenden van mijn ‘Spraakleer,’ aan de Maatschappy van Vaderlandsche Taal- en Dichtkunde te Brugge.*

Neen, 't is geen willekeur van heel- of halfgeleerden
Die de eedle gift der TAAL ten richtsnoer strekken mag:
Wie ooit des stervlings ziel tot exterklap verneêrden,
't Rechtschapen zelfgevoel duldt banden noch gezag.
Te SPREKEN is 't gevoel des boezems uit te storten;
't Is 't Goddelijk geschenk der Reden in de borst;
En wee die 't menschlijk recht in de eêlste gaaf verkorten,
Die 't tot den rang verheft van aller dieren Vorst!
Mijn broeders, kennen we ons! 't is God in ons te erkennen;
En nemen wy geen juk in 't vrije denken aan,
Zoo zweeft de stoute Geest op kleppende Arendspennen.
Dit blijve u 't stervenslied der kwijnende Amstelzwaan!

1826.

* Nieuwe Oprakeling, 72.
* Nieuwe Oprakeling, 112.

In het album van een afscheid nemenden zeeman.*

Vergeefs voert gy mijn naam door stormgeweld en golven
Naar 't verstgelegen strand den Zuidpool in 't gemoet:
Wat eens uit stof verrees moet weêr in 't stof bedolven,
En eens verzinkt al 't aardsch in d' algemeenen gloed.
Doch ga - het zij u hier de Noorderbuien loeien,
't Zij ginds de warmer zon u koester' van omhoog,
Dezelfde levensaâm blijft door uwe aders vloeien,
Hetzelfde hemellicht blijft stralen in uw oog.
Doorstreef den kring der aard, gy blijft er in besloten:
Ze is eng (hoe ruim ze ook schijn) voor 't hart dat meer verlangt,
En de opgezette boeg der stoutste wareldvloten
Dringt door de omneevling niet die ze in haar wolk omvangt.
Wat is 't dan, zoo mijn naam by tegenvoetelingen
Genoemd werde op een deel van 't andre halve rond?
Neen, moog ze in hooger sfeer op Englenwieken dringen,
Als mededeelgenoot in 't Godlijk Zoenverbond!

1826.

* Avondschemering, 63.

Op 't lezen van Mr Izaak da Costaas hymne: God met ons.*

Neen, 'k ducht niet, dat met my de Dichtkunst zinke in 't duister:
Mijn ouderdom vervall', mijn stof verwaai' de wind,
Een vlam stijgt uit deze asch, en Hemelvolle luister
Verspreidt zich over de aard en schijnt al 't zichtbre blind.
DA COSTA, zijt gy 't nog die aan mijn lippen hangend,
't Verrijken van zijn geest aan mijn verzwakking vroeg?
Neen, Hemel daalde in u, mijne onmacht ondervangend;
Gy stijgt op Englenwiek daar ik langs de aarde zwoeg.
U dank ik, GOD MET ONS! mijn zaadkorn werd gezegend;
Ze ontbond, een Ceder rees, en 't Hemelsch Geestenheir
Zweeft door zijn bladerkruin, van Uw genâ beregend.
Ik zag het, 'k loof Uw naam, en buig my juichend neêr.

1826.

* Schemerschijn, 162.

By de ziekte van mijn eenig overgebleven zoon.*

□*πίβλεψον □π□ τ□ν υίόν μου, □τι μονογενής □ςί μοι.*

LUC IX, 38.

Zoo was 't dan niet genoeg, voor 't leven van mijn leven,
De dierbre Wederhelft die God my schonk, te beven,
En, dagen zonder eind by lange nacht aan nacht
In meer dan doodsangst, voor haar krankbed toegebracht,
Door hoop en vrees gesold haar ziels- en lichaamssmarte,
Verdubbeld honderdmaal in 't opgescheurde harte
Te dragen, om in 't eind, van moed en kracht ontzet,
Ter neêr te zijgen als van bliksems neêrgeplet!
Een straal van hoop mag voor haar redding niet ontluiken,
Of 't dierbaarst, de eenige van de eens zoo rijke struiken
Waarmeê onze Echtkoets bloeide en 't Ouderlijke hart
Zich in vertroosten mocht van zoo veel zielesmart,
Wordt meê, wordt op zijn beurt, van ziekten aangegrepen;
En 't Vaderhart bezwijkt in gruwbrer folternepen
Dan ooit. - Ach! straf my niet indien me Uw roede prangt,
In 't eenigst, in het al, waaraan mijn boezem hangt,
Rechtvaardig God! verplet me, is dit Uw welbehagen,
Ja; nooit bezweek ik, nooit verhardde ik in Uw slagen;
Ik boog, en buig ook nog voor Uw geduchte hand,
Maar spaar mijn Weêrhelft! spaar mijn innigst ingewand
'k Heb dertien telgen van mijn boezem af zien scheuren;
'k Moest wat deze Aarde meest beklaaglijk heeft, betreuren;
Een lieve Gade alleen en 't eenige overschot
Eens stams, van kroon en blad door eeuw op eeuw geknot,

* Nasprokkeling, 166.

Is 't alles wat my bleef en waar mijn hart in ademt.
'k Gaf al wat eerzucht vleit, begeerlijkheid omvademt,
Waarin zich 't hart verheugt of de ijdle waan meê pronkt,
Gedwee, gewillig: want Gy naamt het die het schonkt,
't Was 't Uwe, en dat me Uw gunst naar loutren vrijkeur leende,
Maar 't onderworpen hart nooit naöogde of beweende
En 't geen noch rust der ziel noch leven treft: Maar ach!
't Geldt hier een deel des harts dat zich gevoelen mag.
Mijn God, verscheur het niet met ongeneesbre wonden,
Nu krankte en ouderdom de laatste kracht verslonden;
Verpletter 't niet! 'k aanbid, ik kus Uw geesselroê,
'k Betwist Uw recht niet, neen, U koomt de vrijmacht toe,
Maar laat my, uitgeput door zoo veel tegenheden,
Het nietig overschot der uitgeblaakte reden!
'k Heb lang de zilte bron der tranen leeggeschreid,
'k Ben op den boord gebracht der wreede zinloosheid,
't Verstand is me uitgedoofd tot in den minsten sprankel;
Weêrhou my op den rand der wanhoop! ach, ik wankel!
ô Steun' me Uw heilgenâ eer 'k wegzink! Groote God!
Aan U, aan U-alleen beval ik steeds mijn lot.
'k Zocht by geen menschen steun, geen heul by aardsch vermogen:
'k Heb voor geen goud, gezag, of glorie neêrgebogen:
De wareld was my steeds vijandig, en heur haat
Scheen de Ouderlijke deugd te wreken op het zaad,
Dat steeds voor 't Vaderland, en Godsdienst, en Geweten
Op 't Vaderlijke spoor zijn plichten heeft gekweten.
Neen, de aard heeft nooit voor my een voetstap gronds gehad
Waarop ik mollig rustte, of op geen dorens trad. -
Maar wenschte ik ooit haar rust, haar glorie, haar vermaken,
Of was mijn hart gevormd, haar walglijk zoet te smaken?
Gy weet het, en Uw blik geleidde me: - Ach! van verr'!
Ja, dikwerf doolde ik af, verloor die morgenster
In neevlen uit het oog, en stortte in 't voetzand neder;
Maar Gy, Gy richtte me op, en 'k zag Uw aanschijn weder.
Verwerp my thands niet in mijn grijsheid, overmast
Van weedom. - God van heil en redding, hou my vast:
'k Verga op deze zee van ramp en zielsbeklemmen
Reik, Jezus, reik me Uw hand die 't onweêr kan betemmen!
Steeds strekte ze in den nood zich op de zielzucht uit,

Geef d' afgeleefde thands der wanhoop niet ten buit!
Ontferm U zijner in zijn zwakte by 't bezwijken.
Omeingeld stond hy steeds van diepbetreurde lijken;
Zij wat hem oovrig is van 't dierbaarste op deze aard
In deze panden van Uw zegen, slechts gespaard!
Gespaard? ja overdaauwd met al dien vloed van zegen
Waar 't hart om smeeken mag op 's warelds kronkelwegen;
En my, vergun me alleen op 's levens laatsten dag,
Dat dierbre Gade en Zoon my de oogen sluiten mag!

Doch ja! Gy zult my dit verleenen op mijn smeeken!
Die hoop stort Ge in mijn hart; die laat Ge niet ontbreken.
Gy hoort de bede eens harts dat zucht tot Jezus aâmt,
Gy die 't vertrouwen op Zijn Zoenbloed nooit beschaamt.
ô Sterk het in my, en, zoo rampen 't hart benaauwen,
Zoo moed en krachten in 't verbrijzeld harte flaauwen,
Richt, richt my 't hangend hoofd, 't verduistrend oog tot Hem,
Verhef in 't dof gemoed de zachte wonderstem,
Der wareld onbekend, die alle leed kan heelen,
En, met gesloten oog, Uw Wijsheid laat bevelen!
Ja, Haar bevele ik 't al. Mijn dierbre Gade en kroost
Zijn in Uw hoede, ô God: - Wat zoeke ik andre troost!

1827.

Aan den lezer [van de ‘Nasprokkeling’.][*]

'k Ben niet van die stoute spreeuwen
Die aan ieder venster schreeuwen
  Met hun krijschend uchtendlied;
'k Ben niet als het muschgebroedsel,
Altijd tsjilpende naar voedsel
  Waar het iets te pikken ziet.
Neen, met schuwe Filomeelen
Uit des hartengrond te kwelen,
  Eenzaam, treurig, in verdek
  Van een somber loofvertrek
Waar geen wind mijn rust mag stooren
Zorgloos, wie my aan moog hooren,
  Of hy 't lelijk vind' of mooi,
Is mijn eenigste verlangen;
Gy, begeert gy kunstgezangen,
  Koop een vinkjen in zijn kooi.

1827.

* Nasprokkeling, 1.

Aan mijne wederhelft, in de nieuwjaarsnacht 1827.*

E□δότες □τι □ θλίψις □ργάζεται - □λπίδα, □ δ□ □λπ□ς ο□ καταισχύνει.

PAULUS.

Zie daar, mijn Dierbre, dan op nieuw een jaar vervlogen
Dat zoo veel zuchten uit het hart
En zoo veel tranen drong in de oogen:
Een jaar, gemerkt door enkel smart!
Betreuren wy 't, mijn Lief? Of zal in dit bedroeven
Ons afgefolterd hart gevoelloos samenschroeven?
Of juichen we in 't verloop van zoo veel wederspoed
Die 't broze lichaam trof en doordrong in 't gemoed? -
Neen, danken we in een stil berusten,
Als van Gods toeverzicht bewusten,
En zegge en mond en hart: Zijn wil is wijs en goed! -
Wy leden - ja, mijn ziel, wy lijden steeds; maar 't lijden
Is weldaad uit de Algoede hand,
't Is 't erfdeel van de Godgewijden,
Bestemd voor hooger Vaderland.
Neen, 't was in weelde nooit, in 't vette dezer aarde,
In slaperige rust, noch tuimlend vreugdgenot,
Dat zich Zijn kracht aan 't hart verklaarde;
In 't lijden spreekt de stem van God.
't Is waar, wy hechtten nooit aan 't ijdel schijngeschitter
Waarnaar de wareld jaagt en zwoegt;
En in den kelk des heils, gemengd met heilzaam bitter,
Was 't hart ons dankbaar en vernoegd.
Maar, was dat hart ons vrij van schuldig zelfgenoegen
Ook dan, als 't God zijn hulde bood?
Ja maakte 't, in 't ons steeds aantrekk'lijk letterploegen,
Zich-zelf in 's Hoogsten lof niet heimlijk deelgenoot? -

* De voet in 't graf, 105.

Voor my, 'k erken, mijn Dierbre, en heb my duizendwerven
Verweten, dat ik-zelf my tot een afgod wierd.
Ach, 't kost zoo eindloos veel, zich-zelven af te sterven
Wanneer de stervling bot aan zijn genoegens viert!
Ook 't heiligst wordt alsdan ontheiligd door 't vermengen,
Als Gods genade ons hart niet t' eenenmaal bezielt,
En 't is zich-zelven offer brengen
Terwijl men voor Zijn outer knielt.
Ja, lijden moeten wy, en 't harte, steeds verdorven,
Gezuiverd van dat aardsch, dat alverzwelgend IK.
't Moet, op den rand van 't graf, der wareld afgestorven,
Zich waapnen tegen de angst van 't sloopend oogenblik.
't Moet in des Heilands bloed zich domplen als verloren,
En dragen d' in druk meê van d' allerlaatsten prang!
Zoo leeren we, als op nieuw van uit de dood geboren,
Voor 't aardsch en zondig lied een Hemelsch lofgezang.
Ja, lijdend, zeegnen wy 't, en danken dat wy 't mogen;
Die 't toezendt, matigt het, naar ieders ziel behoeft,
Hy ondersteunt in 't leed, verblijdt wien Hy bedroeft.
Ja, vesten we op Zijn heil door niets verwrikbare oogen!
Welzalig wien het leed beproeft!
Dit jaar voltrok zijn kring, een nieuwe sluit zich open;
Een schemering van hoop doorblinkt dees winternacht;
Ach! 't hoogste heil op aard is 't Godbetrouwend hopen,
En, wel hem die getroost verwacht!
't Is God-alleen bekend, wat nieuwe tegenspoeden
En ons, en land, en volk, bereid zijn in dien kring;
Maar, treffend, kan Zijn hand behoeden,
En, schoon ook Hel en wareld woeden,
Met Hem is aardsche smart gering.
Voor my, mijn loopbaan spoedt ten ende,
Het uiterst levensuur rukt me aan,
En hoc op de aard het lot zich wende,
Voor my bleef luttel te ondergaan.
Doch gy, my de edelste van Gods weldadigheden!
U breekt van uit uw krankte een nieuwe morgen door:
Haast rijst ge uit deze uw koets, met nieuw versterkte leden;
Dit spelt my meer dan 't hart of ijdel uitzicht voor.
ô! Wees gy met dit jaar als weêr hernieuwd in 't leven!

Juich met de dierbre spruit, den zegen van ons bed,
By elke morgenstond die uit de kim zal streven,
Den God die uit benaauwdheid redt!
Mijn beden, van om laag voor u steeds opgezonden,
Mijn beden zullen nog als 't zand mijn rif bedekt,
Getuigen van een hart, u door een knoop verbonden
Dien zelfs geen Dood verrekt.
Leef, wat ook word' van 't land dat, van God afgevallen,
Op onafhanklijkheid en zelfbeheer durft brallen,
En vloekbren Eigenwaan afgodische outers sticht -
Wat van een wareld word' die Heiland kent noch plicht -
Wat oordeel van Gods wraak 't versodomt schuim der volken
Of wegspoele in één zee, of inzwelge in den gloed
Der opgeborsten zwavelkolken,
Die 't onkruid, lang geduld, in 't eind verteeren moet -
Leef gy in 't vol genot van 's Hoogsten zegeningen,
En lei ons knaapjen op in 't heilspoor der Genâ;
Zoo mogen we eens hereend in zuivrer tonen zingen
By 't Hemelsche HALLÉLU-JAH!

1827.

Aan mijne egade, op haren verjaardag.*

Is 't waar, mijn weêrhelft, of een droombeeld? Mag ik 't heden
Beleven, en u 't jaar van smarten doorgetreden
(Ach! doorgeworsteld en doorkropen) zien? Mag 't licht
Van dezen morgen my nog stralen in 't gezicht,
En ziet mijn rif, reeds half ten grafkuil ingezonken,
De Zon van uw geboort' nog eenmaal doorgeblonken?
Is 't jaar van jammer sints mijn laatsten jaarfeestgroet
Voorby, en heeft de ramp deez oogwenk uitgewoed?
Voltrok de geest van ramp zijn afgeperkte ronde? -

* Nasprokkeling, 138.

God g e v e 't! geve 't U, en 't heil van onze sponde,
Onze overdierbre spruit, gebukt in onze smart,
En daaglijks om dat wee nog dierbrer aan ons hart!
Ja, Hemel! zij dees dag een nieuw geschapen morgen,
Na heel eens levens nacht van zwoegen, lijden, zorgen,
In arbeidswee van 't klein maar lavend levenszoet,
Waarmeê de hoop zich vleit in 't foltringvol gemoed,
Maar ons (vergeef't, ô God, vermeet ik me om te klagen!)
Onthouden, voor een reeks van steeds vernieuwde plagen.
Ach! gaaft Ge ons menigwerf berusting, geef eens rust
Van 't lijden! Die Uw roede in onderwerping kust
Mag 't hopen. Ach! wy zijn (we erkennen 't) in Uw toren
Tot leed, bestraffing, maar geene aardsche vreugd geboren.
Ons uitzicht is niet op die morgenschemerglans,
Die uit een losse wolk soms aanblikt in den trans,
Maar, op den adem van den stormwind weggedreven,
Geen heldren zonneschijn, geen vruchtbren daauw kan geven.
Uw donder klaterde om ons henen; maar in 't hart
Verhief de trooststem zich, die heeling schenkt door smart.
Ai! leer ons zwijgen, U ons verder lot bevelen,
Niet, door deze avondmist met ijdle schimmen spelen,
Niet haar omhelzen als 't bedrieglijke in een droom;
Maar, wat ons verder toeft, verbeiden zonder schroom!
Ontvalt ons 't zwakke lijf, in U zijn onze krachten.
Ach! zij weêrspannigheid de bron niet onzer klachten,
Maar de onderwerping van d' aan zijns Verlossers voet
Geklemden Christen, eens gereinigd in Zijn bloed.
Ach! telkens weêr besmet, bezoedeld, en ontheiligd,
Maar wien Uw woord vertroost, Uw heilgenâ beveiligt,
En Hel noch Wareld, ja geen zondenval op val
Van uit de sterke hand zijns Heilands rukken zal!
  Geliefde, aan uw Gemaal in dit zijn aardsche leven
Het dierbaarst dat de gunst der Almacht had te geven,
Hem immer dierbrer - 't zij in voorspoed of verdriet,
Misken gy in uw hart het hart uws Egaas niet.
Neen, laten we ieder dag, elk uur van saam te lijden,
Ons teêrder in elkaâr, gelijk in God, verblijden.
Ach! de echte band verrekt, vergeet zich in 't genot;
In rampspoed is 't gevoel van Echtgeluk en God.

Bezwijkt ook 't broos gestel in 't overwicht der plagen,
Nog zoet is 't, met elkaâr en voor elkaâr te dragen,
En t' saam by de Oudermin van 't God' zich wijdend wicht,
Eene Englen onschuld hem te lezen in 't gezicht.
Ach! vragen wy niet meer! - De Heiland zal hem hoeden,
Zijn schutswolk, dekken als de wareldstormen woeden;
En ons, wat rest ons in dit leven nog? - Het uur
Van afscheid naakt ons, en deze aarde kent geen duur.
Maar eeuwig is de throon waarvoor wy nederknielen,
En Jezus kent de in Hem met God verzoende zielen.
Neen, 't zij my weêr op nieuw een Winter sneeuwe op 't hoofd,
Deze Oogst my afmaaie, of de Herfstwind met het ooft
My afwerp', 'k ben gerust. En rekke u God de dagen
Om 't dierbaar kind, aan Hem zoo daaglijks opgedragen,
Te leiden in dat perk waar zelv' de onnoozelheid
Den ongewissen voet des Jonglings licht misleidt!
Ja leef, mijn dierbre, leef, en zie uw dagen vlieten
In kalmer rust dan ge aan mijn zijde ooit mocht genieten!
Eens zien we ons weêr, en 't kroost, ons vroeg vooruit getreên,
En zien met deernis af op de aardsche nietigheên,
Ja, danken de Almacht voor de rampen hier doorstreden.
Zoo zij het! Geef het ons, Gy Hoorder der gebeden!

1827.

Verjaargroet aan een vriend.*

'k Weet op een jaardag voegen wenschen;
Maar wat kan hier de wensch toch zijn,
Waar bloessems zonder vrucht verslensen,
En vreugd slechts masker is van pijn?
Zoo andren 't als iets fraais verlangen
Van ieders dwaasheid af te hangen,
Om by de wareld wel te staan,
En ziel en lijf in boei te prangen;
My joeg dit schaamte langs de wangen
En 'k bied het voor geen heilwensch aan.

En, wenschte ik u de rust van 't leven
In stil en huisselijk genot,
Van al die woelingen ontheven
Die 't zoet vergallen van ons lot,
By Hemelvollen huwlijkszegen
In onverdeelde ziel gelegen,
En vaderlijke kinderlust;
Daar mooglijk zette een Geest zich tegen
Die duizlend van een staâg bewegen,
Zich-zelv' een afkeer schiep van rust.

Dus, best mijn wenschen t' huis gehouden
(Want last of onrust wensch ik niet;)
Tot ge eens en eindlijk by 't verouden
De zaken met mijne oogen ziet.
Hier, hiertoe moge u lange jaren
Gods Almacht met eene Egâ sparen
Wier hart u onverdeeld bemint;
En - moogt gy dan den wensch ervaren
Die by 't gesol van 's warelds baren,
In 't hart gevormd wordt van uw vrind!

* Keur van Nederlandsche Letteren, 23.

Ter verjaring van mijnen zoon.*

Der koningen verjaarfeestdag
Vereeren schutgebrom en vlag,
En pronk en praal van weeldrigheden;
Maar 't zegenrijk geboortelicht
Van 't dierbaar afgesmeekte wicht
Eischt Oudrendank en zielsgebeden.

Mijn kind, het eenigst thands op de aard,
Door 's Hoogsten goedheid ons gespaard,
Zie hier uw jaarfeest weêr verschenen!
Een feest, in d' opgang van uw jeugd
Uw' oudren tot die teedre vreugd,
Die tranen van gevoel doet weenen!

'k Beleefde weêr dit morgenuur,
Geloofd zij 't Godlijk Albestuur
Dat zwakte en ouderdom wil schragen!
'k Beleefde 't buiten hoop of schijn;
En zoude 't my niet dierbaar zijn,
U nog zijn goedheid op te dragen?

De loopbaan, overdierbre spruit,
Die thands zich voor uw voet ontsluit,
Is zorglijk voor het vaderharte:
Stap echter, stap haar moedig in:
Gods ongelijkbre menschenmin
Verbond genoegens zelfs aan smarte.

* Nieuwe Oprakeling, 54.

Hou, hoe zich 't pad ooit kronklen moog,
De star van Bethlehem in 't oog,
En treed gerust op dat geleide:
HY die de zijnen gadeslaat,
Verlaat niet die Hem niet verlaat,
Wat nevel zich in 't rond verspreide.

Uw vader laat u staat noch goed,
Maar oud en onbezoedeld bloed,
En Gods belofte by zijn sneven.
Mijn kind, dit erfgoed blijve u waard.
't Is meer dan al 't bezit der aard,
En wat dees wareld heeft te geven.

Herdenk dit, welk beroep of stand,
Of in of buiten 't vaderland,
Gods wil u oplegge in dees tijden
Met ramp en boosheid overstort;
Maar heul niet, wat uw lot ooit word',
Met hun die Jezus Rijk bestrijden!

Wees immer vlijtig in uw plicht,
Als voor dat vlekloos aangezicht
Dat harten doorleest en gedachten! -
Waar zich 't Geweten niets verweet,
Was nooit een ondoorstaanbaar leed,
Maar uitkomst van Gods hand te wachten.

Dan ach! wat doolt mijn geest hier af
By 't duister van mijn open graf!
Neen, de Alvoorziende zal u zegenen.
Ja, treed vertrouwend, moedig, voort:
HY die der Oudren beê verhoort,
Zal weldaân op uw schedel regenen.

In dit, dit uitzicht, legge ik 't hoofd,
Gerust in wat my 't hart belooft,
Blijmoedig op mijn doodpeul neder.
En gy, vergeet den vader niet,
Wiens bloed u door uwe aadren vliet!
Eens zien we aan Jezus voet ons weder.

Wees steeds uw lieve Moeders vreugd;
Vergeld haar de ongelijkbre deugd
Die ze aan uw Vader steeds vervulde:
Mijn ziel blijft leven in haar borst,
En wat zy met my heeft getorscht
Vereischt uwe onbeperkte hulde.

Ontfang, mijn teêrgeliefde zoon,
Voor 't hupplen van een hoogtijds toon,
Dees stroeve, ja, maar harteklanken:
En zegen' God aan uw gemoed
De wenschen die mijn boezem voedt!
Zoo zullen we eens en eeuwig danken.

[1827.]

Pijnen.*

Ja, pijnen heb ik doorgestreên,
Meer mooglijk dan van duizend één;
Ja krankten, kwetsingen, en wonden,
Die bloed en bloei en kracht verslonden:
Maar wreeder vlijmende door 't hart
Is 't lijden van eene Egaas smart.
ô Hemel, 'k buk voor uw kastijden,
Maar doe my in geen weêrhelft lijden!
Geen dierbre Gâ, geen teder wicht,
Het hart dat ons in 't harte ligt!
Ach, heel, onthef ze van de plagen
Die we in ons hart tiendubbeld dragen!
Wy buigen voor uw geesselroê;
Doch sta ons dees vertroosting toe:
‘Ik lij; maar 't dierbaarst van mijn wezen
Is God' ter eer, van 't leed herrezen!’

1827.

* Schemerschijn, 132.

Overdenking by verademing.*

Een storm op nieuw verwoei, die ratelde om ons hoofd;
't Is wagglend, maar wy staan, Gods Almacht zij geloofd!
Ja, stam en tak verkromde en boog voor 't onweêr neder,
Maar helderde om ons op, de kruin verhief zich weder.
't Is uitstel - doch de schok ontwortelde ons den grond,
En haast wijst de open kuil waar olm en wijngaard stond.
Ach, laten we (ô mijn Gâ, me omslingrende in uw ranken,)
Steeds voor genoten groei en bloei en wasdom danken,
In 't dierbre spruitjen uit ons levenssap gevoed
Vernieuwende, voor 't woud dat hy versieren moet!
Haast steekt de rukwind op, of wordt de bijl geheven,
Om 't reeds verdorrend hout den laatsten slag te geven;
Wy, wachten wy dien af. 't Verdunde en schraler loof
En bloesemlooze blad, aan rups en storm ten roof,
Verkondigden ons lang de stond van nedervallen,
Ook zonder noodorkaan of treffend donderknallen;
En de ijlgeworden kruin, van 't vooglenras geschouwd,
Bewees 't verdroogend merg van 't reeds vermolmend hout.
Wy gaan voorby, en aan geen nieuw te ontluiken Lente
Biên we in 't verjeugdigd bosch de blijde voorjaarsrente.
Neen, 't uur genaakt ons (en de hemel weet, hoe kort!)
Dat de uitgeleefde stam in 't slijk der aarde stort.
Het zij zoo! 't is bestemd. Niet zonder kenbren zegen
Gaf de Almacht ons 't genot van zonneschijn en regen.
Steeds vond de wandlaar, in vermoeiing op zijn pad,
Den steun van onzen stam, den lommer van ons blad,
En schraal maar zuiver ooft dat onze takken sierde,
By deksel voor den storm die door de wouden gierde.

* Vermaking, 107.

Ja, dikwerf dat zijn hart den niet onnutten tak,
In dankbre zuchten tot den hemel, zegen sprak!
Neen, vruchtloos hebben wy met trotsche Cederboomen
Noch dadelbosschen ter vertooning plaats genomen,
Maar hieven 't zedig hoofd door wind en stormgetij'
Schoon duikende, opgerecht, d' Abeel en Eik op zij'.
Ook wachten we onvervaard het uur van nederzijgen.
Het zaad schiet uit om weêr aan 't logge stof te ontstijgen,
Dat sterft niet met den stam die 't strooide; neen, ô neen,
Maar blijft, vernieuwt, en bloeit, door eeuw aan eeuwen heen.
Dit schenke ons die omhoog der dingen wentling regelt,
De Waarheid van Zijn woord in 't biddend hart bezegelt,
Wiens wil bestemming, wiens bestemming heilig is,
En donkre omkleedsels hult om Zijn geheimenis!

1827.

By de voortdurende zwakte mijner egade.*

ô Gy die 't menschlijk hart in elken plooi doorleest,
Gy weet het, hoe mijn hart niet vasthoudt aan dit leven,
Maar aan de dierbre Gâ my door Uw hand gegeven,
En of me op aarde ooit iets zoo dierbaar is geweest.
Gy weet het, hoe haar leed my 't diepst der ingewanden
Doorgrieft: - Gy kent de teêr- en heiligheid dier banden
Waar al mijn heil, mijn rust, mijn zelfheid-zelve in ligt.
Ach heel mijn leven was aan één geschakeld lijden:
Ik duldde, en mocht, gedwee, me aan die bestemming wijden,
't In tranen zwemmend oog steeds te Uwaart heen gericht.
'k Stond lichaamspijnen door, en (zwaarder!) zielkwetsuren;
Maar, daar een weêrhelft lijdt, hoe kan 't een hart verduren,
Zoo lang, zoo veel geschokt? een lichaam, zoo ontwricht?

* Naklank, 99.

Ach red, herstel haar; geef haar krachten! Hef Uw slagen
Eens op, en zij me, ô God, dit overschot van dagen
In d' afloop van mijn dorre en distelvolle baan
Niet vreeslijker dan al wat 'k immer door moest staan!
Zy leve en smake 't licht! mijn hart is onderworpen
Om 't bitter van de heffe uit 's levens kroes te slorpen,
Maar zie mijn Gade en Telg met zeegnende oogen aan!

1827.

Voorzang van de ‘Vermaking’.

Aan wien vermaak ik deze bladeren? -
Wie wil ze ontfangen uit mijn hand? -
Ach, 'k gaf na 't voorbeeld van mijn Vaderen,
Steeds alles aan mijn Vaderland.

Mijn bloed, mijn vlijt, en al mijn krachten,
Mijn rust, mijn nooddruft, zorg, en zweet,
(Getuigt het, doorgewaakte nachten!)
Werd steeds voor 't Vaderland besteed.

Wiens zang by d' opgang van zijn dagen
De plicht aan 't Vaderland doorklonk,
Die had ook moed om 't leed te dragen,
Wat noodstar aan den hemel blonk.

Doch waar is 't Vaderland gebleven?
Ach, zie ik 't en erken 't niet meer?
Waar is dat trouw aan God verkleven?
Waar plichtliefde of waarachtige eer?

Neen, 't is geen grond of grensompaling
Waarin het Vaderland bestaat;
Waar de eerste levensademhaling
Het hart bewoog dat in ons slaat.

Neen, maar 't berust in brave zielen
In wie der Vaadren aart nog leeft,
Die voor geen nieuwe Goden knielen,
Maar Hem die 't steeds behouden heeft.

Erkent ge u, die op deze zangen
Het oog werpt -? 'k Schenk en wijd ze u toe,
Wilt gy ze uit 's Grijzaarts hand ontfangen,
Wordt ge ook zijn doffen toon niet moê!

Doch neen, die met hem waarheid kennen,
Dier hart wordt van geen waarheid wars,
En konden de ooren niet gewennen
Aan 't nu gehuldigd rijmgeknars.

Zy zullen lezen, zy bevatten,
Wat geen verheidend hart verstaat,
Zy vinden onuitputbre schatten
In 't geen de wareld doemt en haat.

Zoo zij het! Laat ons lijdzaam dulden,
ô God die onze Heiland zijt!
Vergeef en onze en aller schulden:
Den Christen voegt het, dat hy lijdt.

1828.

Ten verjaardage van mijne egade.*

Dertig jaren, lieve Weêrhelft, heb ik 't morgenlicht begroet,
Dat u 't my zoo dierbaar leven
Heeft gegeven,
My, in u des levens zoet!
Dertig jaren,
Weggevaren
In der tijden wisselvloed! -

Dertig jaren vloten henen
In 't beweenen
Van het onverstand der eeuw:
Dertig jaren, weggedreven
In 't doorzweven
Van der Dwaasheid zegeschreeuw!

Maar ook deze dertig jaren,
Hoe vervuld met zielsbezwaren,
Brachten 't perk ons nader by
Van 't verloopen levenstij
Op de woeste wareldbaren.
Zoo veel oogstvernieuwende airen
Zijn wy nader aan het uur,
Elk uit menschlijk zaad geboren
Vast beschoren
Door de sloopwet der Natuur;
Waar wy 't scheiden
In verbeiden,
Van den teêrsten zielenknoop:

* Keur van Nederlandsche Letteren, 5.

Dag van scheuring,
Van betreuring;
Maar met één, van beter Hoop!

Dertig jaren zijn wy nader
(Wy, hier zwervers op de zee
Van steeds kankrend boezemwee,)
Aan de stormloos-stille ree'
Waar, in 't huis van onzen Vader
Ons die zoete rust verwacht
Die geen zweem meer kent van klacht,
En het uitgeworsteld lijden
Door verblijden
Als geen wareld kent, verzacht;
't Geen ons hier door duistre wolken slechts van verre tegenlacht!

Dertig jaren, lieve Weêrhelft, zijn wy nader aan den dag,
Die na 't breken van de banden
Hier om hart gelegd en handen
(Thands een broos verganklijk rag),
Ons te samen eenmaal weder,
Even teder,
Voor Gods aanschijn paren mag! -

Dierbre! in 's Hoogsten welbehagen
Mochten wy, die reeks van tijd,
In elkaâr, in God verblijd,
Saam vereenigd alles dragen
Wat deze aard te torschen geeft;
Doch betreuren wy geen plagen
Aan elkanders zij' doorleefd.
Neen, wat zouden zy beklagen
Wien Gods noodzorg overzweeft!

Laten wy de Algoedheid danken
Voor het dor en steenig pad,

Dat den voet van die 't betrad
Nooit in dartle slingerranken
Zoo geheel omvlochten had,
Dat het hart zijn God vergat!

Mochten ons de ruwe gronden
Soms de voeten pijnlijk wonden,
Was het pad des levens steil,
God schonk balsem, troost, en heil.
Ja, zijn Engel mocht ons leiden
Door de heete middagzon
Naar de zuivre zielenbron
In Zijne Euangelieweiden.
Ja, in welvaart, lijdend, krank,
Offerden wy t' allen tijden,
Voor die welvaart, voor dat lijden,
Met een innig zielsverblijden
Dien getrouwen Vader, dank!

Dierbre, ja, die dertig jaren
Zijn ons aan elkanders zij'
Niet in 's warelds woesteny
Vruchtloos over 't hoofd gevaren;
Nader brachten ze ons tot God
In vervulling van ons lot.

Kom! de handen opgeheven tot de bron van alle goed!
Kom! verheffen wy 't gemoed!
Wat is voor- of tegenspoed?
Neen, daar zijn geen zielsbezwaren
(Hobblen ook de wareldbaren,)
Voor den Christen, afgewasschen in zijns Heilands offerbloed.
Laten we ons in Hem verblijden,
Vurig danken, moedig strijden,
Onvermoeid en hoopvol lijden,
Innig juichen, dierbre Gâ,

In 's Verlossers heilgenâ!
Geef dees dag van uw geboorte
In 't gezicht der Hemelpoorte
Ons 't bemoedigend vermaan,
Van de voeten
By 't begroeten
Van het licht, ons opgegaan,
Door de dorens heen te slaan!
Zij hy ons een dag van danken;
Is het met geen heldre klanken,
't Zij, voor 't minste, met een hart
Uit den aardschen strik ontward,
En geheel tot Hem geheven
Die ons met Zijn zoenbloed kocht!
Hem, het leven van ons leven,
En wiens kruin met glans omgeven,
Door geen Seraf (hoe verheven)
In te streven,
De aardsche doornenkroon omvlocht! -

Ja, mijn Dierbre, moog dit heden
Ten gedenk- en vierdag zijn
Van al 't geen wy samen leden,
En - genoten in die pijn!
Zeven ons ontscheurde panden
Van onze altijd teedre min
Reiken ons de lieve handen
Uit het Hemelsch hofgezin.
Ach! zy roepen, ach, zy wenken,
Aandeel van ons hartebloed!
Ja, gy streeft ons in 't gemoed,
Wien die moederborst mocht drenken,
Wien haar leven heeft gevoed,
Lieve kleiner Englen stoet!

Teêrgeliefde, 'k zie ze huppelen
'k Voel ze wappren om ons heen,
Hemel in de vreugde druppelen,

Hemel sprengen in 't geween.
Ja, zy roepen ons naar boven.
Lieve wichtjens, ja ik kom,
'k Hijg, by u mijn God te loven;
'k Heb aan dc aard geen eigendom.
'k Kom; maar zy die 's levens weelde,
(Of, schoon 't weelde heeten mocht,
's Levens smarten,) met my deelde,
En my eenwig blijft verknocht,
Moog zy hier by 't pand vertoeven,
't Jongste pand der zaligste Echt,
En zijn teêrheid niet bedroeven
Aan zijne Ouders zoo gehecht!
Moog zy hem ter loopbaan leiden
Die Gods wijsheid hem bestemm',
En vervull' zy voor ons beiden,
Beider oudren plicht aan hem! -
GOD VAN LIEFDE, hoor dees beden!
Ja, verhoor haar, U ter eer'!
My (Gy weet, ik kan niet meer,)
Gaaft Gy eenmaal, doch naamt weêr,
Wat ik andren mocht besteden;
Maar mijn boezem is te vreden,
'k Leg de my geleende gaven dankbaar en blijmoedig neêr.
Daalde ik in mijne avondstonden
Tot een werkloos aanzijn af;
Is verstand en kracht verslonden
Op dees oeverboord van 't graf;
Moet mijn telg het voorrecht missen,
Dat ik hem gelei' op 't pad
Van de zielsgeheimenissen,
Kennis, kunst, en letterschat;
Mag ik hem niet achterlaten
Waar mijn boezem steeds voor sloeg,
Wat my rijkdom gold en staten;
GY, Gy leeft, en dit 's genoeg!
Gy die meerder weet te geven
Dan, voor dit en 't beter leven,
Vader ooit voor kindren vroeg!

Thands een nutloos pak der aarde,
's Levens vreugd en jammer moê,
Hijg ik slechts de ontbinding toe.

Gy, vaarwel dan, gy, mijn Waarde,
In de gunst van die ons paarde,
Met dit dierbaar, dit onschatbaar, dit thands eenigst huwlijkspand,
Dat uw zuivre schoot my baarde,
En Gods zegenende hand
Ons uit zoo veel dierbren spaarde
Die Hy voor Zijn throon vergaârde,
En wier stof thands rust in 't zand! -

Dierbre Weêrhelft! - dertig jaren waart ge my al 's levens zoet:
Gy, met die me uw schoot mocht schenken uit ons saamgemengeld bloed.
Neem mijn dank, voor zoo veel liefde, van mijn veege lippen aan:
Dertig jaren was die liefde my de waarde van 't bestaan.
Dertig jaren, lieve Weêrhelft, groette 'ik uw geboortelicht:
Dankzij God voor 't nog vervullen van dien my zoo dierbren plicht!
Wacht ons dan een uurvan scheiden; 't kome in Jezus naam, mijn God!
Eenmaal, eenmaal zien we ons weder boven de aard en 't stervenslot!

1828.

Ter verjaring van mijn dierbaren zoon.*

Het is, mijn zoon, het is dan waar,
Ik mocht uw zestiend levensjaar
Ook dees zijn loopkring zien voltrekken:
Een nieuw en heilbelovend rond
Mag me in dees blijden morgenstond
Tot nieuwen hartedank verwekken.

Een nieuwe zegenvolle kring
Bezielt in u den Jongeling
Met nieuwen moed en kracht en leven,
Als 't Arendsjong tot hooger vlucht
Zijn wieken uitslaande in de lucht,
Om 't wolkgespansel door te zweven.

ô Heil my, dat ik 't nog mag zien,
En God den dank eens vaders biên
Voor 't hoogst der aardsche zegeningen!
Heil u, wien nog het vaderhart
In 't midden van des levens smart
Een nieuwen zegen toe mag zingen!

Maar zingen! - Neen, daar is geen zang
By 't nijpen van den ketenprang
Die nog mijn ziel aan 't lichaam strengelt,
En 't kwijnend leven nog verbindt;
Een leven dat zich-zelf verslindt,
Met staâge stervenspijn doormengeld!

* Avondschemering, 108.

Waar ieder dag aan 't mijmrend hoofd
Een deel der denkenskracht ontrooft,
't Gevoel verstompt in d' engen boezem
En 's levens uitgeleegde dronk
Die eens in 't glas zoo sierlijk blonk,
Ontaarde in ongenietbren droezem.

Neen, zingen kan geens Grijzaaits borst,
Waar 't bloed in vrijen loop geschorst
Slechts zuchten aâmt voor jubelklanken,
In uitzicht op zijn jongsten stond
Die d' adem opsluit in den mond;
Maar, toch die boezem kan nog danken.

Ja, danken voor het dierbaar kind,
Waarin zijn hoop vervulling vindt,
Waarin zijn adem mag herleven;
Dat met hem in 't gelei van God,
In uitzicht boven 't aardsche lot,
Aan plicht en Heiland zal verkleven!

Ja, eenige, zoo teêrgeliefd,
Die nooit uwe Ouders hebt gegriefd,
Maar steeds met kinderlijke hulde
Hun teêrste wellust waart en vreugd,
En wiens aan God verknochte jeugd
Hun teêrste hoop en wensch vervulde:

Ja danken, lieve en teedre spruit!
Geen taal, geen woorden, drukken 't uit,
Wat oudrenzucht houdt ingesloten.
Zy dankt, meer vurig ieder dag
Die aan het oog verrijzen mag,
Voor u, ô dierbaarste aller loten.

Voor u in wien zich 't zevental
Uw' Ouderen vergoeden zal,
Door wie mijn stam zich moest hertelen,
Getrouw aan God en Vaderland,
En in verdrukking zoo bestand
Als waar Geluk en voorspoed streelen.

Het Hollandsch bloed waaruit gy spruit,
Blonk steeds in moed en braafheid uit,
En heeft voor Kerk en Staat gevloten:
In u, mijn zoon, ontaarde 't niet
Zoo lang een drop door de aders schiet',
Maar kenmerk' zich in brave loten!

Roll', tuimel' dan dees wareld om!
Niet hier bestaat ons eigendom:
Hier, vreemdling op dees dorre kusten,
Omzoomd van stoorlooze eeuwigheid;
Hier is ons 't erfdeel niet bereid,
Waarin 't geloovig hart mag rusten.

Ja, schokken we op dit hobblend meir
In storm en branding op en neêr,
De haven wacht en lacht ons tegen.
Op JEZUS kruis zij 't oog gericht,
Het hart geklonken aan den plicht,
En ieder ademtocht is zegen.

Gedenk uw' Vader steeds, mijn zoon;
Doch voer zijn naam niet om, ten toon,
Maar gloei' zijn teêrheid u in 't harte!
Dit zij, wanneer hy niet meer is,
Zijne eer en lijkgedachtenis,
En dan, vertreed alle aardsche smarte!

Ex tempore.
1828.

In eens dichters vriendenrol.*

Zoo wordt in 't heiligdom van uwe Dichtrenbladen
Mijn' naam de onsterflijkheid, uw rechten, meêgedeeld! -
Neen, 't is een ijdle waan die mijn verbeelding streelt:
Dit voegt den kweekling slechts der Heliconiaden,
By 't Goden-ambrozijn uit Hippokreen gedrenkt,
En by 't geboortelicht door Goden toegewenkt.
Hier pronk' wat edelst is, en, uwer vriendschap waardig,
Deze onderscheiding by het Nageslacht rechtvaardig'.
Te rug, mijn pen, te rug! dees plaats behoort u niet,
Maar die van Hemelval en loutren Nektar vliet.

1828.

* Nieuwe Vermaking, 189.

Aan een jeugdigen kunstgenoot.*

Mijn steigren is voorby; U voegt het wiekenkleppen,
Van de Echoos nagegalmd door Pindus lauwerloof:
Gy moogt uit ruime borst een stroom van tonen scheppen,
Maar voor mijn schralen zang zijn woud en Echoos doof.
Wat zal me een ijdlen naam -? Neen, mocht ik dien behalen,
Ik offerde u een lof, my roekloos toegekeurd:
Mijn avond moet verflaauwd ter Westkimm' nederdalen,
Als gouden morgenzon het hoofd ten hemel beurt.

1828.

Aan een jongen dichter.*

Wat zingt ge, ô Dichter, en verlokt door malsche zangen
De tranen uit het oog, de zuchten uit het hart?
Neen, 't is beneden u; maar ze uit de ziel te prangen,
Geweld doende op den wil, bewijst den echten Bard.
Hy smelte weg met Feith, die 't jamm'ren voor gevoelen
En schim voor leven houdt: de Dichter eischt iets meer.
Geen onbestemde drift doet hy de ziel doorwoelen,
Maar bliksemt uit de snaar en slaat den weêrstand neêr.

1828.

* Nieuwe Vermaking, 190.
* Nieuwe Vermaking, 194.

In een vriendenrol.*

Quid? istos tu libros quos vix nomenclatorum complectitur aut memoria aut manus, amicorum existimas esse?

SENECA.

Wat dikke Vriendenrol! - Ach waren 't ware Vrinden!
Verdorde aan elk de hand die hier de oprechtheid hoont,
Geen nood waar 't, menig boek in 't marokijn te binden
Dat namen zonder ziel en bloote maskers toont.
ARISTUS, maar uw hart, afkeerig van 't mistrouwen,
Blijve immer, wie hier schrijv', voor ware Vrienden houen:
't Zal blijk zijn van een lot, door geene ramp ontrust.
Ja, zwell' dees bondel uit tot twintig dikke deelen,
Doch, moog geen voorspoed u als 't troetelkindtjen streelen,
In d' arm der voedsteres uit liefde doodgekust!

1828.

* Nieuwe Vermaking, 195.

In den vriendenrol van den heer J.J.F. Wap.*

Indien het jongst Vaarwel, op 't sterfbed uitgestort,
't Gevoelig vriendenhart steeds onvergeetbrer wordt,
Ontfang dan, wakkre WAP, dees kreuple pennentrekken.
Ik leg 't verzwakte hoofd by deze regels neêr;
Doch laat ze U na mijn dood ter aangedachtnis strekken,
Die me ook by 't nageslacht als uwen Vriend vereer'!

1828.

Op het afsterven van den hooggeleerden heere professor Bennet.*

Eindlijk na 't aandoenlijkst lijden,
Legt hy afgemat van 't strijden,
't Hoofd ter stille grafrust neêr,
Om volzalig weêr te ontwaken,
En onstoorbre rust te smaken,
In nabyheid van zijn Heer.

* Nasprokkelingen, 88.
* Keur van Nederlandsche Letteren, 59.

Daar, daar mag hy thands aanschouwen,
Die de rots van zijn vertrouwen,
Die de hoop was van zijn ziel.
Ja, daar dankt hy in verrukking
Voor den zegen der verdrukking,
Die hem hier te beurte viel!

Daar, daar looft hy d' Eenig-Goeden,
Dat Hy 't hart hem hier deed bloeden
Van een ongeneesbren wond;
Dat hy zijn beweende Gade
Tot den feestdisch der genade
Zalig voor hem henen zond!

ô Hoe zal hy nu daar boven
Dien aanbidbren Heiland loven,
Die de plaats hem heeft bereid,
En, om 't bloed door Hem vergoten,
Deel schenkt met de feestgenooten
Die Hy uit dit dal van tranen 's Vaders huis heeft ingeleid.

S e p t e m b e r 1828.

aant. Aan een vriend in zijn vriendenrol.*

Ubi jam validis quassatum est viribus aevi
Corpus, et obtusis ceciderunt viribus artus,
Claudicat ingenium, delirat linguaque mensque.

LUCHETIUS.

Als 't lichaam, in 't gewoel des levens uitgeput
En afgesleten, zich door 't krukjen onderstut,
Dan waggelt ook verstand en tong en geestvermogen,
En 't licht der ziel verflaauwt in de overnevelde oogen,
Maar 't innige gevoel van 't geen ons dierbaar werd
Verliest zich niet zoo licht in 't recht beminnend hart.
't Hangt in de zelfheid van ons wezen, vloeit door de aâren
In 't bloed dat 's levens gloed in 't lichaam om doet waren,
Ja, sterft niet, schoon die stroom in de enge borst verstijft,
Indien 't besef zijns zelfs den stervling overblijft.
Mijn Vriend, ja, uw verdienste, uw vriendschap bleef my dierbaar,
Ze is door geen bloemen van mijn Wintertijd versierbaar,
Maar neem dit halmkruid dat mijn hof nog opgeeft, aan:
't Zal met my, maar wellicht wat later nog, vergaan.

Den 3 van Wijnmaand 1828.

* Keur van Nederlandsche Letteren, 57.

Aan den heer J. van Walré, ter gelegenheid van zijnen my opgedragen dichtbondel.*

Wie staaft op Neêrlands grond den vrijen Dichtrenstander,
ô WALRÉ, in dit uur, daar onze Herfst verdween?
In 't veld der Poëzy eens spitsbroêrs met elkander,
Bezweek ik, en, mijn Vriend, gy bleeft en staat alleen.
Ja, sta! streef moedig voort, en, gaat mijn naam verloren,
Neem uwe, en mijne plaats, en die eens Vondels, in:
U voegt de stoel van eer by Neêrlands Dichtrenchoren,
Zoo buig' wat cyther spant, voor uwe Zanggodin!
Mijn vingers zijn verstramd, en weigren 't snarentokkelen,
Mijn oor vangt naauwlijks nog, maar onderscheidt geen klank;
Doch, zoo er leven bleef in 's Grijzaarts vooze knokkelen,
't Zegt, met geheel mijn ziel, Uw Dichtvermogen dank.

1828.

* Nieuwe Vermaking, 176.

Zielzucht.*

ô Gy die wonden slaat en heelt
En 't schepsel heil en onheil deelt,
Zie neder op mijn dierbre Gade!
Ik lij' (Gy wilt het!) en gedwee;
Maar ach! bevrij haar van het wee,
En straffend, toon ons Uw genade!
Ach! leed mijn jeugd van 't wiegjen af,
En moet, gebukt op grijsheids staf,
Mijn lichaam nog in smart verkwijnen,
'k Eerbiedig, ik aanbid Uw wil,
Ik zwijg, aanbiddend, dankend, stil,
Maar matig mijn Geliefdes pijnen!
Laat haar die immer, spade en vroeg,
Om mijnen wil mijn rampen droeg,
Mijn zwakheên eerde, duldde, vierde,
Mijn dwaasheên, wrevel, onbescheid,
Door schrander vrouwelijk beleid
Met zachte tederheid bestierde!
Ja, schenk haar, nu mijn doodklok bromm',
't Genot des levens wederom,
Om my in staâge smart vervlogen;
En vaag haar by 't bewust gemoed
Des weldoens, in 't herdenken zoet,
De traan des lijdens van heur oogen!

Den 20 van Slagtmaand 1828.

* Nasprokkeling, 159.

Aan den heer Abraham de Vries, by de vervulling zijner vijfentwintigjarige kerkdienst by de doopsgezinde gemeente te Haarlem.*

Zou in dit Jubelfeest het hart eens vriends niet deelen,
DE VRIES? - Ach, over 't hoofd gedompeld in het wee,
Al weigert zich de hand een blijde snaar te streelen,
Gevoelt het voor uw heil en 't deelt uw dankstof meê.
Geluk! De Christenschaar, die Ge als hun herder weidde,
Verheugt zich en geen vriend blijft by die vreugde koel;
Zijn boezem looft en dankt de Hand, die u geleidde,
Met al de tederheid van 't warmste zielsgevoel.
Ontfang mijn' heilwensch des, en vloei' de loop der dagen
Voor u in zegen, ja in zegens vollen vloed!
Leer steeds de onweerbre kooi den last der tijden dragen
In ware lijdzaamheid, den Christen-heldenmoed!
De Vrijheer zijner Kerk waakt voor zijn zwakke lammeren;
Voer ze, op zijn voorgang, door dit doornenbosch ter weî:
Zijn heil, zijn zegen woont in 't dulden zelfs van jammeren:
Gy, leid ze in 't ware spoor op Jezus voorgelei'!

Mag vriendschaps tederheid zich zonder praalzucht uiten,
Ontfang dees zucht! - Helaas, een enklen zucht alleen;
Maar alles wat een zucht van vriendschap in kan sluiten,
Voor u, uw huis, geslacht, en wat gy lieft, met een!

18 11/20 28.

Ex tempore, in zware droefenis.

* Nalezingen II, 155.

In een vriendenrol.*

Wat vordert gy mijn hand in dees uw vriendenbladeren?
  Hangt mijn gedachtnis aan dit strookjen wit papier?
Of is één penneschrap by duizend op te gaderen
  Dees beuzelzieken tijd zoo'n overgroot pleizier?
Het zij zoo, hoe gy 't neemt; maar onder welke namen
  Begeert gy dat de mijne een plaats bekleeden zal?
Licht zullen ze onderling zich mijn gezelschap schamen:
  Een vreemde vijver-eend wekt altijd groot geschal.
Een obscurant, een worm, uit de eeuw van duisterheden
  By 't blinkende geslacht, dat wijsheids lijfrok draagt!
Voorzichtig, vriend, zie toe! het ligt my op de leden,
  Uw Album raakt geheel in oproer, zoo gy 't waagt.

In het Album van den Heer J. PLUIM DE JAAGER.

* Naklank, 180.

Ter bruiloft eener vriendin.*

Hoe weinig weten recht wat de Echtknoop in zich sluit,
En wat het zij, zich-zelve een' Weêrpaar weg te geven!
Bedenk dit, en vergeet het nimmer, dierbre Bruid;
Ja, druk elk oogenblik dien plicht door daden uit,
Zoo wordt u 't huwlijkssnoer de zaligheid van 't leven.

1829.

Aan den heer Hoeufft.*

Aan 't steil en glibbrig pad des Helicons ontgleden,
En kruipende aan zijn voet, verkreupeld en verlamd,
Staart nog, met de in den val uit één geschokte leden,
Mijn grijsheid op die jeugd die de uwe nog doorvlamt.
Vaar voort, begaafde vriend! bespeel de Auzoonsche snaren,
En breng den gouden tijd der Maroos wederom,
Hem, wien de lauwer past van Febus blonde hairen,
Bloeit altijd frissche Lent' ook zelfs in d' ouderdom.

1829.

* Nieuwe Vermaking, 202.
* Nasprokkeling, 32.

Aan den heer Marchant, by zijn vertrek naar de West-Indiën.*

Wat zoekt ge in 't deinzend West op vleugels van de winden
Het vluchtige Geluk zoo wankelbaar van aart?
Ach! moogt gy 't over 't meir op verre stranden vinden,
En zij, indien 't daar schuilt, dat goed voor u bewaard! -
Doch neen, voer 't met u meê in 't onbevlekt Gewisse,
By 's Hoogsten vleuglenschuts en inspraak in 't gemoed;
En, hoe zijn wijsheid dan van 't wufte lot beslisse,
Zoo volge U onze beê door d' ongemeten' vloed!

Oogstmaand 1829.

* Nasprokkeling, 53.

Aan een vriend die my op mijn verjaardag een vers vergde.*

Na achtmaal negen Zonnekringen,
Met nog een jaar van leed verhoogd,
Een vrolijk klinkend lied te zingen,
Wordt niet door 't zelfgevoel gedoogd:
Of mogen 't zulken, wien het leven
In loutre vreugden om mocht zweven,
Men wachte 't van geen hart als 't mijn,
Waaraan by 't immer doorgaand zwoegen
In saamgeschakeld ongenoegen,
Het leven niet dan last kon zijn.

ô Neen, mijn vriend; maar 'k neem uw wenschen
Als wenschen voor mijne afreis aan;
Wat zou na 't aakligst bloemverslensen,
De steel ten doel der spotzucht staan?
Ik onderging het zomerschroeien,
Der najaarstormen dreigend loeien,
Des winters sneeuw en hagelslag:
Zie 't matte hoofd ter aarde hangen;
Wat bleef er dat het hart verlangen,
Wat, dat my de aard nog schenken mag?

Doch, kunt ge in d' afloop van mijn dagen,
By 't neevlig uitzicht op mijn dood,
My nog een pand van afscheid vragen
Welaan dan, stof- en leedgenoot!
Zie steeds uw dagen zachtkens vlieten,

* Nasprokkeling, 109.

En leer des levens zoet genieten,
Zijn kwalen dragen met geduld;
En zie, met oog en hart ten hemel,
By d' oproep uit dit aardsch gewemel
Uw loopbaan God' ter eer' vervuld! -

Dit wenscht, dit schrijft met zwakke vingeren
De grijzaart, zuchtend naar het graf,
Die, afgebeukt van 't zeegolfslingeren,
Den stormwind alles overgaf;
Die, mag hy 't eenigst slechts behoeden
Dat zee noch graf verzwelgen zal,
De stormen om zich heen ziet woeden
Van 't hem vervolgend ongeval,
En, mag dees dag zijn loop voltrekken,
Of wordt hem 't leven nog gerekt,
Naar d' Engel die hem op moet wekken
't Verlangend oog en harte strekt.

Ex tempore.

1829.

Aan den zwervenden koning van Zweden.*

Laat vrij een wuft gevoel met kroon en scepter spelen,
Het echte Koningshart erkent geene aardsche macht:
Dat hart, gevoelt het zich, kan Lot en Tijd bevelen
En, aan zich-zelf genoeg, bestaat door eigen kracht.
Laat bergwoud of spelonk een eedlen stam bedelven;
Gods almacht slaat hem gâ, waarheen hem 't noodlot voert.
Wat hoeft hy in zijn leed? - De Godheid, en zich-zelven
In 't eeuwig vrij gemoed, door geenen storm beroerd. -
Zoo zien we U, edel Vorst, in rampen onbezweken,
Met meer dan kroonengoud en 't eêlst gesteent' omhult:
In 't sluimren op een throon kan 't noodlot scepters breken,
Maar 't rooft geen edel hart de zielsrust die 't vervult.

1829.

* Nasprokkeling, 129.

In 't album van den heer A.W. Engelen, te Groningen.*

Wat vraagt gy d' afgeleefde, aan 's grafkuils boord bezweken,
Voor uwen vriendenrol een teeken van zijn hand?
Daar, waar de tederste, de hechtste banden breken,
Is de ijdle pennetrek een krachteloos verband.
Neen, door de koude vuist des Doods reeds aangegrepen,
Blaast geen betrekking meer de vonk des levens aan;
Vaarwel! de lijkbaar wacht, gereed my weg te sleepen,
Wees met dees stervensgroet (meer rest my niet) voldaan.

Den 14 van Hooimaand 1829.

* Nasprokkeling, 130.

In een album.*

Wat vergt ge my, geliefde hartevrind?
Een bloemtjen? Ach my rest ook zelfs geen dorrend lover.
Neen, uitgeput by 't woeden van den wind,
Bleef de enkle schorsch alleen aan stam en takken over.
Mijn leeftijd was, en ging in 't noodweêr om,
En wat my rest is saplooze ouderdom.

Maar ouderdom, wat bloemen zou die dragen?
Te veel is zelfs het minst dat hem gevorderd wordt.
De bliksem is in d' ouden tronk geslagen,
Zijn ooft viel onrijp af, of is aan 't hout verdord.
ô Ware 't slechts geen spel van dolle stormen,
Ten vuur gedoemd of voedsel voor de wormen!

Doch neen, de bijl wankt in des tuinmans band.
Daar treft de slag, daar ligt de vruchtboom neêrgeslagen.
Daar ligt zijn roem bestelpt in 't dorre zand,
En 't vratig ongediert' zal merg en bast verknagen.
Dan 't zij! Hy was zichzelven niet geplant,
En gaf zijn vrucht aan 't dierbaar Vaderland.
1829.

* Nederlandsche Muzen-Almanak, 1838.

Aan mijn wederhelft.*

Uitgeput van lichaamskrachten,
Dof in 't geestloos mijmrend hoofd,
In verwildring van gedachten
Pijnlijk, moedloos, afgesloofd.
Wenschte ik u, mijn troost in 't leven,
Toch een blijk van 't hart te geven
Dat nog in mijn binnenst klopt;
Maar geen bloemen kan ik strengelen;
'k Heb niet meer dan dorre stengelen,
Uit mijne oogen overdropt.

In dien staat u 't hart te ontbloten
Dat, u eigen tot in 't graf.
Voor alle ander zoet gesloten,
Zich geheel u overgaf;
Onder grijsheids pak bezweken,
Mijn gevoel U uit te spreken;
Dit vermag mijne onmacht niet.
Dit eischt vloeibrer bloed in de aâren,
Dan by 't overwicht der jaren,
Door mijn stramme vezels vliet.

Ja, in woorden uit te brengen
Wat uws Egaas hart gevoelt,
Eischte meer dan 't bloed te plengen
Dat door de aderbuizen woelt.
Dit, dit kon ik met genoegen

* Nasprokkeling, 170.

Zoo het de Almacht dus mocht voegen
Dat het uw gelukstaat wrocht;
Ach! wat zoude 't blij besteed zijn,
Hoe gewillig, hoe gereed zijn,
Zoo het dit, ja dit! vermocht!

Doch wat zal de krachtelooze?
De afgeleefde, levend dood?
't Hart dat, wie by 't onheil bloze,
Zich getrouw aan 't plichtzeel sloot?
Nog vermag het slechts te zuchten,
Tot den God des heils te vluchten!
En, helaas! nog naauwlijks dit:
Doch, zich dankbaar uit te gieten
By genieting, by verdrieten,
By ontbering en bezit. -

Maar ontbering -? Gods genade
Gaf ons veel - of - wenschte ik meer?
Neen, mijn teêrgeliefde Gade,
Niets, dat ik, met u, ontbeer!
Gy zijt me alles; en geen wenschen
Zijn my, ook in dit verslensen,
Oovrig, voor mijn dorren tronk.
Wat toch zoude ik meer verlangen,
Dan aan uwe borst te hangen
Tot mijn laatste levensvonk!

Zien wy 't vruchtjen onzer sponde
Niet, dien Heiland toegewijd,
Die en dood vertrad en zonde,
Wien ons beider hart belijdt?
Ach, wie kan genoegzaam danken;
Welke boezem heeft daar klanken,
Heeft daar adem voor, en kracht?
Ach, beseffen wy dien zegen,
Streven wy Gods wil niet tegen,
Al verduistert dag en nacht!

Ja, ook heden ware ons klagen
   Wederspannig zijn aan God.
Laten wy niet meerder vragen
   Dan verknocht is aan ons lot.
Hy bestiert het die 't bepaalde,
Eer ons hart nog adem haalde,
   Naar Zijn eeuwig wijzen raad;
Tot, na de afgeloopen ronde,
Van geboort'- tot stervensstonde,
   't Uur van elks ontbinding slaat.

Kom dan! onze knie gebogen;
   't Hart verheven naar Zijn throon!
Hy wil onzen dank gedogen
   Schoon ook die Zijn grootheid hoon.
Ja, Hy wil dien dank ontfangen;
Ook in tranen op de wangen
   Waar de boezem stem ontbeert.
Ja, van dank in 't hart doorglommen,
Schoon wy in 't gevoel verstommen
   Wordt Hy in de ziel vereerd.

Dank, ô Vader aller gaven,
   Dank voor dees vernieuwden dag,
Dien de troostster by mijn slaven
   Uit de nacht der wording zag!
Dank voor Uw getrouwe hoede,
Zielvertroosting by de roede,
   Die Uw gunst ons. nuttig vond.
Schenk by droefheid en genoegen,
Naar ze uw Wijsheid saam wil voegen,
   Dankbaarheid in hart en mond!

Dierbre, neem dees flaauwe klanken
   Uit een vollen boezem aan.
God voor u te mogen danken,
   Maakt een deel van mijn bestaan.
Neen, geen deel, maar heel mijn leven,

Is voor u Hem dank te geven,
Voor Uw liefde, voor Uw trouw.
Wat toch geeft het leven waarde? -
Niet het gansch bezit der aarde,
Maar het Godsgeschenk, de Vrouw!

1829.

Aan mevrouw Duquesne, geboren Haack.*

Een grijzaart, afgezwoegd op 't doornig pad van 't leven
Waar al wat rampspoed heet steeds neêrstortte op zijn hoofd,
Thands vaardig aan zijn God den adem weêr te geven,
Ziet om zich, welk een plicht, nog onvervuld gebleven,
Hem tot voldoening roept eer 't licht hem worde ontroofd.
Hoe zou hy, eedle vrouw, miskennende uwe rechten
Die ge op zijn dankbaarheid, zijn lofbetuiging hebt,
U niet met veege hand een geurig kransjen vlechten,
Indien het waard kon zijn om uwe kruin te hechten,
Schoon op den stengel reeds by 't plukken-zelf verlept?
Maar neen, gebloemt' noch loof bleef in zijn winterdagen
Te vinden, na den storm die hem verplettren moest;
En, stond hy onverwrikt in 't felst der onweêrvlagen,
Kon noodgeweld noch schrik hem 't eerlijk hart vertsagen,
't Werd alles om hem heen geplonderd en verwoest.
Strekke echter van dat hart, by d' eindpaal van zijn zwerven,
Dees late en schrale hulde u 't ongekunsteld blijk,
En, zij 't ook ledig stroo van uitgedorschte gerven,
Het voer' ze in later tijd, ja, eeuwen na mijn sterven,
Waar ooit een nagalm klink' des naams van BILDERDIJK!

[1829.]

* Nasprokkeling, 68.

In het album van den heer H.P. Scholte, Th. Stud.; voor zijn vertrek naar het leger.*

Ga heen, mijn vriend, en voer, in 's Allerhoogsten zegen,
By 't zwaard van 't Godd'lijk woord den fieren heldendegen;
Verweer, in 't Vaderland, des Heilands kruisbanier,
En keer gezegend weêr met palm en krijgslauwrier.

18 11/10 30.

Aan den heer Van den Eynde, eerste luitenant; by zijn vertrek naar het leger.*

Vaarwel, mijn dierbre vriend, vaarwel!
Voere eenmaal 't Godlijk lotbestel
U aan het hart weêrom dat voor uw heil blijft kloppen!
Of weigert dit het aardsche lot,
't Zij voor den zetel van dien God,
Die 't hart onsterflijk voedt met hemelbalsemdroppen.

1831.

* Nalezingen II, 163.
* Nalezingen II, 164.

Aanteekeningen.

Aanteekeningen.

Opvoeding, bladz. 95.

Het jaarlijksch Openbaar Verslag wegens den staat der Amsterdamsche stads armenscholen, de korte redevoering en aanspraken door den Heer De Vries, als Voorzitter van Kuratoren over deze scholen, toen uitgesproken, en het openlijk onderzoek naar de vorderingen der behoeftige jeugd, op den 20sten van Lentemaand 1810, gaven aanleiding tot dit Dichtstukjen.

Aan den heer m^{r}. m.c. van hall, bladz. 141.

Vaderlijke zucht, bladz. 183.

De MEGHA DUTHA, dat is W o l k b o d e , van den Indiaanschen dichter Kalidas is bekend, en in 1815 door Wilson te Kalkutta uitgegeven; waarin hy zijne aanspraak aan de wolk dus ontschuldigt:

> ‘Uit water, stof, en gloed, en windgeblaas geboren!
> Hoe brengt ze, als Zendbodin, verstaanbre kondschap aan? -
> Ach, blaakrend van verlangst, en in zich-zelf verloren,
> Verwart zich 't mijmrend hart het NIET ZIJN en 't BESTAAN.

De Dichter behoeft zeker geene zulke ontschuldiging; of zoo hy ze behoeft, is hy geen Dichter.

MAHA-TSCHONG-KUE beteekent h e t g r o o t e m i d d e l r i j k , en is de naam dien de Sineezen hun land geven, 't geen zy (als die van Delfi oudtijds,) in 't midden der aarde gelegen achten.

QUANG-TSCHEU-FU, is het zelfde dat de Sineezen anders QUANG-TONG, wy by verbastering KANTON noemen. 't Beteekent L a n d s t r e e k t e n O o s t e n .

Bruiloftszang voor een vriend, bladz. 207.

[By de Echtviering van Alex. van Coppenaal Jr., met Jonkvrouwe S.E. Markgravinne van la Touloubre, den 24sten Augustus 1819.]

Aan de leydsche maatschappy van kunsten en wetenschappen, bladz. 223.

Weêrklank aan den heer en m$_r$. i. da costa, bladz. 252.

Aan een bruidegom en bruid, bladz. 277.

Aan den heer abraham capadose, bladz. 311.

Aan den heer g.j. meyer, bladz. 321.

Aan een' vriend, in een' brief, bladz. 327.

Aan mijn zoon ter verjaring, bladz. 404.

Aan southey, bladz. 443.

Aan een vriend, bladz. 504.

[In de Nieuwe Vermaking bl. 175 werd dit zelfde vers geplaatst met het opschrift: Aan den Heer J. van Walré, in zijn Vriendenrol, en zonder de vierregeligen aanhef, op deze wijze:

> Het innige gevoel van 't geen ons schatbaar werd
> Verliest zich niet in 't eens, in 't recht beminnend hart.
> 't Hangt in de zelfheid van ons wezen, vloeit door de aâren
> In 't bloed dat 's levens warmte in 't lichaam blijft bewaren,
> En sterft niet schoon die stroom in de enge borst verstijft,
> Zoo lang 't gevoel zijns zelfs den stervende overblijft.
> Neen, WALRÉ, uw verdienste, uw Dichtkunst, blijft my dierbaar,
> En ze is door bloemen van mijn Winter niet versierbaar;
> Maar neem ook 't onkruid dat mijn hof nog opgeeft, aan:
> 't Zal met my, maar wellicht wat later nog, vergaan.]

1808.